Fabrique de Registres
Edler & Krische, Hanovre
Règlure et titre: 224 Grand Livre 96
Epaisseur: 3 mains
Format: Tellière
Reliure: Toile noire
Qualité: Ia. Prix:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἀθῆναι ψυχικόν τῇ 1 Μαρτίου 1958

« Εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου Κύριε".

Πανοσιολογιώτατε καὶ ἀγαπητέ ἀρχιμανδρίτα κύρ Χρύσανθε.

Εὐχαριστῶ τῷ ἁγίῳ Θεῷ, διότι μέ ἠξίωσε νά ἐγκαινιάσω τήν ἀρχήν τῆς ἀνοιξεως ἐπικοινωνῶν μετά τοῦ καλοῦ φίλου καί ἀρίστου ἀγιορείτου καί δι' αὐτοῦ πρός τόν ἕτερον ἐμέ κτόν συνέδημον Πατέρα κύρ Ἀθανάσιον. Ὁ ἀγαπητός βιβλιοθηκάριος ἀποτόμως διέκοψε τήν ἀλληλογραφίαν. Ἀπό τήν μακροτάτην περί Νικοδήμου ἐπιστολήν μου ἀρχομένου τοῦ παρελθόντος ἔτους οὔτε ἀπάντησιν ἔλαβον, οὔτε ἔγραψα καί ἐγώ. Ἴσως παρεξηγήθην, ἀλλά ὁ χρόνος θά ἀποδείξῃ, ὅτι εἶμαι ὁ μόνος φιλονικοδήμος, ὅστις θέλω νά τιμήσω καί νά ἐξυψώσω τήν νεοδαμώδη ὁσιόν μας ὅπως "ἐμφραγῇ πᾶν στόμα δόλιον". Ἡμιόλιον αἰῶνος παρῆλθε καί οὐδείς τῶν Ἀγιορειτῶν ἐπεχείρησε νά χαράξῃ οὔτε μίαν γραμμήν περί αὐτοῦ. Διατί; Βεβαίως ὑπάρχει λόγος. Ἀλλά καί τώρα ἀφήσαμεν τούς ἀκαμοῖς, τούς τεφείως ἀνιδέους, νά γράψωσι, οἵτινες ἀληθείας διωκούσης ὑπεβίβασαν αὐτόν ἀντί νά τόν ἐξυψώσουν. Προθύμως ὁ δυστυχής ὑπακούσας ἀπεδύθην ἐντός 10ημέρου τῆς ὁριοθετούσης μοι προθεσμίας, ἀφεῖς τήν ἐκτύπωσιν τοῦ "Κώδικος τῆς ὀρθοδοξίας" (ἐτελείωσεν ὁ Α' τόμος περί τάς 600 σελίδας καί ἀδυνατοῦσι ἀρχίσῃ ὁ Β') καί ἔγραψα ἓν καί ἥμισυ τυπογραφικόν. Οἱ σοφολογιώτατοι ἀπήρεσαν τήν πραγματείαν μου. Δέν πειράζει. Ἀγωνῶν τά τελειωμένα ἐνοχοποίησα τόν δυστυχῆ Σχινᾶν, καί τοῦτο ἐγένετο αἰτία νά παύσω δημοσιεύων εἰς τήν "Ἀγιορειτικήν βιβλιοθήκην." ἀλλά μετά λύπης μου ἀνακοινῶ ὑμῖν, ὅτι ἡ μεταθηρά αὕτη στάσις ἐξακολουθεῖ ὑπό τῶν φερομένων ὡς φιλονικοδήμων ἐναντίον μου. Πρό διετίας ἐπεσκέφθη με ἀπροόπτως ὁ ἐμβότης κ. Παπαδημητρίου καί μοί ἔφερε καί τό βιβλίον τοῦ πατρός Θεοκλήτου. Μέ παρεκάλεσε

μετ' εὐρείαν συζήτησιν νὰ κάμω τὴν εἰσαγωγὴν καὶ νὰ ἐπισπεύσω εἰς τὴν ἐκτύπωσιν. Μολὶς μετὰ ἓν ἔτος ἤρχισεν ἡ ἐκτύπωσις χωρὶς νὰ εἰδοποιηθῶ καὶ ἀφοῦ προυχώρησεν ἦλθεν ὁ αὐτὸς ἐνταῦθα συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Θεοσεβίτου. Κατεξαγανέστην μαθών, ὅτι προχωρεῖ τὸ ἔργον. "Δὲν πειράζει", λέγει ἀφελῶς, ὁ ἄνοχος ἐκδότης, "τὸ βάζομεν εἰς τὸ τέλος". Ἐπίστευσα ὁ ἠλήμων. ἀλλὰ καὶ δὲν τὸ ἔβαλεν. Ὅταν εἶδον, ὅτι κυκλοφορεῖ τὸ Πηδάλιον, ἔπεμψα τὸν Θεόδουλον νὰ διαμαρτυρηθῇ, διατί δὲν μᾶς ἐφύλαξε τὸ χειρόγραφον. "Δὲν πειράζει... τὸ κυκλοφορούμεν ἰδιαιτέρως, φέρε το". Ἐπείσθην, ὅτι ἐμπαιζόμεθα. Εἰς ταῦτα πάντα θεωρῶ ὑπαίτιον τὸν φίλτον του πατέρα Θεόσεβιτον, διότι ἦτο παρὼν εἰς τὰς συμφωνίας. Ἄλλοτε μοὶ ἐζήτησε νὰ τοῦ στείλω βιβλιογραφίαν περὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν δημοσιευμάτων καὶ κρίσεων τοῦ Νικοδήμου. Ἀπήντησα. "στεῖλέ μοι τί ἔχεις νὰ τὰ συμπληρώσω". Ὅταν ἦλθε μὲ τὸν Παπαδημητρίου. Πάλιν μοὶ ἐζήτησε, μάλιστα προτείνας μοι νὰ κάμω καὶ τὸν πρόλογον, δὲν ἠρνήθην προσθεὶς, ὅτι θὰ συμπληρώσω καὶ τὰ ἐλλείποντα, ἵνα χρησιμοποιηθῶσιν εἰς β' ἔκδοσιν. Παρῆλθεν ἔτος οὔτε ἐθεάθη. Νομίζω, ὅτι δὲν ὑστέρησα εἰς καλωσύνην ἀπέναντί του. Ἀλλ' ἂς μάθωσιν, ὅτι ἁρμοδίως ὑπέμεινα, δὲν θὰ τοὺς ἀφήσω νὰ ἀλωνίσουν. Τώρα ὅμως πρέπει νὰ μὲ βοηθήσῃ ὁ ἅγιος προϊστάμενος νὰ τελειώσω τὸ "Πατερικὸν τοῦ ἁγίου Ὄρους". Ἔχω συγκεντρώσει κείμενα περὶ τὰς 700 σελίδας καὶ 300 προλεγόμενα καὶ σημειώσεις. Θέλω νὰ παρουσιάσω τοὺς πνευματικοὺς καρπούς τῶν ἁγιορειτῶν ἐπὶ τὴν χιλιετηρίδα. Θέλω (τὸ μόνον ἀντίγραφον λόγιε τῆς μονῆς σας) ἐκ τοῦ κωδ. Διονυσ. 247, 3, 584 "Διδασκαλία πρὸς ἀρχαίους μοναχοὺς γεγραμμένα παρὰ Δανιὴλ ἱερομονάχου..." 4, "Περὶ γαστριμαργίας..." καὶ τὰ ἐν ἀρχῇ ἐπιγράμματα τοῦ Ἱερεμίου. Πρέπει νὰ σημειώσετε τὰς σελίδας τοῦ κώδικος εἰς τὸ περιθώριον. Ἀλλὰ θὰ σᾶς παρακαλοῦν νὰ εἶναι γραφομηχανή, εἰ δυνατόν, διότι ἔμαθον οἱ στοιχειοθέται νὰ μὴ δέχωνται χειρόγραφα, ἢ νὰ εἶναι τὰ γράμματα καθαρά, ὅπως τὰ ἴδιά μου καὶ νὰ μὴ συμπλέκωνται καὶ ἀκροστιχίζωνται. Ἔφετος

ἐτύπωσα περί τάς 400 σελίδας περί Θράκης καί σάς στέλλω:

«Heraclea sacra. Α'. Εἰσαγωγή τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Θράκῃ
Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἱδρυτής τῆς ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου
Β'. ἅγιοι μάρτυρες τῆς ἐπαρχίας» Ἀθῆναι 1957

Πρός τόν γέροντα Ἀθανάσιον ἐκκλησιαστικῶς τό θέμα δίδοῦν νά δώσῃ καί εἰς τόν συμπολίτην του γέροντα τοῦ ἐν Προβάτοις προφ. Ἠλιοῦ γείτονα τοῦ πατρός Βασιλείου, εἶναι ὁ μόνος ὅστις μέ συνεχάρη διά τά περί Ἔβρου ἄρθρα μου.

Εἰς τόν ἅγιον βιβλιοθηκάριον, τούς ἁγίους ἐπιτρόπους καί λοιπούς ἀδελφούς εὐχάς καί τήν ἁγίαν Κεσσαρακοστήν Ἐλαφράν.

Ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Σημ. Εἶχον ἀποφασίσει νά γίνω π/ημερολογίτης, ἀλλά μ' ἐνδυνεύω νά χαθῶ καί ἀκολουθῶ τό παλαιόν σύστημα καί τήν ἀπόφασιν τοῦ Ὄρους, καθ' ἣν οἱ ἔξω Ἁγιορεῖται ἀκολουθοῦν τό νέον.

Ψυχικόν – Ἀθῆναι τῇ 4-12-58 Ἐπιφάνειας Κύριε

Τήν ὑμετέραν πανοσιολογιότητα ἡδέως προσαγορεύω.

Μετά πολλῆς εὐχαριστήσεως ὑπεδεξάμην τόν ἅγιον ἐπίτροπον κ. Ἱερόθεον μετά τοῦ εὐλαβεστάτου προηγουμένου κ. Ἀθανασίου κομίσαντα ὑμετέρας ἐπιστολάς. Ἀπαντῶ ὀλίγον ἀργά ὡς βεβαρημένος ἐκ τῆς πολυμόχθου ἐργασίας – δημοσιεύω τά ἔργα μου πλέον. Ὁμολογῶ, ὅτι διά τά ἐπισυμβάντα πρωτάκουστα εἰς βάρος τῆς ἀρχιερατικῆς μου ἀξιοπρεπείας ἐκεῖνα καί ἀνομολόγητα πράγματα δέν εἶχον καμμίαν διάθεσιν νά ἀπαντήσω, ἀλλά παρά τήν δικαιολογίαν, ὅτι μοῦ λείπουν ἐκ Σμύρου διά τόν ἐορτασμόν τῆς Χιλιετηρίδος. Ἐγώ ἐννοήσας ἀμέσως ὅτι χρειάζεται ἡ ἀπάντησις μ' ἄρθρον τά στερεώσῃ ἡ μοῦ τά ἀνηκοριά διεκαίωσα καί δι' αὐτό εἰς τοῦτο περιωρίσθην νά ὁμιλήσω εἰς τήν ἀντιπροσωπείαν – αὐτό μέ ἐρώτησεν ὁ πατήρ ἡμῶν ὅσιος Ἀθανάσιος. – Τό περί Σμύρου ἔγραψαν πρῶτος ἐγώ τό ἐδημοσίευσα εἰς τόν Κυρίαρχον Χρονογράφον

πρέπει νά συμφωνήσῃ ἀλλοιωμένος

(σ. 54–55, ἔχεζε τό βιβλίον) καί εἶναι τοῦ Ἀθανασίου Β' πατριάρχου, ὃν ἐγώ μετά πάντων τῶν ἱστορικῶν καί συνῳδά τῇ ἀδιαφείστῳ παραδόσει θεωρῶ γνήσιον καί πραγματικόν πατριάρχην. Ἀλλ' ὁ ἀποθανών Ἠλιουπόλεως γεννάδιος ἔχων πάθος ἐναντίον μου ἐμίτυσε νά μέ διαψεύσῃ. Δυστυχῶς αἱ πληροφορίαι, ἃς ἔλαβε παρά τοῦ βιβλιοθηκαρίου κ. Παντεβεγήνου μάλλον τόν ἐνίσχυσαν, ὅστις ἔπρεπεν εἰς ἐμέ νά τόν παραπέμψῃ. Τό ἔγγραφον εἶναι γνήσιον, ὅταν ἐπικυροῦται ἡ γνησιότης ὑπό τῶν δύο διαπρεπῶν ἀρχειοδίφων τῆς Λαύρας. Ἡ χρονολογία νομίζω δέν εἶναι ἀκριβής, οὐχί διότι τό σφάλμα εἶναι ἰδικόν μου, ὡς ἔγραψεν ὁ Παντεβεγήνης (αυμζ' = 1447 τό 1448 εἶναι τοῦ τυπογράφου) ἀλλά τοῦ κωδικογράφου (νά ἴδητε τόν κώδικα) ἀλλ' εὗρεν οὗτος εἰς τό ἀρχεῖον ἄλλο ἀντίγραφον, ὅπερ ὑπογράφει "ἀρχιεπίσκοπος Λήμνου καί Ἴμβρου". Αὐτό λέγεται ἐπικύρωσις, ὅτι τό σιγίλλιον ἰσχύει καί διά τόν καιρόν ὅπου διῆλθεν οὗτος ἐκ τῆς μονῆς. Αὐτό ~~[illegible]~~ ἦτο σύνηθες κατά τούς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας. Αὐτό δέ συμβαίνει καί εἰς τό ἑπόμενον πατριαρχικόν γράμμα περί τοῦ μετοχίου τῆς Σμύρου (σ. 55–56) ὅπερ ἐδημοσίευσα ἐν συνεχείᾳ. Εἶναι τοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ ἔτους 1508 καί ἐπικυροῦται καί ὑπό τοῦ Ἀθηνῶν Καλλίστου μετά πεντηκονταετίαν. Ἀλλά μοί μένει κατάπληξιν τό ἑξῆς, πῶς δέν παρετήρησαν ἀμφότεροι οἱ ἐπικριταί μου, ὅτι τό σιγίλλιον τοῦτο εἶναι ἐπικυρωτικόν τοῦ προηγουμένου; Ἑπομένως ἀποδεικνύεται περιττῶς ἡ γνησιότης τοῦ πατριαρχικοῦ σιγιλλίου Ἀθανασίου τοῦ Β, ἐπίσης καί ἡ πατριαρχεία αὐτοῦ κατά τό 1450, ὅτε συνεκρότησε σύνοδον, ἣν περιγράφει ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος, ἥτις ἀπεκήρυξε τήν προηγουμένην σύνοδον τῆς ἁγίας Σοφίας, καθ' ἣν ἀξιώσει τοῦ

Ὁ Παναγιώτης μου στὴ 15-10-92 γράφει μου: "Ἐὰν τὸν Ἡλιουπόλεως ἕνα ἀντίγραφον εἶχα ὅπως μὲ φωτογράφος φωτογραφίσει, ἐπειδὴ τοῦ ἐδημοσιεύσατε ἐπὶ τοῦ πάπια τοῦ Κυρίλλου, ἔχει πολλὰς καὶ οὐσιώδεις διαφοράς. Φαίνεται ὁ Κύριλλος ἀντίγραψεν ἀπὸ ἄλλο ἀντίγραφον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατριάρχου "Ἀθανάσιος" καὶ τὸ ἔτος τὸ ἔγραψεν ὁ Κύριλλος φαίνεται ἐξ ἐπιπολαίας, διότι ὁ Θεόδωρητος δὲν ἔχει οὔτε ὄνομα οὔτε χρονολογίαν. Ἐπίσης καὶ τὸ ἔγγραφον δὲν ἔχει ἐφ' οὗ ἀντέγραψεν ὁ Θεόδωρητος. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια."

βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου εἶχε κηρυχθῆ ἡ ἕνωσις μετὰ τῆς παπικῆς ἐπικηρύξεως! Ἐπίσης δὲν ἔλαβον οἱ εἰρημένοι καὶ ἄλλην μαρτυρίαν, ὅτι καὶ ἄλλην μονὴν ἐν Σμύρνῃ εἶχεν ἡ Λαύρα, ἥτις ἀφιερώθη ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου Θεοδωρήτου, ὅστις θεωρεῖται ὁ πρῶτος γραψας ἐπιστημονικὴν τοῦ ἁγίου Ὄρους ἱστορίαν. Ἐν σ. 183 μετὰ τὸ εἰρημένον ἔγγραφον διαβάζομεν καὶ ταῦτα: "Ἕτερον μοναστήριον τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ Σμύρνῃ, ὅπερ ἀφιέρωσε Εὐστρατίῳ μοναχῷ καὶ καθηγουμένῳ τῆς μεγίστης Λαύρας παρὰ τῶν κτιτόρων αὐτοῦ Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ Γλυκερίας μοναχῆς τῆς συμβίου αὐτοῦ" (βλ. "Ἐκκλησία" τόμ. Β', 1929, σ. 384). Ὁ Γεδεὼν γράφει: "Τῷ 1011 Εὐστράτιος ὁ ἐν τῇ ἡγουμενείᾳ διάδοχος τοῦ Ἀθανασίου ἐδωρήσατο μετόχιον τι ἐν Σμύρνῃ" (Ἄθως, σ. 161). Ὁ ἅγιος κατὰ τὸν κώδικα ἀπέθανε τῷ 1008. Διὰ τῆς παρούσης μου ἀποκαθιστῶ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀναιρῶ, ὅσα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ ἐπίσημον πατριαρχικὸν περιοδικὸν τοῦ 1950-1951 καὶ ἐξακολουθῶ πλήρως τὰ κυριαρχικὰ ἐπὶ τοῦ μετοχίου τῆς μονῆς δικαιώματα. Δίδω δὲ τὸ ἀξιόπιστον νὰ ποιήσετε χρῆσιν τῶν γραφομένων μου καὶ ἐνώπιον δικαστηρίων, πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ παντὸς ἀντιλέγοντος. Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὸν κ. Ἀλέξιον διευθυντὴν, ὅστις ἐκίνησε αἴτιος νὰ γράψω ταῦτα καὶ συνέταξε, ὥστε νὰ ἐορταζόμενον νομίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἡ χιλιετηρὶς καὶ ὑπὸ τῶν Σμυρναίων. Ἀλλὰ πρέπει νὰ δώσωμεν δίκαιον καὶ εἰς τὸν βιβλιοθηκάριον. Οὕτως ἔπεσε θύμα μὴ εἰδὼς τὴν ἐμπάθειαν τοῦ Ἠλιουπόλεως ἐξερευνητρεύθη τοῦ πάντα εἰς αὐτὸν ὅστις ἦτο ἐπιμελὴς καὶ ἐπιπόλαιος. Ὁ αὐτὸς ἦτο καὶ μεθόδευσε, ὅτι δημοσιεύω πλαστὰ ἔγγραφα. Ἐφύλαξεν ὁ θεὸς τὰ 100 ἔγγραφα ἔχω δημοσιεύσει καὶ κανεὶς δὲν παρουσιάσθη κίβδηλον. Μάλιστα ἀπεδείχθη πολλὰ τοιαῦτα ὑπὸ ἄλλων παρουσιαζόμενα ὡς ἔγκυρα καὶ αὐθεντικά. Τὰ ὁποῖα ἐρωτῶ τίς ἔπεισεν ὑμᾶς νὰ ἐπιμένετε

εἰς τόν ἑορτασμόν τῆς χιλιετηρίδος τῷ 1961; Τόν χρόνον ὁρίζει ἡ Διαθήκη τοῦ ἁγίου πατρός (ἡ κυρία πηγή) καί ὁ πρῶτος βίος καί ἡ ἱστορία τοῦ μνημονεύου φωτιά ἣν ὑπέδειξα εἰς τόν βιβλιοθηκάριον, ὅταν ἦλθεν εἰς ῥῆξιν πρός τόν Ἀλέξανδρον (ἐπικαλήμα ἀναχωρήσεως) (δέν τους παρηκολούθησα) ἀλλ' ἔχετε ἐπί τέλους καί τόν ἐπίσημον κώδικα τῆς μονῆς, ὅστις ρητῶς ἀναφέρει ὅτι τῷ 964 ἐτελείωσεν ὁ ναός. Τίς ἡ σπουδή; Ποῦ στηριζόμενος ὁ Διονυσιά τῆς ἐπρότεινε τό 1961 καί παρέσυρεν ὄχλους πρός τόν ἀναχρονισμόν; Ἐμεσολάβησαν οἱ λεγόμενοι "φίλοι τοῦ ἁγίου Ὄρους"! μασόνοι καί ροτεριανοί, οἵτινες τόν παρέσυραν καί ἐγένετο κατά αὐτῶν ὑποτακτικός, ἐξηγορόγησεν ὅσα κατ' αὐτῶν ἔγραψα εἰς τήν "Ἁγιορειτ. βιβλιοθήκην" ὅτι εἶναι οἱ κατακθόνιοι ἐχθροί τοῦ τόπου καί οὐχί φίλοι, ἀλλά ἐχθροί ἐν ἐνδύματι προβάτου. Ἔχομεν νῦν καί πρόεδρον τοιοῦτον τῆς Ἐπιτροπῆς διά τόν ἑορτασμόν τόν καθηγητήν Γ. Κονιδάρην! Θέλουσι νά προκαταλάβωσι νά μή παρουσιάσῃ ὁ Ἄθως οὐδέν τῶν ἀπαραιτήτων εἰς τοιοῦτον ἑορτασμόν. Ποῦ εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Λαύρας; Τί ἔπραξαν οἱ Ἁγιορεῖται ἐπί 1000 ἔτη. Ὑπάρχει ἐργασία ἑτοίμη "τό πατερικόν τοῦ Ἄθω" ἡ ὅμιλος σεβαστός λογίων καί σοφῶν θεολόγων περί τούς χιλίους, μονάι καί μονήρια ἀπειράριθμα, κτλ. Τοιαῦτα ἔργα θά ἐστόλιζον ὄντως τήν μεγάλην αὐτήν ἑορτήν καί πρό παντός ἡ φάλαγξ τῶν νεοφανῶν ὁσίων πατέρων καί νεομαρτύρων, εἷς ἀναριθμός κατάλογος τοίων θά εἶναι ἡ πομπή.

Ταῦτα καί εὐχόμενος τάς κοσμοσωτηρίους ἑορτάς ἐν ὑγιείᾳ καί πάσῃ χαρᾷ νά διέλθητε διαλεχθῶ

ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Τοῖς φιλοπελοποννήσοις ἁγίοις ἐπιβλέπουσι τῆς ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας ἀγαπητοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς

Ἐξ Μονῆς Μεγίστης Λαύρας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ψυχικόν 7-12-58.

Ὀλιγόστιχέ καὶ περιπόθητε ἀδελφέ, Ἐμμ. Καφταντζόπουλε

Τὸ "χεωργιον" εὐδοκιμεῖ, βλέπω, καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ νησιοτικῇ γῇ καὶ χαίρω ἐπὶ τῇ εὐκαρπίᾳ τῆς ὑμετέρας φίλης σεβασμιότητος καὶ τῷ πολλαπλασιασμῷ τοῦ δοθέντος ταλάντου. Ἡ νέα προσφορὰ εἶναι μᾶλλον εὐπρόσδεκτος, διότι εὐάριθμοι οὖσαι νῦν ἀρχειοδίφαι, αἱ δὲ νῆσοι παρουσιάζουσι πρῶτον ἀκμετάβλητον δυσεύρετον. Ἔφετος ἀπεφάσισα καὶ ἐπροσκύνησα εἰς Ζῆνον, ἐκεῖθεν ἐξέδραμον εἰς Ἄνδρον, εἶμαι καταγοητευμένος διὰ τὸν τε ἐξαίρετον πολιτισμὸν καὶ τὴν φιλοτιμίαν πρὸς τὸ πρᾶσινον. Ἡ φιλομαθία, ἡ εὐγένεια, ἡ φιλοξενία καὶ τὸ φιλάρχαιον εἶναι ὁ τύπος τῶν κατοίκων τῆς Ἄνδρου, ἡ δὲ ὑπέροχος θρησκευτικότης ἐπιμαρτυρεῖται διὰ τῶν ὡραίων ναῶν καὶ τῶν πολυαρίθμων ἐξωκλησιῶν. Τὸ "Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κῶ" εἶναι ἡ μαγνὴ ἀπαρχή, ἵνα ἐξαρθῇ ἐπὶ μᾶλλον ὁ ἄκμων βυζαντινὸς πολιτισμός, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν παιδείαν καὶ ἡ ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τοῦ θείου λόγου ἄγραυλος τῶν μητροπολιτῶν μέριμνα. Ἡ διοικητικὴ ὀργάνωσις τῆς ἐκκλησίας παρουσιάζεται πλήρης καὶ ἀπόδειξις τὰ διικητήρια ἐν οἷς ὑπάρχουσι οἱ ὀφφικιάλιοι, ὧν κῦν σώζεται μόνον ὁ πρωτοσύγκελλος ἐνιαχοῦ σώζεται. Μοὶ κάμνουσιν ἐντύπωσιν τὰ πολυάριθμα διαβύζια, καὶ αἱ ἐλληνικαὶ ἔξεις ἴδιως τουρκικαί. Τὸ κιρὲν 120 γραπτέον κιρέν. Τὸ τζουρούκια 92 χρήματα, εἶναι ἀντίθετον τοῦ γερά, ἡ λ. σημαίνει κυρίως τὰ κούφιον καὶ σάπιον δένδρον καὶ κατωτὰ εἰς τὰ κατηρημένα ἅπερ ἐν Μακεδονίᾳ λέγονται κοιμέδες τὸ ἐν σ. 85 καπίνιον ἔχει εὐρυτέραν σημασίαν καὶ μαρτυρεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐλευθέρου γάμου. Τὴν λέξιν ἐξηρεύνησεν ὁ μακ. Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος ἐπὶ τῇ βάσει ἐγγράφων του ἐν Κπόλει τουρκ. ἀρχείου (βλ. φωτ. βιβλιοθήκην) εἰς τὸ ἔγγραφον τῆς λαύρας ἐντύπωσιν μοὶ κάμνει ἡ λ. σύμπλεον = γειτονικὸν (σ. 134) ὡρίσκω καὶ ἓν ἐπίθετον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐλεημονήτρια παρὰ τὰ ἐλεοῦσα καὶ ἐλεήστρια. Ὁ Λαυριώτης προηγ. Σάβας Πελοποννήσιος εἶναι ὁ ἐκδοὺς τὸ προσκυνητάριον τῆς λαύρας. Μὴ ταραστέσθω ὑμῶν ἡ καρδία

Ἐπί τῆ πανομοιῆ τοῦ τύπου Κώου, ἥτις ἐμφανίζεται ἐν τῷ ναῷδιῳ. Ὁ γνήσιος τύπος εἶναι Κῶ, ὅπως ὁ ἄθως τοῦ Ἄθω, καί ἠθέλησαν μέν οἱ ἔπειτα νά δημιουργήσωσι τόν τύπον Ἄθωνος (ἐξ οὗ καί ὁ ἀθωνας) ἀλλά ὁ ἀληθής τύπος ἔμεινε μέχρι σήμερον "τό ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθω". Ἀεῖ ἐν τῇ γνήσῃ ἐπέρχεται καί σύγχυσις, ὡς ἄλλοτε ἀπεδείξαμεν πρός τό ἐθνικόν Κῶος, οὗ ἡ γεν. Κώου κτλ. ἡ ὑπογεγρ. συνήθως παραλείπεται, ὅπως εἰς τό Θρᾴκη ἐς. ἄλλοτε πλείονα, διότι μέ ἀνοχωρεῖ ὁ τυπογράφος, ἐκδίδω τά φυτικά μου τόν Γ' τόμον (ὁ Α' καί Β', ἐξεδόθησαν ἐκ 1500 σελίδων, εἶμαι ἤδη περί τό μέσον θά ἐπακολουθήσῃ θεοῦ συναιρουμένου καί Δ', ἐάν εὐδοκήσῃ τό ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας.

Ἐπισυνάπτω καί τήν "Δεκεμβρ. τραγῳδίαν" μου ὡς ἐπιδόρπιον τοῦ Δωδεκαημέρου. Καλά χριστούγεννα.

Μετά πλείστης φιλαδελφίας

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ψυχικόν 10-1-59.

Τῷ ἐλλογιμοτάτῳ καθηγητῇ τῆς Δογματικῆς κ. Ι. Καρμίρη.

Ἀγαπητέ φίλε,

Καθιστῶ τοῖς πᾶσι γνωστόν ὅτι καθ' ὅλον τόν βίον μου ἀπεδείξα, ὅτι ἡ πενία καί δυστυχία μου οὐδέποτε μέ ἔπεισαν νά θυσιάσω τήν ἐπισημονικήν καί ἀρχιερατικήν ἀξίαν. Ἐξορισθείς ἐκ τῆς παροικίας μου, διότι δέν ἐξήλθον εἰς ὑποδοχήν τῶν εἰσοδείων καί δέν ἤνοιξα τάς θύρας τοῦ μητροπολ. ναοῦ νά ψάλω δοξολογίαν οὔτε ἐξεφώνησα πανηγυρικούς λόγους ὑπέρ τοῦ γεννάδου ἰταλ. στρατοῦ καί τοῦ ρωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ ὡς ἔπραξαν οἱ λοιποί μητροπολῖται ἐν ἀεβαείᾳ καί δι' ὁ ἠρωποιηθείς ἐνταῦθα. Ἀλλά τουναντίον κατά τήν ἐμφοράν τοῦ ἐπιταφίου ἐμαυτηριάσαι τούς εἰσοδεῖς φέροντας τό ὄνομα τοῦ χριστιανοῦ καί αἱμοστοκυλίσαντας τῇ Μεγ. Παρασκευῇ τήν χώραν καί περιπταμένους ἄνωθεν τῆς μητροπόλεως ἐπί τῶν ἀεροπλάνων. Ἐνόμιζον, ὅτι θά μάς ἐμφοβίσουν νά διακόψωμεν τόν σταυρό

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

σιμον καὶ νὰ διαβύσωμεν τὸ ἐπιβησίασμα, ἀλλ' ἠπατήθη-
σαν. Ἔστειλαν μετὰ ταῦτα ἐπιτροπὴν νὰ μᾶς πείσουν νὰ κάμω-
μεν τὴν ἕνωσιν μετὰ τοῦ Παπᾶ. Πύξ λάξ τοὺς ἀπέπεμψα, ἐνῶ
ὁ ὡς ἐνὼ μέγας πατριώτης συγκατετίθετο ὑπὸ τὴν προϋπόθε-
σιν νὰ συνενοηθῇ μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ὅστις εἶχε πρό
ποδὸς προσκυνήσει – ἦτο ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Χρυσάνθου – καὶ διὰ
νὰ μὴ ποδηγήσω παραπέμπω εἰς τὴν Δεκεμβριανὴν τραγῳδίαν.
Καὶ κατόπιν τούτων δὲν εἶναι ἄπορον, διατί ἐξωρίσθην τηλεγρα-
φικῶς καὶ ἐξέπεσα τοῦ θρόνου· διότι εὑρέθη ὅτι δὲν εἶχον δη-
θεν τὴν Ἀλβαν. Θαλάσσιαν κτλ. καὶ ἔμεινα ἐκεῖθεν μέχρι τοῦ
1942 – τρία καὶ ἐπέκεινα ἔτη νηστικός, ἀλλὰ δὲν ὑπέκυψα εἰς
τὰς προτάσεις τῶν Ἰταλῶν. Δὲν συνεμιγήθη οὔτε τὸ κράτος οὔτε
ἡ ἐκκλησία μεθ' ὧν εἶχον συνάψει ἐθνικὸν συμβόλαιον ὅτι θὰ
εἶχον τὸν μισθὸν ἐν ἐνεργείᾳ μητροπολίτου, ἐὰν ἐξεδιωκόμην τοῦ
θρόνου. Οὐδὲν εἰσέπραξα. Πέρυσιν ὅτε σᾶς εἶπον ὅλως παρεμπίπτον-
τως, ὅτι δὲν μοὶ δίδουν λειτουργίας – εἶχον μάλιστα διαβώσει πρὸς
δικαιολογίαν των, ὅτι εἶμαι καθηρημένος! – εἴχετε τὴν καρδιάν
νὰ ἐνεργήσετε καὶ μὴ προσκαίεσαν λίαν ἀραιῶς, ἀλλὰ νὰ λειτουρ-
γήσω ποῦ; εἰς τὸν Ὑμηττόν, εἰς τὸν Ἀλιάλων, εἰς τὰ Ταμπούρια
καὶ ἐν γένει εἰς τὰ πλέον ἀπομεμακρυσμένα προάστεια ὅπου ἐκύ-
κλα ὡς περιπλανώμενος Ἰουδαῖος νὰ εὕρω τὸν ναόν. Ἐκινήθην νὰ
ἀναβῶ εἰς τὴν κορυφὴν τῶν Τουρκοβουνίων, τοῦ προφήτου Ἠλίου
καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε δι' αὐτοκινήτων δρόμον, ἀπεφάσισα ἐν ὥρᾳ
θέρους ν' ἀναβῶ πεζῇ πηδῶν ἀποβράχου εἰς βράχον, διότι οἱ πομπεῖς
δὲν μὲ ὡδήγουν κατῶ καὶ μετὰ ὡριαίαν μαρτυρ. πορείαν ἔφθα-
σα ἐκεῖ κάθιδρος καὶ ἐξηντλημένος εἰς ἕνα ἐκκλησάκι κοσμοβρεῦές
νὰ κάμω λειτουργίαν καὶ κήρυγμα – διότι ἡ στολή μου ἀντίκρυσις
δὲν μοὶ ἐπιτρέπει νὰ κάμω λειτουργίαν χωρὶς κήρυγμα – καὶ ἡ
ἀφοιβή ἦτο ἐκεῖνη ἣν λαμβάνουν καὶ οἱ ἱερουργοῦντες εἰς
τὴν Μητρόπολιν, καὶ ἀγίαν εἰρήνην καὶ τοὺς λοιποὺς ἁγιωνύμους
ναούς. Ἔρχομαι τώρα εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικόν, ὅπου τὴν Θεοφάνειαν
ἐκινήθην παρὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς νὰ λειτουργήσω καὶ νὰ ρίψω
τὸν τίμιον Σταυρόν. Ὑπέθεσα ὅτι ὑπάρχει ναὸς καὶ ἱερατικὴ ἐνορία.
Δὲν ἠρνήθην καίτοι προέβλεπον ὅτι θὰ ἔχωμεν βρεμένο
ψῦχος, ἀφοῦ ἤκουσα μάλιστα, ὅτι θὰ ὑπάρχει μεγάλη συρ-

ρού κόσμου κατερχομένου από τό Χαϊδάρι, αγίαν βαρβάραν και θαυμάσιον όπως εκ τοῦ γαντιοῦ και αεροπορίας εδείχθην εμαυτόν ευτυχή ότι θά αγιάσω τά σώματα ταύτα εις ά κατά μέγα μέρος στηρίζονται αι αμυντικαί του έθνους δυνάμεις και θά υπενθυμίσω εις αυτά, ότι εκεί εγένετο ο τάφος τοῦ περσικοῦ στόλου Χάρις εις μεγαλειώδεσ στρατήγημα τοῦ Θεμιστοκλέους. Είδα και έπαθα νά αναπαλαίσω τόν μικροσκοπικόν ναόν, ήτο πρόχειρος μπαράκα φτιαγμένη ως τό πολύ εκ της στέγης, τό ψυχος ήτο αφόρητον και εσύριζεν ο βορράς εις τά αυτιά και εστίναζε τά παραπετάσματα, ήσαν δέ 5-10 γυναικούλες, ο κόσμος συνέρρευσε μετά 3 ώρας περί 11 ώραν, δεν άχε δέ και μαγκάλι, εσφίχθημαι και είπα την επάθαμε σαν αλλόφρονες. Αλλά φοβερώτερα δοκιμασία μάς ανέμενεν. Είχον ερωτήσει τόν επίτροπον εάν ή παραλία ήτο μακράν, και αυτός μοι είχεν είπει από τηλεφώνου, πλησίον, όταν εξήλθεν ή λιτανεία, αντί νά κατευθυνθή προς την θάλασσαν ώδευε την αντιθέτου παραλιακήν οδόν, επεράσαμεν την παλαιάν λίμνην τοῦ Κολοκυνθούρου, όσον προχωρούμεν τόσον ο βορράς ενδυνάμωνε φέρων από τά χιονισμένα βουνά τά απνόφορα θωπεύματά του. Τέλος εσταματήσαν μετά την πρός Εξωστίνα καλύβην όπου πράγματι είχε συγκεντρωθή τό απειράριθμον πλήθος προύχωρήσαμεν προς εντός της θαλάσσης δίμισυ εκατόμετρα εξέδραν και εδώ είμεθα εκτεθειμένοι πλέον πανταχόθεν και ανεμοδερόμενοι. Ποῦ νά μάς προστατεύσουν αι όλιγαι ενταπομείνασαι μυρσίναι τά είχε σκορπίσει ο άνεμος. Ήρχισεν ο μέγας αγιασμός τόν οποίον εκτελέσαμεν παρά τάς διαμαρτυρίας των επισήμων κ.τ.λ. Και ή αμοιβή δι' όλον αυτό τό μαρτύριον της λιτανείας, ήτις διήρκεσε πέραν της ώρας ήτο δραχμαί εκατόν!!! Παρακαλώ, νά αναγγείλητε εις την Αρχιεπισκοπήν, ότι ευχαριστώ διά την γενναιοδωρίαν, αλλ' εφεξής δέν θά δεχθώ πρόσκλησιν. Αι τοιαῦται ιεροπραξίαι είναι εχθροπραξίαι τοῦ Γραφείου, τοῦτο δέ ἔχων ὑπ' ὄψιν καί μιμούμενος τόν Ἀριστείδην οὐδέποτε ἐμίσθωσα λειτουργίας

† ο Κορυτσάς Σιλόγιος Κουρίλας

αγαπητέ φίλε κ. Σωτήριε Σχοινά,

Εθεώρησα σκόπιμον ν' ανακοινώσω υμίν τινά κάπως λίαν ενδιαφέροντα

πρίν εκκλησιαστικώς αναχωρήσω ο πατήρ Θεόκλητος Δι. ονησίας ο τότε αρχιεπίσκοπος Αθηνών
ν' αποχαιρετήσω τον σεβασμιώτατον γέροντα ημών. Μάς εδίδαξε τότε εξής. Ο γέρων
τόσον ενδιαφερόμενος εν τούτοις και ενδιαφερόμενος συνοχής μετά των "φίλων
του Αγίου Όρους", Ρουμανιακών και μακεδόνων πάντων ίσως και του προέδρου τού Επιτροπ
ιδιαίτων χιλιετηρίδα κλπ. Κατόπιν, επί σκοπώ μακροτέρου, επείθη ότι πρέπει νά
φύγη τον Θεόκλητον νά πάρη διάλεξιν εις τον πατριαρχικόν διάκονον κλπ. αυτού
Μάς είπεν ότι κατά τηλεγραφικώς δι' ενός χθές νά έλθη τέλος εν τέλει διάλεξις επί τέλους
πάντας τους αληθινούς φίλους του Αγίου Όρους διάκονον κάμνων εκφράσεις διαθέσεις
ευχή μου - έπειτα νά παραλάβη εν τέλει οικίας τον Θεόκλητον ο πρόεδρος των "φίλων"
Κωνσταντινίδης, ίσως όμως εξεδηλούτο κατ' οίδα, ότι είναι και ο μόνος πρόεδρος τών
Ρουμανιακών, και ο μόνος ο αξιωματούχος πατήρ Θεόκλητος εκαμε επί διάλεξιν
Εμού παρόντος ούτως τώ απήνθυνε το ερώτημα διά τήν μόδιμοσίευσιν εκ τρα
τάξεως του περί του Πηδαλίου. Αυτός απήντησεν, ότι δεν το δοσιλογεί τό δημοσίευσ
σε και δεν κατεστρήσεν και δύο τρείς ημέρας το πατριαρχικόν τείχος, κα
μοί επιμόνως διεβεβαίωσε τούτο και επέρριψε την ευθύνη πρός ο τι κάνω
Μάλιστα δεν ειδοποίησε κατά τηλεγραφικώς. Κατόπιν απήλεγμένων τούτων
από τον μόνον υπεύθυνον δια τήν έκδοσιν του τείχους, δεν είχε δίκαιον ουδείς άλ-
λος νά επέμβη και νά δώση πρός ημάς διαταγάς. Ο σεβασμιώτατος επειδή
πλέον τελικώς περί τής εποχής δεν κατ' κατά βαρύνω φρονεί ότι ο ευλαβέστατος κύριος
Σχοινάς έπρεπε αδυνάτως ψεύδος πρός αρχιεράρχα φίλον κάλλιστα και ανάλογα
στον ουκρανικόν του περιοδικόν. Εκ τής αρμόδιας δεν προήλθεν ανυπολόγιστος ζημία
ότι τό πατριαρ. τείχος περέλαβε αρθρίδα παθολογικώς προκαλούσαν υπέρ του δόξου Νικοδήμου τε τελείως αμαθών και αρχαιρίων περί τό γράφειν απε-
ούρθησαν δε πάντες οι επαίνοι και ο μέγας θαυμασμός αυτού γέρων αθανάτου
Ιβηρίτης. Πρός δε αυτόν πόλιν τον αγιορείτικον πόλιν τον τιμώντος τον Ιβηρίτην
κατεπάλιψαν ίσως μόλις τον ομώνυμον αυτού. Εκείνος παρεδόθη ή αρά υπόκ-
τις ειδικήν προκυρολογίαν εκ τών τέων αναλλήλων ως αίτιον και ο βιογράφος πατήρ Γρά-
γιος, ίσως δύναται νά είναι καλός ύμνογράφος, αλλ' ουχί και βιογράφος. Τά πρω-
τεριστάθρωμα και οι μεγαλειώδεις έπαινοι δι' ότι είχεν αναγνώ ο αληθινός
μήμης Νικόδημος, κατεβίβασαν αυτόν από τό ύψος όπου κείμενος, κα αναβάς κα
κα φημολογήσεις παρά πάντων. Ο Νικόδημος δεν θέλει αξιωματούχος τώρα. Εφεξής, εγένετο
ιδιωτικός πλέον τών Ζωιτών, οίτινες αρμόζουν τό αυτόν ανδρών εφαίνοντο σε-
ιμαστών κατά τον τρόπον όλων, ώστε αυτοί και τό καθολικόν κρατούμενα ως απε-
ζήτησε εξόχως, κα εφόρεσαν όλα εν τω αρχιεπίσκοπον Νικόδημον δηλ. εις τα κατε-

φίνα συγγράμματά σου. Ὁσοδ. χρόνος μου ὑπάνω κατάσας σου ζητήσω
~~μέ ἐπιστημονικὴ διακρίβεια ὅτι ὅλα σχεδὸν τά ἐκδοθέντα μετά~~
θάνατον μάλιστα θησαυρωθέντα ἢ ἐπανεκδοθέντα ἔχουν κυβηλεθῆ. Ἔχω
μπροστά μου τόν Συμβολικόν "κηδοθέν τό β' τῷ 1885 ὑπό ἐπεξερ-
γασμένον ὑπό Σωφρονίου μοναχοῦ Ἀθωνίτου ....". Τί θλιβερά μέρη εἶχεν
οὗτος κάθε χέρι εἰδικόν ἔργον; Τοιούτον κι εἰδάνηκονστον βαθμό ἔπρα-
θε τό πηδάλιον ὅπερ σύδδηλος συμφωνεῖ μέ τό προσαρτόμενον πατριαρχ.
γράμμα, καί αὐτή ἡ "Ὁμολογία πίστεως". Ὁ Δεσπότης ἔχει συμβολικῶς
τά ἐλλείποντα σύζοντα πρωτότυπα. Αὐτά τά γεγονότα ἔκαμαν τά ψυχραν-
θῆ ἡ εὐλάβεια τῶν ἀγιορειτῶν καί κάμνει ἀγγράφνλαι συνδρομηταί οὔτε
νά ἐορτάζωσιν εἰκαίσμονάς κηδεμονίας τοῦ νέου ἁγίου. Αὐτοί καί ἐγώ
πῶς ἔγκειται κάπραγματα ἔστι καί λυπούμαι δίδει ἔλαβε κοιμᾶται κατῶν
ἡ ἱερά αὐτή ὑπόθεσις, πού δεν ἠξέρω πού θά καταλήξῃ. Ταῦτα φιλικώτατα
καί μετά πολλῆς ἐκτιμήσεως. † Ἀθηνῶν Θ.Γ. Παπαδόπουλος

Ἐν Ψυχικῷ τῇ 9-2-59

Ἀγαπητέ μοι γέρον Παντελεήμων,

Εὐχαριστῶ διά τάς πολλάς εὐχάς καί ἀντεπεύχομαι ὁλο-
ψύχως κραταιάν ἐξ ὕψους ἐπόχνον εἰς τάς ἱερᾶς διακονίας,
ἕως οὗ κατορθώσητε ν' ἀποδείξητε ἀντάξιον διάδοχον. Δέν
ἐνθυμοῦμαι νά σᾶς ἔγραψα γράμμα περί τοῦ διαφιλονεικουμένου
ἔτους τῆς ἱδρύσεως τῆς μετανοίας μας οὔτε δέ καί εἰς τόν Ἀλέξαν-
δρον, ἀκριβῶς διότι δεν εἶχον καιρόν νά ἀναμνήσω οὔτε τά δια-
μειφθέντα. Σᾶς παρέπεμψα εἰς τόν Schlumberger, διότι τόν
θεωρῶ αὐθεντίαν. Σᾶς παρακαλῶ ἀπάντησε μετά προσοχῆς
τό μεγάλαιον, ὀχι τίποτε μέ τάς δύο βιογραφίας καί δή
μέ τήν τοῦ Πορφυρόγεννητου, ὅ ἔχω ἰδεῖ καί θά ἴδητε ὅτι ἔχω δί-
καιον. Τό πρωτότυπον τοῦτο τοῦ βίου τοῦ ἁγίου, ὁλοσχερῶς ἦν
εἰς τόν ὑπ' ἀριθ. 398 τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κρεμλίνου προερχό-
μενον ἐκ τῶν λαφύρων τοῦ Σοράντζ ἢ Θυσπένοκη, ὅθεν καί ἡ ἔκδοσις.
Ὁ βιογράφος τοῦ Petit εἶναι πολύ μεταγενέστερος καί
γράφει τό 961, διότι ἡ χρονολογία εἶχε κυκλοφορήσει δηλ. ὡς ἡ
ἁλώσεως τῆς Κρήτης. Ὅταν ἐχωρίσθησαν οἱ δύο πρίν περί τό τέλος
τοῦ 961 ἢ τῶν 962, δεν κατεδέχθη ὁ Ἀθανάσιος νά κατεδεχθῆ μο-
νήν. Αὐτός εἶχε πρόσφορον ἀνεγάρει εἰς τά Μελανά ἢ Μελαίας

ΙΔΡΥΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

τὴν καλύβην του, καὶ ἴσως μὲ τὴν ὀλίγην χρηματικὴν δόσιν (διότι δὲν ἔδεχθη τὸ μέγα ποσόν, ἵνα μὴ ὑποχρεωθῇ), αὐτὴ μόνη τὸ κάθισμα τοῦ τιμίου Προδρόμου ἔνα τιμιάσιον τοῦ Νικηφόρου νὰ ἐμπαταλίπῃ τὸν κόσμον. Εἶχε πειθῆ, ὡς φαίνεται, ὅτι ἐφιλοδόξει νὰ γίνῃ αὐτοκράτωρ. Εἰς τὰ 963 ὁ Νικηφόρος ἐπανελθὼν νικηφόρος εἰς Κ. Ἀθήνας αὐτοκηρύχθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ τότε ἔπεμψε τὸν Μάϊον (πρωτοσπαθάριος) τὸν πνευματικόν του Μεθόδιον μὲ 6 λίτρας χρυσίου (= φράγκα χρυσᾶ 6831) πρὸς αὐτόν τὸν μονάχον. Τότε μὲ τὸ ἐλάχιστον αὐτὰ ποσὸν ἤρχισε καὶ κτίζη τὸν ναὸν καὶ πρὶν τελειώσῃ ἦλθεν ἡ εἴδησις τῆς αὐτοκρατορίας (16 αὐγ. 963) ὅπερ ἐξύπνησε τὸν ὅσιον καὶ ἐπανέλιπε τελείως τὸ ἔργον καὶ αὐτὸ κατεσθέσθη εἰς βασανοῦσαν, ἐπειδὴ δὲν ἤθελε πλέον νὰ τὸν αὐτοκρύσῃ διὰ τὴν ἀπάτην, ἀναχώρησε πρὸς ἄγνωστον διεύθυνσιν. Τὸν ἀνεκάλεσαν καὶ τὸν παρουσίασαν πρὸς τὸν βασιλεύοντα ὅστις τῷ ἔφαλλε τὸν ἀναβαλλόμενον. Τότε μόνον ὑπεχώρησε καὶ λαβὼν ἴσως ἀγγεῖα ἐπανῆλθε καὶ συνέχισεν. Ὥστε κατὰ σύστασιν τῷ 963, πρὶν ἡ τελειώσῃ ὁ ναός, ἤρχισεν ἡ ἀνάγκη τῶν κελλίων. Ἡ χρονολογία αὕτη ἀπεκόλουσε τοὺς μεταγενεστέρους ἱστορικοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἔργου τοῦ Schlumberger καὶ τῶν αὐθεντικῶν κειμένων τοῦ Meyer κατωρθώθησαν νὰ καθορίσωσιν ἀσφαλῶς τὴν χρονολογίαν ταύτην. Πρὸς τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ ἱστορικὸς ἔχει πειθῆ περὶ τούτου καὶ παρακαλῶ νὰ πεισθῆτε. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἔμαθε παρ' ἐμοῦ εἰπόντος, ἀφοῦ ἀπὸ πολλοὺς ἤκουσεν διαλόγους τὴν ἀλληλογραφίαν, καὶ ἀπὸ δύο μηνῶν, τοῦ ἔλυσε τὴν σιωπήν, διὸ ἔχει λάβει ἀπάντησιν. Σημειωτέον, ὅτι ὁ ἐξαίρετος μετέφρασε τὸν βίον αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Petit εἰδοποιήθη ἡ μετάφρασιν τοῦ βίου "ἀρμοδίαν τ' ἀναμνήσεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου μαθητὴς τοῦ Petit ἔγραφε τὴν ἱστορίαν τῶν ὑψιστέρων μαθητῶν τοῦ ὁσίου (σ. 7) ὅπου τὸ κομμὰ δηλοῦται εἰς τὴν εἰς τέλος ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα «εἰδέναι τὴν ὁδὸν φυσικὰ καὶ ὁμωνυμίας βιώσαιμεν» Pomialowski σ. 112, σε. 24-25). Ὁ εἰδότης λέει τὸν ἐξαιρέτως παρασυρτὴν ὑπὸ τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὴν ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ ὁσιακοῦ βίου ὅπου γράφει ὁ βιογράφος «ἐξ καὶ ἴδω ὁ ἐξαιρέτως... ἡγούμενος λάμπρας μὲ τὴν ὀλίγην μονήν» σ. 4. σε. 20-24). Κατ' ἐπέκτασιν λέγεται καὶ μαθητής σ. 93 § 213 ε. τὸν αὐτὸν ἐψήφισεν ὁ ἄρχων διάδοχον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ πατέρας καὶ ἔμμονος μονάχος ἡγούμενος εἰς φανερὸν (Γεδεών εφρε. 304). Διὰ τὸν κύριλλον δὲν ἔχεις δίκαιον ἤρχισε γράφει, ἡ κτίσις τῷ 961 (καὶ ἔνοσε τὸν Πρόδρομον ἀλλὰ τὸ χρυσόβουλλον ἔλαβε μετὰ 3 ἔτη (5106) ὁ δεύτερος ἐτελείωσε τὸ 966. Σημειώσαι, ὅτι εἰς τὰ κείμενα (σ. 105) ἐκκλησία λέγεται μονή, ἡ δὲ ἐκκλησία ναός. Τὸ κτίριον κατὰ τὸν Ὀβοπένοκιν III, 1877 σ. 74) ἐτελείωσε τῷ 964. Καὶ κατὰ ἐπληροφόρησαν τὸν φίλον σου Γεροχρήστου, ὅτι ὁ Meyer (κρ. Μεγιέρ) ἔκαμε ἐπὶ ἰδίου

τό 961. δεν πρέπει νά βλέπωμεν μόνον τήν σ. 23, ὅπερ σημαίνει τό ἔτος τῶν μελλόντων τοῦ Προδρόμου, ἀλλά τήν ἐπομένην γραμματικήν ἐξῆς "Sie ist also nach Mai 963 begonnen und wo im Herbst bereits halbvollendet", εἰς τό ὁποῖον ἐγώ ἐβασίσθην στέλλει τό νά τοῦ τό ἐξηγήσουν καλά. Ἐφεξῆς ὅλοι Γερμανοί, Γάλλοι Ἄγγλοι καί Ἀμερικανοί ὑποστηρίζουν τό ἔτος 963 ἐν οἷς καί ὁ Σωκρίου σ. 102 ἑ. τούς ἄλλους ἀναγράφω εἰς πρακτικάν μου ἀλλά πρός τούς ἄλλους γνωστούς πηγάς ἔχομεν καί ἐν μείμενοι τῆ βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων κ.ἄ. χρήσιμος καί ὁ ὑπό τοῦ γνωστοῦ σοι Πέτρου Dumont βίος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου 1931, σ. 489. ὃν ἔχει ἡ Λαύρα. Κατά ταῦτα, κύριε Πανελλήνιον οὔτε δοξεβοῦμεν οὔτε παραλογιζόμεθα. Τά δέ ἐφεξῆς περί Σκύρου θαρρῶ αὐθάδη καί ἀνάξια ἀπαντήσεως. Μίαν χάριν μόνον ζητῶ νά παραδώσητε εἰς χεῖρας τήν ἐπιστολήν εἰς τόν Δικαῖον τῆς Ρουμανίας Σκύρου Βενιαμίν. Ἀφήνω ἀνοικτήν.

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Υ.Γ. Λυποῦμαι διότι οὐδεμίαν προσοχήν δοῦς εἰς τά γράφω μετά μου δοκιμασθέντα ἐπί τῆς ἀκριβοδικαίας κριτικῆς πλάστιγγος ἐπιμένεις περί τοῦ ἀνυπάρκτου Ἀθανασίου κ.τλ. ἀπό ἰδιας ἀναχιμυθίνος τοῦ ζητήματος τῆς Σκύρου, οὐ Λαυριώτης λόγος καί προϊσταμένας ἀρνεῖται τήν ὕπαρξιν, ἀλλά καί μαθών διαμηνύσεις παρά τάς ἀποδείξεις μου πλαστά τά ἔγραφα! τό ἔτος εἰς τά ἀντίγραφα πολλάκις εἶναι σφαλερόν, διότι δυσκόλως οἱ ἀντιγραφεῖς μετέγραπον τήν ἀπό κοσμογονίας χρονολογίαν. Καί ἀφοῦ δεν εἴχομεν τίτλους πῶς ἐκρατήσαμεν τό μοσόχιον ἐπί 1000 ἔτη, τά ἔγραφα οὐχί νά δημιουργήσω, ἀλλ' ἐπειδή τό παρελθόν φθινόπωρον ἦλθεν ἐνταῦθα ὁ οἰκονόμος προηγ. Καλλίστρατος καί μέ παρεκάλεσε, συνήντησε δέ τοῦ διαμηνύοντος κ.θ. Τούτοιν ὡς καί τόν πατριαρχικόν διά τά πληροφορηθῶ καί τοῦ εἶπον μάλιστα, ὅτι δεν ἔχω ἀνάγκην διαμηνύματος. Ἄς μοί πέμψῃ ἡ μονή πληρεξούσιον καί θά λύσω τήν ἀμφισβήτησιν, διότι ἔχω φίλον τόν ὑπουργόν τῆς Γεωργίας. Μήπως νομίζεις, ὅτι ἔχω ποσοστά, ὅπως οἱ διαμηνύοντες; Πῶς ἔλυσα πρό ὀλίγων ἐτῶν τήν ἀμφισβήτησιν τοῦ μοσοχίου τῆς Κρήτης καί τῶν ἄλλων 50 μοσοχίων, ἄπερ ἐπέμενεν ἡ Κυβέρνησις νά τά ἀπαλλοτριώσῃ καί ἔχω εὐχαριστίας ἀπ' ὅλον τόν τόπον; Δεν ἐπιμένα τοιαύτην παρά τοῦ ἐκλεκτοῦ Λαυριώτου φίλου.

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Ἀγαπητέ ἄρχε Δικαῖε τοῦ Ρουμ. Σκήπτης.

τῆς ἀρχοντέρας Θέσως

Κατόπιν προσπαθειῶν καὶ προσφάτων ἐνεργειῶν μου πρὸς λύσιν τοῦ ἀπὸ 20ετοῦς χρόνου ἐκκρεμοῦντος ζητήματος τῆς ἀποζημιώσεως ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τοῦ εὐθαόωνος μετοχίου, ἐλήφθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν εὐμενής ἀπόφασις περὶ ἀποζημιώσεως. καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος ἀξιωματικοῦ τῆς Σκήπτης δυνάμει ἐπισήμου πράξεως τῆς ἱερᾶς Μονῆς καὶ προσαίω τὸ ποσὸν τῆς εἰς λόγῳ ἀποζημιώσεως. Νομίζω, ὅτι θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ συνεννοηθῆτε μετὰ τοῦ κ. Οἰκονόμου δηλητόρου σας διὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ εἰς λόγῳ πράξεως. Ἐὰν εἶχον ἐκεῖνα τὰ φάσκελλον, ὃν ἐσχάτως σᾶς τοῦ ἐπέστρεψα, θὰ ἠδυνάμην ἀσχημονήσω γράμμα. Τὸ μόνον, ὅπου ἐνθυμοῦμαι, εἶναι, ὅτι πλὴν τῶν χιλίων εἴχετε καὶ 400 σφέμματα γαμπῶν καὶ ἀμπ. καὶ ἔχον πρὸ τετίας πέντε τοῦμαι. ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας καὶ ὑπὸ βαλκανικὸν ὁμοῦ εἰς τὴν Βουλήν. ἀλλὰ παρῃτήθη ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἀπὸ θάνατον ὥρα. Διὰ τὰ περαιτέρω ὁ καλὸς καὶ ἄξιος δηλητόρος θὰ σᾶς συνιστήσω τὸ δέον γενέσθαι. Διάπυρος εὐχέτης

τῇ 10-2-59 Ὁ Κορυφαῖος Εὐλόγιος Κουρίλας

Προεδρία Κυβερνήσεως
Γεν. Διευθύνσεις Τύπου καὶ Πληροφοριῶν. περὶ βιογραφικῶν στοιχείων. Δίσεις καὶ σημειώματα

Λυπούμαι πολύ, διότι τὸ τελευταῖον μέρος ἄλφιον φρὸς τὸ 80ον ἔτος βαδίζον καὶ ἐν ἀγίῳ Ὄρει καὶ τῷ ἑλληνικῷ κλίματι ἀπὸ τοῦ 1892 ζήσαν καὶ ἐκμηράσαν, εἶναι ἄγνωστον εἰς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν πληροφοριῶν καὶ ἐφαρμόσει διὰ 4ην φορὰν τὰ ζητῆ παρ' ἐμοῦ τὰ πληροφορήσω αὐτὴν περὶ ἐμαυτοῦ. Ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ σημειώματα, εἶναι περισσοὶ οἱ λόγοι. Εἰς τὴν διάθεσίν σας ἔχετε τὰ συρτάρια τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τὸ ἀρχεῖον τοῦ Μακεδ. ἀγῶνος. Κ. ἐὰν τὸ περιεχόμενον αὐτῶν εἶναι ἀνάξιον λόγου, τότε καὶ σιωπὴν λέγω, ὅτι, "ἐὰν ἀπῇ τὰ σημειώματα, μάταιος πᾶς λόγος". Περὶ τὰ πενήντα ἔτη ἔδρασα ἐν Ἀθήναις. εἶμαι γνωστὸς ἐπὶ σεμνοῦ λοῖς πᾶσι, διότι ἐπὶ τῶν ἔργων μου ἀναλογεῖ καὶ εἰς τόπος καὶ πρὸς συμπλήρωσιν ἀποχωρήσεώς καὶ ἄνω τῶν 200 ἄρθρων καὶ σημειωμάτων: ἐὰν καὶ οἱ γνωρίσαντές με καὶ ἀναγνώσαντες σιωπήσωσι, τότε "οἱ λίθοι κεκράξονται". Πολλοὶ λόγοι συνετέλεσαν τὰ ἐφαρμόσω τὸ "λάβε βεῖσας". Ἐφαρμόσας ἡ σιωπὴ μου δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν περιφρονήσεως, ἄδικος!

Ψυχικὸν 6-2-59 Ὁ Κορυφαῖος Εὐλόγιος Κουρίλας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ψυχικόν 12-2-59

~~Τῷ ποτε βραχυχρονίῳ μαθητῇ μου καὶ ἀρχιγραμματεῖ τοῦ Ἱερᾶς Κοινότητος κ. Ἀλεξάνδρῳ Λαυριώτῃ.~~

Προσέξατε, προθεῶ, τοῦ ἱερᾶ τόπου, λύκοι βαρεῖς μάρ "ἐπέπεσον" χαλεπώτερά σου μὴ ζήσει καὶ ὑψηλότερα σου μὴ ἐρώντα". Ἐπειδὴ τὸ χρυσοῦν τοῦτο ῥητὸν δὲν ἔλαβες ὑπ' ὄψιν, οὐδ' ὅτι "τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος διορθοῦται", ὡς καὶ τὸ κοινολεκτούμενον: "ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσί σοι", ὑπερήρθης ἐξ οἰήσεως καὶ πίπτεις πτῶμα ἐξαίσιον. Ἐκ τοῦ ἐρωτήματός σου ἀγνοίας καὶ ἀνοήτως ἐπιχειρεῖς νὰ ὑπερασπιστῇς τοὺς διδασκάλους σου ἀθετῶν τὸ κωμικὸν λόγιον "οὐδεὶς μαθητὴς μείζων τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ", ἐνῷ ἐξακολουθεῖς νὰ εἶσαι ἀπόφοιτος τῆς Ὀθωμανίδος. Ἐγὼ θὰ τὴν ὑπόμνω νὰ γείνῃς ὁμοιόδιον καὶ ἀρχεῖ σοι τοῦτο καὶ οὐ προσπαθεῖς νὰ μὲ διδάξῃς. Ἐμόρφωσα ἐπὶ τόσα ἔτη γράφων καὶ δι' ἐνὸς ἀρνητικὸν μελάνι καὶ χάρτην κατηνάλωσα, ἀλλ' εἰμάστην. Εἶχον ἐλπίδας νὰ σὲ φέρω εἰς ἐπίγνωσιν λησμονήσας τὰ λυπηρὰ παρελθόντα, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐψεύσθην..... Ἐμόρφωσα κατὰ Σωκράτην διδασκόμενος καὶ τὸ τσέρβελό μου δὲν χωρεῖ ἄλλα. Γράφων τὸ ~~ἄκρο~~ ἀκρότελεύτιον τοῦτο θὰ ἀποδείξω πόσον ἀνοσιόρητος καὶ ἀγεωγράφητος εἶσαι. Λέγεις διὰ τὰ κατοπινά, ὅτι ἐκαλλιεργήθησαν 100 ἔτη πρὸ τοῦ ἀπαρνήσεως. ἀγνοεῖς ὅμως, ὅτι εἰς τὸ 1821 κατεστράφησαν καὶ ἔμειναν ἔρημοι κοντοσουπάνες καὶ μετὰ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος ἐνεφανίσθη ὁ ἀλβανὸς ἀπαρνήσης, ὁ ὁποῖος ἔφερεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κορυτσᾶς ὑλοτόμους Ἀλβανούς, οἵτινες ἦσαν καὶ πρὶν ἔτι. Ὁ μακ. Γαβριλάκης μοι ὡμίλει περὶ τοῦ παπποῦ τοῦ Ὀδυσσέως, ὅστις τὸν πατέρα του ἐκεῖ ἔφθασε τῷ 1892, καὶ τὸν θεῖόν του μάστορ Βασίλη εἰς τὸν κατοπινὸν τῆς μονῆς χώρον μοῦ ἐδηγεῖτο, ὅτι καὶ πρὶν τοῦ 1821 ἦσαν ἀπὸ τὸ Γραμμοσέζι τῶν. Ἀλλ' ἀπορεῖς, διότι ὀνομάζονται Μακεδόνες. Μάθε λοιπόν, ὅτι ἡ ἐπαρχία Κορυτσᾶς μέχρι τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ὀλύμπου καὶ τοῦ Τεπελενίου ἐλέγετο πρὸ τοῦ 1912 Μακεδονία ἢ μᾶλλον ἄνω Μακεδονία, ὡς εἶναι καὶ ἡ φήμη τοῦ μητροπολίτου ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου ἄνω Μακεδονίας". Εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον εἴχομεν Γεωγραφίαν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἐπαρχίας Κορυτσᾶς καὶ εἰς τὸ δίπλωμά μου ἀναφέρομαι Μακεδὼν καὶ ἤμην καὶ πρόεδρος τοῦ Μακεδονικοῦ Συλλόγου ἐν Ἀθήναις (βλ. "τὸ Κράτος τῆς ἀληθείας"). Ἀλλ' αὐτὰ βεβαίως δὲν τὰ ἐπιμένεις – καὶ ὅμως ἐγὼ γνωρίζω τὴν πατρίδα σου "μᾶλλον καλλίτερον ἀπὸ σέ – ἀλλὰ γνωρίζεις, ὅπως καὶ ἄλλοι οἱ ἀπορεῖται, ὅτι Μακεδόνας ὑλοτόμους ἐλέγομεν

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

τούς ἀνθρακεῖς Βουλγάρους, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε ἦσαν περεστεζίδες εἰ ἄθω ἤ ρω-
μαῖοι οὔτε ἀλλοῦ ποτε. ἄρα εἰ γνώσει ἁμαρτάνας καὶ χωρίς νά ἔχῃς μάθει
ἱστορίαν ἐπιμένεις" σαν θαύματα, νά διορθώσῃς πάνε ποιμαχό νά μάθῃ-
τῆς τῆς ἱστορίας καὶ μέ ἀναγκάζῃς νά σταυρώσω τήν ἀχαρίν ταύτην ἀλληλογρα-
φίαν. Τίς λοιπόν εἶναι ὁ σοφός ἱστορικός τοῦ "σοῦ γοῦ", ὅστις μ' ἐνδοξ ὑπερράσεται
Στέφανος ἱερομόναχος". Ἐρώτησις, λέγεις, καλλίτερα ἐμοῦ τοῦ Λουβαρίν
μέ 2-3 φοράς πού τούς ἤκουσες. Ἐγώ δέ τούς ἔχω συμφοιτήσει καὶ δέν μπορίζω
αὐτούς παραίτοῦζον! "δέν προσβάλλεις καὶ δέν ὑποτιμᾶς", κακέκα καὶ προσ-
βάλλεις μόνον ἐμένα. Ἐγώ μέχρις ἐσχάτων εἶχον αὐτούς φίλους. Ἀλλ' ὅταν ὁ μέν
ἐπεδείχθη μαστόνος καὶ ἀνέλαβεν αὐτός καθηγητής τῆς Θεολογίας νά ὑποστηρίζῃ
τούς μαστόνους ἀρχιερεῖς, ἔπρεπε νά σωπήσω; τόν προσβαλόν λοιπόν ἐγώ. ἤ σύ πρα-
βάλλεις ὅλους τούς ἐξωτερικούς, νά μᾶς κατηγορῶν, ὅτι δέν εὑρέθη εἰς νά κάμῃ
τόν πρόλογον καὶ ἐκλήθη ὁ ἀρχιμαστόνος τῆς Θεολογικῆς σχολῆς; Δι' αὐτό μόνον μου
τί σε ἔγραφον ὁ κατά τόν Τρεμπέλαν, ἀλλ' ἰδού συνέπεσε ἡ ἱεραρχία νά σπεύ-
ρυξεν ὡς κακόδοξον κτλ. καὶ νά $\frac{2}{3}$ τῶν ἱεραρχῶν εἶναι καθηγεταί τοῦ. Ἐγρα-
φον, ὅτι, ἐφ' ὅσον ἔχεις σχέσεις καὶ ἐπιμιξίας τοιούτους, παρέχεις τήν ὑπόνοι-
αν, ὅτι εἶσαι "ἄνθρωπος ὑπό αἰβάλιν", ἤτοι κρύπτεις σκοπούς ἀνομολογήτους.
ἀπό ρυπῆρας βαθίζεις καὶ ἀκολουθεῖς τούς "φίλους σου ἀγίους θρόνους", ἐφ' ὧν ἠθέλησα
νά σε ἀπομακρύνω. Ἰδού εἰ σπεκαλύφθη. Ὁ ἡγούμενος τοῦ Διονυσίου ἐλθών ἐνταῦθα
πρίν ἀφίνω πίσω συνεκοινώνησε αὐτούς καὶ ὁ λαός παρουσιάζει ἐπιστήμοσύνη
ἀν ἔλαβε κάλλιστα ὁ Θεσσαλονίκης παρά τῆς ἱερᾶς Κοινότητος νά ἔλθῃ νά κάμῃ
κάλεξιν εἰς τόν Παρνασσόν, καὶ ἐπειδή ἐδίστασε νά ἔλθῃ ἀπελθόν καὶ ἐπλήρωσε
τοῦ ἰδίου μισθοῦ ἐπιθυμήσαν καὶ θεωρώμενος διά τό πάθημα. Ἐλυπήθησαν ὅλοι
οἱ μαστόνοι νά τόν ἀκούσουν. Μετά ἀμαξᾶς ἀκόμη κατοικίαν τόν καὶ τόν παρέ-
λαβε. Τίς δέ ἦτο αὐτός; ὁ πρόεδρος τῶν Ρουμελιωτῶν Κωνσταντινουπόλεως ὁ ὁποῖος ἐπρόσωπω-
νήρυξεν μαστόνους ἡ ἱεραρχία καὶ ἀπηγορεύσε τήν ἀνάστοχήν - ὅστις εἶναι καὶ πρόε-
δρος τῶν "φίλων τοῦ ἁγίου θρόνου", τά περαιτέρω παραλείπονται. Ἐπίσης γνωστόμα-
τος εἶναι καὶ ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς διά τήν χιλιετηρίδα Κωνσταντίνος.

Τῷ Χῷ εὐχέτης ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Σεβασμιώτατε καὶ περιποιούμενε ἐν Χῷ ἀδελφέ μου. Ἐξοχωτάτε
πρόεδρε τῆς τῶν Κώων ἑκκλησίας

Ψυχικό τῇ 20-2-59

Ἡ λαμπρά ἐπιστολή σας ὑμετέρας φίλης καὶ σεβασμιότητος εἰς
ὄψιν μέ συνεκίνησε καὶ νομίζω, ὅτι εἶναι ἡ καλλίτερα ἐξ ὅλων
ὅσους ἔχω λάβει. Εἶναι "λόγια τῆς καρδιᾶς", καὶ οὐχί ἔπεα πτερόεντα.
Εἶμαι εὐγνώμων, διότι ἐνεβαθύνατε καὶ δέν διεξήλθετε ἐπιπρο-

χαθῆ τό πόμπιμόν μου.

Ἡ Μάχαιρα τοῦ Πνεύματος, εἶναι ἔργον τοῦ τεραστουργοῦ ἀρετείου Κοντέα Ἕλληνος εἰς Ρουμανίας ἀμφιβάλλω ἀναμφιβόλως μάλλον εἶναι σπανιώτατον, διότι ἡ Ἱερά Κοινότης παρέδωκεν αὐτό εἰς τό πῦρ διά τά ψεύδη καί τήν διαστροφήν τῶν πάντων χάριν τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου. Θά προσπαθήσω νά εὑρωκανέν. Τελείως ἀπό πολλῶν ἐπιῶν τό "Κράτος τῆς ἀληθείας" ἔχει ἐξαντληθῆ. Ὁ Β' τόμος εἶναι ἕτοιμος, ἀλλ' οὐχί καί τά pecunia. Τώρα θέλετε λάβει τό Β' τεῦχος "Heraclea sacra" πρός συμπλήρωσιν τῆς μελέτης.

Ὅλως ὑμέτερος μετά τοῦ εὐχρίστου ἀδελφικοῦ ἀσπασμοῦ.

ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Ψυχικόν τῇ 21-2-59

Ὁσιολογιώτατε πάτερ Γεράσιμε ὑμνογράφε,

Τί ἄραγε συνέβη καί ἄπο τόσως διέκοψες τήν ἀλληλογραφίαν; Βεβαίως ἐπίασας ἰσχυρός προστάτας: Τί παρέμενες ἀπό ἕνα ἐξόριστον ἱεράρχη. Ἀλλά λησμονεῖς, ὅτι αὐτός ὁ ἐξόριστος ἔφτιαξε τήν Ν. Σιών μέ τούς ὑμνους καί τά ἔργα καί οὐ παρενόησεν εἰς τοῦτο τό σημεῖον; Παρακολουθῶ τά πάντα καί βλέπω, ὅτι ἀλλοτρίοις ὑπηρετεῖς, οἱ ὁποῖοι σέ μετεμόρφωσαν ἀπό ὑμνογράφον εἰς βιογράφον ἀρίων. Ἀλλά πρόσεχε, διότι τό ἐν ἀπέχει τοῦ ἑτέρου ὅσον ὁ οὐρανός ἀπό τήν γῆν. Τώρα καταλαμβάνω διατί δέν ἔστειλες διά τούς ἀρίους σου Μητροφάνην καί Διονύσιον τά αἰτηθέντα ἀνέγραφα. Ἐάν θέλῃς νά ἐξιλεώσῃς τούς ἀρίους σου, στεῖλέ μου εἰκόνα νά ἀναχωρήσθωσιν εἰς τό Πανεριστήριον τοῦ ἀρίου ὄρους, ἄλλως θά ἔχῃς αὐτούς ἀπειδίκους εἰς ἡμέρα κρίσεως. Καί μίαν ἄλλην χάριν ζητῶ. Πρός μερίδιον χαρᾶς τῶν φιλοπονήσεων πέμψον μοι ἓν βραχύ σημείωμα περί τῶν "ἑξαιρετίων θαυμάτων" τοῦ ὁσίου. Ἐάν δέν ἀπαντήσῃς θά μεταπεισθῶ ἀπολύτως. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μετά σοῦ.

ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ψυχικόν τῇ 12-3-59. Τοῖς Ἐπιτρόποις Λαύρας

Τήν ἡμετέραν πενιχρά ὁμολογιότητα ἡδέως κατασπαζόμεθα ἐν ἁγίῳ πνεύματι.

Ἔλαβον σήμερον τόν φακελλόν, ἐν οἷς μοί ἀναγγέλλετε ὅτι ἡ Ρουμανική συνήγορος αἴρει τήν πληρεξουσιότητα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

διά τό βήτημα τῆς ἀπομνιώσεως τοῦ μετοχίου Θάσου.
καί ἐπί τούτῳ εὐχαριστῶ πολύ, διότι μοί προσφέρετε μεγάλον καλόν νά μή ἀπαλλάξητε τοῦ κόπου καί τῆς ἀπασχολήσεως. Καί μέχρις ἐδῶ τό πράγμα ἔχει καλῶς, ἀλλά μ' ἐστενοχώρησε πολύ πάρα πολύ τό ὕφος τοῦ συνημμένου γράμματος καί ἡ ἔλλειψις στοιχειώδους εἰλικρινείας πρός Ἱεράρχην, ὅστις καί ὡς βασιλικός ἀντιπρόσωπος πρίν χειροτονηθῶ εἶχον τάς μεγίστας ἐξυπηρετήσεις τά καλῶς ἐννοούμενα συμφέροντα τῆς συνήθους ἀπό πάσης ἀπόψεως. Γράφει ὁ ἅγιος δικαῖος ὡσεί νά ἦμην διωγόρος του ἀκριβοπληρωνόμενος χειναλοδώρως καί διά νά ἐπωφεληθῶ ἔσπευσε, γράφει, νά γράψῃ, ὅτι ἐγώ ἐτέρπισα τήν ὑπόθεσιν διά νά μή ἀπολέσω τήν ἀκμαιοτάτην μου πληρωμήν! Τοιαύτην ἐκβοχήν ἢ μεταβολήν καλοῦμαι παρεξήγησιν δέν ἀκούμεθον ἀπό τόν ἅγιον δικαῖον καί νά γράφῃ ὅτι ἐγώ δέν ἔκαμα τίποτε. Ἡ διαγωγή του αὕτη θά μέ ἀναγκάσῃ διά γράμματος πρός τό Ὑπουργεῖον νά ἄρω τάς καλάς μου σχέσεις διότι εἶχον κατορθώσει νά πάσι τά ὑποβληθῆ πρότασις νόμου διά τήν ἀπομνίωσιν. Καί τώρα ἔλαβον ἀφορμήν νά γράψω πρός τήν συνήθειαν ἐξαιτίας ὑπό τῆς διευθύνσεως τῶν ἐκκλησιῶν νά δώσω ὡς πληρεξούσιος τά στοιχεῖα τῆς ἀπομνιώσεως καί εἶπον ὅτι ἔπρεπε νά εἴπω πρός ἱκανοποίησιν τῆς συνήθους καί δέν ἔκαθον πάρ' ἄξιον κτλ. Ἡ προηγουμένη μου ἐπιστολή μένει ἀναπάντητος.

Εὔχομαι καλήν τεσσαρακοστήν. Ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† ὁ Κορυτσᾶς Σιλβέστριος Κουρίλας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ψυχικόν 23 Μαρτίου 1959.

Ἀγαπητέ μοι κ. Πυρομάχε, Κόντε.

Χαρᾶν μεγάλην ἠσθάνθην διὰ τὴν τιμητικὴν πρότασίς περὶ συμμετοχῆς εἰς τὸ ἀνώτατον συμβούλιον τῶν Ἀλβανῶν πολιτικῶν ἐξορίστων. Εἶχον πάντοτε τὴν γνώμην, ὅτι αὐτοί εἶναι κατ' οὐσίαν μαχοί Ἀλβανοί πατριῶται, ἄλλα καί φιλέλληνες καί εἶχον ὑπ' ὄψιν πάντας μεθ' ὧν ἦλθον εἰς ἐπικοινωνίαν καί δὴ τὸν ἀείμνηστον Μιδάτ Φράσσαρη, τὸν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς "Ἐθνοσωτήρας Ἀλβανίας" καί ἄλλους ἰδίᾳ τάς ἐπιτροπάς ἃς ἀπέστειλαν ἐνταῦθα, ἵνα συνεργασθῶσι μετά τῆς Ἑλλ. κυβερνήσεως, καί ὦν ἤμην πάντοτε μέλος ὡς πληρεξούσιος τοῦ βασιλέως Ζώγου παρά τῇ Ἑλλ. κυβερνήσει διά τὴν ἕνωσιν τῶν δύο κρατῶν διατηρουσῶν ἑκάστου τὴν ἀνεξαρτησίαν κατά τό σύστημα τῆς πάλαι ποτέ Αὐστρο-ουγγαρίας, μέ κοινόν ὑπουργεῖον στρατιωτικόν καί ἐξωτερικῶν, εἰς αὐτά ἔχουσι καταλήξει ὅλαι αἱ προσπάθειαι. Τό σχέδιον εἶχον συντάξει ἐν Ἀθήναις τῷ 1943-1944 ὁ μακ. Κῶστας Κόστας καί ὁ Δ. Μπάλλος πολιτικοί πρακτικοί ἀπό κ. Χρυσοχόου γενικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀντιστάσεως ἐν Ἀθήναις. Ἀντιπρόσωποι τῶν συμπατριωτῶν μας Μονοφυσιτῶν διά τὴν νότιον Ἀλβανίαν ἐν Ἀθήναις ἦσαν ὁ Ἰωάβ Λεσκοβίκης καί ὁ Σουλτιφάν Μπόρια. Εἶχον εἰς τό σύμφωνον αὐτό ὑπογράψει καί ἀντιπρόσωποι πάντων τῶν Βορείων Ἀλβανῶν. Ἐν τῷ μεταξύ συνέβη τό ἐξῆς ἀτυχές γεγονός. Ἐστάλη ἐκ δευτέρου τῷ 1944 ὁ Μπάλλος εἰς τήν ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἀλβανίας, ὅπότε προδοθείς συνελήφθη ὑπό τῶν κομμουνιστῶν καί ἐτουφεκίσθη. Παρά ταῦτα τό σχέδιον ἐγκριθέν παρά τῶν ἐν Ἀθήναις πολιτικῶν παραγόντων ἐστάλη πρός ἔγκρισιν εἰς τήν Μέσην Ἀνατολήν, ὅπου εἶχον καταφύγει ἤτε Ἑλληνικός κυβερνήσις μετά τοῦ βασιλέως καί ὁ Ἑλληνικός στρατός ἕτοιμος νά εἰσβάλῃ ἐνταῦθα πρός ἐκδίωξιν τῶν Γερ-

μανίν τῆς καταοχῆς. Δέν γνωρίζω διά ποίον λόγον δέν ὑπεγράφη, ἴσως διότι ἤθελον νά ὑπογράψωσι ἐνταῦθα ὡς ἐλεύθεροι οἱ Ἕλληνες καί ὄντως τό φθινόπωρον τοῦ 1944 ἦλθον εἰς Ἀθήνας ἐκαταλείφθη ὅμως ὁ σκοπός μετά τήν σύλληψιν τοῦ Κώτσε Κότα καί τά διαβήματιζόμενα ἐν Ἀλβανία. Τό σχέδιον ἐξετυπώθη εἰς 70 σέλιδον φυλλάδιον, ἡμεῖς δέ ἐκάμαμεν καί ἀλβανικήν μετάφρασιν, ἥτις μένει ἀνέκδοτος ἕως σήμερον. Μετά τό γεγονός τοῦτο ἐπενέβη ὁ βασιλεύς Ζώγου καί ἀπήγγειλεν ἐνταῦθα, ὅτι πρέπει νά ἐργασθῶμεν ἀντικρύως καί ἐπιμόνως διά τό ἀντιπροτεινόμενον τοῦτο σχέδιον. Ἀλλ' ἐπειδή ἀμέσως ἄνευ προπαρασκευῆς δέν εἶναι ἐφαρμόσιμον, κατέστρωσε πρόγραμμα συνεργασίας κτλ. Ἡ ἐπιτροπή τῆς "Ἐλευθέρας Ἀλβανίας" ἐνέκρινεν ἀνεπιφυλάκτως τοῦτο, ὡς μέ διεβεβαίωσεν ὁ κ. Χασάν Δόστι, ὅτε πρό τριετίας εἶχεν ἔλθει ἐνταῦθα καί τόν ἔφερον εἰς ἐπαφήν μέ τήν ἐλλ. κυβέρνησιν καί τούς πολιτικούς, οἱ ὁποῖοι μέ ἐπεκύρωσαν ἐπί δίμηνον ὅπου παρέμεινεν. Κατώρθωσε δέ νά ἐπιτύχῃ τήν μή ἀναμίγνυσιν τοῦ Ἀλβανικοῦ μετά τοῦ Τίτου ζητήματος (ὅστις ἐπομένως ἀφίνετο). Ἐν τῷ προσώπῳ του δίκαιον ἄνδρα φιλέλληνα.....

Ταῦτα εἶναι τά πράγματα καί τώρα κάμε ὅτι ὁ Θεός σε φωτίσῃ. Ἡ γνώμη μου καί τοῦ κ. Χρυσοχόου εἶναι νά λάβῃς μέρος, διότι ἐν τῷ προσώπῳ σου συνεχίζεται ἡ πολιτική τοῦ ἀμεμπτοτάτου πατρός σου.

Εἰς τήν ἔντιμον σύζυγόν σου καί τά καλά σου παιδιά εὐχές καί εὐλογίας. Σᾶς ἀσπάζεται καί ὁ πρωτοσύγκελλος Θεόδουλος. Διάπυρος εὐχέτης

+ ὁ Κορυτσᾶς εὐλογίος Κυριλλος

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ψυχικόν τῇ 23 Μαρτίου 1959

Ὀφαντέ μοι πάτερ Βασίλειε ἐφημερίνε ἐπίσκοπε τῆς Ἐξαρχίας Δυτικῆς Εὐρώπης

Μετ' ἀπαντωσιμῆς ἐπιστολῆς ἀνέγνων τὸ γράμμα καὶ ἀνεκουφίσθην πλέον. Ἐπίσθην δὲ τελείως διὰ τὸ σαλτινα τῆς ἀναβολῆς ἐπερ εἶναι τωπικά. Πιστεύω, ὅτι πρίν ἡ φθάσῃ ἡ ἀπάντησίς μου θά ἔχῃ τελειώσει τό ζήτημα "ὁ θεός διακεδάζει βουλάς ἐθνῶν, ἡ δὲ ἀλήθεια τοῦ Κυρίου εἰς τόν αἰῶνα διαμένει". Ἐδῶ τώρα κινεῖται ὅλος ὁ πνευματικόμορφος διά τό ζήτημα, ἅπερ ἀντιμετωπίσθη ἡ ἀποδοχή τῆς ἱεραρχίας καὶ κατεδίδασεν ὡς κανόνδοξον τήν γνώμην τοῦτο. Τρεμπέλας πρίν ἦν πῆς ἐρωτούμης ὡς βεβιασμένη καὶ τά χωρία τῶν πατέρων οἰκτρῶς παρεκκινούμενα καὶ παρεκκορμένα. Ἀλλ' ὁ Τρεμπέλας κυρίως ἐπιμένει εἰς τόν Μογίλαν, ὅστις πρῶτος περί ἱερᾶς γράφει ἱερωσύνης, αἱρετός καὶ πνευματικῶς ἡ μυστηριακῶς. Ἤθελον τήν γνώμην σας εἰ φρονεῖτε περί Μογίλα, καὶ πῶς τοῦ θεωρεῖ ἡ ῥωσική ἐκκλησία καὶ ἂν δέν εἶναι οἱ ῥῶσοι θυμοί μοι τήν γνώμην.* Θά δημοσιεύσω βιβλίον "περί ἱερᾶς ἀποστολικοῦ ἱεραρχήματος", καὶ θά παραθέσω αὐτό σοι τήν ἐπιστολήν σας. Τώρα σας ἀναγγέλλω μετά μεγάλης θλίψεως τήν ἀπώλειαν τοῦ βίου τοῦ Συμεών Ν. Θεολόγου, ὅπερ κατεφθάσα νά ἀποκτήσω ἐνταῦθα τοῦ διεξήλθον ἀπνευστί καὶ ἤθελον νά τόν χρησιμοποιήσω τώρα. Τόν εἶχον χρυσοδέσει, ὅπως σᾶς τόν παρουσιάσω μόλις ἤλθετε. Εἶχον φέρει τούς ἐπιπλοποιούς, οἵτινες φαίνεται καὶ τό ἀφῆρεσαν καὶ ἄλλα βιβλία, ἅπερ δεν γνωρίζω. Δεν πιστεύω νά τό κλέψω καὶ δεν νά τό ἀλλάξω τόν ἐν Ἀθήναις. Χάριν τοῦ πατρικοῦ σου ἐρωτάσου Συμεωνά νά μάθῃς τόν τόπον πάσης θυσίας νά τόν προμηθεύσῃς μέ τό ζητούμενον ἐν ἀντίτυπον, ἐγώ δέ εἰς ἀμοιβήν θά σοι ἀναγγείλω τόν παρατυπόμεταφρασιν τῶν ὁμιλιῶν σου, ὅστις ἦτο ἀντικείμενον μεγαλυτέρων ὅρους φιλολόγων καὶ τινες ἄλλοι μετεφράσασαν, ὅλοι δεν ἀνεμίχθησαν καὶ ἐν τῇ Α' Καταλόγῳ τῶν Κανονικῶν βιβλίων δημοσιεύθη καὶ εἶμαι ὁ πρῶτος ὅστις δίδω τήν ἐκκλησίας ὅτι εἶναι αἱ κανόνες, οὔτε καὶ ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς αὐτῆς αὐτῆς περί τοῦ μεταφράσεως Διονυσίου Πίπερις Ζαφειρίου ἐν μεγάλῃ καὶ πολλῇ προσοχῇ καὶ ἀδαπάνῃ ἴσως πρός ἔκδοσιν καὶ οὐδέν πλέον. Ὅλως δέ ἀναλόγως ἀνεκτικός ἀποδίδεται ἡ ἔκδοσις εἰς τόν Μπόμπον, ὅπου καὶ τόσα ἄλλα ξένα ὅλως, ὡ ὅτι μή εἶχε τόσα πολλά κέρδη τοῦ "Ζηλωτοῦ μαρτυρίου", τοῦ δέ πανχαῦ φιλοδίδου ἀ μέρος μόνον εἰς τόν Παλαμᾶν, τήν ὀνέχεται ὄχι, ὅλοι συνε-

κρούσθη πρός τόν αἰγ. Θεσσαλονίκης καί δίκαιφε τήν ἀποστολή τοῦ περιοδικοῦ σας ἐλε μοι, δέομαι, καί τό ἀνάτυπον τοῦ "πε-
φιλαοῦ." Ἐ ὑγχαίρω ἐκπαρδίως διά τόν ἐπιτυχῆ χαρακτηρισμόν τω
Ἑυρισῶν καί τάς ὀρθάς κρίσεις ἐπί τῶν δημοσιευθέντων. Ἡ πνευμ
τική μου οἰκογένεια ἀνταποπάζεται καί ζητεῖ τάς εὐχάς σας. Σ
ἀναγγέλλω καί ἓν εὐχάριστον γεγονός, ὅτι ὁ ἀδελφός τῆς οἰκονομίας
Νίκος ἐτέλεσε τούς γάμους μετά τῆς ἀγκαστερίνης καί ἀπ' αὐ
τῆς ἔχομεν τήν Χρυσάνθην. νά τούς εὐχηθῆτε. Οἱ Ζωποί ἐπι
σκέφθησαν τόν κ. Ν. Ὀfanassieff ἐπιπαρισίων καί γράφει ὑπέρ
τοῦ λοιπῆς ἱερωσύνης εἰς τήν "Ἀναπλάσιν", τό Δ' ἄρθρον μέχρι τοῦ
δε. Τίς οὖτος ὁ περιφρονητής τῆς ἱερᾶς παραδόσεως. Καταδικάζω
τόν Θεοφιλ. Κωνσταντόν διότι δέν σάς ἐπόλεσεν εἰς τό θεολογ-ανέ
δριον. Νομίζω δέν ἔχει καθόλου δίκαιον κλπ πρός τόν ανεδρίου
ὅπερ εἶχε γενικά χαρακτήρα, ἀφού συμμετέσχον καί φράγκοι.

Μένα δοξρογράφω καί χαίρετε.
Ὁ Κορυνιάς Εὐλόγιος Κουρίλας

Ἀρχικά - Ἀθῆναι τῇ 17-4-59
Ἀγαπητέ μοι ἄγιε Ἀρχιμανδρίτα Βασίλειε,

Πρό πολλοῦ ἀπήντησα καί τώρα εὐχαρίστως σας γράφω πάλιν. Πρό 3 ἡμερῶν μί ἐπεσκέφθησαν ἀκόλουθος εἰς τήν πρεσβείας, ὅστις μοι προσέφερεν ὡραῖον λεύκωμα (Русская Православная Церковь устроение деятельность 1958) Τοῦτο ἀφῆκεν ὁ ἀρχιμ. Νικόδημος ἐλθών ἐνταῦθα καί μή δυνάμενος νά μέ συναντήσῃ, διότι δέν ἀνέμενε τό ἀεροπλάνον. Ἀπεστέλη μέλος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτροπῆς πρός ἀπόκτησιν τοῦ ἐκεῖ ρωσικῶν μονῶν μετέβη καί εἰς τόν Ἄθω καί ἐκεῖθεν ἐφέρετο αἱ καλαί συνεταίρισις. Τώρα θά σάς παρακαλέσω ἤ νά μοί στείλητε ἐν μεταφράσει γαλλική ἤ γερμανική ἐν ἀνάγκῃ, καί ἀγγλική ἤ ἰταλική τό βιβλίον (ἀλβανική δέν πιστεύω νά ὑπάρχῃ) ἤ ἐάν δέν εἶναι δυνατόν τοῦτο, νά λάβητε τόν κόπον νά μοί μεταφράσητε τά γράμματα τῶν εἰκόνων, τῶν ὁποῖων δυστυχῶς τό λάχιστον, καί θέλετε μέ ὑποχρεώσει νά μάθω διά τῶν τό περιεχόμενον καί τήν ἐξελικτικήν πρόοδον τῆς ὀρθοδόξου μοσχοβιτικῆς ἐκκλησίας πρός δόξαν τοῦ Θεοῦ. Εὐδοκίᾳ τοῦ ὑψίστου ἀξιώθη σύμπας ὁ χριστιανικός κόσμος καί δή ὁ ὀρθόδοξος νά χαροποιήσῃ

τήν ἀναλίωσιν αὐτοῦ ὑπό τό σοβιετικόν καθεστώς. Εἶναι δάκτυλος Θεοῦ τό πρᾶγμα, ὅπως "θέλει πάντας σωθῆναι". Σᾶς παρακαλῶ νά μοί προμηθεύσητε πάσαν ὑλικήν ἐν ἀντίτυπον τοῦ βιβλίου τοῦ ἐν ἀρχῇ ἱερομονάχου τοῦ νέου Θεολόγου. Ἀλλ' ἐπειδή τό ἀποκλείω ἐφετεῖν, εἴχε κατά τήν μεταλαίμιον τοποθετηθῆ ἀλλαχοῦ παρακαλῶ νά μοί στείλητε ἀμερίμνως ἀνυποκρίτως ἀναμένω τήν κατάλληλον πρός τήν ἐξαιρετικήν ὑμῶν ἀγχόλιαν, καί νά ἀξιωθῶ νά ἴδω "κάλλιον ἐπί τῆς ἡσυχίας, ἵνα ἀκμήν πάσαν τοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ". Εὐχόμεθα οὐδείς πάντας καλά καί σᾶς εὐχόμεθα διά σεπτάπαθη νά προσκυνοῦμεν μετά εὐλαβείας καί πολλήν μετάνοιαν ἀνάστασιν μεθοῦντες. Διά πᾶσαν ἀνάγκην ὁ ἀλέξιος τοῦ Δημητροπόλεως Κορυτσᾶς + Εὐλόγησον Κύριε

Φυχικό τῇ 22-4-59

Ἀγαπητέ προηγούμενε κύρ Γρηγόριε,

Ἀποστολή σου ἐλήφθη ἐγκαίρως. Ἀλλ' ἀπό τῆς ἐλευθερώσεώς μου πασχίζω διά σθένος νά σύρω τά ἀμερικανικά ὑποφόρα κάτι. Ἔχω λίαν κουρασμένος καί κοιμῶμαι. Ἀνέθεσα εἰς τόν Θεόδουλον, ὅστις ἀπό δύο ἐβδομάδων ἐκάλεσε τόν νόμον νά σύρῃ τάς ἀμερικανικάς ὑποσχέσεις, ὧν ἡμεῖς παρέσχομεν εἰς ἄλλην ὡραιοδίαν καί ξεπατώθηκε ἀφοῦ πάσαν ἐφοίτησαν. Ἀλλά ἐν τοῖς ἐφημεριακοῖς καθήκοντι ἔχει καί ἄλλας πολλάς ἀσχολίας κοντά καί εἰς τό ἐκκλησιαστικόν, ὅπου κοπιάνω νά σύρω μόνον, ἀντιγράφει, λειτουργεῖ καί δοκίμια καί βιάζει καί τοῦ ἐκκλησιαστοῦ. Τέλος κατεστάθη νά ἀναλάβῃ εἰς τό ὑπουργεῖον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὅπου καί ἐβοήθησε συμπατριώτης του ὑφυπουργός κ. Κεφαλογιάννης. Αἱ ἐφημεριακαί διά γράμματα ἐνέργειαι μέ τάς ἀμερικ. ὑπηρεσίας, ἀλλά διά τῶν ἀρμοδίων ὑπουργείων καί τό ἀρμόδιον εἶναι ἐπί τοῦ προεδρικοῦ κ. Ἀποστόλου Ἀθανασίου. Ἀλλ' ἐπειδή τό ἀγωνιῶν ἀπέστειλε εἰς τήν Γεν. Διοίκησιν Μακεδονίας καί παρακαλεῖτε τόν κ. Θεολόγην νά ὑποβάλῃ τήν ἀναφοράν εἰς τό ὑπουργεῖον καί νά σᾶς δώσῃ τόν ἀριθμόν καί μᾶς διαβιβάσετε διά ἀεροπορικῶς. Καί ταῦτα μέν διά τήν κατάστασιν. Ἀλλ' ἐπειδή ἡ ἐρευνα αὕτη εἶναι πολύ δαπανηρά δηλ. τό μηχάνημα ἀγοράζομεν σταθερά 700.000 δραχμ. ἐάν δέ τό πάρωμεν ἐπί ἐνοικίῳ 100 δραχμ. κάνουν, θά εἶναι εὐνοϊκόν καί ἔχωμεν αὐτό δικόν μας καί νά ἐνεργοῦμεν εἰς τό ὑπουργεῖον τῆς γεωργίας νά ὁρίσῃ εἰς τό πρόγραμμα τῶν ζωοκομικῶν Λαυρίου. Εἰς αὐτό τό ὑπουργεῖον διαβεβαιώνει ὅλα τά μέσα νά συνδεθῶμεν αὐτό ὑπό ὅλων, καί τό ὑπουργεῖον αὐτό ἐκδίδει τά ἐκκλησιαστικά καί γεωργικά μας ἔργα. Εἶναι δέ ὁ νῦν ὑπουργός ἔξοχος ἄνθρω-

θερμοὺς καὶ εἰλικρινεῖς χριστιανοὺς καὶ ἰδιαίτερους φίλους μου. Ὁ Θεὸς δοξάζεται ὅμως θὰ εἶναι ὁ ὑπερασπιστὴς καὶ θαυματουργός.

Εὐχαριστῶ, διότι μὲ ἐπληροφορήσατε, ὅτι ἡ ἱερὰ σύναξις ἀπεφάσισε νὰ ἑορταστῇ ἡ χιλιετηρὶς τῆς ἱδρύσεως τῆς μονῆς τῷ 1963. Οἱ ἄρχοντες ἐπιτροποὶ δὲν ἠδύναντο νὰ μοῦ ἀπαντήσουν εἰς μίαν τοιαύτην ἐπιστολὴν ὑποτελοῦσαν ὄντως ἐπίσημον πρωτοβουλίαν. Χθὲς τυχαίως ἀνέγνων καὶ τὸ τοῦ χρονογράφου Κυρίλλου σημείωμα, ὅτι ἡ ἵδρυσις ἤρχισε τῷ 961 (ἤτοι τότε ἱδρύθη τὸ κάθισμα τοῦ τιμίου Προδρόμου) καὶ ἐτελείωσε τῷ 964. Ἐπὶ δὲ ταῖς ἐπιθύραις μεγαλοχαρμοσύνοις ἑορταῖς τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως διαβέβαιοῦμαι εἰλικρινῶς καὶ εἰς τὸν παράδεισόν μου Πάτριον. Ὁ Κορυσσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

τῷ πανοσιολογιωτάτῳ γέροντι Γεωργίῳ προηγουμένῳ λαυριώτῃ καὶ πεσίσαρκηνῷ ἐν Ἁγ. Μ. Μον. Λαύρᾳ

Ἀθῆναι – Ψυχικὸν τῇ 17 Μαΐου 1959

Ἀγαπητέ μου γέρον Ἀλέξανδρε,

Χριστὸς Ἀνέστη

Ἀνέγνων εἰς τὸν «ἀπόστολον Ἀνδρέαν», ὅτι ἐξεφωνήσατε λόγον πρὸς τὸν βασιλέα. Πολὺ ἐπεθύμουν νὰ εἶχον ἀντίγραφον, ὅπερ θέλει μοι χαρίσει. Ἐπίσης τὸ περὶ χρημάτων καὶ μαρτύρων καὶ ἕν ἄλλο, τὸν «ἱστορικὸν λόγον» ἐνδιαφέρομαι, ἀλλ' εἰς τοὺς συγγραφεῖς κατὰ πρῶτον ἐξαντλοῦνται αἱ βιβλιοθῆκαι των – ὅπερ ἐξεφώνησα πρὸς τὸν Βενιζέλον εἰς τὴν μεγ. αἴθουσαν. Πρὸς τούτοις θέλω νὰ μάθω, ὁ ἀείμνηστος Ἀθηναῖος ἀφῆκε ἔργον τι χειρόγραφον ἢ καὶ ἔντυπον ἰδίᾳ τὸ κατὰ τῶν γαλοζωϊκῶν, ὅπερ διὰ βίου ἐξεπόνει; Ἡ ἵδρυσις τῆς Ἀθηναϊκῆς Σχολῆς «Βυζαντινῆς Ἱστορίας», ἤτις, φεῦ, τόσον ἀδόξως φθίνει, τὸ κεφάλαιον τοῦτο τῆς συγχρόνου ἱστορίας, εἰς ποῖον ὄνομα πρέπει νὰ ἀναφερθῇ; Ἐγὼ φρονῶ, ἐπειδὴ «λόγου ἀρχομένου χρὴ θέμεν πρόσωπον τελευτῆς», ὅτι κατὰ τὸ δίκαιον πρέπει νὰ τεθῇ – δὲν τὸ λέγω πρὸς κολακείαν, ἀπόντος, ἡ ἱστορία δὲν χωρίζει καὶ οὐσιαστικὰ ψεύδη. Ἀληθείας διηκαζούσης, ἐὰν ἐλείπεν ἡ χρηματικὴ προσφορὰ τοῦ γεραρᾶ τοῦ Βαλοπεδίου μονῆς, καὶ ἐὰν δὲν εὑρίσκετο εἰς τὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἡ ὑμετέρα φίλη Παναγιοτατότης, διὰ τοὺς μοναχοὺς δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ εἴσοδος. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ὑπῆρξατε πάντοτε συμπαραστάτης καὶ μόνος ἔχων τὴν πρωτοβουλίαν εἰς τὴν Ἱ. Κοινότητα. Ἐν τέλει δὲ λέγω πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ γράμματός μου, ὅτι οἱ ἄνδρες δημιουργοῦσι τὴν ἐποχὴν (οὐχὶ δὲ ταύτας πάλιν). Τί νὰ γράψῃ εἴχατε περὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος, ἤτις συμπεριλαμβάνει καὶ τὰς τρεῖς πρωτεύουσας μεγάλας μονὰς τοῦ Τόπου; Παρὰ τὴν Κατα

νοί αὐτοῦ, ἤτις πρό ἑξαμήνου ἐξέπεσε τῆς συνεργασίας μου, ἔμαθον, ὅτι αὐτή φασίοθη καί ἐορτάσθη τῷ 1961 - τοῦτο ἐπρόσεψεν ὁ σοφολογιώτατος Διονύσιος εἰς τό Διεθνές Βυζ. συνέδριον τῆς Θεσσαλονίκης - ἐξεπλάγη καί λυπη-
θεῖσα διά μακρόν, ὅτι τά θεμέλια τῆς ὑπολόγου πατριαρχικῆς ἱστορικῆς πτρᾶς ἐτέθησαν τῷ 963 τοῦ ἄλλου ἐξόχου καί ἐντίμου βαθείας μελέτης τοῦ Διαθήκης τοῦ ἀείμνου Ἀθανασίου καί ἐκ τῶν λαμπρῶν μοδ-
ίων τοῦ ἀρχείου καί τῆς βιβλιοθήκης. Ἐπιθυμοῦσαν ἐπανειλημμένως ὅπως νά ἀπαφανθῇ περί τούτου. Ὅτως διά νά φανῇ, ὅτι εἶχε καί γερμανικάς πτρᾶς ὑπ' ὄψιν, ἀνοίξασα τόν Meyer καί ἰδοῦ τό 961, ἀλλ' ἀνέπαυσε τό ἔργον". Ἀλλά δέν εὗρε τήν ἄλλην σελίδα, ὅπου αὐτός πρῶτος ὑπο-
τηρίζει τό 963 κ.τ.λ.

Ἀποστέλλω ἐν τῷ τελευταίῳ ἔργῳ μου τήν "Δ. Σκηβρίωνος Πρα-
ξιν", ὅπερ θά κτήσῃ, πιστεύω, τήν περιεργίαν καί τό ἐνδιαφέρον. Ἐν
ἀναμνήσει τοῦ Β. τό μαθ. ὅπερ θά περιλάβῃ τήν Μακεδονικήν μυθικά τοῦ
τόπου θρύλου, δέν ἐπιλαφόμενον εἰδικῶς.

Τοῦ καθηγητοῦ μου προτείνω τόν Θεόφιλον καί τόν ἀνάθημα
ρεπόμενον Παγκράτιον (τοῦ Τρηγορούσσας) παρακαλῶ δεχθῆτε
τά δῶρα καί ἐξ ὅλης τῆς καρδίας.

Διάπυρος πρός Θεόν εὐχέτης

+ ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Γ. Ἐνός τοῦ Τρηγ. Παλαμᾶ ἔχει ἡ δημοσίευσις ἄρα ἤχι
γραφεῖ καί τό ἔργον τῆς ἱστορίας τοῦ ἀρχαιοῦ; εὐλαφίλου μου
σεπτοῦ μου Θεοδόσιον χαιρετίσματα.

Δέν γνωρίζω, ἐάν ζῇ ἄλλος τις ἐκ τῶν παλαιῶν προϊσταμένων
ὡ πανοσιολογιωτάτῳ γέροντι Ἀλεξάνδρῳ Βοστοπουλῷ

Εὐ ἐ. Μανῶ Βοστοπουλοῦ

Τῷ ὁσιολογιωτάτῳ γέροντι Ἀλεξάνδρῳ Βοστοπουλῷ καί τοῖς
πατρικοῖς τοῦ λίαν μοι ἀγαπητῷ κ.τ.λ.

Εὐσέβιος Θεοφάνης

Ἀγαπητέ μοι γέρον κύρ Ἀλέξανδρε
καί χαρᾶς ἔλαβον τό γράμμα. Διά τόν σύμμαχον, ἐάν εἶναι
καλός, εἶναι ὁ θεράπων ἄνευ φαρμάκων καί σφαγῆς ἐντός ἐβ-
δομάδος, μετά τόν πολλίτερον φόβον. Ἡ θεραπεία μου ἀπό
ἀσθενείας ἀπαλλαγθεῖσα εἰσῆλθε εἰς ἀναλογισμούς. Διά
τῆς χαρᾶς λέγω τό "καί ἐχθροί τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοί
αὐτοῦ". Ἐοχάτως μέ ἐνθυμήθησαν - τοῦτο συμβαίνει ὅταν τῆς ἐ-

χουν ἀνάγκη - ἀπόσκιλα ὑπομνήματα ἀναιρῶν ὅσα ἔγραψαν παλαιοί τε καὶ νέοι (Γεροχρήστος, πανεπιστημονικὸς βιβλιοθηκάριος), ἀποδείξας ἐμφανῶς ἔτος ἱδρύσεως τῆς Λαύρας ὄχι ἐνιαυτὸ 961, ἀλλὰ τὸ 963. Ἐπεδόθησαν καὶ ἠρχίσαν νὰ ἐπεκτείνουν τὸν ξενῶνα (τὴν ἔνωσιν τοῦ ἀρχονταρικίου μετὰ τοῦ ξενῶνος). Ὁ ἐφορεύων ὁμίλων εἶναι νέος λαβὴ πάνδημον ὄψιν. Περὶ τὴν Λαύραν καὶ τὸ Βατοπέδιον σύρεται ὅλη ἡ ἀθωνίτις χώρα διὰ τὸν ἑλληνισμόν. Τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι τὸ πρῶτον κέντρον τοῦ ἀλλοδαποῦ στοιχείου. Ἡ μοναδικὴ αὐτηρὰ καὶ ἐξαιρετικὴ ὑφαιρεσέρα τοῦ ἀθωνιτικοῦ. Ἀλλ' οἱ λαυριῶται ἀφοῦ ἐγένοντο κύριοι μέχρι ὀλίγου τῶν Καρεῶν καὶ τοῦ πελωρίου κτίσεως ἀφ' ἑτέρου ἐκαρίαν πρὸς Ν ἕνα ἄλλο μεγαλειῶδες, ἀπόσκιλαν τὸν Δοχειαρίου (Εὐθυμίου) καὶ ἔδοσαν ἀποικίαν εἰς κάθαρωτέρα μέρη τῆς χερσονήσου. Καὶ ἐνεφανίζοντο ἦσαν ἀδιάκοπα πλὴν τοῦ ἡγουμενείου, ὅπου ἦλθε ὁ Παῦλος, ὁ τῆς τοῦ χαμαιδεύματος; ἐξ ὅσων δύνασαι ἐρεύνησαν τοῦ Βίνη καὶ Lemerle.

Ὁ λόγος εἶναι ἔτσι βασιλικός, ὅτι ἔπρεπε καὶ συγχαίρω θερμῶς διότι εἶναι τέλειον συμπλήρωμα τοῦ ἱστορικοῦ λόγου, ὃν καὶ λίαν εὐχαρίστως ἔλαβον. Καὶ εἰς τοῦτο δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπερήφανος, ὅτι ἀδιάκοπα διεμαρτύρετο διὰ τὰ 40 αἰῶνα τῆς ἱστορίας μου. Ἀπὸ πολλὰ ἤδη περιορίζομαι εἰς 2-3 περιόδους νὰ γράφω. Ἡ μακρὰ πλὴν περιορισθῶ εἰς ἔκθεσιν τῶν μεγάλων ἔργων μου καὶ βυζαντινὰ καὶ τουρκικά. Ἔβαλα πρῶτα καὶ θρακικά - καθὼς ἔλεγε τὸν τουρκικὸν τόμον - ἔστω 2-3 ἔτη καὶ ὅλοι θὰ εἶναι 7 περὶ τῆς Θρακικῆς ἱστορίας. Διατί ἤρχισα τὴν ἱστορίαν ἐκεῖθεν; Ἡ Θράκη εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Εὐρώπης, ἐκεῖ ἐμαρτυρήθησαν ὁριστικῶς μετὰ τοῦ ἱερέως τοῦ Παύλου οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ καὶ κοινότητες, ἔκαμε περιέλαβε τὰ 3/4 τῆς Θράκης. Θράκες εἶναι οἱ πρῶτοι δοξοφόροι τοῦ βυζ. πολιτισμοῦ ἐκεῖ καὶ τὸν τουρκικόν ὅπου εἶναι οἱ ἀπόγονοι τῆς Θρακικῆς. Τὰν τὸ ἔθνος ὁλόκληρον διέρχεται κρίσιν, ὅν εἶναι παράδοξον ὅτι συμπαθεῖ καὶ ὁ ἄλλος. Τὰ παραπλήσια ὅλα καὶ θλίβομαι. Ἀλλ' ἐπιμένω νὰ εἶναι περιοδικὴ ἡ κρίσις. Εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀκμὴν τῆς ἱστορίας, ἡ δὲ τῆς τοῦ χρόνου παρόδου θὰ ἔλθῃ καὶ ἄλλαι τοιαῦται περίοδοι. Ἡ Παναγία σώζει τὸ πρὸ βόλου τῆς.

Ἐν τῷ βιβλίῳ 214, σ. 701-713 τοῦ Εὐσεβίου ἡ μεγάλη ἐπιστολὴ ποῖος νὰ εἶναι ἡ πρὸς τοὺς Σέρβους;

Ἔχω τὴν ἀλαθήνην τοῦ πολυταλάντου χρυσανθοῦ - ἀλλὰ λείπει τὸ ἄλλο

ὅπου γράφει περὶ τῆς μετανοίας: "ἵνα δηλώσω, ὅτι εἰκὼς τῶν ἐπουρανίων (ἀριθ. 400) χιρ. Ὀθωμ. . . . » καὶ τὴν ἐπαρράπτοσα, διότι δὲν κατελάβανε, πῶς ὁ τόσον ἀγρίως καταδιωχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀείμνήστου Φιλίππου εἶχε τοιαύτην καλωσύνην καὶ πάσαν συμπαθητικὴν ἐπιμονήν. Καὶ ὑπερβολικά, πολὺ θαμὲ ὑποχρέωσε κάμοι ἐπιστολίτσες. Τὰ ἐπαινά τους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποτελέσουν ἐν ἄρθρον ἢ ὅπερ εὐχαρίστως τὰ ἐδημοσίευον, ἐὰν ὑμεῖς δὲν θελήσετε.

Μὲ τὸν ἀγαπῶντα σας προαιώνιον. Θεόφιλον κάλλιστα εἰκάζω ὅτι θὰ μαὶ εἰς τὸν Παμπράκιον. ἄλλος ἐν τῶν γνωστῶν μου δὲν πιστεύω νὰ ἔρθῃ.

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

Μυχιάνεσι 7-59 — ὁ Κορυτσᾶς Φιλόθεος Κονίζας

Μυχιανὰ τῇ 9-7-59

Πρὸς τὸν σεβασμιώτατον μητροπολίτην Κορυτσᾶς καὶ Σπάρτης

Εἰς Κύριον

Σεβασμιώτατε καὶ πρωτόθρονε εὐχῇ ἀδελφὲ ἄρε ἀδελφὲ καὶ πάτερ χρυσόστομε.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς στοργικῶς ἐπιβλέπων καὶ πλουσιοπαρόχως εὐεργετῶν καὶ πάντας οὓς ἐθέλησεν. Τὴν χάριν αὐτῷ ὁμολογοῦμεν καὶ τὴν εὐεργεσίαν καὶ ὑπερευφραινόμεθα διαπρύσσομεν, ὅτι ἰδιαιτέρως συμπαθοῦντες τὸν εὐσεβῆ τῆς Καρυτσίας λαὸν αὐτὸν ἀγάπησεν ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἀξιοπρεπῶς καὶ λαμπρότερα φανερώνει ἡμῖν τὴν σεβασμιότητα, τὸν ἄριστον ποιμενάρχην καὶ ἐξαίρετον πνευματικὸν πρόμαχον εἰς τὰς εὐθείας τρίβους τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας καὶ φύλακα ἀπομακρυνόμενος τὸν πολυπόθητον χρόνον δίδει ἀφορμὴν τοῦ θείου λόγου καὶ ἡμῖν καὶ πάντων τῶν ἀπόρρητων τοιούτων αἰσθημάτων ἀποκαλύπτεσθαι σήμερον ἐπιθυμῶν ἐπανελθὼν ὀπίσω νὰ διαδηλώσω αὐτὰ καὶ εὐχαριστήσω εἰς εὐχαριστίαν μου διὰ τὴν μακαρία ἐπὶ δίμηνον εἰς τὴν μητρόπολιν σας φιλοξενίαν καὶ νὰ ἀναπαύσω τοὺς κόπους, διότι ἐξηύρεσαν τοιαύτης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τιμῶν νὰ ἔχωσιν τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τοιοῦτον ἐπιλαμπρόν, ἐπιφανῆ τε καὶ ὑπερφυῶς ἀποφασίσαντα τὴν ἐξωτέρω ὁλονυκτίαν καὶ ἑκατονταετηρίδα μελετήσαντα ἀπὸ τοῦ ἐπιστεφανώσεως τῶν ποιμένων. Σὲ εἰς ὁλόκληρον, ὡς σεβάσμιε καὶ γνήσιε Κυρίε, ὁ μητροπολίτης σας ἀληθινῶς ἀγαπᾷ καὶ ἐκτιμᾷ

τὰ χριστιανικὰ αἰσθήματα, ὧν διαπρύσιοι μάρτυρες καὶ ἀξιοθαύμαστοι καὶ μεγαλοπρεπῆ ἱδρύματα καὶ οἱ πεφωτισμένοι, μετὰ περιγείου ζήλου καὶ ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ εἶναι ἀποφασισμένοι καὶ ἀφιερῶσι ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ πρὸς προμάχων τῶν μεγάλων καὶ ἀνεκτιμήτων κοινωφελῶν σκοπῶν τοῦ διὰ τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἐπαρχίας μου καὶ τοῦ προσανατολισμοῦ πρὸς τὰ μεγάλα ἰδιοφυοῦς ἑλληνοχριστ. πολιτισμοῦ.

Δέξασθε, ἄρχιε ἀδελφέ, τὰ ὀλίγα, τὰ ὅσα μόνον ἔχω, ταῦτα.

† ὁ Κερκυρᾶς μητροπολίτης Σπυρίδων Κουρίλας

Υ.Γ. Εἰς τὸν φιλοφρονέστατον λόγιον κ. πρωτοσύγκελλόν σου καὶ ἐν τῶν δύο βιβλίων (Δεκεμβρ. Τραγῳδία) σου ἐν παραστάσει δίδοσαι εὐλόγου.

Σύβοτα - ψυχικόν τῇ 9 - 7 - 59

Τῷ Παν. σου λογιωτάτῳ Ἀρχιμανδρίτῃ κ. Μεθοδίῳ Φούγια κ.τ.λ.
εἰς Ἀντίς Ἄμπεβα.

Ἀγαπητέ ἄρχε Ἀρχιμανδρίτα,

Πολύ μέ συνεκίνησεν ἡ ἐπιστολή σου καὶ συγχρόνως μ' ἐλύπησε διότι ἐκλονίσθη τὸ ἠθικόν ἑνὸς ἀγωνιστοῦ τῆς πίστεως τῆς σταυρωμένης ἐκκλησίας. Ἐλησμονήσατε τὸ τοῦ Παύλου; "Ὅταν ἀσθενῶ, τότε ὑγιής εἰμι" καὶ ἄλλοτε: "ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται". Σᾶς ὁμολογῶ, φίλε, ὅτι ἐγώ, ἐὰν ἔχανα τὸ ἠθικόν μου εἰς τὴν πολλαπλῆν μου ἀσθένειαν, ἀλλ' οἱ πατέρες ἐθεώρουν ἐπίτασιν θείαν, πολλάκις θὰ εἶχον ἀποθάνει, καὶ αὐτὸς ὁ λόγος τῆς βραδείας ἀπαντήσεώς μου. Ἀλλ' ἐν τῇ ἀσθενείᾳ μου λέγω ἀεί ποτε "Ἐν τῇ Κύριε ὁ θεός, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὸν ὃν ἀνέστησας". Βεβαιωθῆτε ἀλλαγήσεται πλήρως ἐξ ἀφορμῆς τῆς περιπετείας εἰς τὴν ὑγίειαν. Καὶ θὰ παρέλθωσιν ἀναμφιβόλως. Ἄλλος εἶναι γνωστὸν τοῦ κόσμου, ὅτι τὰ σωματικὰ τραύματα εἶναι ὑγιεινότερα τῶν ψυχικῶν. Καὶ Βουρβάκαι ἀφοῦ ἐκλιμακώθητε ἐν Βερολίνῳ καὶ ἔχετε τὸν ἰχῶρα τοῦ ἐγκεφάλου, δὲν σφοβοῦμαι, φίλτατε ἀγωνιστά. Ἔμπρος καὶ ἔνδρασις μέχρι τοῦδε ὡς ὅσιος πρωταγωνιστής, οὐ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Πρόσεχε μὴ εὐσυνείδητος ἐν τῇ παρατάσει τῆς ἀθλήσεως

σεως. Ἡ θεία πρόνοια ἡ κατὰ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον μας οἰκονομοῦσα διανοίγει σοι μέγα στάδιον. εἰς ἣν ἐπιτάπτας ὑπόθεσιν τῆς ἐπιστασίας σου ἐκεῖ ἐν τῇ ἀναλογῇ ἐκκλησίᾳ. ὁ ὑπέροχος ἐκείνος ὡραϊσμὸς (ἐπιφάνεια), τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν φέρεται ὑπὸ τοῦ ἁγίου· αὐτὸς μὲν ἦν ἰσοχρόνως παραβαίνων τὸν ποιοῦντα καὶ πλάσαντα. Βλέπω ἐκείνην ἐπλεκτὴν δυάδα καὶ ποιμενοῦσαν τὸν εἰδωλικὸν παραστάτην τῆς ἀξίας πρωτοβαθμίου, ὅσους ἑαυτοὺς ἡμέρας ἡμῶν θριαμβεύει ἡ ἀγάπη σου τὰ φιλόστοργα ἀναλαβόντος, ὅτι κόνις εἶ καὶ ἀρχομένου, ἀόρατα καὶ θαυμαστὰ καὶ ἀποκαλέσματα. εἰς τὴν ἐλπίδα ἐκείνην ἐπιζητῶ καὶ ἐλπίζω καὶ ἀναστολὴ εἰς τὴν ἡμῶν μνήμην καὶ ὀνόματα ἐκείνου τοῦ ἀρχιερέως τῆς Αἰθιοπίας καὶ ἄλλου τοῦ ἐπισκόπου τοῦ κατὰ τὸν Ἀραβὰν κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸν χρόνον καὶ τὸν βασιλέα αὐτοῦ τὸν Σόλεβαν, οὗς ἔπεμψε ἐκεῖνος ἀρχιερεῖς τῶν θυμιδιτῶν καὶ μοναχοὺς τοὺς ἀγρίους τοὺς Αἰθίοπας καὶ βαπτίσεις. Βεβαιοῦται ἄρα ἡ φωνὴ ἐν ὀνόματι ἑκατὸν ἀνάβαθμον (τελευταία ἀλλὰ ἐγκυκλοφορία τοῦ Βίκτωρος Μακεδόνος, ἰδ' Ἀκ. σελ. 515-523). Ἐπιλήρωσαν δὲ ἀμφότεροι οἱ ἀπόστολοι τὸ ἔργον τοῦ φωτισμοῦ. καὶ ἐκεῖθεν εἰσεχώρησεν ἐν σπουδαῖον πλῆθος ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ ὁ φιλόχριστος Κρῆς σύναθροιστὴς ἀγάπης ὁ λαός, ὁ μεταφράσας αὐτὸ ἁπλοῦν τὸν ἱερὸν ἄρτον τρυφερὸν καὶ ἀπ' αὐτοῦ μεταποιήσας τὴν ἱκανὴν σχέσιν, ὅτι ὁ τρυφερὸς κατήγετο ἐκ Μεθώνης· ἐν ᾧ χρόνῳ σταυρωθεὶς 541 καὶ 1180 δὲ ἔσωσε πλήρη καὶ βίον, ὅπως ἐδόθη εἰς 1907 ἐν τοῦ Βυζ. Χρονικοῦ, Πανδέκτης, τόμ. XIV, σ. 3-66. ἐν σ. 39 γράφει ὁ σχολαστικὸς Παλλάδιος ἐπίσκοπος Νεαπόλεως ὁ τρυφερὸς τῆς Ἑλλὴν καταλαγόμενος ἐν τῷ μέρει τῶν ἀκθορίου τῶν Ἀράβων (ἐν τῇ ἄκρᾳ θαλάσσῃ). Ἡ πόλις Νεαπόλεως ἦν πολυάνθρωπος, ἐν ᾗ ἐβασίλευεν ὁ ἄρχων Ἀρέθας (βλ. Migne ἔνθ. ἀν. σελ. 1288). ὁ τρυφερὸς ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἀπεσταλὴ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Προκοπίου παρὰ τῷ βασιλεῖ Ἐλεσβαὰν νὰ βαπτίσῃ τὸν θυμιδίτας ἢ Σαβαίους (σ. 61). Τὴν δὲ κορυφὴν τῶν Σαβαίων ὀθωμανοὶ ἢ παρὰ τῷ Ἐλεσβὰν ἢ βασιλεῖ Σαβά· ἐξέθετο ἀπριβέστερον ὁ φιλόστοργος (Migne, 65, σελ. 1481-1488 κατὰ ἀξίωμα ἢ ἀξίωμα). Εὐπαρμενοῦς εἰς εὐτύχημα, ὅτι ἐκάστης καταλογίσθη τοῦ ὁδηγοῦ νὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ πρακτικὰ

καὶ τὴν περιωρισμένην θεολογίαν οἱ Ζωϊνοί – τελεία ἀπόκλισις πρὸς τὸν προτεσταντισμόν. – Πρὸς τοιαύτην ἐταπεινώθη, ὁ ἀρχηγὸς τῶν μέχρις ἐξωτερικοῦ οὐδὲ ἱεράρχαι πλὴν 2-3 ἀποκτήσαντες ὅπως καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος. Ἀναμένομεν τὸν Φιλώφριον.

Μετ' εὐχῆς καὶ ἀγάπης
ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ὦ τε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ,

Δοξάζω τὸ παντοκράτορον τοῦ Θεοῦ ὄνομα, ἐφ' ᾧ ἠξίωσέ με νὰ προσαγορεύσω τὴν ὑμετέραν ἀγαπτὴν μοι θεοφιλίαν ὡς συλλειτουργὸν καὶ συνάδελφον ἐν Κυρίῳ καὶ ἡ χαρά μου εἶναι πεπληρωμένη, διότι ἐτέθη ὁ λύχνος ἐπὶ τὴν λυχνίαν. Αἱ προσευχαὶ καὶ δεήσεις ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων εἰσηκούσθησαν καὶ ἡ περὶ τὴν τελείαν αὐτῆς ἀποκατάστασιν διηνεκῆς μου ἀπὸ δεκαετίας μέριμνα ἔλαβον οὕτω αἴσιον πέρας καὶ σιγῶν ἀγάλλομαι ὁρῶν τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ Κυρίου ἐν ταῖς αὐλαῖς τῆς ἱεραρχίας. Σήμερον δὲ τῆς εὐδοκίας αὐτοῦ εἶναι καὶ ἡ ὀγδοηκοστὴ τῆς χειροτονίας. Ἐν τῇ εὐσήμῳ ἡμέρᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν ἁγίων πατέρων! Ἀναλάβετε τὴν παντοπλίαν καὶ θαρραλέως ἀντιμετωπίσατε τοὺς ἐχθροὺς τῆς χειμαζομένης Ἐκκλησίας. Σᾶς συνοδεύει ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Ὑψίστου καὶ αἱ εὐχαὶ πάντων ἡμῶν ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι. Ἡ πνευματικήμου οἰκογένεια χαίρει ἐπίσης καὶ ἀγάλλεται καὶ παραδίδει καὶ ἀσπάζεται τὴν δεξιάσας, ἐνταῦθα ἐν τῇ πόλει τῇ Παλλάδος.

Εἶδον ἐν τοῦ "Ζῶντος" τὸν Κατάλογον τοῦ βίου τοῦ ἰδικοῦ σας Ἐυρικῶν. Ἀπεύσασε, ἐὰν δὲν ἔχετε, κάπου θὰ τὸν εὕρετε.

Ἐν χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργός.
† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Ψυχικὸν τῇ 11-7-59

Τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Βολονιάρων κ. Βασιλείῳ Κριβοσείνᾳ κ.τ.λ.
Ἐν Λονδίνῳ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀθῆναι - ψυχικόν τῇ 8 Σεπτεμβρίου 1959

Ἀγαπητέ φίλε, ἄγιε ἀρχιμανδρίτα, Συμεών Τσιαμανδρά Βατοπεδινέ!

~~Ἡ ἐπιστολή σας χαρᾶς ἀπλήστου ἐνέπλησε με διότι πρὶν~~

ἢ ἀπέλθωμεν εἰς τοῦ μαυταίου τούτου βίου θὰ ἀξιωθῶμεν νὰ ἀναν-
τιθῶμεν μετὰ παρέλευσιν τοσούτου χρόνου καὶ νὰ πραγματο-
ποιήσωμεν μυχίους καὶ ἀπόθετους ἀπορρήτους, προσδοκιμοὺς, ἐ-
θνικοθρησκευτικούς. Βεβαίως ἔχετε δίκαιον νὰ νοσταλγῆτε διὰ τὴν
πνευματικὴν ἡμῶν πατρίδα. Χαίρω ὑπερβαλλόντως, διότι ἡ ὀρθοδο-
ξία ἀναμάζει εἰς τὴν πατρίδα ὑμῶν, ἣν ἀγαπῶ, ὡς ἀγαπήσασαν καὶ
τὴν ἐμὴν πατρίδα καὶ ὡς ἀνεκοίνωσα εἰς τὸν μακ. Δημητρέσκον
τὸν σοφὸν ἐκείνον θεολόγον καὶ ἐξαίρετον πατριώτην, ὅτεν ἐπε-
σκέφθη με εἰς Λαύραν τῷ 1924, ὅτι πρὶν ἢ γράψω περὶ ἁγίου Ὄρους ἐ-
γραψα βιβλίον περὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Βλαχίας, ἥτις ἔχει ἀνακαινί-
σει αἰωνίαν τὴν δόξαν της εἰς ὅλα τὰ κλίματα τοῦ ἁγίου Ὄρους ἡδά-
νατα (ὡς θαυμασίως ἐξιστόρησεν ὁ δόκτωρ κ. Γεώργιος Σωφιανός
τῷ 1938). Εὐτυχήσας ν' ἀνακαλύψω τὸ ἀρχεῖον τοῦ Θεοδώρητου
τοῦ πρώτου χαράξαντος ἱστορικὴν ἱστορίαν τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ μονῆς.
νοα μίαν πληροεστέραν ἀπ' ὅσα ἔχω δημοσιεύσει βιογραφίαν αὐ-
τοῦ καὶ δὴ τοὺς δυνεχεῖς ἀγῶνας αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ τιμί-
ου προδρόμου, ὧν ἡ Λαύρα ἀνέθηκεν εἰς τὴν προσωπικόν του καὶ ἔφε-
κε ὄντως εἰς πέρας τὸ ὅλον τοῦτο ἔργον. Ἠθέλησεν ὡς ἡγούμενος
τοῦ Ἐσφιγμένου νὰ αὐξήσῃ τὸν 50 ἀριθμὸν Ρουμάνων, οὓς εὗρεν
ἐκεῖ. Ἔπεμψε τῷ 1806 τὸν φιλομόναχον μητροπολίτην Βενιαμὶν
ἱκετεύων νὰ ἀφιερώσῃ εἰς τὴν μονὴν τὸ μοναστήριον Φλωρέστι,
πρὸς ἐκκλησίωσιν ἔνεκα ἱκανὼς καὶ οἰκονομικὰ τούτης. Ἀλλ' εἶναι
ἐπίσης γνωστὸν ὅτι διὰ τὰ παραιτέρω, ὧν ἀποτέλεσμα ἦτο ὁ κύριος
μακαρμὸς τῆς ἀδελφότητος, ἀντιδρῶντας παρουσιάζει ὁ Θεοδώρητος
τοὺς μοναχοὺς Ρουμάνους! Τότε δηλαδὴ ἐξαναστήσαν τὴν σλαβικὴν
εἰς Βαλαχίαν καὶ δὲν ἐδέχθησαν ἐπὶ πολὺ τὰς προσόδους τοῦ
κτήματος, ἵνα ἀνεκαλύπτετο τὸ ζήτημα τῆς ἑλληνικῆς Ἑλλάδος νὰ
παρουσιάζῃ ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Θεοδωρήτου. Ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς
ἀνέλαβα μίαν καλὴν πραγματείαν καὶ ἔστειλα αὐτὴν πρὸς
δημοσίευσιν εἰς Γερμανίαν, ἵνα μὴ παραδῶ τὸν ἀγῶνα τῶν ἑλ-
λήνων. Ἀλλ' ἡ σεσιδηροῦ χώρου καὶ τοῦ πολέμου δὲν ἐπέτρεψεν
ἐμοὶ ἐλάχιστον μέρος νὰ δημοσιευθῇ, ὅπερ καὶ κλαίω! Εἶναι
πολὺ ἀνωφελὲς σεσιδηρωμένων ἐκείνων σχετικῶν δημοσιευμάτων

περιορίζόμενος μόνον εἰς γραμματικά ἔργα. Τοῦ Ἰοργα δὲν εὗρον εἰσέτι τὸν Β' τόμον τῆς γερμαν. ἐκδόσεως τῆς "Ἱστορίας τοῦ Ρουμανικοῦ ἔθνους ὅπως καὶ τὸν Β' τόμον τοῦ Κιν. Ghinescu Istoria romanilor ἐπὶ Βασιλείου 1938 (τότε ἐξεδόθη ὁ Α' ἐξ ὑπερεξακοσίων σελίδων αἰσθανόμενος ;). –

Θάρρος ὑπεχρεώνατε μεγάλως ἐὰν μοὶ φέρητε τὸν Β^ον τόμον Σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι ἀπὸ ἰσότιμος ἡμῶν διωρισμένος ἐνταῦθα πληρεξούσιος τῆς Σιμήτης διὰ τὸ μετόχιον τῆς Θάσου καὶ ἐργαζόμενος νὰ ἐπιτύχω μίαν καλὴν ἀποζημίωσιν. Ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἔγινε μὲ ἕναν φίλον ὑπουργόν, διότι τὸ δίκαιον τῆς Σιμήτης ἀπὸ πολλοὺς ὡς γνωρίζετε, παρεγράφη καὶ μόνον πρὸς χάριν μας θὰ τὸ ἐπαιρνε. Καὶ πράγματι τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἐπλήθυν νὰ ὁρίσωμεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν ἀποζημίωσιν. Ἀλλ' ἡμῶν ὑποχρεωμένος νὰ ἐρωτήσω καὶ τὴν σύμπν. Ἔγραψα λοιπὸν εἰς τὸν Δικαίου νὰ συναντηθῇ μὲ τὸν εὐθεολόγον διηγόρον κ. Θεοδ. Οἰκονόμου, ὃν ἀπὸ 30ετίας εἶχον προσλάβει ὡς διηγόρον τῆς μονῆς καὶ εἶχον εὐσυνείδησιν μετὰ τῆς σιμήτης ἀναθέσει τὴν ὑπόθεσιν. Εἶναι δὲ ὁ Οἰκονόμου μορφὴ εὐθεολόγου τῶν διηγόρων. Τί κάμνει ὁ προκομμένος Δικαίος; ἀποτείνεται εἰς τὴν μονὴν καὶ ἐζήτησε τὴν παῦσίν μου μὲ μίαν λέξιν! Ἔμεινα ἔκθαμβος. Μήπως ἐνόμισεν ὅτι θὰ ζητήσω ποσοστά, ὅπως κάμνουν οἱ διηγόροι; Ἀλλὰ πότε ὁ Κυρίλλος ἐζήτησεν ἀμοιβὴν διὰ τοιαύτας ἐκδουλεύσεις, ἂς ἀπὸ 50ετίας προσφέρει εἰς τὸ κοινόν; Ταῦτα καὶ ἄλλα ἄμα ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ νὰ συναντηθῶμεν. Εἰς τὸ ψυχικόν ἀπεναντί μου εἶναι καὶ ἡ προσβάσας ἐπὶ δεκετίαν ἤδη, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν γνωρίζω τὴν γνώσιν, δὲν ἔχω σχέσεις. Ὁ δὲ Δικαίος δὲν ἠθέλησε νὰ πληροφορηθῇ. Ἐσωκλείω ἀντίγραφον πληροφορίας τοῦ Δικαίου ἐπιστολῆς μου

Εὔχομαι καλὴν συνάντησιν

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' ὑμῶν.

† ὁ Κορινθίας μητροπολίτης Εὐλόγιος Κυρίλλος

Θεοφιλέστατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ πάτερ Βασίλειε,

Βεβαιῶν ἀφοῦ γονμένην μου γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι δὲν παύομεν διαρκῶς νὰ δεώμεθα πρὸς τὸν Κύριον ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ἀγιοφιλίας, νῦν μάλιστα, ὅτε ἐπεφορτίσθη αὕτη μὲ τὸ ἀρχιερατικόν

ἄξιωμα ἢ ἡ μέριμνα τῶν ἐπιμελητῶν. Εἰς τὸν "ἀμφορεικὸν διάκοσμον", ὄνο-
μα, ὅπερ φέρει τὸ νέον βιβλίον μου τὸ ἑτοιμαζόμενον ἐπὶ τῇ ἑορταζούσῃ τῆς
χιλιετηρίδος τῆς Μεγίστης Λαύρας καὶ ἐν ᾧ θεριμαλιάνται καὶ εὑρίσκο-
νται οἱ λόγιοι καὶ ἐπιστήμονες ἀμφορεῖται πάσης φυσῆς καὶ γνώσεως, ἔχω φυλάξει
σπουδαίων θέσιν καὶ διὰ τὸν ἀμφιθαντεξεμηνοῦντα πατέρα Βασίλειον. Ὅθεν
παρακαλῶ νὰ μοὶ στείλῃ καὶ ἡ θεοφιλία σας τὴν βιογραφίαν του, ἥτις θὰ
κατέχῃ τὴν πρώτην μεταξὺ τῶν ἑλληνικῶν λογίων θέσιν, ὡσαύτως καὶ ἀνα-
γραφὴν τῶν συγγραμμάτων - αὐτὸ τὸ ἀπαιτῶ καὶ τὰ περιέχω πωρὶς ἄλλο -
Ἤθελον καὶ ἕνα σύντομον κατάλογον ρώσων λογίων τῆς μονῆς, ἀλλὰ δι'
αὐτὸ δὲν ἐπιμένω. Θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἔχω καὶ περίληψιν τοῦ γερμανικοῦ
βιβλίου περὶ τοῦ παλαμᾶ καὶ τῶν ἡσυχαστῶν. Σᾶς ἐπιφυλάσσομεν νὰ
εἴσθε ἐδῶ τῆς Παναγίας ὅτε θὰ παρεκάλουν τὸν Μακαριώτατον νὰ
σᾶς ἀναδείξῃ μίαν ἐκ τῶν δύο χειροτονιῶν, αἵτινες θὰ γείνωσιν,
ἱερικῶν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου. Καὶ μίαν πάλιν. Ὁ Σήνων εἰς τὸν
κατάλογον, Νο 15 1959, ἔχει τοῦ Λάδα τὴν «Μεσαιωνικὴν βιβλιοθήκην»
τόμοι 7 (ἐγὼ ἔχω εἰς τὴν Λαύραν τοὺς 6), ἐὰν μᾶς τοὺς δίδει καὶ τοὺς
7 μέχρι 1000 δρχ. νὰ τοὺς πάρητε, ἢ νὰ τοὺς στείλῃ ἐδῶ εἰς τὸν Πα-
παδημητρίου, εἰς ὃν θὰ μετρήσω καὶ τὰ χρήματα.

Μετὰ πνευματικῆς συνοδίας μου

Διάπυρος ἐν Χριστῷ εὐχέτης, ὁ ἀεὶ χιλῶν ὑμᾶς

† Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Ψυχικὸν τῇ 13-8-59 ἐν Λονδίνῳ

Τῷ μητροπολίτῃ Σμύρνης κ. Μονεμβασίας

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ κύριε Κωνσταντέ
Εἶμαι εὐτυχής, διότι, ἀποφασίσας περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου, ὅπως ἐπιστρέψω
τὴν ἀνάπαυσιν, εὗρον κοσμοῦντα τὸν θρόνον αὐτῆς τῆς ὑμετέρας Σεβασμι-
ότητος, ὅστις ἀπὸ τῆς Κρήσσου καὶ τοῦ Ἄθωνος ἠξιώθη νὰ μεταλεύῃ
εἰς τὴν Σμύρνιαν τῆς γενετείρας αὐτοῦ καὶ νὰ ἀντιπράξῃ διαρκῶς τὸν
ἀδιαπόρευτον Ταύγετον, ἔχουσι πάντως στενὴν συγγένειαν τὰ δύο ἀνε-
ρείπωτα καὶ ὀνομαστὰ ὄρη, οὐ μόνον διὰ τὴν βραχώδη καὶ ἀγρίαν
αὐτῶν φύσιν ἀλλὰ καὶ διότι ὁ μὲν ἀνετέλλεν τὸ ἱερὸν βεμμεῖον, ἐνῷ
κατέδυνε ὄρον τὸ ἀγοῦνον οἱ βασιλεῖς τῆς εὐσεβείας καὶ ἐξεκένωσα-
νοῦ θησαυρούς, καὶ ἀνεθαυμάσθησαν τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ

βυζαντίου, ὁ δὲ Ταΰγετος τὸ καταφύγιον κατὰ τὴν ἕκτην ἐπαναστατικὴν ἐποχὴν καὶ ἡ μόνη ἐστία τῆς σωτηρίας τοῦ θρόνου καὶ τοῦ ἔθνους ἀμυνόμενοι. Ἀλλ' ὅταν εἶδον, ὅτι καὶ ταῦτα ἀθέτουν, ἀντήλλαξαν τὴν βασιλικὴν πορφύραν μὲ τὸ καλογερικὸν ῥάσον καὶ ἀπὸ ἀγαθὴ ἐμφύνευσις τοῦτο, διότι δὲν ἔσωσαν μὲν τὸ κράτος, ἀλλ' ἔσωσαν τὴν ψυχὴν καὶ ἐτάφησαν ὡς μοναχοὶ καὶ ἔτιμησαν τὸ μοναχικὸν σύστημα καὶ ἔζησαν τὸν ὑπερκόσμιον βίον τῶν μοναχῶν. Οὐδὲν ἄλλο κράτος ἔστε βασιλεῖς μοναχοί. Ὁ Μυστρᾶς οὕτως ἀθέβη τὸ Μανουηλεῖον τῶν Παλαιολόγων ὡς εἶναι τὸ Ἀφενικὸν ἀεφόμενον, οὗ ὑπεράνω ἐπικρέμαται τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια τῶν ἀνακτόρων. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἅδης δὲν ὑστέρησεν εἰς τοῦτο. Ἔχει καὶ οὗτος νὰ κομφουσιάσῃ βασιλεῖς μεγαλείρας. Οὕτω τὸ βασιλεῖον Ἰωάννην τὸν Κατακουζηνὸν μετονομασθέντα Ἰωάσαφ καὶ τὸν δεσπότην Ἀνδρόνικον, ἢ τῶν Ἰβήρων κοινὴ τὸν Γεώργιον βασιλέα τῆς Ἰβηρίας τοῦ Καυκάσου μετονομασθέντα Εὐθύμιον καὶ τὸ Λιζιανδάριον τὸν βασιλέα τῶν Σέρβων κλπ. Καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς ἀπόψεως Ἅδης καὶ Ταΰγετος ὑπῆρξαν τὰ ἐμπορικώτερα τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ ἀπόρθητα φρούρια τοῦ ἔθνους. Οἱ πύργοι τῆς Μάνης ἦσαν τὰ φρούρια τῶν στρατοκόπων δηλ. τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ διατηρῶσι ἐνόπλους δυνάμεις. Ὁ Ἰωάννης Παλαιολόγος ἀπεφάσισεν εἰς τὴν Λύσιν νὰ τὴν ἐξαγείρῃ εἰς ἀναρχοφορίαν αὐτὸς δὲ ἐν τῷ μεταξὺ ἀπήλλετο. Ἀλλ' οἱ Παλαιολόγοι δὲν ἠρέσκησαν καὶ νὰ ἐπανδρώσωσι τὴν Πελοπόννησον μεταβεβηκότες τοὺς Ἀλβανοὺς ἀφοῦ βυθίσθησαν τὸ πλοῖον τοῦ πλοιάρχου τῆς ὑδαίρδου οἵτινες καὶ ἐκάησαν κατὰ Παλαιοκαστρίτσαν νέον αἷμα εἰς τὸ ἑλληνικὸν σῶμα καὶ μέχρις ἑκατὸν ἠρύθησαν κατὰ τῶν Τούρκων καὶ ἐπεκτάσει ἐνετοκρατίας καὶ τοὺς ἀκμαίους ἐκυριάρχησαν κατὰ τῶν δύο ἀδελφῶν λαῶν. Ἡ ὑποδοχὴ τῶν καλλιγραφιῶν ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὴ καὶ ὁ θαυμασμὸς ἡμῶν ἀνεκφράστος καὶ εὐχαριστοῦμεν ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει.

Ὁ Κορυφαῖος Εὐζώριος Κουρίζας, ἀγαθωτὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

Ἀθῆναι - Ψυχικὸν τῇ 23-8-59.

Εἰς μικροδωρίαν Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐπεσκεφθήτε καὶ ἐπεριοδεύσατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ κυρ Γεώργιε Λιβίνε τὰς ἐπανεστάσας ἐκ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ἐπαναστάσεως μου. Ἐπιθυμῶ νὰ ὁμολογήσω τὴν ὑμετέραν κοσμικὴν ἀγάπην

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

χάριτας διά τά ἐνδυναμωθέντα ἡμᾶς με ἰσχάδεσσα ζωηρά αἰσθήματα καί τάς θερμάς συστάσεις πρός τήν εὐαγῆ ἱεράν καί σεβασμίαν κοῦ Μεγ. Ἰωαννίου μονήν. Τά καθηγιασμένα διά τῆς χάριτος τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου χώματα καί σεβαζόμενα διά τήν ἐπάρσεως τῆς ἐπιφανείας τῆς ἀπελευθερωτικῆς ἐπαναστάσεως σεμνύνονται καί χαριεντίζονται διά τῆς παρουσίας τοῦ ἡγεμονικοῦ ἱεράρχου ἐν τῇ πρωτοτόκῳ πόλει ἡν ἡ ἐθνία καί τό ἀκόρδιστον κέντρος τῆς ἐπαναστάσεως. Ὅλως ἐπιτυχεστέρα δέν ἠδύνατο νά ὑπάρξῃ ἐκλογή. Δέν ἦτο ἀκριβῶς τό κατάλληλος, ὅτι τό λάβαρον τῆς ἐπαναστάσεως ἐστόλιζε τήν ἀγκάλην τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Λαύρας πλήν. Ἦτο οὐράνιον τό ἀποτέλεσμα. Ὅλαι ἐπλάσθησαν οἱ ἄρχοντες ἡμῶν. Διόν ἔκτοτε οἱ τέως δοῦλοι ἔθνους ἀπελύθησαν τό ἄδυτον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, ἐν ᾧ ἄθθεσον ἐστήρισθη καί ἤρξαν τό τῆς ἐλευθερίας καί ζωηρά ἡ θερμοφόνος φλόξ τῆς ἁγίας Πίστεως. Ἐκεῖθεν πίστις καί πατρίς εἶναι αἱ ἀμφιλαβεῖς ἀναμνήσεις, αἱ ἀναβιβάζουσαι ἡμᾶς εἰς τήν ἀμφίδοξον ἡμῶν ἰδεῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ καί σύγκλυστον ἐπιθυμίαν τά οὐράνια τοῖς ἐπιγείοις καί ἐστήσαν νέα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡμέρας, δι' ἧς κατέρχονται ἄγγελοι καί ἀνέρχονται ἄνθρωποι, τά ἀμφοδόνια τῆς πίστεως, οἱ ἥρωες τῆς ἐλευθερίας. Χαῖρε Σιών ἁγία, ἡ κιβωτός τῶν Καλαβρύτων πόλις πρωτόκτιστος τῆς ἐλευθερίας. Χαῖρε θεοφρόβητε ἱεράρχα Γεώργιε, καταλύτης ἐπαρσίας ἀκτῶν ποιμενάρχης. Τούς λόγους μου κοπάζουν ἐπαυροῖ καί τό ὑπερκείμενον τῆς πόλεως ἀποκάλυψιν, τά πρωϊνά δύματα τῆς γερμανικῆς θηριωδίας. Ἀναστηρίσατε ὅτι ἐπάνω ἄξιο πρῶτον ἀντιμέτωπον τοῦ τῆς ἐπαναστάσεως.

Ὁ μικροποιός Κορυδός εὐλόγησε Κουρίας.

Ἀθῆναι - Κυκλικόν τῇ 23-8-59

Ἀγιε καθηγούμενε τοῦ Μεγάλου Ἰωαννίου μου Γερόθεε,

Αἰσθάνομαι ἐπιβεβαρημένος καθήκον νά ἀπαντήσω τόν ἀνεκτίμητον ἐνδυναμωτικόν μου, ἀνδ' ὧν εἶδον καί ἐθαύμασα ἐπισκεψάμενος τό ἱερόν μοναστήριον, ὅπου ἡ χάρις καί τό μεγαλεῖον τῆς Θεοτόκου ἐξεκύδη καί κατέστησε αὐτό προνομιοῦχον εἰς ἐμπνεύσεις ἱεροῦ καί ἀκλονήτου πίστεως ψυχῶν. Ἐκεῖ ὄντως ὁ εὐλαβής Χριστιανός ἀναπαύεται ἀνερχόμενος ἐπί τοῦ ἀφροσίτου βράχου μετεωρίζεται εἰς ἀνεμπαίκτου σφαίρας, γίνεται οὐρανοβάμων καί ἀγγίζει τό ἀφρόσιτον τοῦ θαρθείου φῶς. Ἐκεῖ παραλαμβάνει τήν ἀναπόπτερα καί μαλακοῦ

ξίαν του καὶ σίκτιρη ἑαυτόν, διότι ἔζησε κοπιόμενος εἰς τὸν βόρβορον τῶν παθῶν καὶ ἀναφωνεῖ: "Τοῖς ἐρημικοῖς μακαρία ἐστὶ ἡ νῦν θείῳ ἔρωτι πτερούμενος." Ἡ κατανυκτικὴ προσευχή, ἡ ἀληθινὴ μετάνοια, τὸ κατανυκτικὸν ὕφος καὶ ἡ ἐκστατικότης τῶν μαλλιάρικων, τὸ θαυμαστὸν καὶ ἀδένες ὡς τῶν κακοδιηγητῶν εἶναι ἐκτυπωτὸς συγκινιστὸς τοῦ ἀνθρώπου διὰ νὰ μετανοήσῃ τὴν ψυχήν καὶ διὰ τῆς ἐκβάσεως νὰ ὑμνήσῃ αὐτὴν τὴν θεοπτείαν καὶ ἕνωσιν μετὰ τοῦ θείου, ἡς ὁ κύριος σκοπὸς τῆς προσευχῆς. Θὰ συνίσταν εἰς τὰς ἡγουμενοσυμβούλους ὅτι καὶ βραχεῖα ἀλλὰ κατοχυρωμένη φάλλον ἀρετὴ τῶν ἀδελφῶν ἐρίνεται, θὰ ἐπωφελήθη τὰ δοκίμια καὶ θὰ ἐνεδύνωνε αὐτὰ πρὸς ἐπίτευξιν φάλλων. Τότε δὲ καθηγούμενος γίνεται ἱεροψάλτης καὶ ἱερομόναχος οἱδέ ἀδελφοὶ ἱερομήνυμονες καὶ τὸ καθ' ἡμέραν ἀναπεπτύμενον ἐπιστημιάβιον, οἱ προσευκταί, μέσαι τῆς Παναγίας. Τελειώνω θεωρῶ νὰ εἴπω κάτι εἰς τὸν ἅγιον καὶ θαυμαστὸν μυστικόν σας, διότι δύνασθε μόνοι νὰ τὸ ἐφαρμόσετε πρὸς ἡσυχία θὰ εἶναι τρόπον τινὰ κατάκτησις ὅλως εἶναι αἱ καθημεριναὶ ἀναγνώσεις εἰς τὰς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Κατὰ τὴν ὑποδοχὴν ὁ ἀρχιμανδρίτης κυρίος Ἄνθιμος ἀντεπαρεκάλεσεν ἐπαξίως τὸν ἅγιον καθηγούμενον, τὸ δὲ κατὰ τὸ δεῖπνον ἄφιξίς αὐτοῦ καὶ τὰ ἐπιπροσθεν ἀπεκαρύφθησαν καὶ ἐκδήλωσιν τῶν ἀγαθῶν αἰσθημάτων ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀρχαιοτέρων μοι Μεγαλοσχημονησάντων, διὸ καὶ θὰ εἶναι μνήμων κατὰ τὴν φαιδρὰν δεξίωσιν. Τέλος ἐπανήρθον σήμερον ἀναπαυόμενος καὶ αὔριον θὰ συνεχίσω τὸν δρόμον εἰς εὐθύνα τὸ ταξίδιον.

Ὁ Κορυφαῖος Εὐσέβιος Κουρίζας διάκονος πρώτον ἐν τέλει

V.T.

Ὅταν ἀποκατασταθῶ τὸ δεινὸν ταξίδιον καὶ ἐπανέλθω καὶ ἀπὸ τὰ χωρὰ περὶ τὸ ζέτος Ὀκτωβρίου θὰ περιμένω τὸν ἅγιον καθηγούμενον νὰ δώσω τὰ χάματα.

Ἀθῆναι - Ψυχικὸν τῇ 23-8-59.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀθῆναι - Ψυχικόν τῇ 29-8-59 Ἀθανασίῳ ἱερομ. Ἰβηρίτῃ βιβλιοθηκαρίῳ

Ἀγαπητέ μοι πάτερ Ἀθανάσιε, —

Ὡς ὁ διανύων μακρὰν ἔρημον εὑρίσκει ὅασιν ἀφ' παρηγορίαν, οὕτω καὶ ἐγώ εἰς τὰς μεταβυζαντινὰς ἐπιστολάς σου ἀνεδιψάσας εὑρίσκω μεγάλην παρηγορίαν ἐν τῇ ἀγάπῃ σου πρὸς τὴν ἡμετέραν Πανοσιολογιότητα. Συνεπείᾳ βαθεῖαν ἐν τῇ πεζῇ καὶ ἐπιστολῇ σου πρὸς τοὺς παιδικούς σου. Ἀλλ' ὁ Ἀθανάσιος ὁ ἀφιλόμαθος ἀνὴρ εἶναι συνόμιλος τοῦ Παύλου, ὅστις μετ' ὑπερηφανείας ἔλεγε τὸ «χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου.» Ἀμοιβῇ ταῦτα γροντῶν περὶ ἐμοῦ προβάλλω τὸ αἴτημα νὰ ἀποφασίσητε νὰ μοὶ χάσητε ἓν σύντομον βιογραφικὸν σημείωμα διὰ τὴν «ἱστορίαν» μου, ἥτις ἀποτελεῖ νὰ εἶναι 3-4 τόμοι μεγάλοι καὶ περιεκτικοί πρωτοτύπου προϊόντος ὑπετοῦς ἐργασίας. Ἡ εὐθυμία μου ἀποτρέπει με νὰ τὸ ζητήσω. καίτοι γνωρίζω τὴν μετριοφροσύνην σου. Ὡς ἱστορικὸς ἔχω παρακολουθήσει τὸν βίον τῶν συγχρόνων ἑλλήνων (ἐπὶ τέλους δύναμαι νὰ διαπιστώσω, ὅτι οὐδεὶς ἀνέρχεται διὰ τοῦ μεμελημένου ἀγωνείας) ἀλλ' ὑμᾶς ἐγνώρισα ἐκατὸν μόνις καὶ ἄλλως δὲν ἐμάθατε εἰς ἕνα τόπο ἀπὸ Πατρῶν εἰς Μεσσήνην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ αὐτῷ καὶ ἔτος εἰς τὸν Ἀθω. Ἐκεῖ φίλον τὰς γενικὰς γραμμάς. Ἐκτὸς τούτου θέλω νὰ διαζύσω καὶ παρακάτω τινὰ σημεῖα, ἃ ἐκάμνεν ἐνώπιόν μου οἱ δύο ἀρχηγοὶ τῶν μεταπολιτευτῶν Πέτρος καὶ ὁ Ἀθανόδωρος, ὅτι ἀποφεύγω τὸν Μαυρομάτας. Καὶ ἄλλως ὅταν τὸ 1924 εὑρέθησαν εἰς τὴν διαφόρον σύναξιν ἡμέρα γνωστὴν ὑπὲρ αὐτῶν, τότε ἐκεῖ ἦσαν ἀποκεκλεισμένοι ἐν τῷ Πρωτάτῳ διωρίσαμεν τὸν Ἀθήνων Καρακάρμ καὶ τὸν Λαυριώτην Παπᾶ Εὐγένιον γράψαν «ἐρμηνεῖ ὁ γέρων διότι δὲν ἦτο Καρακίτης καὶ ὅλως ἐπιπροβάλλοντο τὸν Πάλαιον τὸν γραμματίας ἀπὸ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους καὶ τοὺς ἐκφραστὰς, ἐν ὅλῳ ἦν ὁ ἀκμαιότατος Πέτρος. Τὸ δὲ μέγεθος τῆς ἀμφιβολίας μου αὐτὸ τὸ ἀποκορυφωτέρον ἐκθρόν τὸν ἐμφανίσαν ἐπιστολὴ κατὰ 1934 εἰς τὴν Λάρισαν ἀφοῦ ἡ μετάνοιά του δὲν ἐδέχετο νὰ ὑπάγῃ νὰ ταφῇ ἐκεῖ. Δὲν θέλω νὰ προβαίνω, καὶ ὅτι οἱ ἄριστοι τῶν φίλων μου ἐκεῖνοι Μεγαλοαρνήσιοι καὶ οἱ διάφοροι ἐνεφανίσθησαν εἰς τοιαῦτα μου. Δὲν ἐνδιαφέρεται ἐκεῖνος τὸ τελευταῖον ἔργον μου «Λειψυδρία τραγῳδία». Ἐκεῖνα τὰ ἐπιφωνήματα φίλων λιθοκρεωκίων παρακαλῶ βάλτε ἕνα παρόμοιον ἀφορῶν, νὰ μοὶ ἀντιγράψῃ τὸ ἔξῆς: «Δαμασκηνοῦ ... παρακαλεῖς ἀπὸ δέοντος ... ἀνωνύμου μοναχοῦ ... κωδ. 397 (μεγάλη ε'-ς βιβ. παρ. Πάλιμπρον σ. 142) Ἐστάλη μετὰ ζώνης ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ Μεσαν. ἀφαίρεσον μοι δόξαν τὸ τέλος τοῦ συνταξιώτου μου κλώζει. Ἤθελον νὰ ἴδω τὸν Ἀθανα

Θεοδοσίου τό μεγάλον τῆς Ἁγ. Ἄννης ζῆται καὶ Μωραΐτικον, ἤ τοῦ
Το εἶναι ἄλλο, ὅπερ φαίνεται ἐν Καρεῶν μέ τά κόκκινα κεραμίδια.
καὶ μίαν ἐκκλησίαν. Θέλω νά γράψω τόν βίον τῆς ἡγουμένης
μοναχῆς ὅπως ἀφοῦ διανύσῃ τόν βίον της ἐν ἀρετῇ ἀφιέρω
σεν ἑαυτήν καὶ ἑαυτούς εἰς τόν Κύριον. Ὁ συμπολίτης σας, Νεόφυτος
ὁ Καυσοκαλυβίτης, ὁ ραβδίνος τῶν Μαρῶν, ἀφοῦ ἐκαλόγηθη, ἔμενε
εἰς μοναχός, διότι ἐθεώρει τοῦτο ὡς τελειωτικόν τοῦ παλαιοῦ χριστοῦ
βίου. Ἡ δέ τοῦ θεοῦ χάρις καὶ τό ἀθανατοπρεπές εἴη μεθ' ὑμῶν.

Ὁ κορυφαῖος Εὐλόγιος Κουρίτας

Πάτερ Γεραβίμε ὁμογενεῖ,

Ἀθῆναι - Ψυχικόν τῇ 30-8-59.

Οἱ κάτοικοι τῶν μετά τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἐμπιστευθεῖσαν καὶ ἐβιοποίησαν μόνον τούς ἁγίους καὶ θείους Ἀποστόλους. Ἀλλ' μόνοι οὗτοι ἀποτελοῦν τόν ἀγιορειτικόν δεκάλογον; ἡ ἱστορία δέν ἀναγνωρίζει μόνον ἁγίους. Ἔχει θεολόγους, ἱεροκήρυκας, ρήτορας, διδασκάλους, μύνοιρέας, συγγραφεῖς, νομοθέτας καὶ ἐν γένει ἁγίους ἐκεῖ ὅπου εἶναι καὶ χρονογράφους καὶ ἱστορικούς, ὡς εἶναι καὶ ὁ διδάσκαλος Θεοδώρητος, ὅστις εἶναι τό ἐμβλημα τῶν μεγίστων τῶν μοναστηριακῶν Ἀγιορειτῶν καὶ δωδεκάτη ἡλίου φωτεινή ἀνδρῶν δοκιμωτάτων καὶ ἀνικητῶν. Ἐθεώρησα ἀκόμη τήν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Ἄννης τό μέγαρον ἐν ᾧ ἐμαρτύρησαν ἄνδρες σοφοί καὶ διαπρεπεῖς καὶ ἐκεῖθεν ἡ ἀκτινοβολοῦν καὶ ἱερά ἀναμνήσεις.

Ἡ ἐπιστολή μου πολύ θά διάρκεσε διότι συνέγραψαν τά ἀπομνημονεύματα οἱ Ἀρμενικοί τά τε ἐξωτερικά καὶ παρεκκλήσια, καὶ ἐπί τούτοις συνέγραψα τε ἐγώ ὁ ἀναξιότατος τόμον 500 σελίδων, ὅστις δυστυχῶς μένει ἀνέκδοτος, ὁ β' τῆς ἱστορίας τοῦ ἀσκητηρίου καὶ ἐπαναστατικά οἱ τότε διοικοῦντες, καὶ ἠθέλησαν νά ἀντιμετωπισθοῦν εἰς 2-3 μεγαλοπρεπῶν τήν ἐργασίαν μου. Ἀλλ' ἠναγκάσθην οἱ ἀγνώμονες ἐκεῖνοι νά πάρουν μνημόσυνον μέ ἕνα κόμβο. Ἐγώ ὅμως δέν μετανιώνω, ἀλλά ἐπιδιώκω ἐκεῖνοι τῶν μαρτύρων ἐπιβεβαιωθοῦν ὅτι ἤμην ἐγώ μόνος τῶν ἐρευνητῶν ἐγώ, γάρ ἀγωνιῶν νά τήν ἱστορίαν καὶ ἄλλοι μόνον ὑπέρμαχοι. Θέλω ἐν κρύπτοις τόν βίον τῶν ἐξῆς τοῦ ἀββᾶ Δαμιανῆ καὶ τό ἀπέρι τοῦ Ρωσικοῦ βιβλίου,

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

τοῦ πατρὸς Ἀβιμέλεχ τοῦ Ἀββᾶ Γερασίμου καὶ 1-2 ὑποταυτιστῶν τοῦ πνευματικοῦ Γρηγορίου, τοῦ παπᾶ Ἀββᾶ, συνεργαζομένων Ἀναδίου Ἰωάννου καὶ Προκοπίου, τοῦ Ζαχαρίου Ἰωσήφ καὶ πολλῶν ἄλλων ἐγκλείστων μαζὶ καὶ δύνασθαι νὰ τοὺς ἀναγνωρίσω, ἀλλ' ἀδύνατον καὶ ἀκατάστατα ἐκεῖνα ἀφοῦ αὐτῶν καὶ ὅτι ἔγραψαν. Θὰ ἀναφέρω πάντοτε εὐγνωμόνως τὸ ὄνομα τοῦ ἀγαθοῦ Γερασίμου Φροντῆ, ὅτι, ὅλως ἐξαιρετικῶς ἐκινδύνευσα τὸν νέον ἀσκητικὸν βίον καὶ τοῦ παρακτῶρας ἔχουν μεταξὺ αὐτοκτίστων τρόπον, οὐδεὶς ἄλλος μὲ ἐφιλοτίμησε καὶ ἠθέλησε νὰ γνωρίσω εἶμαι εὐδέβιν τοῦς γενεᾶς ἀνθρώπων ἄμα τὸ δυτὸ 80ον ἔτος τῆς ἡλικίας τρόπον ἀδείας νὰ βιογραφήσω ἀσφαλῶς. Διὰ αὐτὸ θὰ ἔχω ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὴν ἀφοσίωσιν.

Τὰ ἀντίγραφα εὐ τε καὶ πολλῶν ἀνεγραφέντα εἰς μνημόσυνον αἰώνιον τῶν ἐν ὁσιότητι ἐκοιμήθησαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Ἁγ. Ὄρους. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ σὰς ἀνταμείψῃ διὰ τὸν κόπον.

Ὁ διάβυρος ὑπέγεις ὁ Κορυφαῖος ἐξόριστος Κουρίας.

Ἀθῆναι - ψυχικόν τῇ 18-9-59.

Ἀγαπητέ μοι προηγούμενε κύρ Καθηγούμενε,

Ἡ θερμὴ φιλοξενία καὶ τὸ πολύ σου ὄνομα ὅπερ διασταυροῦται καθ' ὅλην τὴν νῆσον ἐκέρδισαν χάρας τὴν καρδίαν μου. Εἰς σὲ ἀρμόζει, ὅτι κατέστησες τὴν καρδίαν τοῦ πλήθους καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἡ ἱερὰ ἡμῶν μετάνοια πρέπει νὰ ἐπίῃ πολλά, ἀλλὰ χρειάζεται ἡ ἐκτεταμένη περιοχή μας καὶ ἕνα βοηθόν σου. "Ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα". Τὸ σεπτὸν προσωπόνυμα τοῦ τροπαιοφόρου καὶ ἡ ἀκατάβυτος εἰλάβεια τῶν Σκυριανῶν πρὸς τὸν πολιοῦχον των εἶναι στερεὰ θεμελίωσις τῆς διωνύσεως τῶν ἀγαθῶν τῆς ἰδιοκτησίας ἡμῶν εἰς τὴν περίφημον ταύτην νῆσον. Μὲ τοιοῦτον εὐάλωτον δοῦν μία συντονωτέρα προσπάθεια τῆς μονῆς δύναται νὰ ἐπιτύχῃ θαύματα. Αὐτὴ ὄντως, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ κώδικος, ἐκδιαβείπτως καθ' ὅλην τὴν χριστιανικὴν μετ' ἀπαρνήσεως ἐμερίμνησε διὰ τὴν πρόοδον τῆς νήσου, ὥστε αὐτὴ σήμερον νὰ παρουσιάζεται τὸ κέντρον τοῦ ἠθικοθρησκευτικοῦ πολιτισμοῦ μιᾶς ἀρχαίας παραδόσεως

καθαρῶς βυζαντιακῆς. Ἐφρόντιζε πάντοτε νὰ στέλλη-
τοὺς ἀριστεῖς τῆς ἀδελφότητος. Ὁ ἀρχιμανδρίτης Βενιαμὶν
μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ πολυβοῦ Μελχισεδὲκ εἶχε
συμπαραστάτην του τὸν προηγούμενον Νικόδημον αὐτὸν
διώρισεν ἡγούμενον διὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ εἶτα διὰ
τοῦ προηγ. Κοσμᾶ, ὃν αὐτὸς ἐπιπόθουν εἰς τὸ Πανεπιστή-
μιον. Τὸ ἐπιλεγὲν ἐπιφοιτητικὸν μεγαλεῖον τῆς Σμύρνης
εἰς ἣν ἡ περιήγησις ἀπέδωκε νῦν τὰ πρωτεῖα δὲν ~~πρω~~
ἦλθεν ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου. Ἐχρειάσθησαν συνεχεῖς
ἀγῶνες τῶν Λαυριωτῶν πατέρων μετὰ τῶν κατοίκων τῆς
νήσου, οἵτινες ἀπεδείχθησαν ἀντάξιοι τῆς προστασίας καὶ
διετήρησαν τόν τε ἐθνικὸν καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν παράδειγμα
πρὸς ἐπίμησιν τῆς μοναστηριακῆς προστασίας δηλ. ἡ χά-
ρις τοῦ φρουροῦ ἁγίου καὶ ἡ εὐλογία τοῦ πατρωνος
ἡμῶν μεγάλου Ἀθανασίου ἐθαυματούργησαν καὶ δὲν ἠγέ-
νοντο φραγκοφεβραντινοι, ὅπως οἱ τῶν Κυκλάδων. Ἐν τῇ
Σμύρνῃ ἡ Λαύρα ἐστρατολόγει τοὺς καλλιτέρους ἡγου-
μένους καὶ προϊσταμένους, οὓς παιδιόθεν ἀνέτρεφεν
"ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου". Εἶμαι εἰς ἄκρον συγκε-
κινημένος διὰ τὴν ἐξαίρετον καὶ αὐθόρμητον ὑποδοχήν
δι' ἧς με ἐτίμησεν τό τε ἱερατεῖον καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἐπί-
νοδος εὑρεθέντες κατά τε τὴν ἄφιξιν καὶ ἀναχώρησιν
καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν
ἐπιστρέψαντάς με ἀδιαφορίτως κοσμικῶν διαφορῶν
λυποῦμαι, διότι ἀναχωρήσας λίαν ἐσπευσμένως δὲν ἠδυ-
νήθην νὰ κάμω τὴν ὑποσχεθεῖσαν διάλεξιν τυχόντως δηλ.
ἔμαθον, ὅτι τὸ ἀπόγευμα κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν
προσήγγιζε καὶ εἰς τὴν Σμύρνην ὁ ἅγιος Γεώργιος
πάτερ Καλλίστρατε, καὶ εἰς τοῦτο κατεύθυνε τὰ δια-
βήματά μου. Λέγω τοῦτο, διότι δὲν ἦτο τῆς τύχης ἔργον
καθ' ἣν στιγμὴν μόλις συνεπρατούμην ἐκ τῆς μεγάλης
συγκινήσεως, διότι σύσσωμος ὁ λαὸς τῆς Σμύρνης μετὰ
τοῦ μητροπολίτου καὶ ἱερατείου μὲ προέπεμπον μετὰ
κωδωνοκρουσιῶν μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου, ἀλλὰ συγκινήσεως
ἐπλάκωνε τὸ γῆρας μου, ἡ μετὰ τοῦ προηγουμένου κύρ

Ἰωαννίν. συνάντησίς μου ἐρχομένου αὐτοῦ. εἶχες παράπονον καὶ δικαίως ὅτι ἀπὸ πολλοῦ δὲν εἶχες ἀπάντησιν ἐκ τῆς Μονῆς διὰ τὸ φλόγον ζήτημα τῆς δημοπρασίας καὶ ἰδοὺ σοὶ ἔστειλε τὸν ἴδιον ἔξαρχον. Ἦτο οἰκονομία Θεοῦ, ἵνα ἀρθῇ ἐν νεφύδριον, ὅπερ ἐπεσκίασεν ἀπὸ τινων ἐτῶν τὴν φιλίαν μας μὲ τὸν καλὸν προηγούμενον καὶ νὰ συμπτύξωμεν κατὰ τὸν τρίμορον πλοῦν τὰ ἐνδιαφέροντα ζητήματα τοῦ μετοχίου ἵνα συνεχίσω ἔπειτα καὶ παρὰ τῷ καλῷ μητροπολίτῃ σας κ. Χρυσοστόμῳ, ὅστις ἀπέδειξεν ἀκμράστητον προθυμίαν νὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς εἰρήνευσιν καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ καλὸν θὰ ἦτο καὶ ἡ Μονὴ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ. Δὲν εἰρίσκω λόγους νὰ τὸν χαρακτηρίσω, διότι χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὸ θέμα, ὁπότε ἐμαθεν ὡς γνωστὸν τὸ ζήτημα μ' ἐφιλοξένησε μετὰ τοῦ Θεοδούλου ἐπὶ δίημερον καὶ νῦν μὲ παρήγγειλεν εἰς Σμύρνον νὰ περάσωμεν τὴν βραδυὰν εἰς τὴν ὡραίαν μητρόπολιν.

Διάπυρος πρὸς Κύριον εὐχέτης

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίνας

Τὸν ἡμέτερον Κωνσταντῖνον δὲν εἶχον καιρὸν νὰ τὸν ἴδω. Ἀπῆλθον μόνον εἰς τὴν βραχώδη μονὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅπου ὁ φίλος παπᾶ Προκόπιος διὰ τινος ἐπιγραφῆς τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς Καισαρίου Δαπόντε, ὅπου ὁ μητροπολίτης Γρηγόριος ὥρισε ξενῶνα μας τὸν παπᾶ Χρύσανθον ἡγούμενον τῆς μεταμορφώσεως Θεανοφωτινόν. Εἰς ἓν σημεῖον μοὶ ὑπενθύμισεν ἡ καταστασιὰ τὸ Πέρδικα εἰς τὸν ἄκτιον Νεῖλον. Οἱ συνοδοί μου κατῆλθον ἐστάθην ἐπὶ τοῦ ὑποβρυχίου

Ἀθῆναι - ψυχικὸν τῇ 18-9-

Ἀγαπητὲ φίλε κ. Ἰατρέ

Εἰς τὴν φιλοθέαμον μου τὸ ὄνομά σας κατέλαβε θέσιν διὰ τὴν ἀμιμπρὸν φιλοξενίαν ἣν μᾶς προσεφέρατε εἰς τὸ ἄρχον τιμῶν - ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἀνέμενον εἰς μίαν μόνον νὰ συνάντω τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς ἐπιμελείας καὶ τὴν ἐξαίρετον φιλοκαλίαν. Τὸν πλοῦτον τοῦ καταλύματος ὅπου καὶ ὁ ξένος Ζεὺς εὐχαριστεῖται θὰ ἀπέθετε τὸ συμπαθές τοῦ πλοῖ

ρέβαινεν ὁ πρῶτος τῆς καρδίας καὶ τὰ ἐμβληθέντα αἰσθήματα προσεχθέντα εἰς τὸ μὴ περαιτέρω ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου ἐπίσης σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Χαλκίδος. Οὗτος ἀληθῶς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὡς συνδαιτυμὼν ἀπεκάλυψε τὸν θησαυρὸν τῆς ἀγάπης, ἥτις μοι ὑπενθυμίσε τὸ τοῦ Παύλου: "Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν". (παῦλος)

Τοιαύτη ὡραία νύξ, ἣν ἐζήσαμεν ὁ πολιτικὸς κατάλογος τοῦ Καισαρίου Δαπόντε, τὸ ἐγκαλλώπισμα τῶν φυσικῶν δώρων, δι' ὧν ἡ θεία πρόνοια ἐπραίνιον, ἔπρεπε κατ' ἀκολουθίαν ν' ἀντιπροσωπευθῇ καὶ ὑπὸ τοιούτων οἰκητόρων, ἵνα εἰς οὐδὲν ὑστερεῖ τὸ ἐπίκαιρον τοῦ πολιτισμοῦ τῶν βορείων Σποράδων. Ἰδοὺ προσῆλθον οἱ πολυτιμηθεῖς θαυμαστοί οἱ κατὰ φάλαγγας περιηγούμενοι τὴν ἐρασιτεχνῆν νῆσον καὶ ἐξυμνοῦντες τὰ τε ἄλλα καὶ τὴν ζεραστίαν κοινωνικὴν τῶν κατοίκων ἐξέλιξιν, τὸ κατόρθωμα τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις ὡς ἀσφαλὲς περιθρίγκωμα καὶ ὀχυρὸν φρούριον ἔχει τὰ μοναστήρια καὶ εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος κλίει ἄφθονον τὸν λιβανωτὸν ἐν τοῖς ναοῖς. Καὶ τί σύμπτωσις; ἐν ταῖς τοιούταις τούτου εἰσέδυσε "ἐν τοῖς πυκάζουσιν ὡς τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο." Ἡ πόλις προσηύχετο.

Εἰς τὴν εἰλικρινεστάτην κυρίαν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν καὶ τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα εὐχὰς καὶ εὐλογίας

† Ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίλας.

Τῷ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ ἁγίῳ Χαλκίδος κυρίῳ Γρηγορίῳ χαίρειν ἐν Κυρίῳ

Αἰσίως ἐπανελθὼν οἴκαδε κατάλογον ἐπιβεβλημένον καὶ εὐχαριστήσιν ἐξεύρησα νὰ ἐπικοινωνήσω διὰ τούδε τοῦ γράμματος τῇ ὑμετέρᾳ φιλίᾳ σεβασμιότητι καὶ νὰ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

διαδηλώσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου ἀνθ' ὧν εὐ ἔπαθον καὶ ἐξόχως ἐφιλοξενήθην κατὰ τὴν εἰς Ἐλλάδα ἐπιστροφήν μου. Ἡ κατὰ συγκυρίαν συνάντησις αὕτη καὶ ἡ διεξαχθεῖσα συζήτησις ὑπῆρξε δι' ἐμὲ μία διαφωτιστική, ἵνα χρόνου ἐπιστάντος λύσω πολλὰς ἀπορίας εἰς τὸν πρὸς ἐκτύπωσιν σχεδιασθέντα τόμον. Θὰ εὐχαριστηθῶ πολύ, ἐὰν ἡ ὑμετέρα σεβασμιότης λάβῃ τὴν καλωσύνην νὰ μὲ χαιρετήσῃ κατ' οἶκον ὁπότε θὰ ἀναπληρώσωμεν τὰ ἐλλείποντα. Συνεχόντι εἰπεῖν ἐκ τῆς συναντήσεως ταύτης εἶμαι λίαν ἱκανοποιημένος καὶ ὠφελημένος ἐκ τῆς βραχείας παραμονῆς εἰς τὴν ὡραίαν τῆς ἐπαρχίας νήσου τῆς ὑμετέρας σεβασμιότητος, ὅπως ἔγραψα καὶ εἰς τὸν φίλτον ἰατρόν οὗ ἡ καλωσύνη καὶ ἡ εὐγένεια μ' ἔχει αἰχμαλωτίσει.

Ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς
† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ψυχικόν τῇ 18-9-59.

Ἀθῆναι - Ψυχικόν τῇ 21-9-59

Ἀγαπητὲ ἅγιε ἀρχιμανδρίτα κύρ Ἄνθιμε,

Μόλις ἐπανήλθομεν, εἶχον εἴπει εἰς τὸν πρωτοσύγκελλον νὰ διαβιβάσῃ τῇ ὑμετέρᾳ πανοσιολογιότητι τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μας διὰ τὴν ἐξαίρετον περιποίησιν σας καὶ τὰ ἐκδηλωθέντα πρὸς ἡμᾶς αἰσθήματα. Πράγματι τὸ εἰς ἐμὲ ἔμπλεξις τὸ φαινόμενον τῆς σπανίας ταύτης εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους μοναστηριακῆς φιλοξενίας καθ' ἣν ἀμφότεροι μετὰ τοῦ λαμπροῦ ὄντως καθηγουμένου παρεσχωρήσατε πάντα εἰλικρινῶς εἰς ἐμὲ καὶ τὴν συνοδίαν μου τὰ εἴκοσι καὶ εἰς ἄκρον φιλοπάτως ἐστολισμένα διαμερίσματά σας. Δὲν εὑρίσκω λόγους νὰ σᾶς εὐχαριστήσω.

Μόλις ἐπανήλθον ἐκ τῆς νέας ἀνὰ χεῖρας ἐπιφοιτήσεως περιοδείας καὶ μέλλων νὰ ἀπέλθω πάλιν εἰς τὰ λουτρά, εὗρον ὀλίγον χρόνον νὰ διεξέλθω τὸ κατάλογον τοῦ μακ. Π. Βέη. Θησαυροὶ ἀνεκτίμητοι χειρόγραφα σπάνια ἐκάθηντο! Θὰ μοῦ ἦτο χρήσιμος περιγραφὴ εἰς τὴν Πυρκαΐαν. Πρὸς τὸν ἅγιον καθηγούμενον θερμὰς εὐχάς.

Ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης † ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Ἀθῆναι - Ψυχιάτρ. κλ. 29-9-59

Ἀγαπητέ μου καὶ περιποιούμενε φίλε γέρον Ἀλέξανδρε

Σήμερον ἐξωγορασθεὶς λαβὼν τὴν ἐπιστολήν σας. Ἐφοβούμην πάντοτε ἐπιπλοκὴν τινα τῆς νόσου. Εὐτυχῶς εἶναι ἀμοιβάδες, ἤτις εἶναι μονοειδὴς νόσος τῆς ἐποχῆς μας εὑρίσκεται διαδεδομένη, νόσος τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἐντέρων, οὐχὶ ἐπικίνδυνος, χαρακτηρίζεται δὲ ὑπὸ ἀρχονταποθένειας. Προέρχεται δὲ ἐκ τῆς ἀκαθαρσίας, τῆς κακῆς λειτουργίας τοῦ στομάχου καὶ ἔχει ὑπ' ὄψιν τὰς δυσενταιρίας ἀμοιβάδας. Ἐπειδὴ ὡς ἀσχολούμενος παιδιόθεν περὶ τὴν ἰατρικὴν ἔχω ἰδικήν μου θεραπευτικὴν μέθοδον, ἥτις βασικὴν ἔχει τὴν φυσικοθεραπείαν καὶ διαιτικὴν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἱπποκράτους. Ὀλίγον βεβαίως μωρίζον, ὅτι ὁ παναγαθὸς θεὸς τὰς τροφὰς τῶν ἀνθρώπων παρέσχε τοῖς ἀνθρώποις καὶ ὡς φάρμακα. Καὶ οὕτως ἔχω συνταγολόγιον δι' ἑκάστην νόσον καὶ τὸ κατάλληλον φαγητόν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου συνιστῶ τὸ ἑξῆς λίαν ἀποτελεσματικὸν ἐν ποτήριο (καθ' ἑκάστην) βάλαντας μετὰ σκελίδας σκόρδου λειοτριβημένου καὶ βεβρασμένου ὕδατος. Τὴν ἐνέργειαν ἔχει τὸ σκόρδον ὅπερ κατὰ Διοσκορίδην ἔχει 37 ἐνεργείας - δηλ. εἶναι ἐξοχὸς παντακίας - τί συμβαίνει; οἱ ἰατροὶ βεβαίως ἀπαγορεύουσι καὶ τοι εἶναι τὸ ἀντιφάρμακον τῆς δυσενταιρίας, ἐπειδὴ εἶναι προσφιλὴς τροφὴ τῶν νυκτάρων. τὸ δὲ σκόρδον εἶναι νυκταροκτόνον. Οὕτως εἰς ἐπιδημίας εὑρίσκεται θάνατον. Νομίζω, ὅτι ἀρμόδιος ἐξηγήθην ἄλλως τὸ ὅρκιον τοῦ Ἱπποκράτους εἶναι "ὠφελεῖν μόν, μὴ βλάπτειν δέ", καὶ τοῦτο τὸ προτέρημα ἔχουσι τὰ φαγητά. Μὲ ὡραιότερον φαγητὸν θεραπεύω εἰς ἰὸ ἡμέρας τὸ ἕλκος τοῦ στομάχου, τὴν πίεσιν, τὸ σάκχαρον κλπ. ἐργάζομαι συνεχῶς καὶ ἐξαντλητικῶς διὰ τὸ ὀγκώδες περὶ ὑγιοῦ θρόνου ἔργον μου τοῦ "ἀγωνιστικοῦ διανοήματος", ὅπερ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑξακοσιοσελίδους τόμους καὶ δὲν εἶναι μόνη ἡ ἱστορία, ἤτις θὰ ἀποτελεσθῇ ὑπὸ ἄλλους τόσους τόμους, δὲν εἶναι τὰ ἔγγραφα, ἅπερ σχεδὸν ὅλα ἔχουν ἐκδοθῆ. Ἀλλ' εἶναι αἱ βιογραφίαι τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐδημιούργησαν

στὴν ἱστορία καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀγῶνος. Ἐναῦθα δὲν περιορίζονται οἱ βίοι τῶν ἀγωνιστῶν ἀγώνων, οἵτινες ἦσαν γνωστοὶ ἀπὸ τὴν συναξαρίων καὶ ἀπηχοῦν εἰς τὴν ἱστορίαν. Περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων, οἵτινες ἔθεσαν τὰς βάσεις τῆς προλάμπρου ἱστορίας, οὐδὲν σχεδὸν ἔχει γραφῆ, καὶ ἔχω συγκεντρώσει περὶ τοῦς 2000, ἐφράζομαι ἤδη ἐπὶ 60 ἐτῶν καὶ παρουσιάζω ἕνα πρωτότυπον. Καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπηχοῦν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ὅλοι δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὸ ἀγωνιστές, ἀλλ' "εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν". Εἰς τοὺς 50 τόμους, ὅπου ἔχω ἐκδώσει τὸ ἔργον τοῦτο ἔχει τὴν μεγαλυτέραν ἀξίαν καὶ ἀναγνωστικήν μου γνώμην, ὅλοι θὰ ἀποδίδουν εἰς προσέφερον οἱ ἀγωνιστὲς ὑπερεθνικόν, ὑπῆρξε δηλαδὴ ἀν οἱ ἀγῶνες οὐ μόνον τὸ ἀνώτατον ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνεξάντλητον πνευματικὸν φορτίον, ὅπου δικαίως ἐπιλέγεται ἡ θεία χάρις καὶ ἐν ταῖς δυσχερέσταις ἡμέραις ἡ παρηγορία τῶν χριστιανῶν. Εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς προσκυνητὲς παγκόσμιον καὶ θεόφιλον, ὅσοι ἀγαπῶν νὰ ὁλοκληρώσῃ εἰς τὴν ἱερὰν Κοινότητα ἀναβαίνω ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας καὶ τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἐνίσχυσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν ἀποστολῆς. Εὔχομαι ὁ ὕψιστος νὰ ἐπιδαψιλεύσῃ ἐπὶ πλεῖστον καὶ ἀνεπιφύλακτον ὑγείαν, ὅλοι οἱ ἀγωνιστὲς ὑμᾶς ἀποβλέπουν πάντες οἱ ἀγωνιστές.

Ὁ Κοινοτάρχης Εὐλογίας Κουρίλας

Υ.Γ. Τὴν ἐφετινὴν ἑορτὴν προηγήθησαν ἐνταῦθα πολλὰ περὶ τοῦ πραγματεῖαι περὶ τοῦ ἀθανάτου ἱερομάρτυρος τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐκεῖνος διατριβαὶ καὶ ἄθλα. (βλ. τὸ βιβλίον "Θρησκευτικὴ καὶ χριστιανικὴ ἑρμηνευτικὸν τόμος Α', Ἀθῆναι 1936, σ. 487-615 πεντήκοντα καὶ διακόσιαι σελίδες). Ἐπιμένω τὸ ἔργον μου προπαρασκευάσθη ἀγωνιώντως καὶ δὲν ἐφωτοσύνθησαν ὅπως οἱ μύστες μετὰ πρωϊνοβρόχια, μαρτὸς "ἐν τοῦ πολυαχρόνιον.

Ἀθῆναι - ψυχικὸν τῇ 29-9-59

Ἀγαπητέ μοι πρεσβύτερε, Ἰωάννη Λάμπρα

Ἐπὶ τῷ οἰκονομίᾳ Θεοῦ νὰ συναντηθῶμεν καὶ μοῦ σὲ τῶν ἐκεῖ σωστῶν νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ συζητήσωμεν τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

διά τό ὁποῖον ἀπόπαθεν εὐλεφέρθη καί ὁ καλός οἰκονόμος προηγούμενος Καλλίστρατος μέ ἀνήρει ἐπίμερον. Ἐπειδή τελείως, ὅτι ἡμεῖς πρέπει νά ἐμμείνωμεν εἰς τήν ἀπόφασιν καί διά τά περαιτέρω ἀναλαμβάνω ἐγώ εἰς Ἀθήνας νά διευθετήσω τήν ὑπόθεσιν καί νά ὑποστηρίξω ὅπου δεῖ τά δίκαια τῆς μονῆς. Σήμερον ἦλθεν ὁ πατήρ Καλλίστρατος μέ τόν δημόρον καί ἀφοῦ τηλεφωνήσας εἰς τόν ἀρμόδιον τῆς Γεωργίας ὑπουργόν μετέβημεν καί μας ἐδέχθη εἰς τήν ἔμα, ἀνέπτυξα αὐτῷ ὅτι κατ' ἐξοχήν δίκαιον, ἡ μονή ἀποφεύγει εἰς τάς ἀποικιάσεις τήν δημοπρασίαν, ἤτις δέν ἐξασφαλίζει αὐτῆ τό φερέγγυον τῶν προσώπων κ.τ.λ. Ἔπειτα ἔδωσα τά λόγια εἰς τόν δημόρον καί ἐπί ὥραν ὀχεδόν ἐπιμερώσαμεν αὐτά πλήρως, ὥστε ἀνεμπόδιστα καί δίκαια τῆς μονῆς. Τότε ἐζητήσαμεν καί μας βοηθήσῃ, διότι οἱ ἀντίθετοι θά κάμουν χρῆσιν τοῦ νόμου περί ἀπαραδεκτῆς εἰσοδοχῆς. Μας ἐδήλωσε καί ἔξῃς, ὅτι ὁ νόμος δέν ἐφαρμόσθη εἰσέτι καί ἐάν πρόκειται νά γίνεται τοιαύτη ἑρμηνεία χρῆσιν θά τόν ἀποσύρῃ καί ἐρεύνησαν οὗτοι πῶς πρέπει νά ἐνεργήσωμεν διά τήν ἔξωσιν τῶν παλαιῶν ἐνοικιαστῶν. Ὁ δημόρος ἀνέφερεν ἕτερον ζήτημα διά τά πρός ἀγρανάπαυσιν χωράφια, ἄτερ οὔτε νά καλλιεργῆσῃ ἀφίεται ὑπό τῶν γειτόνων ἡ μονή, ἀλλ' οὔτε καί νά βοσκήσῃ τό ποίμνιον, ἀλλ' οὔτε ὁ ὑπουργός οὔτε καί ἐγώ ἠδυνήθημεν νά ἐνοποιήσωμεν καί εἴπαμεν εἰς τόν δημόρον νά κάμῃ ὑπόμνημα. Ἔπειτα κανονθύνθημεν εἰς τόν ὑπουργόν τῶν δημοσίων ἔργων στρατηγόν κ. Γιώργον Βούλγαρον διά τό χωράφιον, ὅπου ἤνοιξεν ὁ κοντρολιστής δρόμον καί ἐξ ἄλλου διωχέτευσαν καί ἄνωθεν ἀπρόσοντα ὕδατα εἰς αὐτό καί τό ἠχρήστευσαν. Μας ἐζήτησε νά ὑποβάλωμεν ἔνδικον καί θά ἐπέμβῃ παρά τῷ νομάρχῃ καί τῷ προέδρῳ κοντρολιστῶν πρός διόρθωσιν. Ὁ Θεόδουλος ἔπαμε ἀμέσως στήν αἴθουσαν διά νά προλάβωμεν πρίν ἀρχίσουν αἱ βροχαί. Διάπρος εὐχέτης.

Ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Μέχρι τῆς 10 Νοεμβρ. οὐδέν ἔγραψέ μοι οὔτε ὁ Γιωσκίμ οὔτε ἡ μονή. Ἡ ἐλαία ἔπεσε ἀέρη χάνει τῶν κορυφαδιῶν ἡ ἐκεῖ ἡ ἄνω τρός αὐτά ἐπιστολή, ἡν καί ἔχω πάντως ἀνεγνωσμένη καί συνεχῶς. Ὁ ἡγούμενος Καλλίστρατος γράφει τήν 7 Νοεμβρ. τά ἑξῆς: Τόν καιρόν ποῦ εἶχα ἔλθει στάς Ἀθήνας ἔμεινα μονήμονα διά τήν ὑποθεσιν ὅλην ἡ ὁποία ἦλθε αὐτοῦ ἡ ὁ Σελεσουλιάτος ἦλθε καί κάθησε στό ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας καί στό τέλος ἀφοῦ ἔκαμε τά τοῦ σκοπεύοντας νά γράψῃ ἕνα γράμμα εὐχαριστήριο σέ ἐκείνον καί ἐκεῖνος

Ψυχικόν τῇ 2-10-59.

εἰς ἀπάντησιν τοῦ αὐτοῦ 19-1-42 ἐγγράφου μου:

Ἀγαπητέ κ. Πρόεδρε,

Ζητῶ συγγνώμην, διότι ἤργησα ν' ἀπαντήσω εἰς τό γράμμα τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μ. Σταμούλη. Εἶχον ἐννοήσει, ὅτι θά ἀποίνετε εἰς τόν ναόν ἐπίθεσιν τόμον, ὅπως καί αὐτός φανερώνει τά γραφόμενά μου δυνατῶς. Τό γεγονός εἶναι, ὅτι ἐξ αἰτίας αὐτοῦ καί οὐχί ἰδιοτελοῦς ἀνεβλήθη ἐπί 20ετίαν σχεδόν ἡ ἔκδοσις τῆς Heraclea sacra. Ποῖος θά ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ συγγραφεύς δέν θέλει νά ἐκδώσῃ τά ἔργα του; Εἶχον καταγράψει αὐτήν ἐν τῷ συνόλῳ ἀπό τοῦ 1942 καί ὁ κ. Σταμούλης ἐπιμένοντας τούς τόσους μέ συνεχαρτιδωμένους ἀπαιτήσεις του ἀποδείξεις καί προσφέρθεν ἐν ἀρχῇ νά καταβάλῃ εἰς ἄμεσον ἔκδοσιν, μάλιστα εἶχε -κύριε καθηγητά- τήν καλωσύνην νά μοί ἀποστείλῃ τόν ἐπεξεργασθέντα πίνακα τῶν περιεχομένων. Τόν πίνακα τοῦτον μετά τῆς σχετικῆς εἰσαγωγῆς ἔχω εἰς τό ὑπόμνημά μου πρός τήν φιλολ. σχολήν τοῦ 1942 (βλ. τό βιβλίον μου "Τό κεφάλαιον τῆς ἀληθείας" Ἀθῆναι 1944, σ. 18-28. ὅπου σ. 18 πρός τό τέλος ἀναφέρω καί τήν δημοσιευθεῖσαν εἰσαγωγήν, ὁ κ. Σταμούλης ἔχει τό βιβλίον). Μετά τήν εἰσαγωγήν ὅπωσδήποτε ἐπρόκειτο νά ἐξετυπώθη ἐν συνεχείᾳ τό ἔργον μου, οὐδ' χωρεῖ διαταγμός. Ἀλλ' ὅταν μοί ἔστειλεν ὁ κ. Σταμούλης τό σχεδιάσαν καί ἐν αὐτῷ καί τό ἡμέτερον καί τήν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν καί τήν ἐκτίμησιν καί τήν ἀγάπην καί τήν ἐκτίμησιν καί τήν ἀγάπην καί τήν ἐκτίμησιν καί τήν ἀγάπην

Ψυχικόν – Ἀθῆναι 18-11-59

Ἀγαπητέ μοι προηγούμενε κύρ Δοσίθεε,

Διατηρῶ πάντοτε ζωηρὰν τὴν ἀναμνησιν τῶν καλῶν ἡμερῶν καὶ τῆς συνεργασίας ἐν τῇ Ἀ. Κοινότητι ὡς καὶ τὰ ζωηρὰ αἰσθήματα ἅπερ ἐξεδηλώσατε μετὰ τοῦ προηγουμένου μωϊσέως πρὸς τὸν ταπεινὸν μητροπολίτην Κορυτσᾶς. Ἐλυπήθην μεγάλως διὰ τὴν ἀπώλειαν δύο ἐκλεκτῶν φίλων τοῦ ἀειμνήστου Ἀχρίδος Νικοδήμου καὶ τοῦ καλοῦ γέροντος Ὀνουφρίου. Ἀλλ' ὁ ἅγιος Θεὸς μὲ παρηγορήσει ἐν τῷ προσώπῳ ὑμῶν, ὅστις συνεχίζετε ἐν τῇ Ἀ. Κοινότητι τὴν ἀξιόλογον δρᾶσιν καὶ τοῦ Μωϊσέως ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ.

Πρόκειται μετ' οὐ πολὺ νὰ ἐκδώσω τὸν "ἁγιορειτικὸν διαμοσμον", ὃν ἀποτελοῦσιν ἐπὶ χίλια ἤδη ἔτη οἱ ἅγιοι καὶ πνευματικοὶ ἄνδρες τοῦ ἁγίου τόπου μετὰ τῶν μοναστηριακῶν ἱδρυτῶν καὶ κτιτόρων μεγάλων τε εὐεργετῶν καὶ δωρητῶν. Τὸ ἔργον εἰς 4 ὀγκώδεις τόμους ἐκτυπούμενον εἶναι προϊὸν 50 ἐτῶν μελέτης καὶ ἐρεύνης καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἀποκορύφωμα τῆς περὶ ἁγίου Ὄρους πενταετοῦς τόμων καὶ πραγματειῶν δημοσιευθείσης μου ὡς καὶ πλείστων ἱστορικῶν ἐν ταῖς ἐφημερίσι καὶ περιοδικοῖς ἄρθρων μου. Οἱ βιογραφούμενοι ἄνδρες μεθ' ὧν συνδέονται τὰ διάφορα ἱστορικὰ τοῦ ἱεροῦ τόπου γεγονότα, εἶναι οἱ δημιουργοὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἁγίου Ὄρους ὅπερ ἐξαίρει ἰδίᾳ ἡ πνευματικὴ κίνησις, ἥτις ὡς ἀνέσπερος ἥλιος κατηύγασε συμπάντα τὸν κόσμον καὶ ἐστερέωσε τὴν ἀξίαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν πατροπαράδοτον πίστιν. Ἀλλ' ἡ ἱστορία αὕτη θὰ ἦτο μονόπλευρος ἐὰν ἐν τῷ πληρώματι δὲν περιελαμβάνετο ἐκτὸς τῶν ἐθνικῶν καὶ τῶν ἄλλων μορφῶν τοὺς μεγάλους ἄνδρας, ὅπως καταδειχθῇ, ὅτι τὸ μεγαλεῖον αὐτὸ εἶναι πανορθόδοξον δημιούργημα. Θέλετε, ἀγαπητέ προηγούμενε, συμβάλει μεγάλως εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην ἐὰν μοί ἐστείλετε βιογραφικὰ τινα περὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς γραφῆς ὑμῶν μονῆς, πλὴν τῶν ἱδρυτῶν Σάββα καὶ Συμεών, οὓς γνωρίζομεν ἀπὸ τὰ συναξάρια.

Δέν θέλω πολλά, ἀλλά μόνον τά ἀναγκαῖα στοιχεῖα καί θά εἶμαι ὑπόχρεως.

Διάπυρος ἐν Κυρίῳ εὐχέτης
† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ψυχικόν 18-II-59

Ἀγαπητέ μοι γέροντα ἱεροδιάκονε
κύρ Δαβίδ,

Εὐχαριστῶ ἀπείρως τῷ Παναγάθῳ Θεῷ, διότι μέ ἠξίωσε νά φιλοξενήσω ὡς ἐπίσκοπον τόν προσφιλέστατόν μοι φίλον καί παραδεξφόν σας τόν Θεοφιλέστατον κύριον Βασίλειον Κριβοσέϊν. Ἡ χαρά μου εἶναι μεγάλη τόσον πολύ, ὥστε δέν δύναμαι νά τήν περιγράψω. Πρόκειται νά ἐκδώσω ἐν μέγα βιβλίον εἰς 4 τόμους ὀγκώδεις ὀνομαζόμενον "Ἁγιορειτικός διακοσμος" ἤτοι βιογραφίαν τῶν λογίων καί πνευματικῶν κέντρων τοῦ ἁγίου Ὄρους καί τήν πνευματικήν κίνησιν ὡς καί πάντα τά περί αὐτούς συμβεβηκότα ἅπερ συνέβησαν ἐπί τῶν ἡμερῶν τῶν ὁποίων μάθον αὐτοί ὑπῆρξαν οἱ δημιουργοί. Ἐπίσης βιογραφίαν τῶν ἱδρυτῶν ἁγίων τῶν μονῶν καί συνετῶν ὡς καί τῶν μεγάλων εὐεργετῶν καί δωρητῶν. Τό ἔργον μου προϊόν περισυλλογῆς πάντων τῶν γραπτῶν μνημείων καί παραδόσεων εἶναι πρωτότυπον. Τώρα θά παρεκάλουν τήν ὑμετέραν φιλήν ἱερολογιότητα νά περισυλλέξῃ βιογραφικά τινα περί τῶν τῆς μονῆς σας διαπρεπῶν ἡγουμένων καί γερόντων ὡς τοῦ Σάβα, μακαρίου, ἱερωνύμου, Μαξιμίου βιβλιοθηκαρίου καί ἄλλων λογίων μετά τό 1821 καί ἑξῆς. Πρό παντός ἤθελον ὀλίγα περί τοῦ χρηματίσαντος ἀντιπροσώπου Ἁγιαθοβώρου, ὅστις ἦτο φίλος τοῦ Ἀλεξ. Λαυριώτου καί κατέχω γράμματα ἀς Ἑλληνικήν γεγραμμένα παρ' αὐτοῦ. Θέλω νά τά γράψητε καί ταῦτα εἰς τήν ἑλληνικήν, ἀπλᾶ ὅπως ὁμιλεῖτε καί θά με ὑποχρεώσητε. Δέν θέλω νά γράψω βιβλίον μέ τούς Ἕλληνας μόνον διότι τό ἅγιον Ὄρος ἀντιπροσωπεύουσιν

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

~~Ἄρα τὰ ὀρθόδοξα ὑμῶν καὶ ἐστε πανορθόδοξον ἔργον~~ μιούργημα. Εἰς τὸν ἅγιον καθηγούμενον καὶ Ἡγιάνων τὰ σεβάσματά μου ὡς καὶ εἰς τοὺς βοηθοὺς ἀδελφούς καὶ δὴ τὸν πατέρα Δανιήλ, ὅστις μᾶς περιεποιήθη πολὺ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπισκέψιν μας μὲ τὴν θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου

Διάπυρος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίβας

Ἀγαπητὲ ἡγούμενε κύρ Προκόπιε

Ἔλαβον τὸ γράμμα καὶ ἀπαντῶ μετ' εὐχαριστίας διὰ τὸν κόπον. Ἔκτοτε μετέβην εἰς τὰ Μουτρά καὶ κατ' συνέχειαν εἰς Ἠριοβίσιον ὅπου τὸν Θεωρᾶν κτλ. δι' αὐτὸ ἤργησα νὰ γράψω. Ἡ χαρά μου διὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἶναι μεγάλη καὶ ὁσάκις γράφω διὰ τὸν θαυμάσιον Δαμόντιον νοερῶς μεταφέρομαι ἐκεῖ, ὅτ βλέπω χαμογελῶντα καὶ μὲ ἀνοικτὴ πάντοτε καρδία καὶ ὁ καμαρώνω, δι αὐτὸ καὶ ἡ Παναγία σὲ ἔκαμε κτίτορα. Ἀναμένω ν' ἀναγνώσητε τὰ δυσβύμβλητα ἐκεῖνα γράμματα καὶ νὰ μοῦ τὰ στείλητε καὶ εἴτι ἄλλο ἀναμνηστικὸν τοῦ μεγάλου κτήτορος. Ὁ συγγενής του ποὺ μοῦ παρουσίασεν ὁ παπᾶ Χρύσανθος, δὲν μοῦ ἔδοσε ἀντίγραφον τοῦ βιβλίου καὶ παρακαλῶ νὰ φροντίσητε, διότι ἦν τοιοῦτον ἔγγραφον ἦτον τὸ πᾶν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μονῆς. Θέλω νὰ γράψω εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ξενοφῶντος διὰ τὴν μεταφορφωσιν, ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ ἡγουμένου ἐρωτήσατε τὸν κύρ Χρύσανθον.

Εἰς τὴν ἀξιοθαύμαστον κυράν τῶν μοναχουσῶν ἡγουμένην, ἡ ὁποία ἐργάζεται καὶ κοπιᾷ μὲ τόσην αὐταπάρνησιν ἐπιδαψιλεύω εὐχὴν καὶ εὐλογίαν καὶ λοιπὰς εὐφάβεις ἀδελφάς. Ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίβας

ψυχικὸν 25-11-59 ἐλιμιτάνος 5

Ἀγαπητέ μοι Πάτερ Γεράσιμε,

"Μιμηταί γίνεσθε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ". Ὁ θεῖος Γρηγόριος ὃν εἴληφας τὴν τιμὴν νὰ μεγαλύνῃς ἐν ὀνόματι τῶν ἀσκητῶν, ἠγωνίσθη ἡρωϊκῶς ὑπὲρ τῶν ἀσκητῶν. Λοιπὸν σὲ διαβεβαιῶ, ὅτι αὐτός σὲ ἐδυνάμωσε νὰ συγγραφῇς τοὺς ἀπελθόντας συναδέλφους σου καὶ τὸν σεβάσμιον Ἀβιμέλεχ. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν χρειάζομαι νὰ μάθω περὶ τῆς ἁγιότητος αὐτῶν καὶ διὰ αὐτὸ τοὺς ἐπιμνῶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον καὶ δὴ τὸν Γερο-Γεράσιμον, ὃν ἐγνώρισα καὶ τὸν ἤκουσα ἀποστολικῶς ἐπὶ τρίωρον νὰ μοῦ ἑρμηνεύῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐξ ψαλμῶν τοῦ ὄρθρου.

Τὸ ἔργον μου περιορίζεται εἰς τὰ συγγράμματάτων καὶ δημοσιεύματα. Ἀφίνω τὰ τῆς ἁγιότητος εἰς τὸν ἁγιολόγον ὅστις θὰ βιογραφήσῃ τοὺς ὁσίους καὶ μάρτυρας Ἁγιορείτας. Ὁ ἀξιομακάριστος λοιπὸν πατὴρ Ἀβιμέλεχ ἂς κάμῃ ἕνα κατάλογον τῶν ἔργων του καὶ εἴ τις ἄλλος οἱ δὲ Δανιηλαῖοι ἂς μοῦ στείλουν ὅσα διὰ τὸ ρωσικὸν ὁ ἀείμνηστος γέρων τὰς ἔγραψε. Διὰ τὸν Γρηγόριον τὸν γέροντα τοῦ πατὰ Κοσμᾶ οὐδὲ λέξιν ἐκάρδιαν διατί; διότι ἦτο Ἀρβανίτης;

Σὲ θαυμάζω, διότι ὄντως παρ' ὅλας τὰς ἀσθενείας σου ἦσαι ἀκούραστος. Ἀλλ' οἱ ἅγιοί σου καὶ πολιοῦχοι τῆς συνήγης - καὶ ἐμοὶ γνώμην οἱ διακριτικώτεροι - εἶναι παραπονεμένοι, διότι ἀκόμη δὲν τοὺς ἐξυπηρέτησας δέοντως, ἐκάλεσας τὸν κόσμον διὰ τὴν ὁσιότητα τοῦ Νικοδήμου καὶ ἔγραψες καὶ ψεύματα, ὅτι ἐτέλεσεν ἄπειρα θαύματα (εἰς τὸν Μ. Συναξαριστήν). Τί νὰ ἀπαντήσω τώρα ποὺ ἀπεστάλμενος τοῦ βατικανοῦ μ' ἐρωτᾷ περὶ τῶν τεφουμένων θαυμάτων; Μηδὲν ἄγαν! Ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι καὶ ὁ ἀριστοτέλης "πᾶσα ὑπερβολὴ κακία". Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ Θεόφυτος φορτώσας πλήθυν συγγραμμάτων εἰς τὴν βάχνην τοῦ ὁσίου, ὡσεὶ τὰ ἰδικά του (ἐστὶν καὶ μέτρουμενα εἰς τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν) μὴ ἤρμοσαν νὰ τὴν περιποιήσουν δόξαν καὶ τιμήν. Οἱ ρῶσοι ἐπιστήμονες οἱ παραστάντες εἰς τὰς

ἑορτάς τοῦ Παρασκευᾶ ἐχαρακτήριζαν αὐτόν ὡς μυθοπόλον.

Τό αὐτό ἔπραξε καί ὁ γέροντάς του εἰς τό σχολικῶς κυκλοφορούμενον βιβλίον, σ. 59 ἀναγαγών εἰς τόν 11ον τόν συμπολίτην του Ἰωσήφ Τυρνόβου αἰῶνα ὡς ἡνωμένα καί γραμμένα εἰς ἀρχαίαν γλῶσσαν, ἐνῷ αὐτός ἀπέθανε τῷ 1755 ἐν Λαύρᾳ ὅπου καί σωζόνται τά ἀνέκδοτα ἔργατου ἀρχή τοῦ ψαλτηρίου, ὅπερ μετεβλήθη εἰς στίχους.

Καθότυχος ποῦ στήν βουλήν τῶν κακῶν δέν ἐπάγη
μηδέ τῶν ἀσεβῶν ἀνδρῶν τήν στρατ' ἀκολουθάει
ὅλοι εἶναι τῆς σχολῆς τοῦ Καμπανάου ὁ Θεός συγχωρήσαι
τον καί πλανῶσι πλανώμενοι

Ἐν Χριστῷ διάκονος εἰλικρινής
ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουριλᾶς

Ψυχικόν Ἀθῆναι τῇ 8-12-59

Ἀγαπητέ μοι ἄγιε καθηγούμενε τοῦ σεβ. Σπηλαίου καί Ἱερόθεε.

Ἡ ἐπιστολή σου ὄντως ὡραία καί ἐμπνευσμένη ὡς ἤρμοζεν εἰς λάτριν καί θεράποντα τῆς Παναγίας, μέ συνεκίνησε βαθύτατα καί ἡ συγκίνησις συνέχει με, καί τοι παρῆλθεν ἐπτακαίδεκα ἔτη. Πάσι πιστεύω ὅτι οἱ ἁπλοῖ λόγοι μου ἔπεσον εἰς γῆν ἀγαθήν· τότε θά εἶμαι εὐτυχής διότι ἐγενόμην ὄργανον θείας βουλῆς πρός εὐτρεπισμόν καί τελειοποίησιν τοῦ οἴκου τῆς θεομήτορος, τότε σκοπίμως παρεχώρησεν ὁ Θεός νά γεννηθῶ ἐγώ ἀπό τό "περιβόλι τῆς Παναγίας" τοῦ Ἀθω διά νά φιλοσοφήσωμεν ὁμοῦ καί ἀγιάσωμεν τόν ἀπόκρυφον τοῦ Σπηλαίου βράχον· Εἴη τό ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον". Ὑπεγράμμισα εἰς τό γράμμα σου ὅτι ἀγαπᾶτε βιβλία. Τοῦτο θεώρησα εὐοίωνον, ὅτι ἐπιθυμεῖτε καί ἐργάζεσθε ν' ἀποκτήσητε τήν πνευματικήν τροφήν κατά τήν παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν: "Ἐργάζεσθε μή τήν βρῶσιν τήν ἀπολλυμένην, ἀλλά τήν βρῶσιν τήν μένουσαν εἰς ζωήν αἰώνιον" (Ἰω. ϛ', 27) ἀκεδίφησα ὅτι

μεταξύ ἐπί 2-3 ἡμέρας τήν βιβλιοθήκην μου καί δεδεμένα μέν μεγάλα εὗρον ὅσα σάς ἐπεχείρισα ἄπερ μέ τά 2-3 πού ἔχω ἐδῶ φθάνουσι τάς δύο δεμάδας, τά ἄλλα δέ φθάνουσι ὁμοῦ μέ τά συγγράμματά μου καί συμποσοῦνται περί τά ἑκατόν (ἀριθ. 100). Διά τό δέσιμον πρός οἰκονομίαν τά φυλλάδια ἐσκέφθην νά συνδέσω τά ὅμοια ἀνά 3, 4 καί 5. Δέν πιστεύω νά στοιχίσουν πλέον τῶν 1000 μέχρι 1500 δρχ. Ἡ μετή ἐφέτος ἔχει εὐτυχῶς μεγάλην ἐλαιοκαρπίαν ὡς καί ἔλεγε πρωΐ ὁ παπᾶ Χαραλάμπης ἀπό τό Ἀγρίδιον. Τοῦτο μέ εὐχαρίστησε μεγάλως, διότι, ὅταν περιηγούμην τήν χώραν, ἤμην ἀπηλπισμένος βλέπων τάς ἐλαίας ἐξηραμένας εἰς τά δένδρα, ἀλλ' ὁ πανάγαθος οἰκτείρας τόν κοσμάκην ἤνοιξε τάς καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ.

Εἰς τούς βιβλιοπώλας δέν ἀπευθύνομαι εἰσέτι, κατ' αὐτάς ἐλπίζω νά κατέλθω, φυλάσσομαι ἀπό τήν ὀργαδίαν διότι ὑποφέρω ἀπό τά ἀρθριτικά. Ἐπεφορτίσθην ἀπό τόν σπουδαιότερον παλαιοβιβλιοπώλην συμπατριώτην σας, ὅστις μέ ἐπεσκέφθη ἐπί ὥραν καί τελευταῖον μέ μιᾶ στόμα μέ ὑπεσχέθη, ἀλλά δέν πιστεύω διά μεγάλα πράγματα. Δυστυχῶς οἱ γνωστοί βιβλιοπῶλαι ἀπό πολλοῦ ἔχουσιν ἀποθάνει οἱ νέοι δέν μέ γνωρίζουν, ἀλλά ἐλπίζω εἰς τήν Κυρίαν Θεοτόκον αἱ προσπάθειαί μας νά ἐπιτύχουν.

Ἡ ἀποστολική διακονία διετάχθη νά παραδώσῃ τά βιβλία; Ἐπείσθητε. "Τό γοργόν καί χάριν ἔχει". Ἄνθιμος ὁ ἀγαπητός καί καλός οἰκονόμος εἶναι καλά; εἶναι δέ ἀνθέμιος καί οὐχί ἄνθιμος, ἀνοιχτό λουλούδι, εὐχάριστος καί πάντα γελαστός. Εἰς ὑμᾶς ἐφαρμόζεται τό ὁμηρικόν "εὖ τε δύ' ἐρχομένω"... καί τό ἄλλο "ἀγαθοί οἱ δύο ὑπέρ τόν ἕνα".

Χαίρετε, λοιπόν, ἀδελφοί καί ἀγαλλιᾶσθε "ὅτι ὁ μισθός ὑμῶν πολύς ἐν τοῖς οὐρανοῖς". Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καί τό ἄπειρον ἔλεος εἴη μετά πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. † ὁ Κορυτσᾶς εὐλόγιος Κουρίλας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ψυχικόν = Ἀθῆναι τῇ 2. Δεκεμβρίου 1959

Ἀγιε καθηγούμενε τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου χαίρω, διότι τό βιβλίον σας ἐγένετο ἀφορμή ν' ἀναστυνδέσωμεν τάς σχέσεις μας. Μετά προφανοῦς εὐαρεσκείας ἐπορισάμην καί ἡδέως διεξῆλθον αὐτό σπεύδω νά εὐχαριστήσω τῇ ὑμετέρᾳ πανοσιολογιότητι, διότι ἐκ τῶν ὀλίγιστων ἐν τῷ περιβάλλῳ τῆς θεοτόκου καλλιεργεῖ εὐδοκίμως τήν πνευματικήν ἄρουραν. Δόν ἠκολούθησε τούς συγχρόνους ἀγιορείτας, οἵτινες τά ὑπέρδυναμιν ἐπιχειροῦντες ἐκθέτουσι μέν ἑαυτούς, ἀγνοοῦσι δέ εἰς τά καίρια τήν Ἀθωνικήν ἱστορίαν. Ἡ πανοσιολογιότης στοιχεῖ τῷ ἀρχαίῳ ἀποφθέγματι "κατ' δύναμιν ἔρδειν καί θεῷ φίλον".

Τῷ χρυσῷ τούτῳ κανόνι ἠκολούθησαν καί εὐάριθμοι ἄλλοι ἀπό τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος τούτου καί ἐπέτυχον νά παρασιάσωσι χρήσιμον βοήθημα καί χρονογραφίαν, ἥτις εἶναι πολύτιμος συμβολή εἰς τήν ἱστορίαν τῶν μονῶν. Ἡ ἱστορία ἀπαιτεῖ κείμενα καί πηγάς ἀσφαλεῖς - τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου ἐγνωρίζομεν ἐκ τοῦ τύπου σχεδόν πάντα τά ἐν τῷ βιβλίῳ, ἀλλ' εἶναι ὅλα τά ἄλλα ἄγνωστα, δι' ὅ ἡ προσφορά εἶναι πολύτιμος - Πηγάς τοιαύτας ἔχομεν εὐτυχῶς πολλάς, ἀλλ' οὐχί πάσας ἱστορικάς δέ οὐδένα σχεδόν. Ἔχομεν παραχωρήσει τήν θέσιν αὐτῶν ξένοις καί ἀλλοδόξοις φεῦ! Ἀπό πολλῶν δεκαετηρίδων συλλέγω διαρκῶς ὑλικόν διά τάς πέραν τοῦ Πρωτάτου ἱδρυθείσας, αἵτινες εἶναι αἱ πρῶται μοναί συμπεριλαμβανομένης καί τῆς τοῦ Βατοπεδίου. Ἡ παράδοσις λέγει, ὅτι ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ἀνεγείρας τήν περιώνυμον Λαύραν ἔφθασε μέχρι τῶν προθύρων τῶν Καρυῶν, ἐξ ἄλλου παραλάμψας τόν Ἀθωνα περιέλαβεν ὅλα τά κράσπεδα αὐτοῦ καί αὐτήν τήν κορυφήν. Ὁ ἅγιος Παῦλος ἀφ' ἑτέρου δέν ἤνυσε νά πράξῃ τό ἴδιον κατά τήν νοτίαν πλευράν καί νά σταματήσῃ τόν Λαυριώτην καταιγιστήν εἰς τόν ὀνομαστόν χείμαρρον. Τί ἔπραττεν ὁ πρῶτος; ποίαν κύρωσιν ἐπέβαλλεν εἰς αὐτούς; οὐδεμίαν! Ἔπειτα ὅταν ἱδρύθησαν ἡ τοῦ Καρακάλλου καί Φιλοθέου ἐν ἀνεγνωρισμένοις λαυριωτικοῖς ὅρίοις ἀφ' ἑνός καί τοῦ ἄλλου

μοναί εἰς τὴν βύνην τοῦ Ξηροποτάμου, ἤρχισεν ὁ περὶ ὁρίων ἀδεξίτητος ἔριδα καὶ ἄχαρις αὐτός, ὅστις ἐπιτίθεται εἰς δυσβάστακτον φορτίον κριτικῶν ἐγγράφων κειμένων εἰς τὰ ἀρχεῖα. Ἀλλ' εἶναι γνησία ταῦτα; ὁ πρῶτος ἱστοριογράφος καὶ δεινὸς κριτικός, ὁ "διδάσκαλος" Θεοδώρητος εἶπε τὸ ἀξιοπρόσεκτον: "Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅλα τὰ περὶ ὁρίων κρισιμόγραφα καὶ ἔγγραφα εἶναι πλαστά". Χάριν τῶν δύο μονῶν, αἵτινες ἐπέκειτο ἐρίζουσαι ἐπιχείρησα νὰ εὕρω τὰ αἴτια καὶ νὰ λύσω τὴν διαφοράν ἐφαρμόσας αὐστηράν κριτικὴν εἰς τὰ ἐμφανιζόμενα ἔγγραφα καὶ ἀποδείξας τὰ πλαστά. Τὸ ἴδιον ἔπραξα καὶ διὰ τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Παύλου καὶ Χιλιανδαρίου δημοσιεύσας πρῶτον εἰς τὸν "Γρηγόριον Παλαμᾶν" καὶ ἔπειτα διεκπεραιώσας τὴν πολυχρόνιον περὶ Γιοβάντζας διαφοράν καὶ ἔριδα ὑπὲρ τῆς πρώτης φαίνεται ἡ ὑμετέρα πολυάσχολος πανεπιστημιότης δὲν παρηκολούθησε τὴν ἀρθρογραφίαν μου ἐν τῇ "ἀγιορειτικῇ βιβλιοθήκῃ". Ἀλλ' ἐκεῖ ἀπὸ 50 ἐτῶν συντάσσων τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἄθω δὲν ἀποφασίζω εἴδοτι νὰ ἐκδώσω αὐτήν, διότι 4-5 μονῶν δὲν ἐμελέτησε τὰ ἀρχεῖα. Τούτου ἕνεκα ἡτοίμασα, Θεοῦ ἀντιλαμβανομένου τὴν ἱστορίαν τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν τοῦ Ὄρους ἐντεύξεσι τοῖς ἐκατὸν ἀγνώστων μέχρι τοῦδε, κεκρυμμένων εἰς τὰ ἄδυτα τῶν ἀρχείων καὶ κωδίκων τῶν μονῶν, εἰς τὰς ἑλληνικὰς κοινότητας καὶ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἱστορίαν εἰς τὸ ἐμὸν ἀρχεῖον κτλ. ἀκολουθῶν τῇ ἐπιταγῇ τοῦ θείου Παύλου: μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν» (ἑβρ. ιγ', 7) ἱστορικοὺς κώδικας ἀποκαμιγμένους ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μου. Εἰς τὸ πολυσχιδὲς καὶ βαρὺ τοῦτο φιλολογικὸν δοκίμιον ἐκτεινόμενον εἰς 4 ὀγκώδεις τόμους παρελαύνουσι δύο καὶ πλέον χιλιάδες ἄνδρες, ὧν ἐξιστορεῖται ὁ βίος ἢ δρᾶσις καὶ τὰ συγγράμματά των. Εἷς καὶ μόνος Διονυσιάτης τῶν μέσων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἐβάρυνε περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ῶν διανοουμένους κατά τήν ταπεινήν μου γνώμην, ὁ πνευ-
ματικός Παυρέντιος. Εἶναι οἱ πρωτεργάται καί δημιουργοί τῆς
ἐνδόξου ἱστορίας καί μεγαλείου τοῦ ἁγίου Ὄρους. Ἕτερον εἶναι
ὁ ἁγιολογικός κύκλος, τοῦτο ἀφίημι ἀναγνώσμα εἰς τούς νέους.
Τό μνημειῶδες τοῦτο πόνημα τίθησι ἐδραίας τάς βάσεις πρός
συγγραφήν τῆς ἀθωνικῆς ἱστορίας καί ἔσται τοῖς μεθ' ἡμᾶς
ὁδηγός καί ἀναπαρείτητον βοήθημα. Διά τῆς ἐπιδείξεως τοιού-
του ἔργου ἐπιέφθην καί ἐγώ ὁ ταπεινός ὑπερόριος ἀγιορεί-
της νά ἑορτάσω τήν χιλιετηρίδα, ἧς ἀξέτης τυγχάνει ἡ ἡμε-
τέρα πανοσιολογιότης. Οἱ ἁγιορεῖται ὑπῆρξαν σπουδαῖοι καί
πρίν τῆς ἁλώσεως καί μετ' αὐτήν ἀντιπρόσωποι τοῦ ἀσκη-
τικοῦ βίου καί ὀτηροί ἅμα πρωτοπόροι τοῦ ἑλληνοχρι-
στιανικοῦ πολιτισμοῦ τηρήσαντες ἄθθεστον τήν δόξα τῆς ὀρ-
θοδοξίας καί τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ἕν γεγονός μνημονεύω,
ὅπερ οὐδείς ἔγραψε μέχρι τοῦδε. Ὅταν ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ'
μέ τό νέον καλενδάριον ἵδρυσε πρός ἐπιβολήν καί τό τάγ-
μα τῶν Ἰησουϊτῶν, τότε ἀνεφάνησαν ὑπό τήν ἡγεσίαν
αὐτῶν οἱ πρῶτοι Οὐνῖται εἰς τά Καρπάθια καί τήν Ουκρα-
νίαν. Οὗτοι ἐπέφερον εἰς τήν Μεγ. Ρωσσίαν καί τούς ὀρθο-
δόξους ἀναταραχήν μεγάλην. Οἱ Λουτηροί ἀποτυχόντες διά
τῶν ἐξωπλισμένων σταυροφοριῶν νά καταστήσωσι τήν ἀνα-
τολήν τά πνευματικά μεταχειρίζονται ἤδη ὅπλα, ἐστρά-
φησαν ἀμέσως διά τῶν προβαταχήμων ἡμῶν κατά
τῶν Βαλκανίων λαῶν καί δή κατά τῆς Ρωσσίας. Οἱ πα-
τριάρχαι τότε ἐπεστράτευσαν ὡς ἱεραπόστολους κατά
τῶν Ἰησουϊτῶν τούς ἁγιορείτας, ὧν τινές καί εἰς τόν ἔνοπλον
ἐκείνον ἀγῶνα μετέσχον καί ἔπεσαν εἰς τήν Οὐκρανίαν μα-
χόμενοι ὑπέρ τῆς πίστεως τῶν πατέρων, εἶναι ἄγνωστοι ἥρωες
ὄντως στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ.

Διά τόν ψαλτήρα τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, ὅπερ ἀπεδώκατε
εἰς τόν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος Ἰωσήφ Τυρνόβου, οὐκ παρέσυρεν ὁ
μακ. Σπυρίδων. Ἐάν ἐδιαβάσετε τό "Πικρόν ἅλας" σ. 40-41
δέν θά ἐπλανᾶσθε. Δέν εἶναι τοῦ Τυρνόβου, ὁ Ἀλέξανδρος
εἰς τόν βίον τούτου ἐδημοσίευσε τήν ἀρετήν ἐν τῇ ἐκκλησ.
Ἀληθείᾳ καί εἶναι εἰς χυδαίαν γλῶσσαν.

ψαλμός αἱ.

Καλόγηρος ποῦ στὴν βουλὴν τῶν ἁγίων δὲν ὑπάγει
μηδὲ τῶν ἀσεβῶν ἀνδρῶν τὴν στράτα ἀκολουθάει.
(Ἐκκλ. Ἀλήθ. ἔτος Γ', 1887 σελ. 253).

Ὡς γνωστὸν αἱ μεγάλαι μοναὶ ἔχουσι πλουσίους βιβλιοθήκας ἐξ ἀφιερωμάτων μεγάλων πατριαρχῶν οἵτινες ἀπεβίωσαν ἐν αὐταῖς. Ἀλλ' ἠπόρουν περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου. Ἐλύθη ἡ ἀπορία μου, ὅταν ἀνεκάλυψα ἐν αὐτῇ λογίους διατριβεῖς οὐχ ὀλίγους καὶ σημαντικοὺς συγγραφεῖς. Κατὰ κόρον ἐξ ἀποστάσεως ὁρώμενος εἶναι τεκμήριον οἰκούντων ἀνθρώπων. Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τῶν λογίων.

Ἀκροτελεύτιον. Περὶ τῶν ἁγιόνυμων τῶν ὀρθοδόξων ἐν Τρανσυλβανίᾳ καὶ Πολωνίᾳ ὧν πρωτόποροι οἱ ἁγιορεῖται, ἀναφέρω πολλὰ εἰς τὸ Θ' κεφάλαιον ἐν τῇ «Κιβδηλείᾳ τῆς Ὀρθοδοξίας» σ. 274-376 (ὁ τόμος ἐκ σ. 528 ἐξεστυπώθη τῷ 1957. Δὲν ἐκκλεφόρησεν εἴσετι ἐν ἀναμονῇ τοῦ ὑπὸ τὰ πιεστήρια Β'. τόμου.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

† Ὁ Κορυτσᾶς Κουρίλλας μητροπολίτης Κορυτσᾶς.

Ἀγαπητέ μοι πάτερ Ἀθανάσιε καὶ χαιρέ βιβλιοθηκάριε τῆς μεγαλωνύμου μονῆς τῶν Ἰβήρων.

Θαῦμα ἦτο ἀδιακαλύπτως ἡ βραδύνασα ἀπάντησις τῆς ἀπὸ 13-9-59 φιλικῆς ὑμῶν ἐπιστολῆς αὐτῆς, τοῦτο μετέβην εἰς τὰ λουτρὰ καὶ ἐπανῆλθον ἀκριβῶς τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ ἐξ ἄλλου εἶχον παρακαλέσει τὸν μακαριώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας νὰ μοὶ πέμψῃ σχετικὰς εἰδήσεις περὶ τῆς ἐκεῖ ὑπηρεσίας σας (ἀφοῦ ὑμεῖς ἀρνεῖσθε καὶ εἴχετε νὰ σβύσητε τὴν ἱστορίαν σας). Δυστυχῶς ἔνεκα τῆς ἐπικειμένης τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου τὸ αἴτημά μου καὶ θὰ γράψω πάλιν, καὶ ἄμα θὰ τὰ στείλω νὰ τὰ ἐπιθεωρήσητε. Βλ. τί βάσανα ἔχουσιν αἱ βιογραφίαι, ἐν ταύταις ὁ παναγαθὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς Κυρίας Θεοτόκου μὲ ἐνίσχυσε νὰ ταυτο-

ποιήσω τὰ ἀπὸ 60 ἐτῶν συλλεγόμενα σημειώματά μου καὶ κα-
τηρτίσθησαν τέσσαρες ὀγκώδεις τόμοι καὶ οὗτοι ἀποτελοῦσι τὸν
«ἁγιορειτικὸν διάπασμον». Κατ' αὐτὰς συνετάξαμεν τὸν ἀκριβε-
στικὸν πίνακα διὰ τοὺς λαύρους καὶ ἐπιθήμους μοναχοὺς καὶ
εἶναι 555 ἀλλὰ θέλω νὰ κάμω καὶ μερικὰς ἔτι προσθήκας καὶ
θὰ περάσουν τοὺς 600. Ἡ μονὴ τῶν Ἰβήρων ἔχει τοὺς σπουδαιοτέ-
ρους τῶν ἁγιορειτῶν λογίων. Εἶναι βεβαίως ὄχι τόσον πολυάριθμοι,
διότι ἐβασίσθην μόνον εἰς τὸν κατάλογον τῶν χειρογράφων καὶ
δὲν ἀνεδίφησα τὸ ἀρχεῖον. Πολὺ ἐπιθυμῶ νὰ ἀνακαλύψω
συγγραφεῖς τῶν μυδίων καὶ δὴ τοῦ "Ὠμεγανοῦ", ὅστις εἶναι
ὁ μεγαλύτερος φιλόλογος καὶ θεολόγος ἀρχομένου τοῦ ΙΕ' αἰ-
ῶνος καὶ μάλιστα Σπαρτιάτης. Εἰς τὸν ὀγκώδη τόμον τῆς
"Ἱστορίας τῆς Σπάρτης" ἀνεκάλυψα τὴν ἀλληλογραφίαν του καὶ
πόσοι ἔνεκα τῆς ἐπιμελείας τότε παρὰ τοῖς μοναχοῖς
σημειωμάτων κρύπτονται εἰσέτι. Τοῦτον συνέλεξεν ἐκ τῆς
ἀλληλογραφίας, ἣν εἶχε πρὸς τοὺς Λατίνους καὶ ἐκ τῆς με-
γάλης θέσεως, ἣν κατεῖχεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον. Μετ' ὀλί-
γας ἡμέρας θὰ συντάξω τὸν πίνακα τῶν βέλλων καὶ ἐπει-
δὴ περὶ τῶν λαυριωτῶν προυμάντευσα καὶ εἶπον εἰς τὸν
γραμματέα, ὅτι ἄνω τῶν 500 θὰ εἶναι καὶ δὲν ἔπεσα ἔξω,
πιστεύω, ὅτι θὰ φθάσωμεν ἄνω τῶν 1000 κατ' ἀριθμόν.
Ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὰ παραδεδεγμένα οἱ μεγάλοι ἄνδρες δη-
μιουργοῦσι τὰ ἱστορικὰ γεγονότα καὶ θεμελιοῦσιν ἐποχήν,
τὸ ἔργον μου εἶναι συνάμα καὶ ἱστορία. Π.χ. περὶ Τορνικίου
οὐδεὶς ἔγραψε. Ὁ μακ. Ἰωακείμ, ὅστις ἠρέσκετο νὰ ὑπο-
γράφῃ τὰ ἄρθρα του «Τορνίκιος», οὐδὲ γραμμὴν ἐκφράζει
περὶ αὐτοῦ οὔτε ἄλλος τις. Οἱ ἱστοριογράφοι μας ὑπῆρξαν
ἀνίκανοι, ὥστε ὁ πρ. Ἰβηρίτης Κοσμᾶς συνταυτίζει τὸν Ἰωάν-
νην Ἰβηρα πρὸς τὸν στρατηγὸν Ἰ. Τορνίκιον εἶναι ἓν καὶ τὸ
αὐτὸ πρόσωπον καὶ οἱ ξένοι ἐπίσης δὲν γράφουσι καλλίτερον.
Ἐκοπίασα πολὺ νὰ λύσω τὸ ζήτημα διότι εἰς τοὺς μεγά-
λους Ἁγιορείτας ἀνήκουσι καὶ οἱ ἱδρυταὶ τῶν μονῶν καὶ
μοῦ ἐβοήθησε ἓν ἔγγραφον τοῦ ἱερ. ἀρχείου, ἡ "Ἀποφάσεις"
τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου ἣν ἐφιλοδώρησεν εἰς ἐπισκέπτην φίλον
του Ἰωάννην (δημοσιευθεῖσαν ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ καθ. Φρα-

αἰωνου Döleger). Εἶναι ὁ καλλίτερος ὕμνος.

Τί γνωρίζουν οἱ ἅγιοι περὶ τοῦ μοναχοῦ Πορφυρίου Εὐθυμίας ὃν ἔφθασα ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ὡς τελειόφοιτον τῆς Ἰατρικῆς. Περὶ Παρθενίου φωτιάδου ἀρχιμανδρίτου ἐπιβῶντος ἔτι, τίνα εἶχε γέροντα. Εὐχαριστῶ διὰ τὸ χειρόγραφον καὶ συγχαίρω τὸν ἀντιγραφέα. Στέλλω 3 ἀντίτυπα τῆς "Δεσποβριανῆς Τραγῳδίας" διὰ τὸν καλὸν βιβλιοθηκάριον γέροντα, τὴν βιβλιοθήκην καὶ τὸν καλλιγράφον.*

Δεόμενος τοῦ ὑψίστου, ὅπως ἀξιώσῃ ὑμᾶς διελθεῖν τὰς ἁγίας ἡμέρας καὶ τὸ νέον ἐν ὑγιείᾳ καὶ χαρᾷ ἐπιτύχῃ τε παντὸς ἔφετοῦ.

† ὁ Κορυζόπας Εὐθύμιος Κουρίζας

Ψυχικόν 30-12-59.

* Σημειωτέον, ὅτι σᾶς εἶχον στείλει τὴν "Δεσ. Τραγῳδίαν" κατ' ἐξαίρεσιν μόνον εἰς τὸν πατέρα Ἀθανάσιον καὶ μακ. Χρύσανθον εἰς οὐδένα ἄλλον καὶ εἰς τὸν προηγ. ἱερόθεον τὸν ἐξαίρετον αὐτὸν Δοχειαρίτην, ὅστις με ἐξυπηρετεῖ μετὰ μεγάλης προθυμίας. Ἐσχάτως συνάψας ἀλληλογραφίαν μετὰ γέροντος Θεοφάνους Βατοπεδινοῦ ἔπεμψα καὶ αὐτῷ ἓν ἀντίτυπον καὶ τοῦτο διότι τὸ βιβλίον δὲν ἐκυκλοφόρησεν ἀκόμη, διότι ἔχων ὑπὸ τὰ πιεστήρια τὸν Β' τόμον.

Idem

1960

Ἀθῆναι - ψυχικόν τῇ 2-1-1960

Τὸ νέον ἔτος αἴσιον καὶ πάροχον πολλῶν ἀγαθῶν.

Ἀγαπητέ μοι γέρον Ἀλεξάνδρε,

Ἔλαβον τὸ γράμμα καὶ τὸ ἀντίγραφον. Ἐλυπήθην πολὺ διότι σᾶς ἔβαλα εἰς τὸν κόπον τῆς ἀντιγραφῆς ματαίως. Ὡς φαίνεται δὲν εἴχετε ἀ προσθεν τὸ γράμμα μου τῆς 2-7-59, ὅπου ἔγραφον. "Ἡ ἐν κώδικι σ. 214 σ. 701-713 μεγάλη ἐπιστολὴ τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως ποιεῖται κατὰ ἑνὰ ἢ πρὸς τοὺς Σέρβους". καὶ οὐδὲν ἕτερον. Εἶναι ἀπάντησις εἰς τὰ ἐρωτήσεις ἃς κάνει ὁ παράδεισος; ταύτην τὸ α' ἐδημοσίευσεν ὁ Σαθᾶς τῷ 1838 (νομίζω) ἐν Ἀθήναις εἰς τὸν α' τόμον τῶν ἀνεκδότων τοῦ Εὐγενίου καὶ ἐγὼ τὸ β' πρὸ 5 ἐτῶν εἰς τὴν μεγάλην πραγματείαν μου ἐν τ

«Θεολογία», περί παραδείσου. Ἐὰν ἦτο τὸ αὐτόγραφον τοῦ Εὐγενίου, ὅπως γράφει ὁ κωδικογράφος, δὲν θὰ ἦτο ἄχρηστον τὸ ἀντίγραφον, ἀλλὰ εἶναι ἀνορθόγραφον καὶ ἀπορῶ πῶς ὁ διδάσκαλος περιπερίωτης ἔκαμε τοιοῦτον ἀντίγραφον (δι' ἄλλης χειρὸς φαίνεται).

Μοὶ γράφετε περὶ πνευματικῆς κινήσεως ἐν τῇ τοῦσῃ. Διονυσίου Περὶ τοῦ ὀψιμαθοῦς συγγραφέως ἡγουμένου δὲν πρόκειται. Πρέπει νὰ τὸν τὸν κρίνῃς ἐπιεικῶς, καίτοι οἱ προγενέστεροι καὶ αὐτοὶ τὴν φρόνησιν καὶ συνεσιν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ «μηδὲν ἄγαν» καὶ τὸ «χρὴ σιγᾶν ἢ κρεῖττον τῆς σιγῆς λέγειν». Ὅταν ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς τοῦ Παπαδοπουλοῦ ὑπῆρχε σεβαστὴ πλειὰς λόγων, ἐν οἷς καὶ ἀπόφοιτοι τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Χάλκης. Βαρέως ἔφερον πάντες τὸν πόλεμον αὐτοῦ διὰ τὴν ἀπὸ τῶν Βυζαντίου (ὅσους δὲν εἶχε βάσεις). Παρεκάλεσαν τὸν Λαυριώτην προηγούμενον Κοσμᾶν νὰ γράψῃ, ἀλλ' ἀντέτεινε «καὶ τί ἀπαντήσω;» Σήμερον ἀπὸ τοῦ μακ. Καρπανάου, ὅστις παρέσχε τὸ μέτρον τῆς βλακείας, ἐκκλησιαστικοὺς καὶ συγγραφεῖς τὸ ἄρον ὅρος καὶ φυτρώνουν, ὅπως τὰ μανιτάρια εἰς τὰ πρωτοβρόχια, διὸ αὐτὸ δὲν ἔχομεν κανένα καὶ ἐντρέπεται τις, διότι τοιοῦτοι ἡμιμαθεῖς ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἄρον ὅρος. Ἀλλ' ἄφες αὐτοῖς διότι θὰ εἶναι θορυβοποιοί. Ἔρχομαι εἰς τὸν Θεόκλητον. Λυπούμαι τοὺς κόπους μου· ἠθέλησε νὰ μαθητευθῇ παρ' ἐμοὶ καὶ ἐντὸς τῆς προφορικῆς διδασκαλίας ἔγραφα καὶ σειρὰν ἐπιστολῶν νὰ τὸν συμπρωτήσω ἐντὸς ὁλίγων. Ἐματαιοπόνησα. Οἱ ξένοι τῶν ἑορτῶν τοῦ Γρηγ. Παλαμᾶ ἐχαρακτήρισαν τὴν γλῶσσαν τοῦ δημοσιογραφικὴν καὶ οὐχὶ ἀρρενωπὴν - ἐγὼ τὴν λέγω θεοσοφικήν. ἡ σύγχρονος θεοσοφία εἶναι μετάμφιεσις τῆς μασονίας. Ἐνταῦθα προάγουσιν αὐτὰ οἱ Ροταριανοί, οὓς ἐστιγμάτισεν ἡ ἱεραρχία ἐσχάτως ὡς χειροβομβιστάς (κατὰ τὰς ἐξηγήσεις, ἃς ἔκαμα εἰς τὸν ἄρον Καβάλλας, ὅστις ἦτο ἐκ εἰσηγητής). Καὶ ὅμως ἐπεστράτευσαν αὐτὸν νὰ κάμῃ διάλεξιν εἰς τὰ Γαρασσοῦ πέρυσιν. Ἐπῆγε τὴν ταυτὴν ὥραν νὰ τὸν ἀκούσῃ τὴν πρόεδρος αὐτῶν Κωνσταντινίδη καὶ ἤκουσε τὴν ἰδιοσυγκρασίαν του εἰς τὸ αὐτοκίνητον. Δὲν ἐτολμήσε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ἔκαμε τὴν ὁμιλίαν καὶ ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ Παρασκευᾶς ὁ καθηγητὴς Κονδάρης παρουσίασεν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἀκροατῶν, ὁ δὲ πρόεδρος ἐκ μέρους τῶν φίλων τοῦ ἄρου ὅρους ἔκαμεν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀνοίας συστάσεις. Τινὲς δὲ αὐτοί, ὅπου Κονδάρης εἶναι ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς χιλιετηρίδος ἐπιτροπὴ αὕτη τριετίας διωρίσθη κατὰ συνέλευσιν τοῦ Διοικητικοῦ ἡγουμένου ὑπὸ τῆς Κοινότητος. Ὁ δὲ Κονδάρης εἶναι μυστικὸς αὐτοαποκαλούμενος. Ὁ δὲ πρόεδρος τῶν φίλων τοῦ ἄρου ὅρους εἶναι ἀπὸ Διονυσίου καὶ

πρόεδρος τῶν Ροταριανῶν. Ὅταν δὲ τῷ ἐγένετο ὑπαρατήρησις πῶς νὰ συμβιβάσῃ αὐτά, ἀπήντησεν: "ἐγὼ ἐνδιαφέρομαι νὰ κάμω τοιοῦτον νὰ ἀντίκρυν τὸ ὄρος, διὰ τοῦς καλόμορφους ἐνδιαφέρομαι μόνον νὰ μὴ ἐξυπηρετήσουν τοὺς ὀπωροφόρους. Κατὰ τὸ 1950, ὅτε συνεστήθη ἡ ὁμάς τῶν λεγομένων "φίλων τοῦ ἁγίου Ὄρους", ἐκλήθην ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γυμνασίου κ. Ζριαντοφυλλίδου νὰ συμμετάσχω εἰς τὴν συνεδρίασιν, ἀλλ' ὅταν ἡ κωνσα καὶ ὀνόματα διεμαρτυρήθην καὶ δὲν ἔλαβον ἐκτὸς μέρος καὶ διὰ τοῦ ὀνόματός σας γραμματέως Ἀλεξανδρουλαμπρίου παρακολουθῶν τὰς συναναστρεφὰς ἐνεργείας τῶν πρὸς ἐκλογὴν τοῦ ἁγίου Ὄρους ὑπέρων ἐπιμέρους τῶν Κοινοτήτων. Ἀλλὰ διεφωνήθησαν ἀπὸ τόσων ἐκεῖ καὶ οἱ φίλοι καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐπράξαν ὑπὲρ τοῦ ἁγίου Ὄρους; οὐδὲν ἀπολύτως. καὶ ὅμως ὁ τόπος τοῦς ἀνέχεται κτλ. ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. ἐνοῦται, ὅτι παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας δὲν συνεκεντρώθησαν πόσμον. Μετὰ τὴν ὁμιλίαν κάποιος τοῦ ἐσφύριξεν καὶ ἐπροσκυνήσαν αὐτὸν καὶ ἔρχεται κλαίων καὶ ὀδυρόμενος ὅτι ἐγένετο θῦμα, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ κάμῃ τὴν διάλεξιν, διότι ὁ ἡγούμενος ἐκεῖθεν ἐκάλεσεν αὐτὸν τηλεγραφικῶς καὶ εἶχε καλέσει πολλοὺς εἰς τὴν διάλεξιν ἐγέλασα καὶ τὸν ὠνείδισα. Καὶ τῶν δύο λέξεων τῶν συγγραμμάτων, ἅπερ ἐκτυποῦνται παρὰ τῶν Ροταριανῶν καὶ διορυφορεῖται καὶ διαφημίζονται ὡς θεόπνευστα ἔργα. Καὶ οἱ μὲν προσκυνηταὶ οἱ θεοφόβοι δὲν εἶχον καιρὸν νὰ διαβάσουν αὐτὰ περὶ τοῦ περὶ ἐχουσίου. ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔγραφαν εἰς τὸ ξένον τύπον, δὲν ἔδωκαν σημασίαν: Ἡ μία μου εἶναι α) "Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς", πρὸ τούτου μίαν ἡμέραν τοῦ τύπου ὁ γνωστὸς φιλόσοφος δημοσιογράφος Χαρίλαος Παπαντωνίου, ὃν ἕτερον εἶχε ὄρος τῷ 1932 νὰ γράψῃ βιβλίον "αἱ αἱ τοῦς αἰθέρας", καὶ προοιμιακῶς ἐδημοσίευσε 10 ἄρθρα, ἀλλ' ἀπέθανεν. Ἐνεκεῖθεν ὁ Θεόκλητος ὁρμώμενος ἔφερε μυθολογίαν συνεπῆ μὲ ὀνόματα ἐρημιτῶν ἀνυπάρκτων μετὰ ὧν διαλέγεται καὶ φιλοσοφεῖ. Τοιοῦτον τι εἶχε ἐπιχειρήσει καὶ ὁ Καμπανάκης καὶ εἰς τὸ μέσον διὰ τοῦ "Μωρὸ ἄλογο", τὸν ἐστιγμάτισα. β) Νικόδημος Ἁγιορείτης, πλαστογραφία ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Φεῦ. Κατεβιβάσθησαν τὸν αὐτοῦ ὑπέρχεται θρόνον, ὅπου ἡ παράδοσις καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ τὸν ἀνεβίβασεν εἰς τὴν χθαμαλὴν θέσιν τῶν λογοκλόπων καὶ πλαστογράφων. Τοῦτον οὕτως ἔχοντα, ἐὰν δὲν ἀποκατασταθῇ ἡ ἀλήθεια, ἡ ἐξουσία, ἢ τὸν αὐταλαιπώρως ἀπέναντιμαν αὐτῷ, δὲν εἶναι ὀλιγωτέρα ἀπὸ ὑποκριτικῆς, ἢ γραθέσαν ἢ βρεθῶν γεμίσεται, νὰ σωθῇ καὶ νὰ λάβῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ὀνόματος τοῦ γράφω-

Ἐκ τοῦ διαπρεποῦς ἐκκλησιαστικοῦ ἱερέως Κορυτσᾶς ἐξ Ἡπείρου Κουρίλας.

Σημείωμα: Οἱ Ροταριανοί "φίλοι τοῦ ἁγίου Ὄρους" ὑποκριτόφρονες θεοσέβειαν ἄνευ Θεοῦ, ψευταὶ καὶ ὑποκριταί, διότι δόγμα των εἶναι "κάμνει λέγειν ποτέ μὲν τὴν ἀλήθειαν".

~~Ἰδὲ τὸ ἐν Ἑλλάδος τοῦ 1959.~~

Ζ'. Περὶ Ροταριανῶν σελ. 285-91 . . . . . α') Τὰ Ρόταρυ εἶνε ἑξωεκκλησιαστικὴ ἑνωτικὴ ὀργάνωσις, ἧς ἡ διδασκαλία βασίζεται ἐπὶ θεωριῶν καθαρῶς ὀρθολογιστικῶν, ἀφοῦ οὐδαμοῦ τοῦ καταστατικοῦ αὐτῶν γίνεται λόγος περὶ Θεοῦ. . . . . ἐπομένως ἡ ἀγάπη ἡμῶν ἐκκλησία, προκειμένου περὶ τῆς ἀμίγητον κατὰ χριστιανικὴν πολιτείαν καὶ τῆς ἐν πάντι εὐταξίας τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς κλήρου, ἐφείλει νὰ ἀπαγορεύῃ αὐστηρῶς εἰς τὸν ἱερὸν αὐτῆς κλῆρον πᾶσαν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν νεοφανῆ ἀρ' ἡμῶν ὀργάνωσιν τῶν Ρόταρυ, τῶν ὁποίων, ὡς ἐπομένως ἀνωτέρω, ὁ ἡμετερος χαρακτὴρ εἶναι πρόδηλος. Ποσάκις δὲν ἤθελον ἐπιτρέπεται νὰ παρεισδύσωσι. Ἐπὶ ἱερείας εἶχον γείτονα (τὸν προκάτοχον τοῦ Κωνσταντινίδου) τὸν κ. Μαυρομμάτον. Ἡ εὐσεβειοφανεία εἶναι εἰρωνία καὶ καθαρὰ ψεύδη.

ψυχικὸν τῇ 4-1-60

Ἀγαπητὲ φίλε ἅγιε καθηγούμενε τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου.

Κατ' οὐδένα τρόπον ἐνοῦν νὰ διαφεύγω τοὺς χρονίους μετὰ τῆς μονῆς σας δεσμοὺς ἕνεκα λυπηρῶν ἐπεισοδίων συμβάντων καὶ ἐσχάτως κατὰ τὸ τελευταῖον εἰς Ἄθω ταξίδιόν μου ὅτε ἕνεκα θαλασσοταραχῆς ἔφθασα μίαν περίπου τῆς νυκτὸς καὶ ἔκρουσα τὴν θύραν σας, ἐπειδὴ δὲν ἤνοιξε τὴν μαγάρμην νὰ καταλύσω εἰς τοὺς μαστόρους νὰ διανυκτερεύσω, ὅτε ἀκούω ἔσωθεν τὴν φωνὴν τοῦ μαγειροῦχου "εἰς κόπτει τὴν θύραν"; ὡς ἔλεγεν ὁ Ἄγιος (αὐτὸν ἐνεθυμήθην καὶ λέγω τὴν φράσιν) "ὁ μητροπολίτης Καρυτσᾶς". ἀπαντῶσι "καὶ τέτοια ὥρα ἔρχονται"; . . . . "ἐγὼ ὅμως δέχομαι τὸν ἡγούμενον ὅτι ὥρα καὶ ἂν ἔλθῃ εἰς τὸ ψυχικόν". Μὲ ὁδηγεῖ εἰς τὸν ξενῶνα. "Καὶ τί νὰ σὲ βάλω νὰ φᾶς; ἔχομεν ψάρια, ἀλλ' αὔριο θὰ μαγειρεύσωμεν". Δὲν ἦλθον, πάτερ διὰ τὸ φαγί, ἀλλὰ κακὴ μοῖρα μὲ ἔφερεν". Εἶχε συμβῇ τὸ τραγικὸν ἐν Λαύρᾳ τῶν βιβλίων μου δρᾶμα, καὶ ἐνόμιζον, ὅτι θὰ συνεκτήσω κάποιαν ἄνεσιν καὶ ψυχαγωγίαν εἰς τὸ ψυχικὸν μοναστήριον. Μοὶ παρέθεσε σαλάταν καὶ ἐλαίας, δι' ἃς προσφιλέστατον ἔδεσμα. Ἠγέρθην ἐνωρίς, διότι ἔφθασεν ὁ ἀστράπαρος διὰ

θάφνην καὶ δὲν ἐχαιρέτισα κανένα διότι ἐψάλλετο ὁ ὄρθρος – ἦτο τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ – μόνον ἔστειλα τὸν συνοδόν μου νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἀρχοντάρην. Ἀλλ' ὁ ἀμοίμητος ὀφθαλμός, ὁ ἡγούμενος, ἡ ὑμετέρα πανοσιολογιότης ἀφεὶς τὸν ὄρθρον ἦλθεν εἰς τὴν προσωμαΐαν νὰ μὲ προπέμψῃ καὶ μὲ παρακάλεσε κἀλλά μοί ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀναβάλω. Εὑρίσκω τὴν καλήν εὐκαιρίαν νὰ λύσω τὴν φαυλράν σιωπήν. Συνεπλήρωσα τὸ περὶ Ἄθω ἔργον μου ὅπερ ἐπὶ βοετίαν ἐξεργάζομαι καὶ τὸ ἐβάπτισα "Ἁγιορειτικὸν διάκοσμον" τετράτομον περίπου 3000 σελίδας περιλαμβάνον. Παρελαύνουσι δύο καὶ ἡμέσον χιλιάδες ἅγιοι καὶ ἐπίσημοι Ἁγιορεῖται συγγραφεῖς ὑμνογράφοι, μεγάλοι εὐεργέται καὶ πρὸ πάντων οἱ ἱδρυταί. Ἑνὸς ἑκάστου ὁ βίος συνοδεύεται ὑπὸ ἱστορικῶν μαρτυριῶν καὶ ἐπισήμων ἐγγράφων. Εἶναι οἱ ἄνδρες, οἵτινες ἐδημιούργησαν τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἁγίου Ὄρους, δίδοντες τὰ τιμαλφῆ κειμήλια, τὰ μνημεῖα τοῦ λόγου καὶ τοὺς ἀτιμήτους θησαυροὺς (τὰ χειρόγραφα) τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἐκκλησίας. Εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες ὡς ἱεραπόστολοι καὶ ἐθναπόστολοι ἐπὶ βυζαντινῶν καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας διέδωκαν τὸν ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμὸν εἰς τὰς Ἑλλάδας, κατεπολέμησαν τὰς αἱρέσεις, ἐστήριξαν τὴν ὀρθοδοξίαν, εἶναι ἐκεῖνοι τέλος, οἵτινες ἀνεδιωργάνωσαν καὶ δίδωσαν μέχρις ἡμῶν τὸν μοναχικὸν βίον οἱ μόνοι θεόπεμπτοι διδάσκαλοι καὶ πνευματικοὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας. Ἰδοὺ τί ἔχω νὰ παρουσιάσω ὁ ἑορτασμὸς τῆς χιλιετηρίδος εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου. Ζητῶ παρὰ τῆς πανοσιολογιότητός σας τὴν βιογραφίαν ὅπως ὡραῖα ἐγράψατε διὰ τοὺς πρὸ ὑμῶν καὶ τὰ βιβλία τοῦ μακαρίτου Βαρλαάμ, ὅπερ κατακλείσατε εἰς λαύραν ἀναμένουν τὸν θάνατόν μου νὰ ἀνοιχθῶσιν! Δὲν τὰ ἔχω ἀκόμη ἀφιερώσει οὔτε ἐγγράφως οὔτε ἀγράφως. Ἦλθον πέρυσιν οἱ ἐπίτροποι καὶ προσεκόμισαν μοι γράμμα τῆς Συνάξεως, δι' ἧς γνωρίζουσι μοι ὅτι ἔκτισαν τὸ ἰδιαίτερον κτίριον (εἰς τὸ πλέον ἀνήλιον καὶ κάθυγρον μέρος τῆς μονῆς) οὐχὶ βεβαίως κατὰ τὰς

ὑποδείξεις μου. Ἡ βιβλιοθήκη μου εἶναι ἡ πλουσιωτέρα τῶν ἐνταῦθα ἰδιωτικῶν βιβλιοθηκῶν. Περιέχει 30.000 τόμους, ὅλα χρυσόδετα καὶ δὲν εἶναι εἰς ἀριθμὸν μόνον τοιαύτη, ἀλλὰ καὶ εἰς περιεχόμενον. Ἔχω σπανιώτατα βιβλία καὶ σειρὰς πλήρεις. Ἀναμένω τὴν ἱστορίαν, τὰ ἔγγραφα καὶ δὴ τὰς "ἱστορικὰ ἀληθείας". Μὲ ὑγίειαν τὰς ἑορτὰς καὶ τὸ νέον ἔτος.

Εὐχέτης διαπύρος ὁ Καρυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ἐν ψυχικῷ τῇ 4-1-60 Δεκαπενταετίαν

Ἀγαπητέ φίλε ἄξιε πρωτοπόρε κύρ Ἱερόθεε.

Ἐπὶ ταῖς ἐπὶ θύραις κατὰ τὸ πάτριον ἑορταῖς καὶ τῷ ἐπιόντι νέῳ ἔτει τὰς θερμὰς εὐχάς.

Δὲν ἔχω ἰδῶ τὴν τοῦ μακ. Χριστοφ. Κασνᾶ ἱστορίαν τῆς εὐαγοῦς μονῆς σας. Ἐπὶ τῇ ἐπιμειμένῃ (τῷ 1963 οὕτως ἀπεφάσισα ἡ μοίρα τῇ ὑποδείξει μου) χιλιετηρίδι κατὰ τὴν τιμὴν χάριν καὶ δόξαν τοῦ πανσθενοῦς Θεοῦ 3000 σέλιδον τετράτομον ἔργο περιλαμβάνον τοὺς ἁγίους καὶ μεγάλους τῶν μονῶν ἐνεργέτας καὶ πάντα ἄλλον συντελέσαντα εἰς τὴν λαμπρὰν δημιουργίαν καὶ τὸ ἔπαινον τοῦ ἁγίου Ὄρους. Εἶναι δύο καὶ πλέον χιλιάδες οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, οὓς βιογραφῶ ἐπὶ τῇ βάσει ἱστορικῶν πηγῶν καὶ ἐπισήμων ἐγγράφων, ἃ ἐπιστολαπτικῶς εἶναι οἱ ἀείλαμπροι φωστῆρες τῆς δημοκρατίας τοῦ Ἕθνους, κατοικοῦντες μέχρις ὀλίγων τῶν κόσμον οἱ διαδώσαντες τὰ φῶτα καὶ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ ἀείχρεωστήσαντες ἐν τῇ πίστει τῶν πατέρων καὶ τῷ ἑλληνικῷ πολιτισμῷ τοὺς ἀνθρώπους ὅ τε διδάσκαλοι ἱεραπόστολοι καὶ πνευματικοί. Δὲν περιλαμβάνονται οἱ ἅγιοι εἰς τοὺς 4 τόμους τοῦ ἔργου μου ἀν τὸ βίον γνωρίζομεν ἀπὸ τῶν συναξαρίων, εἰ μὴ ὡς συγγραφεῖς μόνον. Ἰδοὺ τί ἔχουν νὰ ἐπιδείξωσιν οἱ σημερινοὶ Ἀγιορεῖται οἱ θεματοφύλακες τῶν ἱερῶν παραδόσεων, οἱ ἀμόρφωτοι τοῦ μοναχικοῦ βίου, οἱ φρουροὶ καὶ ἀκοίμητοι φύλακες τῶν τιμαλφῶν κειμηλίων καὶ πολυτίμων χειρογράφων καὶ ἐπὶ 1000 ἔτη ἀνύστακτοι ἐπιτηρηταὶ τοῦ ἀβάτου τῆς ἀθωνικῆς χερσονήσου. Δικαιοῦνται λοιπὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εἰρημένων.

νὰ ἀπαντήσωσι παρὰ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τοῦ χριστιανικοῦ ἐν γένει κόσμου ὡς ἀντάλλαγμα τὴν διατήρησιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ καθεστῶτος καὶ πρόπαντος σταυροφορίαν τοῦ τύπου πρὸς ἐπάνδρωσιν τῶν ἱερῶν μονῶν. Δὲν ἀνέγνων τὸν Κτενᾶν, ἀλλὰ πιστεύω τοὺς ἀρχαίους νὰ ἔχῃ. παρὰ τῆς ἡμετέρας ἑπομένως φίλης παναγιοτάτου ζητῶ ἀναγραφὴν τῶν ἀνδρῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος. Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα ἕνα προϊστάμενον Μυτιληναῖον Παγίου. Ἔχω βεβαίως περιλάβει ὀλίγους διότι ἡ μονὴ τοῦ Δοχειαρίου ὡς ἀρχαιότατη ἀνέδειξεν ἐπισήμους ἄνδρας ὡς συνεχίζουσα τὴν παράδοσιν καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις. Ἤμην μαθητὴς ἐν Καρεαῖς ὅτι ἐξελέγη ἐπίτροπος τοῦ ἁγίου Ὄρους ὃν διεδέξατο ὁ Κοσμᾶς. Ἀναμένω τὸ βιβλίον καὶ μερικὴν βιογραφίαν σας. Ἔχω λόγους ἰσχυροὺς εἰς τοῦτο καὶ παρακαλῶ μὴ μοῦ ἀρνηθῆτε. Δύο ὀνόματα ἠγουμένων δὲν ἐνθυμοῦμαι τῆς τοῦ Ξενοφῶντος καὶ Ζωγράφου, νὰ μοὶ γράψητε.

+ Εὐχέτης διάπυρος ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος.

Ἀθῆναι - ψυχικὸν τῇ 8-1-60

Ἀγαπητέ προηγούμενε κύρ Θοδόσεε, χάρις σοὶ καὶ εὐλογία ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος

Ἡ ἐπιστολή σας μὲ συνεκίνησε μεγάλως ἡ δὲ προθυμία σας καὶ τὰ φιλάδελφα αἰσθήματα μὲ ἔχουσιν αἰχμαλωτίσει. εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο σᾶς θεωρῶ μετὰ τοῦ φίλου προηγουμένου Μωϋσέως πρωτοπόρους ἐν ἁγίῳ Ὄρει πρὸς ἔξαρσιν τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ τῆς ἱερᾶς μας πατρίδος πολιτισμοῦ. Περὶ τοῦ ἁγίου Σάββα συνεπληρώσατε τὰ γραπτά μου ἅπερ εὗρον ἐν ἀφθονίᾳ ἐν τῇ ἱεροσολυμιτικῇ ἱστορίᾳ καὶ τῇ βυζαντιακῇ. Ὅλοι οἱ ἁγιορεῖται ὀφείλομεν νὰ ἐκφράσωμεν εὐγνώμονες πρὸς τὸν μέγαν αὐτὸν κτίτορά σας καὶ ἁγιορείτην ἱεράρχην διότι διὰ τῆς ἱδρύσεως τῆς μονῆς τοῦ Χελανδαρίου συνέδεσε τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν τόπον μας μετὰ τῶν Σλάβων πρώϊμως ἀπὸ τοῦ ΙΒ' ἤδη αἰῶνος καὶ κατε-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

στηθεν αὐτήν ἀξιοσέβαστον θρησκευτικόν κέντρον, ἀλλά καί ἀγίνον ἐθνικόν. Ὁ "Ἀγιορείτικος διάκοσμος" θά ἀποδειχθῆ ὅτι τοῦτο ἦτο εὐλογία θεοῦ διά τό σερβικόν ἔθνος. Οἱ δορυφόροι τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως ἐλθόν ἐκ τοῦ Ἄθωνος, ἐστερέωσαν τούς Σέρβους ἐν τῇ πίστει καί συνέδεσαν αὐτούς μετά τῆς ἐφ' ἑπαναστάσεως ὥστε σήμερον ἐν τῇ κεντρικῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως ταύτης ν' ἀναγινώσκεται τό ὄνομα τοῦ μεγάλου καί ἐθνικοῦ ἥρως Καραγεώργεβιτς. Θεωρῶ ἐμαυτόν εὐτυχῆ διότι ἐν τῷ βιβλίῳ μου παρελαύνουσι πολυαριθμότεροι ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων ἐθνῶν οἱ Χελανδαρινοί. Εἰς τήν μονήν σας ἦλθον μετά τοῦ καθηγητοῦ τοῦ πανεπιστημίου Σκάρδου τῷ 1922 διά νά ἐξετάσω πῶς εὑρέθη εἰς τήν Σερβίαν τό λείψανον τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Μονῆς Γρηγορίου καί τά χειρόγραφα, ἅπερ δέν εἶδον, διότι, ὡς ἔμαθον εἶχον πρός ἀσφάλειαν μεταπομπεύθη εἰς Βελιγράδιον, ἐθαύμασα τότε τήν ταχυποίησιν τῶν χρυσοβούλλων ἡμῶν ἐπιστολῶν ὅπερ ἔδει νά πράξωσιν ὅλαι αἱ μοναί. Ἐπειδή τότε συνέπεσε νά καταρρεύσῃ τό μικρασιατικόν μέτωπον καί ἐφύγαμεν ἀμέσως δέν ἀντέγραψα τάς ἐπιγραφάς τοῦ ναοῦ καί τῶν παρεκκλησιῶν, ὅπου εὑρίσκομεν τά ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν καί ἡγουμένων τῆς μονῆς. Θά ἤθελον νά ἔχω αὐτάς ἤ βιβλίον τοιοῦτον. Εἰς τόν ἀγαπητόν προηγούμενον μ. Μωϋσῆν τάς διαπύρους εὐχάς καί εὐχαριστίας.

+ ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

ψυχικόν τῇ 9-1-60

Ἀγαπητέ καί περιπόθητε φίλε κύρ Ἀνθίμε

Ἔλαβον τό γράμμα καί ἀπαντῶ ἀμέσως, ὅτι εἶμαι πρόθυμος νά σάς ἐξυπηρετήσω εἰς τήν προκειμένην ὑπόθεσιν ἐφόσον μαλιστα εἶναι εἰς τό μέσον καί ὁ ἀρχιμανδρίτης ὑποψήφιος καί τό προσδόκιμον τῆς Ἐπιγραμματίσεως ἔτους.

Ἀπό μικρός μέ ἀπασχολεῖ σπουδαίως τό ζήτημα τοῦ πλουτισμοῦ τῆς βιβλιοθήκης σας, ἧς ὁ θερμός λίθος ἐτέθη διά

τῆς προσφορᾶς τῶν ὀλίγων βιβλίων μου «δοῦς ὀλίγα, φίλτατε» καθ' Ὅμηρον. Τὰ βιβλία ταῦτα εἶναι ποικίλα, διότι προέρχονται ἐκ τῆς ἐμῆς βιβλιοθήκης, ἥτις εἶναι φιλολογικὴ μᾶλλον ἢ θεολογική. Προσφορὰ "ἐκ τῶν ὑπαρχόντων" πεποίθα δέ ὅτι ἡ Κυρία Θεοτόκος θὰ ἐκτιμήσῃ τὴν διάθεσίν μου καὶ θὰ εὐλογήσῃ τὰς προσπαθείας μας.

Πρὸ τῶν ἑορτῶν ἐπῆγα εἰς 5-6 βιβλιοπωλεῖα, ἐφάνησαν ὅλοι πρόθυμοι, ἀλλ' ἀπασχολημένοι ἀφῆκαν μετὰ τὰς ἑορτὰς νὰ ἐκλέξουν, καὶ ὅταν μοῦ ἔλεγον ὅτι δὲν ἔχουν κατάλληλα θρησκευτικά, ἀφοῦ νῦν ἐκτυπώνονται βιβλία τῆς "ἐλευθέρας φιλολογίας" καὶ φιλολογικὰ λέγονται κατὰ τὴν ἐποχήν μας τὰ μυθιστορήματα καὶ τὰ μαλλιαρὰ λογοτεχνικά, εἶπον, καὶ αὐτὰ χρεώφειλον ἐνίοτε εἰς τὴν μονοτονίαν "στὴν ἀναβροχιὰ κατὶ εἶναι καὶ τὸ χαλάζι" ἂς εἶναι καὶ ἱστορικὰ διηγήματα καὶ παιδαγωγικά, γνωστικὰ κτλ. ἵνα "πληρωθῇ ὁ οἶκος" τῆς σοφίας. Ὁ Χριστός, ὅταν δὲν παρουσιάσθησαν οἱ κεκλημένοι εἰς τοὺς γάμους ἐκάλεσεν τοὺς τυχόντας εἰς τὰς ὁδούς. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ἐλλά μοῦ ἦλθεν ἡ φωτιὰ νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὰς μονὰς τοῦ ἁγίου Ὄρους, ὅπου ἔχουν πατερικὰ πολλαπλᾶ καὶ χθὲς ἔκαμα περὶ τούτου λόγον εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Ἰωάν. Καρμίραν, δι' ἐγκυκλίου τῆς ἀρχιεπισκοπῆς νὰ ἀποταθῇ εἰς αὐτὰς καὶ ἐξ ἄλλου καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν νὰ γράψῃ εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ ἁγίου Ὄρους, ὅστις εἶναι καὶ ζωηρὸς νὰ ἐνισχύσῃ τὰς ἐνεργείας τῆς ἀρχιεπισκοπῆς. Ἐλλὰ δι' αὐτὰ πρέπει νὰ ἔλθῃ ὁ ἅγιος καθηγούμενος καὶ ἐὰν ἀνάγκη νὰ μεταβῇ προσωπικῶς εἰς τὸ Ὄρος. Σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς μονὰς ἔχω φίλους καὶ πιστεύω νὰ ἐπιτύχωμεν. Ἐπίσης πρέπει νὰ λάβωμεν καὶ ἀπὸ τὰς ἐνταῦθα βιβλιοθήκας. Οἱ διευθυνταὶ τῆς ἐθνικῆς καὶ τῆς Βουλῆς εἶναι ἡμέτεροι καὶ θὰ ἐπιτύχωμεν. Τὸ κριτηριόν δὲν μοῦ ἔφερεν ὁ ἡγούμενος διὰ νὰ ἀρχίσω νὰ τὸ συμπληρώσω. Νὰ μοῦ τὸν χαιρετήσετε.

Φίλος εἰλικρινής

+ Ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ψυχικόν – Ἀθῆναι, τῇ 5-2-60

Ἐπιτρόποις μονῆς Ἰβήρων.

Τὴν ὑμετέραν ἱερωσύνην καὶ φιλάδελφον πανοσιότητα ἤδιστα προσαγορεύω.

Ἐπὶ δύο καὶ πλέον μῆνας εἰρηνεύθην ἀνενδότως διὰ νὰ ἐξαριθώσω τὸ ἄλυτον ζήτημα τῶν Τορνικίων ἤτοι τὴν ἀποδίμην κτίτορων τῆς γερασμίας ὑμετέρας μονῆς καὶ τοῦτο ὄντως θὰ ἀποτελέσῃ τὸ σπουδαιότερον κεφάλαιον τοῦ «Ἁγιωρειτικοῦ Δικαίου» τοῦ νεοπαγοῦς μεγάλου βιβλίου μου. Τὸ γράμμα εἶναι ἡ ἀνταπόδοσις. Οἱ ἅγιοι ἐν οὐρανῷ ὄντες κοιμῶνται, παρακολουθοῦσι τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ ἐκτενοῦσαν ἢ μᾶλλον ὑπηγόρευσαν τοῖς ἁγίοις νέοις ἐπιτρόποις νὰ ἐγκαινιάσωσι τὴν νέαν ἐπιτροπείαν διὰ τοιούτου γράμματος ὅπερ ἐπιτρεπέτω μοι νὰ εἴπω θὰ κατελάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν ἐν τῇ Ἁγιωρειτικῇ ἱστορίᾳ.... καὶ ἐν τῇ ψυχῇ μου ὑπῆρξεν ἴαμα καὶ δρόσος. Ἑρμῆν, ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ πύγματα, τὸν πύγμαν Ἀαρών. Ἡ χειρονομία αὕτη μοὶ ὑπενθυμίζει Ἑλλήν. Κατὰ τὸ 1928 ὑπῆρξε ζήτημα Λαυριωτικόν, ὅπερ ἐπὶ 20ετίαν ἦν ἄλυτον καὶ ἐπεφορτίσθην ἐγὼ νὰ λύσω αὐτό. Ἐλύετο μετὰ δίετῆ ἀκλόνητον ἀγῶνα καὶ εἶχε φθάσει «τὸ μαχαίρι εἰς τὸ κόκκαλον». Ἐτάραττε τὴν ὁμοφωνίαν ὁ ταραξίας ἀντιπρόσωπος τοῦ Δοχειαρίου. Ἡ μεγάλαυχος μονὴ ἔμπιν ἀναμάστον νὰ πέμψῃ πρὸς βοήθειαν τοῦ Λαυριώτου τὸν ἡγέτην της, τὸν ἀείμνηστον προηγούμενον Ἄνθιμον τὸν ἀντάξιον τοῦ Λαυριωτῶν διάδοχον. Οὗτος ἐν τῇ πρώτῃ συνεδρίᾳ λαβὼν τὸν λόγον ἀπαντῶν εἰς τὸν αὐθάδη ἐκεῖνον ἐκ Βερβάρας νέον Κλέωνα εἶπε τὰ ἑξῆς: «Βρέ τί τσαμπουνίζεις; τί τρόπος εἶναι αὐτός; ἔτσι ἀπαντᾶς εἰς τὸν Λαυριώτην; Μάθε λοιπόν, ὁ λόγος τοῦ Λαυριώτου εἶναι νόμος εἰς τὴν Ἱ. Κοινότητα καὶ νὰ σιωπήσῃς!» Ἤτο κατάπληξις! καὶ ὁ κόμπος ἐλύθη.

Ὁ ἐν Σπάρτῃ Ἀρχιμανδρίτης εἶναι ἀντάξιος τῶν προκατόχων του μέχρι καὶ τοῦ προκατόχου του γέροντος Ἀθανασίου περὶ οὗ ἀφθόνως μοὶ ἐλάλησεν καὶ ἠρώτων με. Τυχαίως μὲ πέρασεν ἀπὸ τὸν ἅγιον Ἰωάννην ὁ ἀρχιερεὺς καὶ συνήντησα τὸν καλλίτερον ἀρχιμανδρίτην, ἄξιος εἰμὶ τῆς μονῆς.

Εὐχόμενος αἰσίαν καὶ καρποφόρον τὴν πρόοδον τοῦ ἱερωτάτου διαστήματος.

+ Ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Εν Αθήναις τῇ 5 φεβρ. 1960 (ψυχικόν)

Ἀγαπητοί ἀδελφοί, ἡ συνοδία τοῦ ἱερᾶς
Παναγίας Κρανιᾶς.

Ὁ θάνατος τοῦ μακαρίτου γέροντός σας μ' ἐλύπησεν βαθύτατα, διότι ἔφυγε νεκρός ὅπερ ἐν τῇ ἀνωφελείᾳ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶναι δυσκατόρθωτος. Δέν ὑπάρχουν πολλοί ἄνθρωποι νά ἐνδιαφέρωνται διά τά κοινά ἔστω καί ἄνευ ἀποτελέσματος, ὅπως ἐπέδειξαν τά πράγματα. Ἡ ἰδιοτροπία χρειάζεται πέρα νά πετάξῃ ἀπαλλαγτομένη τῆς γεώδους ὕλης ἄλλως κατάντια συμφεροντολογία καί ἄκαιρος ἐγωϊσμός. Ἀντί νά ἴδῃ τό φῶς ἡ ἱστορία τῆς προβάτας στηριζομένη ἐπί στερεῶν βάσεων, ἐκινδυνοφόρησαν ἄλλαι ἐπιπόλαιαι ἔντυπα, ἅπερ προσελκύουν τήν θορυβίαν ὡς μή ἀντέχοντα εἰς τήν ἱστορικήν κριτικήν καί τήν πλέον ἐπιεικῆ. Καί εἶναι λυπηρόν, διότι συνέλεξα τοσαύτην ἐπί μακαλῶ ὕλην. Κατανοῶ νά πιστεύω, ὅτι οἱ Προβατιανοί δέν ἦσαν ἄξιοι τοιαύτης ἱστορίας.
Πρός παρηγορίαν ἐσκέφθην νά ἔχω τήν βιογραφίαν, περ ἧς σας ἔγραφον, ἀλλά προλαβών ὁ θάνατος ἐματαίωσε καί τοῦτο. Γείαν ἔχοι ἐλαφράν καί ἀνάπαυσιν ἐν Κυρίῳ

Διάκονος εἰχέτης.

+ Ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Τί γίνεται ὁ πατήρ Γερων βασίλειος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεταμορφώσεως.

Ἀγαπητέ μοι ἄρχε καθηγούμενε κύρ Προκόπιε,

Διαβάσας τήν πλέον ἀγαθήν περί ἐμοῦ ὁμολογίαν σου μή μην δέν θά ἠνειχόμην ποτέ νά μή καλέσω καί τήν ἱεράν μονήν Ζωγράφου εἰς συμπαρομαρτυρίαν πρός συμπόνοιαν τοῦ ἀγωνιστικοῦ διωγμοῦ, τοιαύτης ἔρου, ὅπερ πρόκειται νά ἐπιφανοθῇ κατά τήν ἑορτασμόν τῆς χιλιετηρίδος περί ἧς τοσοῦτος γίνεται λόγος καί ἡ ἐπιγραφή διωρίσθη ἐνταῦθα, ἀλλ' ὄχι ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι ἠδύναντο νά ἑορτάσουν ὑπέρ τοῦ ἱερουδημῶν τόπου. Κάμνουν σκόπιμον, ἀφοῦ ἔλαβον τό σύνολον αὐτῶν, διαλέξεις περί τουρισμοῦ εἰς ἁγίαν Γῆν! Πρᾶγμα ὅπε

τῷ 1951, ὅτε ἔφερον τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ Βατοπέδιον, ἡ ἁπλῆ σύναξις τοῦ Ἁγίου Ὄρους μοῦ ἀφαιρεθείσης. Τὸ βιβλίον περιλαμβάνει βιογραφικὸν καὶ ἱστορικὸν κατάλογον τῶν ἐπισήμων καὶ λοιπῶν ἀξιοθαυμάστων, τῶν ἁγίων καὶ μεγάλων εὐεργετῶν τῶν ἱερῶν μοναστηρίων τῶν ἀφιερωτῶν, κληρικῶν καὶ δωρητῶν καὶ εὐγενοῦς παντὸς ἀφορισμοῦ καὶ ἡλικίας, ὅσοι μετὰ τῶν ἀφορισμῶν συνεμράσθη καὶ συνεισέφερε καὶ συνεσέλεσεν εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ τὸ θαυμάσιον μεγαλεῖον τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ τὴν ἀκμὴν αὐτοῦ ἀπὸ εἰδωλολατρικοῦ κέντρου εἰς μεγαλοπρεπῆ καὶ φωτοβόλον φάρον διακορπίζων τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ὀρθοδόξου ἀξιοπρεπείας τῆς πάντα τῆς οἰκουμένης. Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι προϊὸν καὶ μόχθος 60 ἐτῶν ἐργασίας καὶ ἀποτέλεσμα ἀγάπης, ἀφοσιώσεως καὶ θαυμασμοῦ καὶ λατρείας τοῦ ἁγίου Ὄρους, εἰς ὃ ἐπαιδεύθην 12 ἔτη τὴν πλείστην ἀφιερώθην. Δέκα ἀντὶ ἑκατὸν καὶ 30 ἐξακοσιοστὰ καὶ μικρὰ ἔτη. Ἔπρεπε ἐθνικοποιούμενος μὲ χρεωστοῦνδε χάριν θείας δόξης τὸν τόπον αὐτόν, ὅπου εἴδομεν τὸ πνευματικὸν φῶς. Τὰ ὀνόματα τῶν βιογραφουμένων ἐπισήμων καὶ ἄλλων ἀνδρῶν κάμνει καὶ ἐπίσημα ἔγγραφα, ἐπιγραφαί καὶ αἱ λοιπαὶ ἱστορικαὶ μαρτυρίαι καθιστοῦν τὸ βιβλίον τοῦτο ἀσφαλεστέραν πηγὴν τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους. Ὁλοκαίνουργα ὑποβάλλονται εἰς ἔλεγχον καὶ αὐστηρὰν κριτικὴν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας. Ἐπειδὴ ὅτι τὸ ἅγιον Ὄρος εἶναι πανορθόδοξον καὶ τὰ ὁλοκληρωτικὰ μοναστήρια εἶναι ἀφωρισμένα δεύτερα τῶν ἑλληνικῶν ὁ ἑλληνικὸς ἱστορικὸς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐξετάσῃ τὰ πάντα ἀπροκαταλήπτως καὶ ἀπροσωπολήπτως, οὐ μόνον τὴν ἀνάγκης, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς τοῦ ἁγίου ὄρους τῶν μοναχῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀναγέννησιν τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος. Ἐπιθυμῶ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν γραφομένων μου νὰ ἔχω βραχὺν κατάλογον τῶν ἀνδρῶν τούτων καὶ περιγραφὴν ἀπὸ αὐτῶν ὡς καὶ τὰς ἐπιγραφὰς τοῦ ναοῦ καὶ τῶν παραμυθίων ὡς καὶ τῶν κειμηλίων καὶ ἀφιερωμάτων — ἂν ἔχετε βιβλία καὶ ἀποστείλετε ἀπόμη καλλίτερον). Μαθητεύσαντες, ὅτε ἐμφιοτεύσαν γραμματικὰ τραῖοι μου, ὅσοι ἔλαβε τὸ δίπλωμα τοῦ πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τῷ 1898 ἀπονδάσαι εἰς τὸν τόπον τῶν 2000 χιλιάδων κατοικουμένων εἰς τὴν ἐθνικὴν ἐθνικὴν τρόπεζαν, ἐπονδάσαν ἄλλοι;

Ἐπὶ τούτοις διατελῶ εὐχόμενος τὰ κράτιστα καὶ τὴν ἀρίστην ὑγείαν. Ὁ μητροπολίτης Κορυτσᾶς εὐλογοῦντας Κορίτσας

Ψυχικὴν Ἀθηνῶν 8-2-60. — Τῷ ἡγουμένῳ ἐπιστολὴν Ζωγράφου καὶ πεποιθὼς ἀπὸ τὸ ἔθνος

Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ γέροντι κ. Βασιλείῳ Καρακαλίνῃ κ.τ.λ.
εὐθύβολον ὅρος

Ἀγαπητέ μοι γέρον Βασίλειε,

Ἡμεῖς περιπλανώμενοι ἐν τῇ κοσμικῇ τύρβῃ καὶ ἀσχολούμεν περὶ πολλὰ καὶ ποικίλα συγχωρούμενα κατ' ἐπείκειαν οὐ τυχὸν λησμονήσωμεν τοὺς φίλους, ἀλλ' οὐχ οὕτως περὶ τῶν ἐν τῇ ἄθῳ διαβούντων. Ἴσως ἠκούσατε περὶ τοῦ μεγάλου ἔργου ὅπερ ἐξεπόνησα καὶ φροντίζω ἤδη διὰ τὴν ἔκδοσιν. Εἶναι ὁ τετράβιβλος «ἀγορευτικὸς νόμος», τόμοι οὗτοι τῶν δύο χιλιάδων σελ. περιέχοντες. Ἐν αὐτοῖς παρελαύνουσι περὶ τοὺς 2500 λόγοι ἀγορεῦται καὶ ἐπίσημοι ἄνδρες, κατήγορες καὶ συνήγοροι καὶ ἀπολογηταί, μεγάλοι εὐεργέται καὶ συνδρομεῖς ἀφιερωταί, ἰσχυροὶ προστάται καὶ πάσης φύσεως, εἰς οὓς ὀφείλεται ἡ μεγίστη δημιουργία καὶ τὸ ἀνέφικτον μεγαλεῖον, ἡ κατάπληκτικὴ ἐργασία. Ἡ ἀποθησαυρίζουσαι αἱ βιβλιοθῆκαι καὶ ὁ περίκομψος πλοῦτος τῶν σκευοφυλακίων καὶ ἱεραὶ κειμήλια καὶ αἱ εἰκόνες καὶ ἡ χορραφία καὶ τὰ πολυτελῆ ἱερὰ ἄμφια. Ἓν τετράδιον μονοσέλιδον καὶ μία ἀπέραντος βιβλιοθήκη χειρογράφων καὶ ἐντύπων τόμων. Ταῦτα κατάπλησσουσι τὸν νόμον ὅλον καὶ πείθουσιν ἀδιστάκτως ὅτι μόνον ἥρωες ἠδύναντο νὰ ἀποδημιουργήσωσιν αὐτὸ εἰδωλολατρικὸν καὶ κατάφυτον ἀγρίων θηρίων εἰς πνευματικὸν φάρον ἐξαστράπτοντα τοῦφῶς τῆς ἀληθοῦς θρησκείας, τῆς ἐπουρανίου καὶ οὐρανίας σοφίας τῆς φιλοσοφίας καὶ καλλιτεχνίας καὶ προστατεύσας τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ, ὅσον εὐδέχεται ἄνθρωπος, ἵνα μεταποιήσῃ πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Τοὺς κολοσσοὺς αὐτοὺς τοῦ θείου ἀρμενελῶνος ἐγράψαν τοὺς σπουδαιοτέρους τῶν γραμμάτων καὶ τοὺς φρουροὺς καὶ φίλους τῶν ἀνεκτιμήτων θησαυρῶν καὶ τοὺς φορεῖς τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐν λόγῳ τοὺς κληρονόμους τοῦ Βυζαντίου καὶ ἀποστολικὰς πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ νόμου τῆς ἀφθάρτου δόξης αὐτοῦ ἔρχεται ν' ἀποκαλύψῃ τὸ ἔργον μου πόνος καὶ κόπος ἐπὶ ἔτη ὅλης! Εἶναι φύλαγξ καὶ στρατὸς ὁλόκληρος, ὁλόκληρον καὶ πλέον χιλιάδες οἱ ἀθάνατοι ἥρωες τῆς ἀγορευτικῆς χιλιετηρίδος. Ἡμεῖς ἔχομεν μεταξὺ ἄλλων καὶ διαπρεπέστατον λεξικογράφον ἄνθιμον τὸν Γαζῆν, οὗτινος ἡ περιουσία ἡ τῆδε καὶ κεῖσε ἐκπορευομένων εἰδήσεων μὲ ἀπασχολεῖ πέραν τῶν ἐτῶν χρόνον. Θὰ μὲ ὑποχρεώσετε, ἐὰν μοὶ βοηθήσετε εἰς τοῦτο ἀναγράφοντες καὶ τοὺς ἄλλους λόγους νεωτέρους. Εἶχον σ

ανήσει εἰς παλαιόν περιοδικόν εἰς τήν βιβλιοθήκην σας, τόν "Ελληνικόν ἡμερολόγιον" τῆς Βιέννης 1812 εἰς σχῆμα ψαλτηρίου. Τό ἔχετε; ὅπου τό λαβή τοῦ, ἔχει ἀφιερώσει;

Εἰς τόν ἀγαπημένον, γέροντα Πάτερ καί λοιπούς τά ἑξῆς. Διάπυρος εὐχέτης τό Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

ψυχικό Ἀθηνῶν τῆ 8-2-60

Ἀθῆναι - ψυχικόν τῆ 7-2-60

Φίλων ἄριστε, γέρον ἀθανάσιε, Ἰβάρων

Ἡ ὡραία καί περιουσιάζη ἐπιστολή σου μέ ἐνέθουσίασε καί προσδόδει νέαν ἀληθῶς ζωήν εἰς τά γεροντικά μου μέλη καί τοῦτο μοι συμβαίνει, ὅταν εὑρίσκω εἰς τούς ἀναγνώστας τῶν ταπεινῶν μου ἔργων τοσαύτην καί εἰς τάς ἐπιστολάς αὐτῶν (οὐχί δέ πάντοτε π.χ. ἡ ἐπίμονος ἔρωτις νά μή παραλείψω μοι βιογραφικά τινα σημεῖα οὔτε οὐ, οὔτε ὁ θαυμαστής σου εἰς Σπάρτη ἡγούμενος νέος λοιπόν κατά τάς). Λοιπόν τοσαύτη βιογραφία σου θέλω νοῦ πάππου, περί οὗ ἔχω ἀρκετά συλλέξει, διότι ἦτο τό πρόσωπόν μου εἰς τάς ἐθνικοῖς ἀγῶσι, τό πρωτοπαλλήκαρον τοῦ Τσάρμη (1854), καί ὁ φίλος τοῦ φλαμπούρου καί πρέπει νά ὑπερηφανεύσαι, διότι ἀπόγονος τήν πνευματικήν συγγένειαν εἰς τόν Μακρυγιάννη. Ὅτος ἦτο θαυμαστής σου μαν διδασκάλου μου Χρίστ. Κ. καί ἐπεφοίτησε εἰς τήν Ἀθηνᾶδα ἐμοῦ ἐξαιρετικοῦ. Βιβλική μορφή ἕξιος διάδοχός σου ὁ εὐλογητός καί πρωϊνός συνεργάτης μου εὐτ. Κορέντη, ὁ ἀείμνηστος γεροντάκου, ἴσως δέ ὀχαρός τῆς παρελθούσης μεγάλης ἀποίσαρκίας γενεᾶς. Ἐστάλη εἰς τήν πολύκλιμτον Σπάρτην ὑπό τοῦ ἱερομονάχου Ἰωαείμ ἐξόριστος, ἀλλ' ἐπαπῆλθε θριαμβευτής. Ὅταν ὁ "ἡμερόνυκτος τοῦ ἀγίου βόρους" κατέκαμε θάλασσα καί τόν ἔρριψε εἰς Σπάρτην. Ἔχει ὑπόθεσιν τῆς εἰκόνος τοῦ Προδρόμου γράψει τό ὀνομάζον τῷ 912. Ἐπιστρέφοντα εἶδον εἰς Ἀθήνας μέ τ' ἐπιτελικό καλυμαύχι, ἀλλά; ἐθεώρει τόν καλογεριόν σκούφον ταπεινωτικόν;). Ἐν τῇ τότε Ἀθηνᾶδι εἶχον τοῦ Σωφρονάκου τόν Σεραφείμ συμμαθητήν τί ἀπέγινε; ὁμοῦ Τσουκαλᾶς Γαβριήλ ἦλθεν ἐνταῦθα εἰς Μέσχας ὡς λαϊκός καί ἄρη σύνταξιν ὡς προξενικός, ἀλλ' ἐπώθη, ὅτι ἦτο κλεπτόμανος καί ἐδιώκετο ὑπό τοῦ ζήλου του. Κατέφυγεν εἰς τό χωρίον του. Μετά τόν πάππον σου θά βιογραφήσω τόν Κυριάκον γεροντά σου καί ἐντέλει τόν καλόν μας φίλον, τόν ἄλησμον μνήμης Χρύσανθον, εἰς ὃν ὀφείλεται ἡ σωτηρία τῆς Δελφῆς σωλάζεως ἤτοι ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Χαρίσου. Ὁ φυσικά-

δηλ. ἤλθεν εἰς Βουκουρεστίου μὲ 25.000 εἰκοσοφράγκα· καὶ ἀπηλευθέρωσε τὸ ἐν Λιγόρνα χωρίον τὸ ἐπαλλιέρησε χρόνια καὶ μετέφερε τοὺς "σδεροκέφαλα" εἰς τὴν Καλάντραν καὶ συνεταιρίσθη μὲ τὸν Καραμίτσαν καὶ τοὺς Διακογιάννη Τσαμαρόπουλον καὶ Σωφρονάκιον[1] ν' ἀνοικοδόμουν τὸ μοναστήριον. Ἐδῶ εἶχε τὴν προσφυγ. ὀνομασίαν τῆς ἁγίας Βαρβάρας κάθηται εἰς ἐν δωμάτιον ὀκτοκτινόμορφα τῆς ὑπηρεσίας ψυχοκόρης του, ὁ πολυτάλαντος· μὲ ἐνοίκιον, τοὺς δὲ δυο πολυμαστιάς· κατέχουν οἱ ἀνεψιοί· Τοιαῦτα ἀρρητοποίητα ἤκουσα ἀλλὰ τώρα τοῦ ἐκλείσαν τὴν θύραν. Ἀλλ' ἐῶμεν τοὺς μορφινοὺς καὶ τὰς ἀνθρακιάς· καὶ ἐπανίωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀρμοδίου τοῦ ἀρχιωρ. τοῦ ἀδελφοῦ Εὐαγγέλου, τοῦ καλοῦ ὑποστηρικτοῦ τοῦ φίλου προηγουμένου Κοσμᾶ. Τοῦτον ἐξετίμων ὡς ἀντιπρόσωπον καὶ ἀνεφώνησα tel pere tel fils· καὶ ἐδεξάμην τὴν πρόσκλησιν νὰ προγευματίσω παρ' αὐτῷ, ἐνῶ τὸ πρόγραμμά μου ἦτο διάτρεχε τὴν πόλιν. Εἶδον ἐξαλλοῦντα ἀμπελῶνα, ὅλον μαρδιά καὶ καλωσύνην καὶ κοινωνικὸν πνεῦμα, ὅπως καλλιεργεῖ τὸ περιβόλι ἰδίαις χερσὶ ὄντως καὶ τὰς ὀχέτας χαρακωμένας καὶ προαγωγὰς τῶν νέων εἰς τὰ καλὰ καὶ ἐνάρετα. Τοῦτο ἐπεώρησα καρπὸν ἐκλεκτόν, ὅπως καὶ "μεσόλιν" ὅπερ ἀνέμενον νὰ γευθῶ καὶ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι καὶ πρῶτα πρῶτα θὰ ἔκοπτε θὰ τὰ πλύνει ὁ ἄρχων Κορνεσάς· ἀλλ' ἔφαγα ἀσυνεπής καὶ διάτρεχε βιογραφίαν σου, ἥτις μοὶ εἶναι ἀπαραίτητος, καθὼς καὶ ἡ ἰδική σου μετὰ τοῦ θαυμασίου τιμητικοῦ διπλώματος, ὅπερ ἀπένειμεν αὐτῷ ὁ προοδευτικὸς τῆς πόλεως Σύλλογος, ὅπως καὶ τοῦ καταγρίτου στοιχεῖα βιογραφίας. Μὲ δίψαν σε ἀπὸ ἐνῶ ἤθελον νὰ ἐμφανίσω αὐτὸν ὡς πρόσωπον ἀμφιλεγόμενον, οὐδὲ θεωρῶ πρωτεργάτας τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ· ὅλους τοὺς ὁποίους τοῦ ξένου Διός καταγράφω εἰς τὸν κατάλογον τῶν καλῶν φίλων συνεργατῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου· διὸ ἀνέμενον καὶ αὐτὸν νὰ ἔρχεται εἰς τὸ πνευματικόν μου θέατρον Ζηνοδοχεῖον, ὁσάκις συνχάζῃ εἰς Ἀθήνας. Θὰ συνδέομαι μὲ τὰ ἐπαρχίας καὶ εἶμαι ἰσόβιος βουλευτὴς διατελοῦντα τοῦ δυστυχοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅσους ἄξιος μαλλιεσσῶν ἡγετῶν· ἔτη 50 καὶ πλέον πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς καὶ ἐπιλησιασμικοὺς πράγματον ἐξυπηρετῶν τὸ ἔθνος. ὡς ἀμισθος ἐργάτης ἔχω καὶ 35 ἔτη εἰπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν, ἤν χαρίζω λαμβάνω ἠμερησίαν μισθὸν χιλιόδραχμον συνάζων! ἐνῶ οἱ συνάδελφοί μου ἔχουν τὸν μαστικόν, τὸν ἐλεεινότατον μισθὸν μηνιαίαν σύνταξιν 7000-8000 δεκαπέντε. "οὐκ ἐπ' ἄρτῳ ζήσεται ἄνθρωπος" Χριστὸς ὁ Κύριος ὁ ἐπιν

Δ. Δεκεμβρ. 1926 Δ. Δ.

1. Τὸν 1896 ἐκοινοβίασεν ὁ φρεαρφορεμένος Ζακυνθινός καὶ ἐκάλεσεν τὸν 1896 δύο μοναχοὺς εἰς τὸ Τριβίκλιον χωρ. Νικήτα, ἐνῶ ἔδη ὅτι εἶχε γίνει ὁλοκληρος εἰς τὸ Σπίτι. Τὸν ἀπέστειλεν ὁ Ἐνεφό καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς Κανοσάνδραν ἐκεῖ τὰ πράγματα εἰ δυνατὸν καὶ ἔφτασε εἰς Βόλταν διὸ ἀποκαλεῖ ἀπὸ καὶ ἐκοκάσθη.

«ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται.». Αἱ ἀπορίαι αἱ ἐν τῇ ἀναγνώσει τοῦ Δεκεμβριανοῦ τραγῳδίας, θαλλουσῶν, ὅταν ἐπιστρέφω τὴν ἐμπορικὴν γραφὴν τῆς 15ετίας δημοσίας, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

Χελανταρίου

Ἀγαπητέ φίλε προηγούμενε κύρ Δοσίθεε,

Χάριτι θείᾳ ἐπί μῆνας ἤδη ἐξετάζω τόν βίον τοῦ μεγάλου ἱδρυτοῦ τῆς ὑμετέρας ἁγίας μονῆς τοῦ σταυροῦ ἱεράρχου καί φωτιστοῦ τῆς σερβικῆς ἐκκλησίας καί δημιουργοῦ τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος καί ἐν τέλει φρουροῦ τῆς ὀρθοδοξίας. Ὡς ἀληθοφανής ἀλήθεια ἐτάσθη αὐτέρας πάντων τῶν συγχρόνων καί τῶν πρό αὐτοῦ, διότι εἶχε τήν θείαν ἔμπνευσιν νά ἀποδημήσῃ εἰς προσκύνημα τοῦ ἁγίου Τάφου καί νά μονήσῃ καί προσκυνήσῃ εἰς τάττοῦ μοναχικοῦ βίου, ὡς ἀπόπτηγης καταφορᾶς. Ἀλλ' ἄρα τῆς λαμπρᾶς ἀθανάσιος ἐπίμονος νά μεταβῇ. Ἀλλ' ἔφθασεν εἰς τῆς Κύπρου καί ἐπέστρεψεν. Εὐλογημένον τό ὄνομα τοῦ κυπρίου σας, ὅστις δι' ἡνοίξε μονάς ὁδούς ἐρώτης εἰς τό ἔργον μου. Μόνος αὐτός πάλιν ἐβεβαίωσεν, ὅτι τά μοναστήρια νά ἀποβῶσιν οὐ μόνον τόποι ἀσκήσεως καί ἀρετῆς, ἀλλ καί φυτώρια θεολογίας καί πάσης σοφίας, ὅπου θά μορφώνται οἱ ἱεράρχαι καί διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας καί οὕτως συνέδεσε τό Χελανδάριον μέ τήν ἐκκλησίαν καί τό ἔθνος καί ἄλλα τοιαῦτα, ἅπερ δεν ἔχουσι τά ἑλληνικά μοναστήρια, ἀλλά μέχρι σήμερον ἀποδημιούνται διῶκται, τῶν γραμμάτων δυστυχῶς. Ὡς φοιτητής εἶχον γνωρίσει πολλούς Σέρβους οἵτινες προ-σπουδῶν ἤ καί μετά ταῦτα, ἀφοῦ ὑπηρέτουν ἐπί τινα χρόνον εἰς τήν ἐν Κωνσταντινουπόλει σερβ. πρεσβείαν ἐπαιτήσαντα εἰς τό Χελανδάριον διά νά σταφεοθῶσιν ἐν τῇ πίστει καί τελειοποιηθῶσι διά τῆς μελέτης τῶν ἁγίων πατέρων εἰς τήν θεολογίαν. Θά σας παρακαλοῦν μαζί μέ τόν προηγούμενον κ. Μιλούτιν νά μοί βιογραφήσητε μερικούς ἐξ αὐτῶν διά νά ἀποδείξωμεν, ὅτι ὁ θεσμός τοῦ ἁγίου Σάβα ἐστεφορήσεν. Ἔχω ὑπόσημείωσιν ἕνα ἐξ αὐτῶν τόν κ. Δ. Ἀναστασοιέβιτς καί ἄλλον τόν Πιπερκοβιτς. Καλόν θά ἦτο πρός τοῦτο νά παρακαλέσητε καί τόν σοφόν καθηγητήν κ. Μιλούν, ὅστις γράφει καλά διά τό ἅγιον Ὄρος καί τόν μητροπολίτην τῶν ἐν τοῖς Βαλκανίοις βυζαντινολόγων κ. Γεώργιον Ὀστρογόρσκην. Ἔχω τό ὡραῖον βιβλίον του Geschichte des byzantinischen Staates τυπωθέν ἐν Μονάχῳ τῷ 1945. Γράφει πολλά περί τοῦ ἁγίου, ὡς εἰσαγωγοῦ τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ εἰς τήν Σερβίαν. Ἤθελον νά ἔχω τήν δευτέραν ἔκδοσιν ἥτις θά ἔχει περισσότερα ἀλλά δέν τόν γνωρίζω. Δέν ἠμπορῶ νά ἐξηγήσω διατί οἱ Ρουμάνοι ἐσφετερίσθησαν τά δικαιώματα τά παλαιγενῆ καί ἀδιαφιλονίκητα τῶν Σέρβων εἰς τήν ἀγάπην καί θρησκευτικόν ἐνδιαφέρον πρός τόν ἱερόν ἡμῶν τόπον ὀλίγον γνωστοί εἶναι εἰς ἡμᾶς; Ἐπιθυμῶ νά ἐπεκταθῶ περιο-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ὕστερον εἰς τὸ βιβλίον μου εἰς τοῦτο καὶ πρέπει νὰ μὲ βοηθήσητε

Σᾶς σύχομαι καλὴν τεσσαρακοστὴν εἰς ὅλους

ὁ Καρυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίλας

ψυχικὸν - Ἀθῆναι 9-2-60 ἐτῶν 5.

Υ.Γ. Νὰ γράψητε, παρακαλῶ εἰς τοὺς κυρίους αὐτοὺς ποῦ εὑρίσκεται τὸ λείψανον τοῦ ὁσίου Γρηγορίου τοῦ "ἀπὸ Συριάνων" ὅστις ἀπέθανεν εἰς τὴν Σερβίαν καὶ εἶναι ὁ πνευματικὸς τοῦ μοναστηρίου τοῦ Γρηγορίου δίκαιος ἦτο Σέρβος καὶ ὁ μὲν Βαρλαὰμ ἔσβυσε τὴν ἐπὶ μαρμάρου σλαβικὴν ἐπιγραφὴν ὁδὲ κύρ. Βησσαρίων ἐτύπωσεν εἰς βιβλίον ὅτι εἶναι Γρηγόριος ὁ Σναϊτης.

Ἀθῆναι - ψυχικὸν τῇ 10-2-60.

Ἀγαπητὲ φίλε Γέρον Δαυὶδ Καστελλανίδη

Τὴν τοσοῦτον σιωπὴν ἀπεφάσισα νὰ τὴν λύσω ἐγὼ διότι εἶναι ἀσυγχώρητον εἰς ἐμὲ νὰ μὴ ἔχω ἀλληλογραφίαν μὲ τὴν σεβασμίαν μονήν σας, ἣν καὶ ὡς μαθητευόμενος ἐπεσκεφθήμην μετὰ τοῦ ἀειμνήστου γέροντός μου καὶ ἐγνώρισα τὸν ἡγούμενον Ἀναστάσιον καὶ τὸν προηγούμενον Συμεών, τὸν πολιόκαρδον, ὁμοῦ μὲ τὸν περιηγητὴν Μελέτιον, ἀλλὰ ὁ ἁγὼν ἐκεῖνος ἔφερε τὴν ἐρημίαν εἰς τὰ πνεύματα καὶ οὕτως ἐπὶ 100 ἔτιαν σχεδὸν ἡ μονὴ βαδίζει οὐρίως τὸν δρόμον τῆς ἀσκήσεως. Ἀλλ' ἐπέστη ὁ καιρός, ἵνα καὶ ὁ Ἄθως ἔχῃ μίαν πλήρη βιογραφικὴν ἱστορίαν καὶ ὅπως ἔχομεν τοὺς βίους τῶν ἁγιορειτῶν ἁγίων θὰ ἔχωμεν καὶ θεῖα ἁγίων καὶ τῆς ἑτέρας παρατάξεως, ὥστε ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν πρωτοτύπων συγγραφῶν νὰ προχωρήσωμεν πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπιμελημένην καὶ ἐγκριτον ἀθωνικὴν ἱστορίαν, ἣν ἀναμένει νὰ ἴδῃ ὁ κόσμος". Ἐν αὐτῷ παρελαύνουσιν οἱ ἱδρυταὶ καὶ μεγάλοι εὐεργέται, οἱ ἅγιοι καὶ διδάσκαλοι οἱ καθηγέται καὶ δημιουργοὶ τοῦ ἐπιφανοῦς μεγαλείου τῆς ἁγιορειτικῆς πολιτείας, ἵνα παρουσιάσῃ τοῦτο τὸ ἐξαιρετικόν, ὅτι ὡς οὐρανοτεύκτων καθεστὼς διήνυσεν ἐν μέσῳ ἀγώνων καὶ περιπετειῶν ἀδιαστάτων καὶ ἀπρέαστον τὴν χιλιετηρίδα μοναδικὸν πολιτειακὸν φαινόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν δημοκρατιῶν καὶ ὑπόδειγμα πρὸς μίμησιν. Ἐκ τῆς ὑμετέρας μονῆς περιμένει ἡ γραφίς μου τὸν ἔρανον κατὰ λόγον συντόμον τῶν λογίων καὶ ἐπιστήμων πατέρων καὶ ἀδελφῶν

τῆς μονῆς καί προπαντός τόν «ἱστορικόν λόγον», ἐξ οὗ ἀντέγραψεν ὁ πολύς ρῶσος ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Οὐσπένσκης, καί ὅστις ἐσώζετο μέχρι τοῦ μακ. Κοσμᾶ Βλάχου (σ. 328). Ἐάν δέ ἔχω εἰς χεῖρας μου τό ἔγγραφον τοῦτο ἡ μονή, ἥτις εὑρίσκεται εἰς τάς ἐσχατιάς τοῦ Ὄρους θά καταβάθη τήν πρωτεύουσαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ θέσιν καί ὁ κατός πατήρ Δαβίδ. θά φωτίσῃ πολύ τάς σκοτεινάς ἀτραπούς τῆς ἱστορίας. καί ὅπως ὁ πολιοῦχος αὐτῆς πρωτομάρτυς Στέφανος εἶναι τό ἀκροθίνιον τῶν μαρτύρων, οὕτω καί αὕτη θά ἀποβῇ ἀξία λόγου, διότι θά θέσῃ τό στερεόν θεμέλιον εἰς τήν καλήν τοῦ Ὄρους ἱστορίαν. φρονῶ καί ἐγώ ὁ ταπεινός, ὅτι ἔπραξα τοῦ γ' ἐπ' ἐμοί ἔργον ἀγαθόν στοχῶν τῇ θεοπνεύστῳ τοῦ ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν ἐντολῇ: «μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τόν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τήν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τήν πίστιν» (Ἑβρ. ιγ' 7) καί μετά τήν μέχρι τοῦδε ἐκτύπωσιν τριακοντάδος πραγματειῶν περί τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τόπου ὧν τό τρίτον εἶναι τόμοι, τίθεμαι ὡς κορυφῶνα τόν «Ἁγιορειτικόν διάκοσμον», κόπον καί μόχθον 60 ετίας ἄξης. Ἐν ᾧ παρουσιάζω καί βιογραφῶ ἄνω τῶν 2500 μεγάλους ἄνδρας καί συμβάσεις τοῦ Ὄρους. Οὗτοι εἶναι οἱ θεματοφύλακες καί διδάσκαλοι τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ ἐν τῷ κόσμῳ πολιτισμοῦ καί ἐξασφαλίζουσι τό ἀξίωμα ὅτι οἱ μοναχοί εἶναι οὐχί μόνον οἱ τύποι τῆς ἁγιότητος, ἀλλά καί οἱ φορεῖς πάσης ὑψηλῆς ἰδέας.

Εὐχάς καί εὐμενείας εἰς τόν ἅγιον καθηγούμενον καί τούς ἀδελφούς σύμπαντας.

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίλας.

Ἀγαπητέ κύρ Γιῶργο Σπύρου, εἰς Γερμανίαν

Ἔλαβον τό δελτάριον καί εὐχαριστῶ διά τάς εὐχάς ἐχάρην μεγάλως διά τήν ἀπάντησιν σέλινου, δέν ἀπήντησα, διότι ἡ διεύθυνσις ἦτο κακογραμμένη. Ἤθελον νά πάω στό χωριό καί ἐπειδή ἦτο χειμών δέν ἐπῆγα, σήμερον ἔχομεν ἐαρινήν ἡμέραν καί μετέβην εἰς πύρα αὐτήν ἀλλ' ὅπως εἶναι οἱ

Γερμανοί μπορούν νά διαβάσουν διό καί τό ἐπιπολῆς. δέν -
διαβάζεται τό ὄνομα τῆς πόλεως μόνον νά τυπώσης καί τά κοπλά
Οἱ ἑλληνοαμερικάνοι ἔμαθον καί γράφουν τοῦ τόπου καί
ἔζθη τό βίτσιμα. Ἔχω τό ἑξῆς βιβλίον τοῦς 3 τόμους τοῦ
Stephan Schinletz: "Das morgenländische Mönchtum
Band I-III, 1904, 1913, 1938 εἰδοποιήσας ἐν τῇ πόλει τῆς
Γερμανίας ὅπου ἐκτυπώθη τό Mainz ἔμαθον ὅτι ἐξεδόθη
καί ὁ 4 τόμος διά τούς βυζαντ. χρόνους, ὅστις πολύ εἶναι
χρησιμώτερος εἰς ἐμέ. Πολύ θά παρακαλῶ νά λάβητε
τήν καλωσύνην νά μοῦ στείλετε τό ταχύτερον, διότι συγ-
γράφω τήν ἱστορίαν τοῦ ἁγίου Ὄρους καί εἶναι ὁ συγ-
γραφεύς σπουδαία πηγή: εἰς τόν τελευταῖον τόμον γράφει
ὅτι διέμενε εἰς τό Rybnik, πόλιν τῆς ἄνω Σιλεσίας ἐν Πολω-
νία ἀπό τό Mainz, ὅπου πωλοῦνται τά βιβλία του θά
σάς ἐξυπηρετήσουν. Πολύ θά μέ ὑποχρεώσητε, γιώργο μου.
Ὁ τελευταῖος τόμος ἔχει τήν ἑξῆς τῆς ἐκτυπώσεως διεύθυνσιν
Mödling bei Wien, Missionsverlag St. Gabriel 1938.
Μόλις εἰσήλθομεν εἰς τό σαλόνι εὕρομεν τήν Τασία μέ δύο
γυναῖκας νέας συγγενεῖς σας καί βάλε στά κεφάλια.
τρομάξαμεν νά τήν ἀναγνωρίσωμεν. μαζί εἰπήθη τήν συμφόρη-
σιν τοῦ πατρός καί τά συμβούλια τῶν ἰατρῶν οἵτινες ἀπε-
φάσισαν ἀπό αὔριον νά κάμουν ἀπόπειραν ἐγχειρήσεως
εἰς τό ἕν μέρος τῆς κεφαλῆς, ὅπερ δέν ἔπαθεν. Ἡ κατα-
στασις εἶναι ἐπί τετραήμερον ἀμετάβλητος ἔχει τάς αἰ-
σθήσεις εὐτυχῶς καί κάμνει καί κινήσεις, ἀλλ' ὑπάρχει
φόβος δευτέρας προσβολῆς. Τόν παρακολουθοῦν 5-6 ἰατροί
καί νομίζω ὅτι ἡ παρουσία σου δέν θά ὠφελήσει κάθολον
θά βλάψη διότι θά συγκινηθῇ ἄλλως τε θά σάς εἶναι κό-
πος καί ἔξοδα πολλά νά ταξιδεύσητε μέ τό κακό ἐν καιρῷ χειμῶνος. εὔχομαι νά ἀπολαύσητε καί ἄλλα συνεχίζον-
τες τήν θείαν δημιουργίαν ὅσους καί εἰς τήν καλήν Κυρίαν
του ἀπό τό σπίτι ὅλον.

Δεσπότης εὐχέτης
Ο Κορυτσᾶς εὐλόγιος Κουρίδας.
Ἀθῆναι - ψυχικόν 14-2-60.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀθῆναι - ψυχικόν τῇ 26-2-60

Γρηγόριε

Ἀγαπητέ μοι ἅγιε καθηγούμενε κύρ Βησσαρίων,
Ἐν πρώτοις μ' ἐχαροποίησεν ἡ τελεία ἀποκατάστασις τῆς ὑγείας σας καὶ ὡς παλαιός τῶν ἡμερῶν σας συμβουλεύω ν' ἀποθέσητε εἰς τοὺς ὤμους τῆς συνάξεως τὰ δύσκολα μηνύματα καὶ νὰ κυβερνᾶτε ἀπό περιωπῆς νὰ μή σκανδαλισθῆτε δέ ὅταν δέν γίνωνται ὅπως τά θέλει ὁ ἡγούμενος. Οὐδεμίαν εὐθύνην φέρει αὗτος ὁ ἄθλιος καταγινόμενοι αἱ προσπάθειαί του: "εἶπα καὶ ἐλάβετε ἁμαρτίαν οὐκ ἔχω", εἴπατε.
Οἱ ἀνθεφρωτικοί διά τό ἔργον μου λόγοι σας μέ συνεκίνησαν καὶ προσπαθῶ μετά νεανικοῦ ζήλου νά κάμω τό καθῆκόν μου διότι ἐνδιαφέρομαι τόν κόσμον νά βλέπ οὐχί μόνον τάς πόλεις, ἀλλά καὶ τά χωρία νά ἔχω γράψει τάς ἱστορίας των καὶ οἱ ἀγιορεῖται νά ὑστερῶσι. Χαίρω, ὅτι δέν ἐστασιάζησεν ὁ κάλαθος καὶ μᾶς παρέχετε ἄφθονον ὑλικόν. Εὔχομαι τοιαῦτα μοναχολόγια νά καταρτίσουν ὅλαι αἱ μοναί. Μέ χρειάζεται τό ἐν σ. 47 ἔγγραφον ἔτους 1513 τῆς ἱστορίας τοῦ Βαρλαάμ καὶ μία ἐπιγραφή παρεκκλησίου εἰς τά ἔξω δωμάτια τῆς μονῆς. Θέλετε μέ ὑποχρέωσι ἐάν μοί ἀντιγράψητε αὐτά πιστῶς περί τοῦ ζωγράφου τοῦ ὁσίου Γρηγορίου τοῦ "ἀπό Συριάνων", διά τό ὁποῖον ἀπό τοῦ 1916 ἔχω κάμει πολλάς ἐρεύνας καὶ προχθές ἔγραψα εἰς καθηγητάς εἰς τό Βελιγράδι, ἐάν ἔχητε νεώτερόν τι νά μοί γράψητε. Τί γίνετ ὁ ἀγαπητός φίλος προηγούμενος κύρ Γεώργιος; Ὁ ποιός Πορφύριος. Οὐσπένσκης γράφει εἰς τόν Α' τόμον τῆς "Ἱστορίας τοῦ Ἄθω" (Κίεβον 1877) ἀναφέρων ἐν σ. 199 τοῦ διδασκάλου Θεοδωρήτου τήν "Περιγραφήν τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου, ἐπάγεται μαρτυρίαν Ἕλληνος ἀγιορείτου ὅν ἐγνώρισεν ἐν Ἄθῳ: "τοῦτο τό χειρόγραφον διατηρεῖται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Γρηγορίου ἐν τῷ Ὄρει τοῦ Ἄθω." Πῆπως εὑρίσκεται καὶ νῦν; καὶ σ. 134: "Περιγραφή τοῦ ἁγίου Ὄρους τοῦ Ἄθω... εὑρίσκεται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Γρηγορίου καὶ ἐν τῇ ἰδικῇ μου βιβλιοθήκῃ"

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

τίς οὗτος; Πολύ θά σᾶς παρακαλέσω νά μοί πεμφτε ὡς ἔπραξαν ἄλλοι ἰθύνοντες χωρίς νά μετάβω) τήν βιογραφίαν σας. Τό ἔργον τερματίζεται καί σύν Θεῷ θά ἐπιτυχθῇ.

Ἡ ἁγία τεσσαρακοστή ἴαμα ψυχῆς τε καί σώματος διάπυρος εὐχέτης

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Ἀγαπητέ Ἄγιε Προηγούμενε, (Ἱερόθεον Μοχιαρίτην)

Εἶμαι κατενθουσιασμένος ἐπί τῇ μανικῇ προθυμίᾳ σου. Ἡ ταχύτης μέ ἐκπλήσσει. Εἶναι μέν σύντομος ἀλλά σοβαρά βιογραφία, μέ ἀναγκάζει νά σᾶς δίνω τό καλλίτερον βαθμόν φαίνεται ἀττανισμός τις ἐπενεργεῖ εἰς τό νά ἐξαντλῆτε διαρκῶς τά δοχεῖα τῆς γνώσεως καί τῆς τῶν καθ' ἡμᾶς ἱστορίας. Πιστεύω ὅτι κάτι σάν θαῦμα ἐξελίσσεται καί οἱ δύο πρόπατορες Ἀθανάσιος καί Εὐθύμιος παρακολουθοῦν τό ἔργον. Δοξάσωμεν τό ἅγιον τοῦ Θεοῦ ὄνομα καί εὐλογήσωμεν τούς θεραπόντας αὐτοῦ. Ἔλαβον καί τό ἔργον τοῦ Κτενᾶ ὅπερ δυστυχῶς εἶναι χειρότερον αὐτοῦ. Εἶναι ὑπερβολικῶς ἀφ' ἑκατέρου - προώρου βεβαίως - δέν ἠδύνατο νά συνδέσῃ. Ὅλ τόν συγχωρῶ μέν, διότι ἐν τῷ γράφειν ἔπιασε τόν ἀνθρωπον τό αἴσθημα ὅπερ ὅτε πρόκειται, σκοτίζει τήν διάνοιαν..... Εἶχον ἀκούσει, ὅτι παρεδόθη εἰς τό πῦρ! Εἴπωμεν καί διά τόν φίλον Γαβριαστιανόν, εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ἀξίζει τήν χάριν νά χαλάσῃ τό μονόβιον καί νά μή ἐκβάλῃ ἐκ τῆς μετανοίας μου ἦλθον καί ἐγώ ἐπιθέτων ἄλλα ἐλλαβής πρωινιάτης καί τόν εὖρον ἐκτάδην ὁσιακόμενος εἰς τόν χαμαιμετ' ἀρχιστρατηγοῦ μανδύου μετά τῆς θεοφόρου σχολῆς τοῦ σύμπαντος! ἀλλά καί τί μύρον πράγμα ἐπί τῶν μαρμάρων (χωρίς νεκροκραββάτον). Ἡ δρόσος εἶναι δεσπόζουσα καί ὁ ἀρωμαρίτης ἐξαντλεῖται ἐν τῇ ὑγρασίᾳ καί κατελήξατε εἰς τό πολυάνδριον τό πνευματικόν εἰς τό "ψυχῆς ἰατρεῖον". Ἤθελον ἴσως κατάλληλον πιστεύω καί ὄχι μόνον ὁ γράφων σας ἔχω πολλούς φίλους ἀπό μαθητάς ἔτι ἐπιφυλασσόμενος εὐχόμαι μέ ὑγίειαν καί μακροημέρευσιν τήν ἁγίαν τεσσαρακοστήν

ψυχικῶν τῇ 04-9-60

† ὁ Κορυτσᾶς Ἀθ. Κουρίλας

Ἀγαπητέ μοι γέρον Παντελεήμων,

Τά ἀνθρώπινα πρέπει ν' ἀντιπαρέρχωνται καί νά μή διακόπτωμεν τό ἔργον τοῦ Κυρίου, εἰς ὃ ἐκλήθημεν. Χάριτι θείᾳ συνεστήθη ὁ «Ἁγιορειτικός διάκοσμος» καί συνεισέφερον πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἱ μοναί καί πρό παντός αἱ μεγάλαι, ἀπαντῶσαι εἰς τάς ἀπορίας μου καί πληροῦσαι διά τῶν ἐγκρίτων ἀδελφῶν τά αἰτήματά μου. Ἐκτός τῆς Λαύρας ἧς ἐσχάτως κατά διαβολήν τοῦ πατρός καί μισοκάλου ἠρνήσατό με καί ὁ βιβλιοθηκάριος.

Εὐτυχῶς παρῆλθε τό ἐπεισόδιον. Τό ὅλον ἔργον εἶναι τετράτομον σε 4000 σελίδων καί περιλαμβάνει τούς κατά τήν συντελουμένην χιλιετηρίδα ἁγιασάντας λογίους καί ἐπιφανεῖς ἄνδρας – τήν ἁγιολογίαν ἀφίημι εἰς τούς νεωτέρους διότι εἶναι εὐκολωτέρα ἡ ἐργασία, ἔχει γνωστάς τάς πηγάς. Τό ἔργον συνάγω ἤδη ἀπό βορείας, ὡς δόκιμος μόλις φθάσας τό 20ον ἔτος ἔγραψα τό ἄρθρον μου, περιγραφήν τῆς πανηγύρεως τῆς Λαύρας, ὅπερ ἀναγνούς ἐπῄνεσεν ὁ μακ. Ἀλέξανδρος. Οἱ Λαυριῶται ἔχουσι περί τούς 800 (ὅσους ἐνίοτε συνάθροιζεν ἄλλων δώδεκα ἐπιστήμων ὁ Σάββας), ἀποτελοῦσι τόν Α' τόμον, τῶν ἄλλων μετά τῶν περιλαμβανόντων οἱ ὑπόλοιποι τρεῖς τόμοι. Τούς πλείστον διακεκριμένους λογίους ἔχει ἡ τοῦ Βατοπεδίου καί τῶν Ἰβήρων. Ἔπειτα (δυστυχῶς) ἔρχεται ἡ Λαύρα διότι πάντοτε ἦν προσηλωμένη περισσότερον εἰς τήν «μαλογριωτίν». Ἐάν ἔχῃ δίκαιον θά κρίνῃ ἡ ἱστορία. Τό σπουδαῖον εἶναι, ὅτι τήν βάσιν αὐτήν διατηρεῖ μέχρι τοῦδε ὅθεν καί ἀνέδειξε τούς πολλούς ἁγίους. Τοῦτο συμπροσεῖ τό ἐπέρασον αὐτῆς αὐχημα. Βεβαίως τό τέλειον θά ἦτο νά εἶχεν ἀμφοτέρας τάς πνευματικάς δυνάμεις καί ἐνεργείας, καί τότε ὁ Ἄθως θά ἐμεγάλυνε τήν δόξαν Κυρίου καί δέν θά συνεβάδιζε μέ τήν ἀπάτην τοῦ κόσμου καί ὄπισθεν τῶν διαβουλίων αὐτοῦ.

Τό ἔγραψα καί τό ἐπαναλαμβάνω, ὅτι τόν ἱερόν ἐκεῖνον τόπον ἀπό ἱστορίας διεκυβέρνει ἀντίθετον ἡ κοσμική φοβερά οἱ αὐτοκαλούμενοι «φίλοι τοῦ ἁγίου Ὄρους», ὧν ὁ γραμματεύς ἦναι τίνων διωρισμένος καί Πρόεδρος ἐπί τῆς χιλιετηρίδος. Πα-

~~ρέουσαν πολλούς μεγαλοφώνους καὶ φέροντες αὐτοὺς νὰ κάμνω-~~
σιν εἰς τὸν Παρνασσὸν διαλέξεις ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν των. Ὅταν τὸ ἔαρο
ατήριον ἀντελήφθη τὰ τελεταινόμενα ἐστράφε τὰ νῶτα καὶ φεύγει
οἰκτίρων τοὺς Ἁγιορείτας διὰ τὸ κατάντημα. Ἐφοῦ παρέδοσε τὸ
πρόβλημα ἔλαβε ἀπόφασιν ἡ συνελθοῦσα ἱεραρχία καὶ ἐστήριξε
τοὺς ρωσσιανοὺς (ὧν ὁ πρόεδρος Κωνσταντινίδης εἶναι ὁ αὐτὸς καὶ
πρόεδρος τῶν "φίλων τοῦ ἁγ. Ὄρους") καὶ τοὺς τέσσαρας.

Ἀναμένω ἀπάντησιν δι' ὅτι σᾶς ἔγραψεν ὁ ἡμέτερος Θεόδουλος
Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.
Καλὴν τεσσαρακοστήν. Εἰς τὸν παραδείσφον μου Παΐσιον
θερμοὺς χαιρετισμοὺς καὶ τὸν πατὰ Γρηγόριον καὶ Ἰωακείμ
καὶ τὸν ψάλτην Ἠλίαν. Θὰ ἠμπορούσατε νὰ μοῦ ἀντιγράψητε τὴν λύσιν
+ ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Καμηλάκ. 135 ρ.744;
27-2-60 ψυχικόν.

Ἀθῆναι – ψυχικόν τῇ 27-2-60

Ἅγιοι προηγούμενοι, ὅτε μυρδαιθέας καὶ ὁ ἀόρμονος
Ἡ ἱερὰ σοῦ Χιλανδαρίου μονὴ διὰ τῆς προθύμου συνεργασίας
ἦν δι' ὑμῶν προσφέρει εἰς τὸν "Ἁγιορειτικὸν διάκοσμον" καὶ
διὰ τῆς εὐγνωσίας καὶ καθολικῆς συμπάθειας τῆς ἀγαπη-
τῆς μοι γραφείας ἀδελφότητος πιστοποιεῖται καὶ διατελοῦ-
τὴν βασιλικήν της κατάστασιν. Αἱ ἐπιγραφαὶ εἶναι ὁ πίναξ
τῶν ἱδρυτῶν εὐεργετῶν καὶ συνδρομητῶν εἶναι ἡ ἱερωτέρα
ἱστορία τοῦ ἁγίου Ὄρους. καὶ ἡ ἀπόδειξις τῆς βαθείας πι-
στεως καὶ εὐλαβείας τῶν Ὀρθοδόξων λαῶν εἶναι καὶ τὸ "εἰς
μνημόσυνον αἰώνιον" διὰ νὰ τοὺς μάθῃ ὅλος ὁ κόσμος καὶ οὐχὶ
μόνον οἱ μοναχοί. Ἅγιος ὁ μισθός σας. Θὰ χρησιμοποιηθῶσι
κατάλληλα, ἀλλὰ θὰ δημοσιευθῶσι καὶ εἰς ἀτίμητα χω-
ριστὰ μὲ τὰ ὀνόματά σας. Ὁ ἱερὸς πορφυροβάφης ἅγιος
Σάββας εἰς ἄλλος Σαβαὼθ ἐξελέξατο τὴν ἀγαστὴν ξυλω-
ρίδα τὸν Ἀαρὼν καὶ τὸν Μωϋσῆν διὰ νὰ συμπληροῖ ὁ εἷς
τὸν ἕτερον καὶ τὸ θέλεστον τοῦτο ἔργον. Τώρα ὅμως ἐφιστῶ
τὴν προσοχήν σας εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς προηγουμένης ἣν
πιστεύω νὰ ἐλάβετε. Πρέπει καὶ οἱ ἕλληνες φιλομονάχοι

ἐπιστήμονες νὰ συνδράμωμεν. οἱ Ρουμᾶνοι ἀπὸ 100 ἐτῶν σχεδὸν γράφουσι τὶ προσέφερον εἰς τὸν ἱερὸν τόπον Ὁ θεολόγος Γεωργ. Τσιοράν ἐξέδωκεν εἰς ἑλληνικὴν τῷ 1938 ὡραῖον βιβλίον: "Σχέσεις τῶν Ρουμανικῶν χωρῶν μετὰ τοῦ Ἄθω", ἐν σελ. 303 ὅπου ἀναγράφει τὰς συνεργασίας καὶ τὰ δωρηθέντα μετόχια ἐν Ρουμανίᾳ. Τὸ ἴδιον ἔπρεπε νὰ πράξουν καὶ οἱ συμπατριῶται σας. Τὰ ἐπιγνωστότερα καὶ τὰ καλλίτερα κεφάλαια τοῦ βιβλίου μου εἶναι τὸ τῆς μονῆς Ἰβήρων καὶ τοῦ Χελανδαρίου. Διατί τοῦτο διότι μόνον αὐταὶ πρέπει κατὰ κυριολεξίαν νὰ λέγωνται βασιλικαί, ἐφοῦ βασιλεῖς γενόμενοι μοναχοὶ ἀνήγειραν αὐτὰς Ὁ ἥρως τῶν Σερβανῶν Γεώργιος Καστριώτης, ὁ ἐπενδέρβης, ὁ ἀνακηρυχθεὶς ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης ἡρωϊκῶν "πρόμαχος τοῦ Χριστιανισμοῦ" διότι εἰς τρεῖς ἐκστρατείας κατασυνέτριψε τὰς τουρκικὰς δυνάμεις καὶ ἔσωσε τὴν Εὐρώπην, ἀφιέρωσε δύο μετόχια (χωρία) εἰς τὸ Κουβουκλίον εἰς τὴν μονὴν Χελανδαρίου καὶ εἶχε Σερβαλβανὸν ἐν τῇ μονῇ πνευματικόν, τὸν Ζαχαρίαν. Ἠμπορεῖτε νὰ γράψητε εἰς τὸ Βελιγράδι περὶ τούτου. Τὰ ἔχετε τὰ μετόχια καλὴν τεταρακοστὴν καὶ ἀδιατάρακτον ὑγίειαν καὶ ἡσυχίαν. Διάπυρος πρὸς Κύριον εὐχέτης

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ἀθῆναι – ψυχικὸν τῇ 27-2-60

Φίλτατε Σαβανάσιε, Ἰβηρίτα

Ἡ κρίσις σου περὶ τοῦ ἐπιπεπωμένου Γαβριὴλ εἶναι πρόκριμα καὶ ἐγὼ ἐξ ὅλων τῶν ἀγνώστων ὀνομάτων εἶχον αὐτὸν ὡς σοβαρώτερον. Ὅταν τὸ πρῶτον περὶ τὸ 1946 παρουσιάσθη, μὴ εἰδὼς τὰ κατ' αὐτὸν παρεκίνουν ἐπιμόνως πάρα πολὺ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν μονήν, ἀφοῦ ὁ μόνος ἀντίπαλός του ὁ Ἰωακείμ δὲν ὑπῆρχεν. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι τόσον πόθος εἶχεν ὥστε διεκυρίβετο, ὅτι ἦτο Βούλγαρος, καὶ ὅταν ἀνέβαν μὲ τὴν θεολογικὴν σχολὴν τῷ 1952 εἰς τὸ Τσελιο-μανάστιρ ἀντίμετρα τὴν τελευταίαν του φωτογραφίαν μὲ μορφὴν

ἀεποτροπαίαν, εἶπον κατ' ἐμαυτόν « ὁ Ζουμαλᾶς εἶχε δίκαιον.»

Νὰ γράψητε τῷ ἐξειτῷ Παγκρατίῳ νὰ τὴν σημειώσῃ. Οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἔχουν καὶ μεγάλα ἐλαττώματα καὶ μόνον εἰς τοὺς ἁγίους ἐπερίσσευον: τὰ καλά, ἡμεῖς δὲ κατὰ τὸν πολὺν Γεράσιμον Λαυριώτην, ὃν μεγάλως ἐξετίμα Ἰωαννίς ὁ Γ' καὶ τὸν παρέλαβεν ἐπίτροπον τοῦ ἁγίου Ὄρους, μόνον τὰ καλὰ ἀναγνώσκομεν. Τὸ σφάλμα του ἦτο, ὅτι ἐματέλιπε τὴν μετάνοιάν του, ὁ Θεὸς ἵνα γίνοιτο αὐτῷ. εἶχε μεγάλην ἐξίαν, ἀλλὰ παρεσύρετο ἀπὸ χαμένα πράγματα καὶ δὲν εἶχε χαρακτῆρα, οὔτε μονίμους ὑποστατικοὺς καὶ ἀπεμένεν εἰς χεῖρας τοῦ Παγκρατίου! ὅστις ἦτο τοῦ Ἀγαθαγγέλου μάλιστα. Μὴ κοπιάσῃς διὰ τὸν Ἀλέξανδρον, διότι εἶναι γνωστά, τὰ ἐδημοσίευσεν ὁ Ἰωαννίς, τὰ ἐπανατατικὰ εἰς τὰ Περιοδικά, διότι καὶ αὐτὸς εἶναι ἐμετάβοτα εἰς ὑπερβολήν. ἔχει τὸ ἀρχεῖον τοῦ πάππου του, ἀρκεῖ. ἄλλως τε δημοσιεύματά του εἶναι τραγέλαφικά, εἶναι τελείως ἀνιστόρητος. Ἐπειδὴ ἦτο Ἥμβριος ἐπὶ ἔτος μαθητεύσας παρ' ἐμοὶ εἰς τὴν παλαιὰν Ἀθηνιάδα ἔμαθε μόνον γραμματικήν. ἦτο πονηρός, ὁ δὲ μαθητὴς θέλει νὰ εἶναι ἁγνὴ παρθένος, δηλ. ἐκαμνε πολιτικὴ τῶν Ἀλεξανδριδῶν, ἐφ' ὧν ἐχρωμοβόησεν ἡ Λαύρα. Διὰ τὸν Ἰωανάν, θέλω νὰ μάθω τὸ περιεχόμενον, ὅπου ἐσυμείωσα, διὰ τὰ λοιπὰ ἔχω τελείως ἀπογοητευθῆ διότι ὅλα εἶναι τῆς ἰδίας χειρὸς καὶ αὐτὸ εἶναι σπουδαῖον. Ὁ Κορνοῦτος ἦτο πρωτότυπος καὶ διεδέξατο εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν τῆς ἐθν. βιβλιοθήκης χειρογράφων τὸν ὑποφαινόμενον, ἀλλ' ἀπετυχὼν ἐπαίδευ.

Αἱ 3 βιογραφίαι, σύντομοι μὲν εἰς φράσιν, ἀλλὰ περιεκτικαὶ εἰς ἀγιορειτικὴν ἀπόδοσιν διατί "παθαίνεται" ἀφοῦ ἐκθέτεις τόσον ὡραῖα τὰ διάφορα περιστατικά, ρεαλιστικῶς. Ἡ παρίστο μαι Χρυσάνθου. εἰν εἶναι ἡ Ἡραμείτσα - καίτοι τὸ ἐπεθύμουν ἀλλ' ὁ Πλάτανος ἢ ἡ Περίστασις. Ἐρωτήσατε, παρακαλῶ τὸν Προβάτας πάτερ Βασίλειον. ὁ ὑποκοριστικός του ἐλέγετο Σεβαστιανός; "Μετὰ τοῦ Προκοπίου" (γρ. Βασιλείου ἀντὶ τοῦ Ἰωαννίκου) ὁ "Μέγας Ἀνθίμος", ἔτσι θὰ τὸν λέγω, ὅπως τὸν ἐλέγαμεν ἐν Καρεαῖς ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν μικρόσωμον τὸν "Λαγῶν" καὶ τοῦ ἔδειξαν. Δὲν ἀρμοῖ ἀπλῶς Κυμαῖος, θέλω καὶ τὴν γενέτειραν. "Κυμαιώτας" λέγομεν ἐν Ἄθῳ ὅλους τοὺς Εὐβοεῖς. Ἐν τῇ ἀκμῇ

βούλη τότε Ἀθηναῖοι θὰ εἶχε διδασκάλους τὸν Χρυσόστομον καὶ Ἀνθίμον βατοπεδινὸν καὶ συμμαθητὴν τὸν φιλοσόφον ἀρχ. Θεοδόσιον. Εἶχε τὸν θαυμάσιον Καισαρείας! Ἤκουον μικρός, ὅτ' ἐδιάβαζε μὲ τὸν Κορνήλιον τὴν γραμματικήν, διὰ τὴν παπαδοκρατίαν τῶν Ἑβραίων καὶ ἐβαρυνόμην τὸν γέροντά μου διότι ἡ μανία του ἦτο νὰ μὲ κάμῃ διάκονον, ἐγὼ δὲ ἀπέφευγον, διότι ἐφοβούμην, ὅτι ἅμα ἐχειροτονούμην, θὰ μὲ ἐστρέτωνον ἐφημέριον – δὲν ἦταν ἐν τῇ μονῇ τότε. καθισματάριν ἔχομεν ἐφημέριον τὸν Περίφημον ἔπειτα παπᾶ Ἀχίλλιον Κρίθαριν Ζωιρυώτην... Δὲν πρέπει νὰ σταματήσω διότι ἐθάμπωσαν τὰ μάτια μου καὶ ἐμφράβω τὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὸν βιογραφικόν ἔρανον εὐχόμενος καὶ νὰ μᾶς δώσῃ ὁ Θεὸς καλὰ ἐφόδια διὰ τὸ στάδιον τῆς τελειοποιήσεως. Τί ἔγινα ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ἰωαννίμ, εἶχε μάθει μεθ' ἑαυτοῦ ἐβδομήκοντα (ἑβδομήκοντα τόμοι) τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Μαρασλῆ. Ἠξεύρετε ποῖος τοῦ ἔκλεψεν ἐν τῇ μονῇ τὰ φαλάγγια, ὁ νεαρὸς Τσοτυλίδης Μιλόδημος (τοῦ Γερο-Χρυσοστόμου νομίζω) γενόμενος ὡς γραμματεὺς διευθυντὴς. Ἦτο ἔξυπνος καὶ πολιτικός, ἀλλ' ἀσυγκράτητος... εἶχε πάρει καὶ τὰ ἀγγεῖα διὰ τῆς βιβλιοθήκης ἀπὸ τὸν μακ. Καισαρείας καὶ τῇ ὁδηγίᾳ Γερμανοῦ καθηγητοῦ εἶχε μαζεύσει 70 μόδιμας ἀρχαίους διὰ νὰ τοὺς πωλήσῃ. Μὲ ἠρώτησε πόσον ἀξίζουν. Τὸν ἀπέτρεψα ἀλλ' ἔπειτα ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας δι' αὐτὴν τὴν δουλειά, ἀλλ' ἡ ἁγία Παρασκευὴ τὸν ἔπιασε διὰ φυματίωσιν. Ἦτο εἰς τὰ 1916. Ἐγὼ δὲ τὸ 1917 ἐκλείσθην εἰς τὰς φυλακὰς ὑπὸ τοῦ Βενιζέλου καὶ ἀπελύθην δι' ἀμνηστείας τὸ θέρος τοῦ 1919. Θὰ ἤθελον νὰ μάθω τί συνέβη μετὰ ταῦτα.

Εἰς τοὺς νέους Ἐπιτρόπους τὰς καλλιτέρας εὐχάς.

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἄγιε καθηγούμενε τῆς τοῦ Ξενοφῶντος ἱερᾶς μονῆς εὖρ εὐδόκιμε, χάρις καὶ ἔλεος ἐφ' ὑμᾶς ἐξ Ὑψίστου.

Διασώζων τάς καλλιτέρας ἀναμνήσεις ἐκ τῆς ὑμετέρας μονῆς ὡς ἐγκαθιδρύσας τόν ἡγούμενον κ. Κύριλλον τῷ 1926 καὶ συνεργασθεὶς μετά τῶν ἀντιπροσώπων γερόντων Παρθενίου καὶ Ἀβερκίου ἐξετίμησα μεγάλως τό ἦθος καὶ τήν φρόνησιν ὡς καὶ τό φιλεργατικόν αὐτῶν πνεῦμα ὡς καὶ πάντων τῶν πατέρων τῆς μονῆς ὑπό τήν ἡγεσίαν μάλιστα τῆς ὑμετέρας πανοσιοφροσύνης, ἥτις κατώρθωσε τήν διαταραχθεῖσαν τάξιν καὶ ἁρμονίαν, ἣν ἐπήνεγκε πρός βραχύ ἡ ἡγουμενεία τοῦ Καισαρίου, νά ἐπαναφέρῃ συνῳδα τῷ Κατάστ. Χάρτῃ. Ἀπεφάσισα δί' ὅλου τοῦ βίου ἐξαντλητικῶς ἐργασθείς καὶ διά πολλῶν ἐπί μέρους δημοσιεύσεων καὶ τόμων ὁλοκλήρων προπαρασκευάσας νά ἐκδώσω τήν ἱστορίαν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τόπου ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Χιλιετηρίδος, ἥτις Θεοῦ αὐρουμένου γενήσεται τῷ 1963, ὡς ἡ μετάνοιά μου ἔχει ἰσχάτως ἀποφασίσει. Αἱ ἀσφαλεῖς βάσεις τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ σοβαρᾶς ἱστορίας εἶναι ἐν πρώτοις τά κειμήλια, οἱ βίοι τῶν ἁγίων καὶ αἱ ἐπιγραφαί. Τούτων κατά τό πλεῖστον ἔχομεν ὡραίας διά τοῦ τύπου ἐκδόσεις, ἐν αἷς συμπεριλαμβάνονται καὶ τά "Προσκυνητάρια". Ἐλλείπει ἡ βιογράφησις τῶν λαμπρῶν καὶ ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐδημιούργησαν τήν ὡραίαν ἀγιορειτικήν ἱστορίαν καὶ ἐξύψωσαν τήν δόξαν τοῦ Ἄθω εἰς τά πέρατα τῆς οἰκουμένης. Ὁ ἅγιος Θεός μέ διεκράτησεν ἐν τῇ ζωῇ διά νά συμπληρώσω τόν βιογραφικόν κατάλογον 3000 περίπου, τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ εὐεργετῶν, ἐπίσης καὶ τῶν φωστήρων, οὓς ἔχει νά ἐπιδείξῃ ἡ χιλιετηρίς οἵτινες ὡς διδάσκαλοι, ὡς ἀρχιερεῖς καὶ πνευματικοί ἔτι καὶ ὡς ἱεραπόστολοι καὶ πρόμαχοι τῆς ὀρθοδοξίας οὐ μόνον ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις, ἀλλά καὶ πέραν αὐτῶν ἠγωνίσθησαν καὶ ἐτίμησαν τήν ἐκκλησίαν, ἐν οἷς διακρίπει ἰσχάτως καὶ ὁ συμμοναστής σας Νικηφόρος Καλογεράς. Τό ἔργον εἶναι σχεδόν ἕτοιμον πρός ἐκτύπωσιν τετράτομον ἔχων ἱστορικούς σχεδόν σελίδας. Ἐν τῇ τοῦ Ξενοφῶντος εἰργάσθην ἀπό

τοῦ 1913, ἀλλά μοί ἐλείπουσι τοῦ 88 κώδικος αἱ σελ. 440–563 περιέχουσαι ἐνδιαφέρουσαν ἀλληλογραφίαν. Ἔχετε πλήρη τήν πατρολογίαν τοῦ Μιγνίου; Πολύ θά μέ ὑποχρεώσετε. Εὐχαρίστως ἐάν δέν ὑπάρχῃ ἀντιγραφεύς θά πληρώσω δακτυλογράφον. Παρακαλῶ νά μοί στείλητε φυλλάδας τινάς, ἅς ἔχετε ἐκδώσει διά τά ὁριακά καί τό τελευταῖον Τσάτσου–Βολονάκη καί εἴτι ἄλλο ἔντυπον. Στέλλω καί τήν "Δακεμβριανήν Τραγῳδίαν", νά μάθητε τά χάλια μας. Καλήν τεσσαροστήν.

† ὁ Κορυτσᾶς μητροπολίτης Εὐβοίας Φουρλάς.

Ἀθῆναι – ψυχικόν τῇ 28-2-60.

Πανοσιολογιώτατε φίλε κ. Βασίλειε,

Ἐπέγνωμεν πάνυ τήν ἀπάντησιν εὐχαρίστως, καίτοι ἀπογοητευτικήν. Δέν πειράζει. Ἔχω συλλέξει πολλά στοιχεία, διότι ἡ ἐμετέρα εἶναι τό πρῶτον κοινόβιον ὅπερ μικρός ἐγνώρισα καί σέβομαι αὐτήν ὑπερβαλλόντως καί ἐκτιμῶ, διότι δέν ἔχετε κόμματα. Πρώτην φοράν ἀκούω, ὅτι ἡ Λαύρα κατέχει ἔγγραφα ἰδιαίτερα. Ἔχω ἀνάγκην πρός συμπλήρωσιν νά ἔχω καί σύντομον βιογραφίαν τῶν δύο ἡγουμένων, οὓς ἐγνώρισα καλῶς καί τοῦ γέρο-Κλήμη, ὅστις ἦτο ὁ συνοβάτης τοῦ μακ. Ἀθανασίου-τελείως ἀγραμμάτου, ἀλλ' εὐφυοῦς καί δραστηρίου Ἠπειρώτου–πρός ὅθεν καί τόν πνευματικόν Ἀβέρκιον, ὅστις ἤρχετο εἰς τό κελλίον ὡς ἐξομολόγος. Περί τοῦ Γαβῆ ὡς Καρακαλλινοῦ ἔχω μαρτυρίαν ἐκ τῶν πατριαρχείων ἅπερ διώρισαν αὐτόν ἐν Βιέννῃ. Αὐτά τά καλά λόγια περί τοῦ βιβλίου μου ἀκούω ἀπό δύο ἐτῶν ἐκ φίλων μου τῶν ἑξῆς μονῶν: Βατοπεδίου, Χελανδαρίου, Ζωγράφου, Δοχειαρίου, Ξηροποτάμου, ἀλλ. Παντελεήμονος, Γρηγορίου – ὁ Διονυσιάτης καίτοι μοί ἔστειλε τό βιβλίον, δέν μέ ἀπάντησιν εἰς τό εὐχαριστήριον – τό ἱδιόχειρον ὑπερβαίνει, αἱ λοιπαί μοναί δέν ἔλαβον γνῶσιν ἡ Λαύρα ἀπό πολλοῦ ἀναμένει. Τό ἥμισυ ἐπί 60ετίαν συλλέγω καί πέρυσι μοί ἔδωκεν ἀφορμήν πλείν ἡ Λαύρα ἀποστείλασα τούς δύο ἐπιτρόπους μετ' ἐπιστολῆς ὡς προσεκλήθησαν (τοῦ ἔτους 1961) τῆς χιλιετηρίδος, ἀπήντησα δέ ὅτι ἡ Λαύρα ἱδρύθη τῷ

963, ὡς πιστεύουσι σύμπαντες οἱ βυζαντινολόγοι καὶ νομίζω, ὅτι ἐπεί-
σθη. Ἐκ μέσης ἠρξάμην τοῦ ἔργου, ἀφεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκτυπώσεως
δύο συγγράμματα, τὸ μὲν τρίτομον βοτανικὸν ὅπερ τυπώνει ἡ συ-
βέργησις, τὸ δὲ περὶ τῶν ἰχθύων τῆς Θράκης, τὸ "Θρακικὸν κέντρον"
(ὅπερ μοῦ ἔχει τυπώσει τρεῖς ἔτι τόμους). Ποῖος τώρα θὰ ἐνδιαφερθῇ
διὰ τοὺς μαθητάς, ὅπου δὲν θέλουν οὔτε νὰ τοὺς ἀγοράσουν; ἐγὼ
δὲν διαθέτω οὔτε ὀβολόν διότι εἶμαι ἐξάριστος. Ἀπὸ τὰ βιβλία δὲ
κερδίζω αὐτὰ μὲν ποὺ ἐκτυπώνει τὸ ἐθνικὸν τυπογραφεῖον τὰ ἀπ
τὸ ὑπουργεῖον τῆς γεωργίας, ὅπως καὶ ὁ σύλλογος τῶν Θρακῶν. Μο
παρέχουν ἀντίτυπά τινα νὰ δίδω εἰς φίλους. Ἴδου σᾶς ἀναγγέλ
ὅτι οἱ 4 τόμοι ἐπεξεργάσθησαν, ἕκαστος ἐξ 600-700 σελίδων. Θέλω
1-2 μῆνας νὰ ἀντιγράψω εἰς τὸ καθαρόν, ὅπερ θὰ τὸ κάμω μ
λις παρουσιασθῇ ὁ χρηματοδότης. Πρέπει δὲ διὰ νὰ εἶναι ἕτο
μα τῷ 1963 νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐκτύπωσις τὸ μεγαλοπρεπὲς. Εἶναι τυπογρ
φικὰ 160, ἕκαστον τυπογραφικὸν πρὸς 1500 ὁμοῦ μὲ τὸ χαρτί
240.000. ἂς ἀρχίσωμεν νὰ ἐκδίδωμεν κατ' ἔτος ἕνα τόμον διὰ νὰ
δικαιολογοῦνται αἱ μοναὶ εἰς τὴν καταβολὴν τῆς συνδρομῆς αἱ μὲν
μεγάλαι νὰ πληρώσουν 10 καὶ αἱ μικραὶ 5. Ἐκδοτικὸς οἶκος δὲν
ἀναλαμβάνει, διότι τοιαῦτα βιβλία δὲν ἔχουσι κυκλοφορίαν
παρὰ τῷ λαῷ. Ταῦτα καὶ ἀναμένω ἀπάντησιν διὰ νὰ ἀπ
τανθῶ ἐπισήμως. Ἐγὼ ἔκαμα τὸ καθῆκόν, ἂς πράξωσι καὶ α
μοναὶ τὸ δέον. Διάπυρος εὐχέτης

Ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Πρὸς ψυχαγωγίαν καὶ διασκέδασιν μικρᾶν τῆς θεοσερ. μονοτονίας
πέμπω τὴν "Δεκεμβρ. Τραγῳδίαν". παρακαλῶ νὰ μοὶ στείλητε τὰ
ὀνόματα τῶν ἀντιπροσώπων καὶ κατάλογον τῶν δημοσιευμάτων σας
μετὰ τῆς βιογραφίας, τὸ ψυχικόν 11-3-60.
ὀνομάσας συνεχίζει σπουδαίαν παράδοσιν ἐν τῇ μονῇ, μοὶ ὑπενθυμίζει τὸν μεγιστάνα
βυζαντινόν.

Ἀθῆναι - ψυχικὸν τῇ 19-3-60 Σαββάτῳ

Ἀγαπητέ μοι ἄγιε ἀρχιμανδρίτα. Εἰς Ἤθμων

Εἶμαι κατενθουσιασμένος μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστο
λῆς πρὸ παντὸς διὰ τὴν νέαν ἀπόδειξιν, ὅτι ἡ Πορταΐτισσα
σας εἶναι "μυστική". Αὕτη εἶναι ἡ πίστις μου καὶ εὐχαριστῶ,

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

διότι με ἐνισχύετε. Καὶ δὲν εἶναι θαῦμα ὁ δυνατός μας;

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔργου ἔχω συνάψει ἀλληλογραφίαν μὲ τὰ περισσότερα μοναστήρια ἤτοι μὲ ἡγουμένους προϊσταμένους καὶ ἡγουμένους, καὶ μοῦ ἀπήντησαν πάντες καὶ ἐπιεικεῖς, ἀλλὰ μόνον οἱ Ἰβηρίται μοῦ ἀπήντησαν δίχα μονάδος σφραγῖδος. Ὁ ἅγιος Διονυσίου δὲν ἀπήντησε. Δὲν γνωρίζω διατί; Πέμψας μετ' ἀφιερώσεως τὴν ἱστορίαν τῆς μετανοίας του ἔλαβεν ἀμέσως ἀπάντησιν, διότι τοιαῦταί χρονογραφίαι – διὸ καὶ συνχαίρω αὐτῷ – βοηθοῦσι τὸ ἔργον τοῦ ἱστορικοῦ. Ἐγνώριζε δὲ ὅτι ἀπὸ τοῦ 1913 γράφω τὴν ἱστορίαν τοῦ Διονυσίου, ἔπειτα καὶ τοῦ Γρηγορίου, εἶναι αἱ δύο μοναὶ περὶ ὧν ἔχω ἐξαντλήσει τὰς ἐρεύνας καὶ ἔχω ἀρκετὰ δημοσιεύσει καὶ ἐσχάτως ἐν τῇ "Ἁγιορειτικῇ βιβλιοθήκῃ". καὶ ὅμως οὔτε ὑπαινιγμὸν ποιεῖται περὶ τοῦ ἔργου μου καὶ τῶν ἐκδοθεισῶν πρὸς αὐτὴν τὴν μονήν, διότι ὁ ἱδρυτὴς ἅγιος εἶναι ἐκ Κορυσσοῦ, ἐξ ἧς κατάγετο, εἶναι ἡ Κορυτσά. Τώρα οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Διονυσιάτης μᾶς τὸν ἐβάπτισαν βούλγαρον ἀπὸ τὰ Κορέστια τῆς Καστορίας τὴν φωλεὰν τῶν κομιτατζήδων – τὰ δύο σσ τῶν βυζαντινῶν ἐκφωνεῖ ὡς ζ ἢ τσ ὁ λαός, πρβλ. Ἡγουμένισσα – τουμενίτσα. Βασίλισσα, χωρίον πλησίον Βασιλίτσας κτλ. ἀπεφύγον νὰ ὑποδείξω τὰς ἀμαρτάδας πλὴν μιᾶς. ἐν σ. 5 γράφει ὅτι ἐν τῇ μονῇ του ὑπάρχει ὁ 69 κῶδιξ XIII αἰῶνος περιέχων τὸ ψαλτήριον μεταβεβλημένον χωμένους ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Τυρνόβου Ἰωσήφ. Ἀλλ' οὗτος ἐποιήσατο μεταβολὴν εἰς ἀπλουστέραν γλῶσσαν ἥτις ὑπάρχει ἐν Λαύρᾳ καὶ ἀπέθανε περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἥτο δὲ Βαρλαάμ ἠπειρώτης (ἀκολουθεῖ τὰ ἴχνη τοῦ μακ. Καμπανάου διὸ καὶ σφάλλεται πάντοτε. "Τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγῶν ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται") αὐτὸ καὶ μόνον παρετήρησα ἀκούσας αὐτοῦ ἐν ἐπανορθώσει εἰς τὰ λοιπὰ ἀντίζηλα. ἔπρεπε νὰ θυμήσω; εἶναι καὶ μία ἄλλη μεθ' ἧς δὲν ἀλληλογραφῶ, ἡ τοῦ ἁγ. Παύλου, ἥτις ὅπως ὅλους τοὺς Λαυριώτας ἐμέ πλέον, διότι ὑποστηρίζω ὅτι ὁ Ἡθως εἶναι τῆς Λαύρας ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁ πατὴρ ἡμῶν ἔθετο τὰ ὅρια ἐν τῇ Διαθήκῃ του εἰς τὸν ἀντιθωνα (Meyer, σ. 121) μὲ τὴν θεολ. σχολὴν τῷ 1953 διεκινεῖ-

ρίνοαμεν εἰς αὐτήν. Ὁ εὐλαβέστατος μοινοβιάρχης διέταξε τόν ἀρχοντάρην νά βάλῃ τόν μέν συμπατριώτην του Γ. Κονιδάρην τόν ἀρχιμαθητόν εἰς τό διοικητικόν, ἐμέ δέ εἰς τό ἔλαττον μοιτῶνα τοῦ διαβρόμου ἔναντι τοῦ ἀποχωρητήριου νά μοιμηθῶ καί ν' ἀναπαύω τά γηροντατικά μέλη εἰς μρεββάτι σανιδένιον καί ν' ἀκούω τό ποδοβαβητόν τῶν φοιτητῶν καί τόν θόρυβον τοῦ ἀποχωρητηρίου ὅλην τήν νύκτα! Ἡμην δέ ἐν ἀναρρώσει ἐκ δυνατῆς ἀποθενείας ἥτις εὐτυχῶς νῦν παρῆλθε χωρίς ν' ἀφήσῃ ἴχνη. Ἀνέφανον ν' ἀνοίξῃ ἡ θύρα ἐξῆλθον καί ὀπίσω τά πόδια εἰς τήν βραχυδή κατωφέρειαν νά προλάβω νά καθύψω ὀλίγον μάτι εἰς τόν Ὁρσανάν. Εἶχε τηλεφωνήσει ὁ ἅγιος νά μή μοῦ δώσῃ οὔτε κρασοεφάλαιον κτλ. Τοιαύτη ἡ πλήρωμή διά τά ἐγκώμια ἅπερ ἔπλεξα εἰς τόν ναόν κατά τήν τελετήν (ὄχι δοξολογία). Ἐφθάσαμεν εἰς τήν Λαύραν γρήγορα μέ τό ποδηλατικόν εὐτυχῶς ὅπου ἐμετρήσαμε τήν πίστιν, ἥτις ὑπερβαίνει πᾶν ὅριον. Δέν ἠμπορεῖ κατόπιν ἄμην τούτων οὔτε τόν "ἄγιον πάπαν". Ἀλλά ἐκ τῶν παλαιοβιβλιοπωλείων ἔχω φυλλάδια διά τινα. Ἴδε τό θαῦμα τώρα τῆς Παναγίας εἰς ἓν τούτων μετ' ἐκπλήξεως συναντῶ τό ὄνομα τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀθανασίου καί τό ὡραῖον λογύδριον, ὅπερ μόνον ἐκ τοῦ στόματός σας ἦτο δυνατόν νά ἀκουσθῇ. Σᾶς συνήλαβον ἐπί αὐτοφώρῳ καί συμπληρῶ τό Corriculum. Μήπως δέν εἶναι ἄρτιον; Δέν ἔπρεπε διά τούς κύβικας διότι δέν μοί ἐδόθη εὐκαιρία, δέν ἐγνώριζον ὅτι θά ἔλθῃ ἡ ὥρα νά λογοδοτήσω καί ν' ἀπαλαβύψω ὅσα ἐν γνοίᾳ καί παραβίστῳ γεγόνασιν ἐπί τοῦ γραφείου τοῦ Ἰωαννίνων εἰδόν ποτέ τήν πρώτην ἔκδοσιν τῆς Π. Διαθήκης (τοῦ 1418 νομίζω). Τῷ εἶπον νά τήν προσέχετε, διότι τιμᾶται διεθνῶς 150.000 φρ. χρ. εἶναι rarissime. Ἀλλά ἀντίτυπον δέν ὑπάρχει ἐν Ἀθῆναις. Μήπως ἔκαμε πτερά καί αὐτός;

Διά τάς ἀντιγράφας ἦτο ἠρωϊκός καί σωστά τό πνεῦμα τοῦ ἀκουράστου συγγραφέως τοῦ Ὀμεγανοῦ διότι ἐκ τῶν ἀποτυπωμάτων κάτι θά βγῇ διαφωτιστικόν περί αὐτοῦ ἀγνώστου μέχρι τούδε. Πολλοί δυσπιστοῦν διά τήν ἀφίξιν εἰς τόν Ἄθω τῆς Κυρίας Θεοτόκου, ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν βεβαιοτέραν τῆς ἐπί γῆς βιωτήν τήν νῦν ἐπιφάνειαν αὐτῆς καί χιλιάκις ἐμφάνειαν διά τῶν ἐπιβιγγορέων σημείων καί θαυμάτων ἀπό τοῦ Ἀθωνίτου καί ἐξ

ἐις ταῖς προσευχαῖς σου θέλομεν ἀπ' τῶν παγίδων τοῦ μισοκάλου
καὶ ἀξιωθείημεν τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας. Ἡμεῖς ἐν σοὶ καυχώ-
μεθα ἐκτενῶς. Διάπυρος εὐχέτης

Ὁ Κορυτσᾶς εὐλόγιος Κουρίλας.

Καὶ ἄλλο χάρισμα εἰς τὸν ἀνάξιον ἐμὲ τῆς Πορταετίσσης.
Ἐρευνῶν τοὺς παναγιογράφους ἁγιορείτας, προσεπάθουν νὰ
κυρίξω κάθε εἰς τοὺς χαρακτηριστικοὺς κατὰ προσωπικὴν τῆς
ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐπιθυμῶν νὰ φύγω ἀπὸ τετρημένον
ἀνέτυχον ἐν τῷ 282 κωδ. τοῦ ἁγ. Παντελ. τὸ ἑξῆς κεφάλαιον:
"Ὁ φωτισμὸς τῶν χαρίτων τῆς Παναγίας.. καὶ ἀειπαρ-
θένου Μαρίας" καὶ οὕτω δοθείσης μοι ἀφορμῆς ἐξιστόρησα
καὶ τὰ τῆς παναγίας Πορταετίσσης καὶ τελειώσας κατε-
πλάγη καὶ ἄπερ μοὶ γράφετε τὸ ἐκπληρώσαμεν ἐπαρ-
νε τὸν σταυρόν . . . . Idem.

Ἀθῆναι – ψυχικόν τῇ 23-3-60

Ἀγαπητέ μοι προϊστάμενε κύρ Θεόφιλε Βασιλείου
Μετὰ χαρᾶς εἶδον τὸ ὄνομά σου εἰς τὴν ἐπιτροπὴν
ἔφετος καὶ ἠχάρην ὑπερβαλλόντως διότι εἶναι ἔτος προ-
παρασκευῆς τῆς χιλιετηρίδος, ἥτις δὲν εἶναι μόνον τῆς Λαύ-
ρας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Βασιλείου καὶ τῶν Ἰβήρων. Εἶχε τὴν
ἔμπνευσιν ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος νὰ στείλῃ ἀρέσας τοὺς 3 Ἀβρι-
ανουπολίτας ἔρχοντας νὰ ἱδρύσουν νέαν Λαύραν εἰς τὸ
πρὸς Ἀρισσὸν ἄκρον καὶ τὸν Ἰωάννην Ἰβηρα ἐγγὺς τοῦ
πρωτάτου καὶ ἡ τριάς αὕτη ὑπῆρξεν ὁ πρόδρομος καὶ
ὑπάρχει καὶ σήμερον τοῦ Ὄρους ἀπὸ τοῦ τελευταίου τε-
τάρτου τοῦ Ι' αἰῶνος. Ἀναγκάζομαι νὰ ἀπευθυνθῶ πρὸς
ὑμᾶς διότι μάτην ἀναμένω τρίμηνον ἤδη χωρὶς νὰ λάβω
ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν σεβαστόν γεροντάς σας καίτοι διε-
λάμβανον περὶ ὑποθέσεως ἀφορώσης εἰς βατικὸν τοῦ τό-
που μήτημα. Εὐθυναστῶ νὰ πιστεύσω, ὅτι δὲν ἐδόθη ση-
μασία καὶ φοβοῦμαι μήπως ἠθετήθη, ἄπερ μὴ γένοιτο.
Πάλιν νὰ ὑποθέσω, ὅτι δὲν περιῆλθεν εἰς χεῖρας του τὸ
γράμμα; Διὰ τοῦτο παρακαλῶ νὰ ἔχω ἐπιστασίαν.
Νέα ἔχομεν τὰ ἑξῆς. Χθὲς εἶχον κλιθῆ εἰς τὸν ἀρχιεπι-

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

σιοπήν πρός δεξίωσιν τῆς πατριαρχικῆς ἀντιπροσωπείας ἐπί δύο ὥρας διήρκεσεν ἡ ὁμιλία, ἐν ᾗ μετέσχον ἀρχιερεῖς ὑπουργοί καί ἄλλαι προσωπικότητες, συνωμίλησα ἐν ἐκτάσει περί τῆς χιλιετηρίδος μετά τῶν συνοδικῶν τοῦ πατριαρχείου, οὕς ἐγνώριζον ἀπό τῆς ἐν τῷ πατριαρχείῳ γνωριμίας τοῦ 1937 ὅτ' ἐχειροτονήθην. Τό Πατριαρχεῖον υἱοθέτησε τελείως τήν μετάθεσιν τῆς ἑορτῆς εἰς τό 1963 καί ἐπιμένει στερρῶς ἀναμένον πάντοτε τάς τελικάς τῆς Ἱ. Κοινότητος ἀποφάσεις, ἠμούσαν δέ μετ' ἐνθουσιασμοῦ περί τῆς ἐργασίας μου, ἣν καί ἀνέμενον, ἀφοῦ, εἶπον ἄλλος καταλληλότερος δέν εἶναι. Ὁ διοικητής τοῦ ἁγ. Ὄρους - παρών καί αὐτός - σύμφωνος καθ' ὅλα μέ διεβεβαίωσεν, ὅτι πυρετωδῶς συνεχίζονται αἱ ἐργασίαι ἡ πρόσκτασις τοῦ ἀρχονταρικίου ἐν Λαύρᾳ, κατεύθυνσε δέ νά λάβῃ καί 2½ ἔκαστ πρός ἀποπεράτωσιν. Ἤρχισεν ἡ ἀντιπροσωπεία νά ἀναχωρῇ ἀπό τοῦ Σαββάτου θά ἔχουν φύγει ὅλοι. Ἕως σήμερον ἔλθωσι πρός ἐπισκέψιν μου.

Εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νά ἔχω τήν βιογραφίαν τοῦ φίλου καί συνεργάτου ἐν τῇ Κοινότητι γέροντός σου. Τό ὅλον ἔργον μου ἐτελείωσε χάριτι Θείᾳ ὁ "Ἁγιορείτικος διάκοσμος" εἰς 4 ὀγκώδεις τόμους, μόνον ἡ ἀντιγραφή ὑπολείπεται. Ἤδη ἔχουσιν γνῶσιν σχεδόν ὅλοι αἱ μοναί, εἰς ἃς ἀνέκαθεν ἔχω προθύμους συνεργάτας.

Εὐχόμενος αἰσίαν τῆς τεσσαρακοστῆς ἄσκησιν καί καλόν Πάσχα ἀναμένω ταχείαν ἀπάντησιν.

† Ὁ Κορυτσᾶς Σύμβολος Κουρίλας.

Ἀθῆναι - ψυχικόν τῇ 23-3-60

Σταυρονικήτα

Φίλε ἀγαπητέ ἅγιε προηγούμενε κύρ Εὐφρόνιε,

Μεγάλη εἶναι ἡ χαρά μου διότι εἶσθε καί πάλιν ἀντιπρόσωπος. Ὅσον ἐλιγοστεύουσιν οἱ παλαιοί τόσον φθίνει καί ἡ ζωή δυστυχῶς τοῦ ἁγίου Ὄρους καί ἐπιβή τό κέντρον τοῦ τό τῆς ὀρθοδοξίας καί περιβόλι τῆς Παναγίας προώρισται νά ζήσῃ. Ἀναμένω τό θαῦμα καί τήν ἐπέμβασιν τοῦ οὐρανοῦ. Ἡμεῖς ὅμως πρέπει νά ἀρωνιζώμεθα ὅπου διακοπτής καί "φίλῃ

θεός συγκαίμενον τῷ καίμενοντι". Ὀλίγοι ἐν τούτοις ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ προτάσσουσι τὰ πνευματικὰ ὅπλα, τό τε κράτος καὶ ὁ λαός θέλουσι διαφωτισμόν καὶ νὰ δικαιολογήσουν οἱ μοναχοὶ τὴν ὕπαρξίν των, ὅτι μέγαν προορισμόν ἔχουσι νὰ συνεχίσωσι τὸν πνευματικόν βίον, τὰς παραδόσεις καὶ νὰ στρέφωσι πάντοτε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ παρωχημένον μεγαλεῖον τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου Τόπου ὅστις ἐπὶ 1000 ἤδη ἔτη εἶναι ὁ ἀσιγκαμπτὸς φάρος ὁδηγῶν τοὺς ἐν ταῖς τριβυμίαις τοῦ βίου παλαίοντας εἰς εὔδιον λιμένα. Οἱ ἁγιορεῖται ὑπῆρξαν οἱ ἀκάματοι ἐργάται τοῦ πνευματικοῦ ἀκμπελῶνος, οἱ θαυμάσιοι χαραγωγοί προσανατολίζοντες τὸ ἔθνος πρὸς τὰ ἰδεώδη μεγαλεῖα καὶ τὸν ἑλληνοχριστιανικόν πολιτισμόν οἱ [illegible] ἀρίστοι πνευματικοὶ καὶ σοφοὶ διδάσκαλοι τοῦ ἐναγγελίου οἱ ἐμψυχωταὶ εἰς τὰς δυσκόλους τῆς δουλείας ἐποχὰς καὶ ἀνύστακτοι ἥρωες φρουροὶ καὶ πιστοὶ φύλακες τῶν τιμαλφῶν κειμηλίων καὶ σοφῶν ἀγιογραφημάτων τῆς προγονικῆς ἡμῶν κληρονομίας. Ἔσκυψαν τρόπαια ἐναντίον βασιλέων καὶ τυράννων καὶ μὲ ἀκλόνητον τὸ φρόνημα διετήρησαν τὰ προνόμια καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἁγιορειτικῆς δημοκρατίας ἐπὶ χίλια ἔτη! — οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ κράτος συνεπλήρωσε τὰ χίλια ἔτη — Ταῦτα πάντα κατ' ἐμὲ τὴν ταπεινὴν γνώμην πρέπει νὰ ἐπιδείξωμεν ἐνώπιον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Ὁ θεός με ἐνίσχυσε νὰ καταρτίσω ὑπείμων εἰς τὰς ἐπιμελήσεις τῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν τοῦ Ἄθω. νος. Ὅπως ὁ οὐρανοξύστων οὗτος καὶ ὑπερήφανος κῶνος καὶ οἱ ἁγιορεῖται πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανοι — καὶ θὰ τὸ ἀποδείξω μεν — διότι μετ' αὐταπαρνήσεως ἐξεπλήρωσαν τὸ καθῆκόν των διετήρησαν τὸν μοναχικὸν βίον καὶ τὸ ἀρχαῖον τυπικόν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐν τέλει τὸν βυζ. χαρακτῆρα καὶ τὴν ἑλληνικότητα τοῦ ἁγίου Ὄρους. καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ σημείῳ ἐξαίρεται ἡ ἡρωϊκή στάσις τῆς ὑμετέρας μεγαλοσύνης. Γράφω πολλὰ περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ κὰς Σταυρονικητιανοῦ καὶ περὶ τῶν λογίων ἀρχιμ. Θεοφίλου, Ἀβραμίου καὶ Γαβριήλ καὶ περὶ τοῦ Ξυνεσίου, ἂν ἀφῆκε μουσικὰ ἔργα καὶ ἄλλ

ἄλλο γνωρίζετε περί τῶν προσώπων τῶν τελευταίων χρόνων καί βιογραφικά τῆς ὑμετ. πανοσιολογιότητος, ἥτις ἀγωνίζεται τόν σεμνόν ἀγῶνα τῆς διατηρήσεως τῆς μονῆς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις.

Διάπυρος ἐν Κυρίῳ εὐχέτης

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίβας.

ψυχικόν - Ἀθῆναι 24-3-60

Ἐν Ἱερομονάχου

Ἀγαπητέ μοι προηγούμενε κ. Εὐσέβιε

Μετά χαρᾶς εἶδον τό ὄνομα τοῦ φίλου σου μεταξύ τῶν ἐπιτρόπων τῆς μονῆς. Ἀλλ' ἔχω ἐν μέγα παράπονον, ὅτι ἐκεῖ ἀνέβαινον καί σέ παρουσίασα ἐνώπιον τοῦ φίλου μου ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν κ. Στεφανοπούλου καί ὑπεστήριξα ἐρρωμένως τό δίκαιόν σου, ὥστε κληθείς ὁ ἀρμόδιος διευθυντής κ. Γρίβας ἐνώπιόν μας ἔλαβε ρητήν διαταγήν νά τηλεγραφήσῃ εἰς τόν διοικητήν τοῦ ἁγ. Ὄρους νά ἐπέμβῃ ὑπέρ σοῦ ἐν τῇ Ἱ. Κοινότητι καί νά βοθῇ τέρμα εἰς τήν ὑπόθεσιν μετά ταῦτα, ὅτε ἡ ἐνέργειά μας ἐστέφθη ὑπό πλήρους ἐπιτυχίας καί ἀπεκαταστάθης ἐν θριάμβῳ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, ἣν τόσῳ ἐπιτυχῶς ἐξήσκησας καί ἐξασκεῖς, ἐκτοτε μόλις ἀνεχώρησας ἐξ Ἀθηνῶν ὁ δεῖνα ἀπάντησίν σας ἔλαβον. Μοί ἔκαμεν ἐντύπωσιν τό πρᾶγμα καί σᾶς ἔγραψε περί τούτου καί ὁ Εὐάδουλος.

Τώρα ἐπέστη ἡ ὥρα νά ἐκδώσω τό μέγα ἱστορικόν ἔργον μου περί ἁγίου Ὄρους, ὅπερ ἐπί 60 ἔτεσιν ὅλην παρασκευάζω καί φρονῶ, ὅτι ἐπί τῇ χιλιετηρίδι προσφέρω δε ὕψιστον εἰς τήν πνευματικήν μου πατρίδα, ἀντεπαιρινόμενος ἅμα καί εἰς τάς συνεχεῖς τῶν ἐμοῦ φίλων πατέρων ἐπιμελήσεις ὁμοίως καί εἰς τάς προτροπάς τῶν ἐνταῦθα νά μή ἀφήσω ἀνέκδοτον τό ἔργον. Εἶναι ὁ Πρόδρομος τῆς ἱστορίας μου, τετράτομον ἐκ 3000 περίπου σελίδων καί ὀνομάζεται «Ἁγιορειτικός διάκοσμος» καί περιέχει πάντας τούς ἐπισήμους καί λογίους ἄνδρας καί μεγάλους εὐεργέτας οἵτινες ἐδημιούργησαν τό μεγαλεῖον τοῦ ἁγίου Ὄρους καί δίδωσαν τήν φήμην αὐτοῦ εἰς ὁλόκληρον τόν κόσμον ὥστε νά καταστῇ σεβαστόν τό ὄνομα, γενικόν προσώνυμα καί

κέντρον τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ φορεὺς τῆς ἁγιότητος καὶ σοφίας, καὶ ὁ ἀριθμὸς τούτων δὲν εἶναι ἀσήμαντος, καταρθωσε χάριτι θείᾳ ἐργαζόμενος ἀνενδότως καὶ ἐρωτῶν τὰς βιβλιοθήκας νὰ συμπληρώσουν περὶ τοὺς 2.500.

Θέλω τώρα νὰ μοὶ πέμψης τὸ ταχύτερον δύο βιβλία τοῦ μακ. Εὐδοκίμου προηγουμένου, κατάλογον τῶν ἐπιβήμων ἐγγράφων καὶ τῆς βιβλιοθήκης πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀπαιτούντων εἰς τὴν μονὴν σας εἰδήσεων. Ἐπίσης τὸ τῆς Ἐξαρλίας βιβλίον τοῦ γέροντός σου μετὰ τῆς βιογραφίας καὶ τοῦ Εὐδοκίμου ἐπιδυνάπτων ἔφεσε καὶ τὴν ἰδικήν σου. Θὰ μὲ ὑποχρεώσης εἰς τοῦτο μεγάλως

Διάπυρος εὐχέτης πρὸς Κύριον

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίλας.

Ἅγιε καθηγούμενε κὺρ Παΐσιε, τοῦ Καρακάλλου

Καυχῶμαι ὡς πιστὸς φρουρὸς καὶ ὑπηρέτης τῶν συμφερόντων ἐν γένει τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ δοῦλος ἄξιος πάντων τῶν ἁγιορειτῶν ὅσοι ἔρχονται ἐνταῦθα εἴτε ὡς ἰδιῶται εἴτε ὡς ἀπεσταλμένοι τῶν μονῶν. Πρὸς τὴν ὑμετέραν δὲ πανοσιολογιότητα, ἧς ἐξετίμησα τὸ ἦθος ἀπὸ τῆς διαμονῆς ἐν τῇ κοινότητι, τρέφω ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν καὶ συμπάθειαν. Ἀλλὰ καὶ εὐλάβειαν ἐπὶ τῇ ἀξιολόγῳ ποιμαντορίᾳ καὶ ἀνεδείχθη ὄντως πιστὴ θεματοφύλαξ τῶν θαυμασίων ὑποθηκῶν ἃς ὑπηγόρευσε κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν ὁ καλὸς βασιλεύς, ὅστις ὄντως τιμᾷ τὴν μονὴν καὶ τὴν γενέτειραν του.

Ἀλλ' εἰς ἐμέ, ὅστις μετὰ νεανικοῦ ζήλου περιεποιήθην τὴν κοινοτικὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ πρὸς τὸν βασιλέα δοξοφαγίστου, δὲν ἐφάνη συνεπής. Βεβαίως συνέβη ἀνωμαλία, ἧς ἐγὼ δὲν ἤμην κάθαρμα αἴτιος. Ἔλαβον τὸ γράμμα καὶ τὸ κειμήλιον καὶ ἔσπευσα ἀμέσως ν' ἀναφέρω εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν μεγαλειότατον καὶ μοὶ ὥρισεν ἡμέραν καὶ ὥραν. Μεταβαίνουσα ἔπειτα ἡ κοινότης μοὶ ζητεῖ γράφῃ νὰ βραδύνω, διότι ἔρχεται ἐπιτροπὴ ἀλλὰ ἦτο ἀργά. Ἦλθατε, σᾶς ἐδεξιώθην καὶ ἑτοιμαζόμεθα

νὰ ἐμφανισθῶμεν εἰς τὸν πρωθυπουργόν μας Α. Παπάγον. Ἐτρέξατε καὶ ἐπετύχετε πρὶν μεταβῇ εἰς Ἰταλίαν νὰ μᾶς δεχθῇ ἢ νὰ σᾶς δεχθῇ (δὲν ἐνθυμοῦμαι) τὴν προτεραίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του. Ὥρισε τὴν ὥραν καὶ τὸ ὑπουργεῖον σᾶς ἐφήτησεν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον καὶ ἀεροδρόμιον. Δὲν ἠδυνήθη νὰ σᾶς ἀναπαύσῃ. Τότε τηλεφωνεῖ εἰς ἐμὲ νὰ σπεύσω τὸ ταχύτερον νὰ παρουσιασθῶ, ἄφθως δὲν προλαμβάνομεν. Τί ἔπρεπε, παρακαλῶ, νὰ κάμω; Τὸν συνήντησα καὶ ἐτελείωσε καὶ τὰ ἄλλα βητήματά σας. Ἀπορῶ ἔστοτε γιατί παρεξηγήθην καὶ δὲν μοῦ ἔστελλε τὸ σχετικὸν εὐχαριστήριον; Ἔστοτε αἱ σχέσεις μας εἶναι διακεκομμέναι.

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις ἔστω μετ' ὑμῶν.

† ὁ Κορυτσᾶς εὐλόγιος Κουρίλας

ψυχικόν 1-4-60.

Ἀθῆναι – ψυχικόν τῇ 1-4-60.

Ἀγαπητὲ ἅγιε Καρακαλλοῦ κὺρ Βασίλεις[1]

Εὐχαριστῶ διὰ τὸ πρόθυμον καὶ τὴν ἐξονυχιστικὴν ἔρευναν. Ἐπαινῶ τὴν ὑψηλοῖον ταπείνωσιν – ἰδοὺ σπανία ἀρετὴ εἰς τοὺς μοναχιζομένους ἁγιορείτας, ὅλοι φιλοδοξοῦσι νὰ φαίνωνται λογιώτατοι καὶ σοφοί, ὡς βλέπομεν ἐν τῇ "ἁγιορ. βιβλιοθήκῃ" καὶ τὸ κακὸν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἱδρυτοῦ. Πρὸ τοῦ ἐκκοσιοῦ αἰῶνος δὲν ὑπῆρχε τὸ ἐξάστωμα, ὅπερ ἀναιρεῖ τὴν βάσιν τῆς μοναχικῆς πολιτείας. Ὁ πατὴρ Βασίλειος δὲν θέλει νὰ γίνῃ ἀεροβάμων ἰδιαίτερος, οὔτε διφρηλάτης φαέθων, ἐκτιμῶ καὶ ἀποδέχομαι πλήρως τὰ λεγόμενα καὶ καταφέρομαι ἐναντίον τῶν δαιμονιοσόφων τούτων, οἵτινες ἐξευτελίζουσι τὸ ὄνομα τοῦ ἁγιορείτου καὶ ἀπολογοῦμαι. Ὁ "Ἁγιορειτικὸς διάκοσμος" δὲν περιλαμβάνει μόνον λογίους καὶ συγγραφεῖς ἀλλὰ καὶ ἑτέραν τάξιν μοναχῶν, οἵτινες ἐσφυρηλάτησαν τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἁγίου Ὄρους ἱστάμενοι ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ ἐν τῇ διοικήσει καὶ διακυβερνήσει τῶν μονῶν καὶ ἐν γένει τοῦ κοινοῦ καὶ ἀνεδείχθησαν οἱ συλλοβοῦται τῆς ἁγιορειτικῆς πολιτ-

[1] Ἐν τῷ μετὰ χεῖρας βιβλίῳ μου γράφω ἐν ἐκτάσει περὶ τῆς προελεύσεως καὶ τῆς γραφῆς α') τὸ ὄνομα εἰσώθη ἐν Πελοποννήσῳ εἰς μονὴν καὶ ἀρχαίας οἰκογένειας καὶ γράφεται εἰκ. ὡς καὶ εἰς τὰ ἀρχαῖα ἔγγραφα. ἐκ τῆς "Ἱστορίας τῶν μοναχῶν" παρακάθιον ἐλέγετο τὸ ἐπανακαλούμενον. β') ὑπάρχει πόλις ἐν Ρουμανίᾳ ἵδρυμα τοῦ Καρακαλλᾶ δὲν μοῦ ἀρέσει τὸ ξενικόν, προτιμῶ τὸ καλόν. Ἰδοὺ τὸ σπουδαῖον νέον διὰ τὴν μονήν. Ἀνεκάλυψα τὸν ἱδρυτὴν Καρακαλλᾶν ὀνομαζόμενον τὴν ἐσύνβριστον, ἐὰν ἐγκρίνῃς, ἐπιδώσατε.

καὶ δημοκρατίας — τοῦτο εἶναι ὁ ἀγλαώτερος καρπὸς τῆς πνευματικότητος τοῦ τόπου — ἐντεῦθεν, ἀγαπητέ, τούτων καὶ τὴν ὑμετέραν ὁμολογιότητα, ἣν ἐγνώρισα καλῶς καὶ ἐξετίμησα παραγενόμενος εἰς τὴν μονήν, καὶ εἶδε ὁ μόνος μεθ' οὗ συνεζήτησα τὰ δέα πράγματα καὶ ἐσυνεχίσαμεν καὶ ἐν τῇ πρὸς Κορυτσᾶς πορείᾳ. Ἄλλως εἶδε καὶ λογιώτατος. Σᾶς προδίδει ἡ ἀπταιστος καθαρεύουσα καὶ τὰ δημοσιεύματα, ἃ εἶναι καὶ γνωστά, ἀλλ' ἔχει σημασίαν ὅτι δὲν εἶναι κοινολογούμενα καὶ τετριμμένα καὶ πιθανὸν νὰ ἔχωσι καλλιτέρας γραφὰς οἱ κώδικες ἐφ' ὧν προέρχονται οἱ ἄλλοι ἀντιγράφουσιν ἐξ ἐντύπων καὶ ἐν πολλοῖς διαστρεβλώνουσι — ὁ ἀνθρωνυμικὸς εἶναι θαῦμα καὶ δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ἐκ τοῦ βιβλίου — εἰς ἐπὶ πλέον λόγος νὰ μοὶ στείλητε κατάλογον — Τίς ἡ γνώσις τοῦ Ἀθανασίου; πῶς δὲν ἔδωκεν ὁ Λαίρας τὴν ῥάβδον; Ἀβέρκιος ἢ Ἀρσένιος, ἐγνώρισε γράμματα ὁ μακὰ Κοδράτος, ὃν ἐγνώρισα, διότι ἐσύχναζον τὸ κελλίον, ὅπου εἶχε συμπολίτην τὸν μακὰ Δημήτριον, καὶ ἦτο χαρίεις καὶ ἀκριβέστατος. Βλέπετε εἶμαι ἀκριβολόγος καὶ ἐπιμένω νὰ μὴ γίνωμαι στόχος ἐπιπολαιότητος. Χάρις τῷ Θεῷ οὐδεὶς εἰς τοὺς 50 καὶ πλέον ἐκδοθέντας τόμους καὶ εἰς τρεῖς ἐκατοντάδας τῶν ἄρθρων μου καὶ διατριβῶν ἐτόλμησε νὰ μὲ ἐλέγξῃ, ἐνῷ ἐγὼ οὐδενὸς ἐφείσθην τῶν παρανομούντων καὶ καταπτυομένων τὴν ἐπιστήμην, διαστρεβλωτῶν δὲ τὴν ἀλήθειαν. Εἶναι ὁ σεῖον τῆς ἐπιπολαιότητος καὶ τῆς πνευματικῆς καὶ φιλολογικῆς ἀναρχίας. Θὰ ἤθελον νὰ μάθω, ὁ βαθὺς μαθητής ἦτο πρὶν εἰς τὸ ἐν Κορυτσᾶς κελλίον ῥάπτης καὶ τί γράμματα ἐγνώριζε καὶ ἂν σώζεται γραπτόν τι. Ἐπίσης καὶ διὰ τὸ πολυθρύλητον κελλιωτικόν σας ζήτημα. Εἰς ποῖον κελλίον ἦν ὁ Τσάρκης; Ἀλάθητος εὐχέτης

ὁ Κορυτσᾶς εὐλογητὸς Κουρίλας.

Ἀθῆναι — ψυχικὸν τῇ 1-4-60.

Ἀγαπητέ μοι γέρον Παντελεήμον,

Σᾶς εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὸν κόπον τῆς ἀντιγραφῆς τῶν κεφαλαίων τοῦ πατριάρχου Νικοδήμου. Ἀπὸ τοῦ τελευταίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ἀρχίζω νὰ ἀμφιβάλλω, ἐὰν ταῦτα εἶναι τοῦ ἡσυχαστοῦ Ἰωάννου ὃν γνωρίζω καὶ ἀγαπῶ. Ἐπιμένω νὰ μοὶ στείλῃς βιογραφίαν καὶ ἀναγραφὴν τῶν συμποσιακῶν καὶ τῶν καταλόγων καὶ εἴτε ἄλλο μέτρον ὑπὲρ τῆς βιβλιοθήκης ἐλάβετε καὶ ὑπὸ ποίους δανείζετε ὅρους καὶ πῶς παραχωρεῖτε τοῖς ξένοις τὴν ἀντιγραφήν. Ἡ Λαύρα πρέπει νὰ τηρῇ τὴν ἀρίστην τάξιν πρὸς περιφρούρησιν τῶν βιβλίων καὶ δὴ τῶν χειρογράφων. Περὶ τοῦ καταλόγου εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς γράψω, ὅτι εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ὁ καλλίτερος, ὅταν μάλιστα εἶναι τῆς χειρὸς τοῦ Παντελεήμονος. Ἔχω τινὰς παρατηρήσεις σημειώσει, ἀλλὰ τώρα δὲν σύναιρῶ. Ἀνέμενον καὶ μετ' ἐμοῦ ὅμπας ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος νὰ ἴδῃ καὶ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κατελόγου τοῦ τόσον κακῶς ἐκδοθέντος. Ἡ ἐκτύπωσις πιστεύω μετὰ τὰς λουτρὰς σὺν Θεῷ νὰ ἀρχίσῃ. Ἤδη παρ' ὅλων τῶν μονῶν πλὴν τῆς τοῦ ἁγ. Παύλου ἔλαβον μετὰ προφανοῦς προθυμίας ὅτι ἐζήτησα, ὅπως καὶ τινὰς βιογραφίας ἀξιολόγων προϊσταμένων. Ἐκεῖνο ὅπερ μοὶ κάμνει ἐντύπωσιν εἶναι ἡ μεγάλη χαρὰ καὶ ὁ ἐνθουσιασμός, μεθ' οὗ ἠκουσίθησαν, ὅτι ἐπεφέρετο τὴν ἔκδοσιν. Εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς εἴπω τὰ κολακευτικὰ λόγια, ἅπερ κατὰ πρῶτον ἀκούω ἐκ τοῦ στόματος τῶν Ἁγιορειτῶν. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἠμπορέσω νὰ εὐχαριστήσω ὅλους. Εἶμαι ὑποχρεωμένος ν' ἀκολουθήσω αὐστηρὸν κανονισμόν, ἄλλως θὰ ἐπελάμβανα. Εἰς τὸ πάνθεον τοῦ «Ἁγιορειτικοῦ διακόσμου» ὀλίγοι δύνανται νὰ ἔχωσι θέσιν καὶ ἁρμόζει τὸ «πολλοὶ κλῆτοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί» ἢ κατὰ τοὺς ἀρχαίους «βακχοὶ πολλοί, ναρθηκοφόροι δὲ ἄρα». Λυποῦμαι διότι δὲν εὗρον, ὅσους ἤθελον ἐν Λαύρᾳ, ὅπως π.χ. ἐν Βατοπεδίῳ ἐπιβήμους καὶ διακριτικοὺς συγγραφεῖς. Πλὴν πρόπτεται τις εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου ἀκατάσχετον ἀρχεῖον;

Εἰς τὸν ἀγαπητόν πατέρα Ἥλιον ἔλαβον ἀλλεπάλληλα γράμματα, ὅπερ ὡρίζε καὶ προθεσμίαν βραχεῖαν νὰ ἔχῃ ἀπάντησιν. Ἐθυσίασα ἕνα μεσημέρι πρὸς χάριν του ἀλλὰ σήμερον θέλει καὶ συμπληρωματικά, νὰ τὸν εἴπῃς νὰ ἀρκεσθῇ εἰς ὅτι ἔγραψα. Πτίγομαι, διὰ τὸν «Ἁγιορ. διάκοσμον» ἐφάγαμεν τὰ πάντα, δύο ἔργα ἐκτυπούμενα ἠκατέλειψα εἰς τὸ μέσον, δὲν ἀδιαφορῶ νὰ πιῶ νερό. Ἐπιστρέφω τὰ γράμματα καὶ εἰπὲ του «ἐκμήρυνας τοῦ αἰτεῖ-

Εἰς τὸν παρεσβύφόν μου Πανίστον ἀσπασμούς καὶ καλὸν Πάσχα.

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίλας.

υ.γ. Τὰ γράμματα ἀνήγνων καὶ σὲ θαυμάζω μὲ τὴν ὑπομονήν. Ὡραῖα τοῖς τὰ λέγεις, ἀλλ' ἐὰν μὴ ἀκούσῃς διὰ τὴν βιβλιοθήκην τουλάχιστον πρέπει νὰ ἀκούσουν.

Ψυχικὸν τῇ 16 Ἀπριλίου 1960

Σεβάσμιε ἀγαπητὲ πνευματικέ μου Σωφρόνιε,

Ἡ ἀπάντησίς σας μὲ εὐρίσκει πλήρως ἱκανοποιημένον εἰς τὰς προσδοκίας. Τὸ ἄρθρον εἶναι ὄντως ἀνέμενον χρέημα παρὰ τοῦ κοινοῦ φίλου θεοφιλεστάτου Βασ. Κριβοσίν ὅνπερ ἔλαβον μετὰ ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐντεῦθεν εἶχον παρακαλέσει νὰ μοὶ στείλῃ τὸ περὶ Γρηγορίου Παλαμᾶ τοῦ J. Meyendorff (1959) μοὶ ἔστειλεν ἐπὶ τέλους καὶ ἐγὼ ἀντὶ χρημάτων (ὧν δυσχερῶς τὸ ἐμβάσμα) κατὰ τὴν συμφωνίαν στέλλω αὐτῷ τὸ «νέον λεξικὸν ὀρθογραφικὸν καὶ ἑρμηνευτικὸν» τοῦ Δ. Δημητράκου σ. 1526, 8ον μεγ. ἐπὶ ἀρίστου χάρτου. Εὐχαίρω ὑμῖν ἀπὸ ψυχῆς ὅτι τὸ πνευματικὸν σύδιον τοῦ Ἔθνους συνεχίζετε ἐν τῇ μεγαλυτέρᾳ πρωτευούσῃ τῆς Εὐρώπης ὑπ' ἀρίστους οἰωνοὺς στήσαντες ὡς ὡραῖον μέρος τὸ ἡσυχαστήριον καὶ ἐγκαινιάζετε τὸ μοναστικὸν σύστημα, ὅπερ μόνον κατὰ τύπους διατηροῦν ἐπὶ τὰ δύο μεγάλα πανεπιστήμια. Ἔχετε καὶ ἕνα καλὸν Ἕλληνα ἐπίσκοπον τὸν ἀξιέπαινον Βίρμπον, ὃν ἐγνώρισα τῷ 1937 ὡς ἐφημέριον καὶ τὸν νέον φίλον, ὃν ἀγνοῶ πάντων, εἰς καὶ ὅθεν εἰς ἀμφοτέρους διαβιβάζετε, δέομαι, τοὺς χαιρετισμούς. Ἀλλὰ θέλω καὶ μίαν μικρὰν ἀνάλυσιν τῶν περὶ τοῦ πνευματικοῦ πατρός σου βιβλίων καὶ αὐτὰ τὰ βιβλία νὰ δημοσιεύσω σχετικὰ εἰς τὴν γν. βιβλιογραφίαν τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὁ ἀδελφὸς Εἰρουανός ὑπενθυμίζει τὸν ἀναχωρητὴν τοῦ Λαυσαϊκοῦ καὶ δίδον νὰ μὴ μείνῃ ἐκτὸς τοῦ βιβλίου μου. Ἀπὸ τὸν Κατάλογον Ζένο βιβλιοπώλου ἐν Λονδίνῳ τὸν διωθυντὴν κ. Κυμπάτζην (νομίζω πῶς γνωρίζω ὡς φοιτητήν) καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ ὁρίσῃ συμπαθητικὴν τιμὴν ὡς εἰς ἐξόριστον τῶν Ἰταλῶν ἐφάρχην ἀπὸ τοῦ 1939 εὐρισκόμενον μακρὰν

τῆς Κορυτσᾶς, αἱ τιμαὶ νὰ σημειοῦνται εἰς δραχμὰς - ἐπιθυμῶ νὰ ἀγοράσω τὰ ἑξῆς:

1. Historia politica et patriarchu Constantinopoleos Epirotica.
2. Leo gramaticus Chronografia
3. Paulus Silentarius etc.
4. Theophanes continuatus.
5. Theophylacti Simocattae historiarum libri VIII

Βεβαίως! ἔχουσι τὴν θέσιν καὶ οἱ ῥωσσοι βεβεδῆφοι εἰς τὸν «ἁγιορειτικὸν διάκοσμον» μετ' αὐτοὺς οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Βούλγαροι καὶ ἔσχατοι οἱ ρωμάνοι ὧν ἀπὸ τῆς λαυριωτικῆς συλλογῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἀγιάζει καὶ διωθύνει τὸν θεοπάσιον ὕμνον τῶν ἑορταζόντων ὁ νίος Κουμουζέλης πανταχοῦ ὁ Βλάχος ὃν ἡμεῖς γυρεύομεν νὰ ἀκούσωμεν κοσμοῦντα τὴν μεγάλην Πανήγυριν τοῦ Λαυριώτου Ἀθανασίου τὸν ὕμνον τοῦτον ἐκαλέσαν ὑμᾶς ὁ πολιοῦχος τοῦ Λονδίνου ν' ἀναμέλψητε ἐν τῇ πόλει του, μέλος ἀναρμόνιον ὀρθοδοξίας, ὅπως εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τὸν συμπολίτην του Θεόδωρον μοναχὸν νὰ προσαγάγῃ τοὺς Βερεττανοὺς εἰς τὸ φῶς τοῦ εὐαγγελίου. Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ τάλαντον ὅπερ ἐμπιστεύεται σοι ὁ ἡμέτερος κύριος. Ἀλλ' ἐκεῖ ἐν τῷ Καρουζέλῳ καὶ ἀγὼν τοῦ Καλλινίκου ἐπῆρξε καὶ ἕτερον φιλέρημον ἄθλον τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος, ὃν συνήντησα πρὸς ὀλίγον τῷ 1913, ἦν καὶ οὗτος, ὡς ἤδετο ἐν τῷ ὄρει Πρύτανις ἢ καθηγητὴς ἐπιστήμας. Δὲν πρέπει λοιπὸν καὶ διὰ τὸν ὑψιπέτην αὐτὸν ἀετόν, ὅστις δὲν ἠρέσκετο ὡς οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν χθαμαλῶν νὰ πετάξῃ ἀλλὰ ἔστησε τὴν ἀλυσωτὴν ἐκείνην ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ Καρουζέλου κλίμακα δι' ἧς μόνον οἱ ἐξουδετερώσαντες τὸ βάρος τῆς σαρκὸς ἠδύναντο ν' ἀνεβοκατεβαίνουν. Εἶχον δὲ σύσκηνον καὶ Παρθένιον τινα ἄλλα "τίς λαλήσει τὰς δυναστείας σου, Κύριε" καὶ τὰ μεγαλεῖά σου τίς διηγήσεται; τὴν δρᾶσιν τῶν ἐθνικῶν ῥώσων εἰς τὸ Παρίσιον καὶ τὰς Εὐρώπας; ἄλλοτε ἐξεστράτευον οἱ ἁγιορεῖται μετὰ τῶν πατριαρχῶν τῆς ἀνατολῆς εἰς τὴν οὐκρανίαν καὶ Μικρωσίαν ν' ἀναχαιτίσωσι τὰς ὁρδὰς τῶν Ἰησουϊτῶν νεοσυσταθέντος πάπικοῦ τάγματος, οἵτινες ὡς ἄγριοι ὤρμησαν θῆρες - κάτω λύκοι κατὰ τῶν θεοσεβῶν - μὲ τὴν ψευδοσημαίαν τῆς οὐνίας νὰ διαθρέψωσι τὸ νέον ἡμερολόγιον καὶ νὰ εἰσδύσωσι εἰς τὴν Μικρὰν Ρωσσίαν. Ἀλλ' ὁ

ἡγεμὼν τῆς Μολδαυΐας Μιχαὴλ ὁ Μπρόβας ὡς γνήσιος
ὁπαδὸς τοῦ Χριστοῦ ἡρωϊκῶς ἀπέφρουσεν αὐτούς,
ἀνιχνεύμενος ὑπὸ τῶν ἀμφιβόλων τοῦ ὅρους. Νῦν οὗτοι ἔστρεψαν τὸ φρούριον εἰς τὴν παρδίαν τοῦ πατριαρχείου καὶ ἵδρυσαν τὴν πρώτην γαλλικὴν κοινότητα τῶν ὀρθοδόξων ἐν μέσῳ τῶν Παρισίων. "Ὡς θαυμαστὰ σὰ ἔργα, Κύριε, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοί σου". Αὐτὸ τὸ τρόπαιον ἀποτελοῦν τὴν ἐνδοξοτέραν ἱστορίαν τῶν ἀγωνιστῶν Ῥώσσων πρέπει νὰ σιωπηθῇ; Εἰς ὑμᾶς τὸν ἄρον πνευματικὸν Σωφρόνιον καὶ τὸν θεοφιλέστατον τῆς Κασάνης ἄγγελον κὺρ Κασσιανὸν ἀπόκειται ἐξιστορήσετε τὸ μέγα γεγονός, ἐν ὁλίγαις προθύμως διαπλασιάσαντες αὐτὸ ἐν τῇ "ἁγιορειτικῇ διακόσμῳ". Τὸ ἄρθρον θὰ εἶναι ἐν τῷ τελευταίῳ τοῦ βιβλίου μου καὶ θὰ φέρῃ τὰ ὀνόματά σας ἐπικεφαλῆς. Μὲ τὸν ἀγαπητὸν συνάδελφον δὲν συνηντήθημεν εἰς Ἀθήνας εἰμὴ ἁπαξ τυχαίως κατ' ὁδόν. Σᾶς εὔχομαι ἐγκαρδίως μὲ τὴν χαρὰν τῆς ἀναστάσεως νὰ ἑξημερώσετε. Ὁ Κορνίας Εὐλόγιος Κουρίλας.

Υ.Γ. Ὁ ἐν τοῖς μακαριστοῖς Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης πρὶν τῆς ἀρχιεπισκοπείας του ἐξέδωκε ἐν τεύχει τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλλ. ὀρθοδόξου κοινότητος τοῦ Λονδίνου. Παρακαλῶ θερμῶς νὰ εἴπητε εἰς τὸν θεοφιλέστατον κὺρ Ἰωάννην νὰ ἀναρτηθῇ νὰ μοι στείλῃ ἓν ἀντίτυπον ἐδῶ καὶ ἐπὶ πληρωμῇ.

Ἠγάπησε ἐν Χριστῷ ἅγιε ἀδελφὲ κὺρ Θεόμελε.

Ἐν τῷ ἀναστάντι σήμερον Χριστῷ ἀφίημι ὑμῖν τὸ σφάλμα, ὅπερ ὅστε καὶ ἂν μὴ εἴπητε εἶναι ἀδικαιολόγητον διὰ νέον ἱεράρχην πρὸς γνήσιον φίλον συνάδελφον ἐνδιαφερόμενον τὰ μάλιστα περὶ αὐτοῦ. Μᾶς ἐβασάνισεν ἀδίκως καὶ παρεμόγησε ὅλους μας ἐπὶ τρίμηνον διαπορουμένους τί ἂν ἄραγε συμβαίνει, εὐτυχῶς ὅτι δὲν συνέβαινε τίποτε καὶ αὐτὸ μᾶς ἱκανοποίησε πλήρως. Οἱ νέοι, ὅταν βαρύνωνται ἔτη, θὰ μαρανθῶσι παραπαίρως καὶ δὲν θὰ γένωνται μέφρονες ὑμῶν τῶν γερόντων (συμβουλὴ ἀδελφική) θὰ εἴμεθα εὐτυχῶς πτηνιέστεροι καὶ φιλοφρονέστεροι. Ὁ λίαν μοι προσφιλὴς Ἀρχιμανδρίτης κὺρ Σωφρόνιος ἀπὸ τοῦ Ἁγιονορείου μοι ἔστειλε τὴν βιογραφίαν ὡραῖον σχεδιάγραμμα. Ἐγράφομεν ἀπαντῷ εἰς αὐτὸν ἀφοῦ ἔλαβον ἀπάντησίν σας, ἐκεῖ ἠτοιμάζομεν νὰ τὸν ἐρωτήσω τὸ δεύτερον περὶ ὑμῶν ἐπὶ εὐτυχεῖ...

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Τὸ βιβλίον περὶ Παλαμᾶ ἔλαβον. Καλὸς ὁ κ. Meyendorff ἀλλὰ ὡς εἴπατε ὀρθῶς, δὲν ἐξαντλεῖ τὸ θέμα ~~[illegible]~~ καὶ ἐὰν μεγάλοι θεολόγοι ὅπως εἶναι οἱ ῥῶσσοι φαίνωνται ἐλλιπεῖς εἰς τὸ θέμα τοῦτο τί νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ νεήλυδος θεοσεβοῦς θιονυσιάτου, ὅστις ἀκαταπαύστως ἀνέλαβε τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀπάντων τοῦ Παλαμᾶ; Ἀπέτυχε τὸ ἐγχείρημα τοῦ μακαρίου ὄχι διότι οἱ ἀναλαβόντες τὴν ἔκδοσιν μετενόησαν, ἀλλὰ διότι δὲν ἐθεώρησαν ἄξια ἐκδόσεως, καὶ οὕτως ἔγραψαν νὰ μὴ σταλῶσι τὰ κείμενα ὅθεν ἐπεστράφησαν τὰ προτεγόμενα, ἅπερ εὑρέθησαν εἰς χεῖρας τοῦ Λαυρίωτου Μελχισεδέκ, εἶτα Βατοπεδινοῦ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ ὑποκαστικοῦ του εἰς τὴν ἐκκλησ. ἐφημερίδα. Κατὰ τὴν συμφωνίαν ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν σας τὸ λεξικόν τοῦ Δημητρακοῦ. ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι βαρὺ ἴσως δύο λίτρας, ἀναμένομεν τὸ θέρος τὸν ἐρχομόν σας.

Θὰ ἐπεθύμουν νὰ μάθω εἰς ὁ διάδοχος τοῦ ἀποβιώσαντος μητροπολίτου; Ἢς ἀπέλθωμεν νὰ ἐξεγείρωμεν ἐκ τοῦ τάφου τὸ Κύριον τῆς δόξης καὶ ἂς τὸν προϋπαντήσωμεν μὲ τὴν χαρὰν τῆς ἀναστάσεως.

Ἐν Χριστῷ ἀδελφός.
ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίλας.

Ψυχικὸν τῇ 16-4-60

Ψυχικὸν τῇ 18-4-60

Ἀγαπητέ μου ἅγιε Ἀρχιμανδρίτα Χριστόδουλε

Πλήρωμα ἀγάπης. Πρῶτον χαιρετῶ μὲ τὸ κοσμοχαρμόσυνον κήρυγμα τῆς ἀναστάσεως τὸν παλαιὸν φίλον.

Ἦτο ὄντως κατόρθωμα ἡ ἀνέγερσις τῆς ἐπιγραφῆς ἥτις καθίσταται τέλειον εὐαγγελιστριανὸν τὸν μακάριον θεμόνιον. Ἔχει τινὰ καὶ εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Τυφίνου, ἣν ἰδίαις δαπάναις ἐξέδοτο. Τὴν ἱστορίαν τοῦ σχολείου ἐγνώριζον καὶ γράφω κατὰ πλάτος ἐκ τῆς ἐν Λαύρᾳ ἀλληλογραφίας τοῦ πρώην Ἀρτῆς Νεοφύτου. Ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν τὴν παραμυθίαν διὰ τὸ ἱερὸν σιγίλλιον ὅπερ κατέχει ὁ ἐκεῖ ἐν Κωνσταντίνῳ ἀγωνιστής, καὶ οὗτος ἔλαβε φωτογραφίαν ὁ ἐν Κωνσταντίνῳ ἀκόλουθος τοῦ παρὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις καθηγητοῦ... μοι ὑπεσχέθη, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκαμε νὰ τελειώσῃ τὸ ῥήτωρ ἢ ἀντίγραφον ἢ φωτογράφημα. Εἶναι

σπουδαῖον τό ἔγγραφον, διότι ἡ μονή δι' αὐτοῦ ἀναγνωρίζεται ὡς πατριαρχική. Θά ἦτο καλόν νά τό ἀφιερωνον εἰς τό μοναστήριον τό ἔγγραφον καί νά τοῦ δώσης δωτήριον. Ἐπί τῇ βάσει αὐτοῦ δυνάμεθα νά προκαλέσωμεν ἄλλο περιέχον καί τόν ἅγ. Νικόλαον. νά ἀναγνωρισθῇ νέος κτίτωρ ὑπό τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου, ὅστις εἶναι εὐτυχῶς ἀρβανίτης ἐκ τῆς ἐπαρχίας Κορυτσᾶς. Νομίζω ὅτι ὁ καθηγητής τῆς Θήνας ὅστις δέν εἶναι εἰδικός, τον καταφέρει νά τοῦ πάρῃ τό πρωτότυπον σιγίλλιον καί ἐάν τοῦτο συμβαίνει πρέπει νά λάβωμεν τά μέτρα πρίν τό πωλήσῃ.

Εἰς τάς ἐμνάδας τῆς Παναγίας. αἵτινες συμβολίζουσι τό ἔργον τῶν Μυροφόρων εὐχάς καί εὐλογίας. Χαίρετε καί ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθός ὑμῶν πολύς ἐν τοῖς οὐρανοῖς καί ἀπόδειξις ὅτι ὁ γλυκύς Ἰησοῦς σάς πῆρεν ἀπό τόν κόσμον καί σάς ἀνέβασε ὑψηλότερον ἀπό τούς κοινούς θνητούς ἵνα σάς δικαιοπράξῃ τάς ἀναπαύσεις τῆς ψυχῆς. Χαῖρε ἡ ἁγία ἡγουμένη τῆς ὡραίας κυψέλης.

Διάπυρος εὐχέτης.

+ ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ψυχικόν τῇ 20-4-60

Σύν τῷ Χριστός ἀνέστη.

Ἀξιότιμε κ. Παντελῆ Πατέρα, ἐφημεριοτά Χίον.

Μόλις ἀνεκοινώσαν ὁ πρωτοσυγκελλός μου ὅτι ἐλθών δέν σάς ὡμίλησε περί ἐκδόσεως τοῦ χειρογράφου μου "Πατερικοῦ ἀλλά περί ἀγοράσεως ἐκδοθέντος βιβλίου! τελείαν παρεξήγησις καί ἐπί τούτῳ πολύ ἐστενοχωρήθην, διότι δέν ἐκαταπιεύθην ποτέ τήν ἐπιστήμην τά βιβλία μου ἐκτός 200-300 μικροτέρων ἔργων. - εἶναι τόμοι ἄνω τῶν 50 (ἀνθ' ὧν καί τό πανεπιστήμιον μέ ἀνεκήρυξε τόν μεγαλήτερον συγγραφέα τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, τά βιβλία μου. λέγω μοιράζω ὅλα δωρεάν, ἵνα κατά πάντων "πληθυνθῇ ἡ γνῶσις". Ἡ συνάντησις μας ἦτο ὅλως τυχαία, Ἦν τοῦ ἁγ. Ἀντωνίου. εἶχον ἱερουργήσει εἰς τήν ἁγίαν φιλοθέην καί ἐξελθών τοῦ αὐτο-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

κινήτου περιβιβάσαν ἀπέναντι τῆς οἰκίας μου – ὅπόταν ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ἐρχόμενος ὑμεῖς μέ συνήντησατε, μέ ἐχαιρετίσατε εὐλαβῶς, ὅπως πάντοτε, καί ἐγώ σᾶς ἀμείβησα. Ἤλθον περί τοῦ ἁγίου καί ὁ λόγος ἀσυναισθήτως ἦλθεν εἰς τό "Πατερικόν" καί εἶπον ὁλονεύ ἀποτελούμενος: Τό βιβλίον μου πρέπει νά ἐκδοθῇ παρά τῆς εὐλαβεστάτης – καί αὐτή εἶναι ἡ κοινή γνώμη οἰκογενείας Πατέρα. Πολύ χαιρίζει ἡ καλήσας μήτηρ ὅταν ἀποθάνῃ θά τό ἔχῃ εἰς τήν ἀγκάλην θά εἶναι τό κρεβάτι τοῦ Παραδείσου – καί μέ ἠρωτήσατε περί τοῦ περιεχομένου καί ἔκαμα μικράν ἀνάλυσιν καί εἶπον θά ἔχῃ καί τά ἐν ἀρχῇ ὡρεῖ σπουδαιότερα θαύματα τῆς Παναγίας μετ' εἰκόνων. Τό ἔργον εἶναι πρωτότυπον. Σᾶς ἤρεσε καί μοί εἴπατε ἐπί λέξει "νά τό ἴδωμεν". Ἡ συνάντησις μας δέν διήρκεσε πλέον τοῦ τετάρτου τῆς ὥρας καί ἐξαιτοῦμαι συγγνώμην διότι σᾶς ἀπασχόλησε ἄλλο τόσον ὁ ἀνθρωπός μου χωρίς νά ἔχῃ ἀντάλλαγμα. Τάς δαπάνας τοῦ συγγραφ. ἔργου ἔκαμαν φιλόμουσοι καί φιλογενεῖς Ἕλληνες χωρίς ἐγώ νά ἐκλιπαρήσω αὐτούς. Ἐάν τό βιβλίον εἶναι ἄξιον νά ἴδῃ τό φῶς διά τοῦ τύπου, ὁ μεγαλοδύναμος εἰς ὃν ἀμφιβάλλεις πέποιθα θά ἀναλάβῃ τόν συνεργόν τῆς θείας αὐτοῦ βουλῆς. Ἐγώ εἶχον καθήκον νά γράψω αὐτό μετά κόπου καί πόνου πολλοῦ διαθέτων τά θεολογικά, φιλολογικά καί ἐπιστημονικά μου ἐφόδια. Εἰς τοῦτο χάρ κέκλημαι καί εἶμαι εὐγνώμων εἰς τόν Ὕψιστον διότι μέ ἠξίωσε καί ἐπέτυχον πράγματα, ἄτερ ὧν ἀνέμενον, ἀνώτερα τῶν δυνάμεών μου, εἴη δεδοξασμένον τό ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα. Ἕως ἐδῶ σταματῶ. Ἐάν τό "πατερικόν" πρόκειται ν' ἀναγεννήσῃ τόν μοναχικόν βίον καί τήν θρησκευτικότητα τοῦ λαοῦ μας ἐπί τῇ βάσει τῶν γηγενῶν ἐθνῶν. Ἀρχῶν καί πατροπαραδόσεων θεσμῶν, Ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων, θά ἐπινεύσῃ ἀγαθά εἰς τούς ἀφωσιωμένους λάτρας αὐτοῦ. Παρακαλῶ νά δεχθῆτε δύο βιβλία μου ἐν τῶν παλαιοτέρων τήν "Ἱστορίαν τοῦ ἀσκητισμοῦ" καί ἐν ἐκ τῶν νεωτέρων τήν "Δεκεμβριανήν τραγῳδίαν", ὅπου θά συναντήσετε καί τούς ἀδελφούς σου ὡς συνομήρους μου.

Δ. Ἀστερος Εἰχέτης. + ὁ μητροπολίτης Κορυτσᾶς

Ἐπιστολή πρός τόν ἡγούμενον ἄστε ἡ κά ἀνταλλαγή – Εὐλόγιος Κουρίλας

υ.Γ. Λέγετε ὅτι πρόκειται περί ἑκδεδομένου βιβλίου, ἀλλά θά ἦτο ἀκατανόητον νά παραδώσω ὑπό ὅρους αὐτό εἰς τόν πε-
λάτην, διότι θά ἦτο περιττόν τότε νά το ἀγοράσῃ ἀφοῦ το διαβάσῃ κ.τ.λ.

Τέκνον ἐν σπουδαῖς περιπόθητον προηγούμενε
κύρ Εὐστάθιε,

Ἔλαβον μετά μεγάλης χαρᾶς τόν ὑπεσχημένον ἐπικήδειον εἶναι ἄξιος τῆς τε μορφώσεως καί τῆς ἀξίας τοῦ σεβαστοῦ γέροντός σου καί θά περιμφθῇ ὡς τόν "ἁγιορειτικό διάκαστρον" ἐξ ὁ ταῦτα γράφων ἔχω νά λαμβάνῃ πρόνοιαν καί περί τῶν ἔργων τῶν γενναίων καί ἐνδόξων τῶν ἡμετέρων, ὅπως μή εἰς λήθην περιέλθωσιν ἀναιρεθῶσι δέ καί τῶν ψευδοπροφήτων αἱ ἐρεσχελίαι, αἱ κατακρίσεις καί καταχθόνιοι διαβολαί τῶν μισοκαλῶν.

Ἡ ἱστορία σέ καί τούς συμπαθοῦντας ἐν τῷ συμπηρῷ ἀγῶνι συνεργάτας σου, ὡς εἶναι καταδίκαιον λόγον καί ὁ καλός Εὐγένιος εἶναι ὑποχρεωμένος νά σάς καταταξῇ παρά τόν νέον κτίτορα τόν θαυμάστον θεσπέσιον βλέπω οὖν νά σπάσῃς νά συντάξῃς μίαν ἔκθεσιν περί τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ κτηρίου παρακινῶν καί τά μετά τήν ἀποπεράτωσιν σκάνδαλα, καί ἵνα μή "ἀνακινήσωμεν τόν ἀνάχυρον". Θά δώσῃς τόν τύπον ἀπαντήσεως εἰς τήν τελευταίαν μου ἐπιστολήν. ἐξ ἧς καταφαίνεται πῶς ἔθεσα τό ζήτημα ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν καί ὑπεστήριξα τό δίκαιον τοῦ καλοῦ μου μαθητοῦ, ὅστις ἀμύνας καί σέ μετ' ἐμμονείας διέταξε τόν παρόντα διευθυντήν ἐπί τῶν ἐκκλησ. ὑποθέσεων νά τηλεγραφήσῃ ἀμέσως πρός τόν διοικητήν τοῦ ἁγίου ὄρους νά σάς εἰσαγάγῃ εἰς τήν μονήν καί νά ἐκδώσῃ τήν ἀθωωτίνσας καί ἡ ἡ. κοινότης, ἥν ἐκμυστέργει ἡ μισονότης τῶν ἀντιπροσώπων ἐπειδή ἡ ἀπόφασις ἦτο ἀποφασιστική ὅλων τῶν κατεγγελιῶν. τά μετά ταῦτα θά εἶναι πλέον τῶν 4 μεγάλων σελίδων αἱ δέ ἀποφάσεις νά εἶναι χωρισταί, φύλλα καί αὐτά τοσα. Πρέπει νά ὁριστῇ ἡ ἱστορία, ἥτις εἶναι ὁ ἀδέκαστος τῆς ἀληθείας

ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἐν Ψυχικῷ Ἀθηνῶν τῇ 10 Φεβρουαρίᾳ 1959

Ἀγαπητέ κύριε Δημοκρίτε τοῦ Ρουμανικοῦ Σκήπτους

Κύριον Ὄρος Ἄθως

Κατόπιν προηγουμένων καὶ προσφάτων ἐνεργειῶν μου πρὸς λύσιν τοῦ ἀπὸ 20 ἐτῶν χρόνον ἐκκρεμοῦντος ζητήματος τῆς ἀποζημιώσεως ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τοῦ ἐν Θάσῳ ὑμετέρου μετοχίου, ἐλήφθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν εὐμενὴς ἀπόφασις περὶ ἀποζημιώσεως, καὶ εἶμαι ὑπὸ χρωματισμὸν ὡς πληρεξούσιος τοῦ Σκήπτους δυνάμει ἐπισήμου πράξεως τοῦ κράτους Ἑλλάδος νὰ προσέλθω τὸ ποσὸν τῆς ἐν λόγῳ ἀποζημιώσεως. Νομίζω, ὅτι θὰ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συνεννοηθῆτε μετά τοῦ κ. Οἰκονόμου δικηγόρου σας διὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐν λόγῳ πράξεως. Ἐὰν εἶχον ἐκεῖθεν τοῦ φάκελλον, ὃν εὐχάριστος σᾶς τὸ ἐπέστρεφα, θὰ ἠδυνάμην νὰ σημειώσω μόνον. Τὸ μόνον, ὅπου ἐνθυμοῦμαι εἶναι ὅτι πλὴν τῶν κτιρίων εἶχε καὶ 400 στρέμματα γαιῶν καὶ κομῆς, καὶ εἶχα προδικασίας πείσει τὸν κ. κ. Ὑπουργὸν τοῦ Γεωργίας νὰ ὑποβάλῃ σχέδιον νόμου εἰς τὴν Βουλήν. Ἀλλὰ παρῃτήθη ὁ Κυβέρνησις, τοιοῦτ' ὅπερ θὰ γείνῃ τώρα. Διὰ τὰ περαιτέρω ὁ καλὸς καὶ ἄξιος δικηγόρος θὰ μᾶς συμβουλεύσῃ τὸ δέον γενέσθαι. Διάπυρος εὐχέτης

ὁ Κορυφαῖος Εὐλόγιος Κουρίλας

ΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝ

Ὀξυαπτὲ φίλε κ. Θ. Οἰκονόμε,

Κατὰ Σεπτέμβριον ἐπεσκεφθήκαμεν τὴν Θεσ/νίκην καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἦλθον εἰς τὸ γραφεῖόν σας καὶ συζητήσαμεν διὰ τὸ σπουδαῖον ζήτημα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ συναδελφικοῦ γέροντος ἡμῶν μητροπολίτου Κορυτσᾶς. Ἡμῖν εἴχατε εἴπει τότε ὅτι θὰ ἔμελλε νὰ σταλῇ τὸν κανονικὸν νόμον καὶ θὰ μᾶς ἀπαντήσατε διὰ τὰ περαιτέρω. Σήμερον μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπαναλάβω καὶ νὰ ἐπαναφέρω τὸ ζήτημα τῆς βιβλιοθήκης, ἀπὸ τὸ ἔξης πρᾶγμα.

Πρόχειρός ἐπιάλεσε τὸ ὑπομνηματικὸν τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ συναδελφικοῦ καὶ δύο πληροφορίας διὰ ἐπιστολῶν τοῦ μετοχίου τῆς Ρουμανικῆς Σκήτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου εἰς Ἱερὶχὼ Ὄρη. Ἐπὶ μίαν ὥραν ἀνεπτύξαμεν εἰδικὸν κύριον Καψαμπέλην ὅτι πρέπει νὰ ἀναποιηθῇ ἡ Σκήτη. Μᾶς ἀρχάσεις ἔχει διοικητὰς εἶτα ἐπιτροπή. Ἔγραψε ἀρίστως εἰς τὸν Δικαστὴν τῆς Σκήτης διὰ νὰ τὸν ἐπηρεάσῃ. Ἀντιγράφα δίδω γράμματα τοῦ αὐτοκωλεύματος διὰ νὰ λάβετε γνῶσιν. Σήμερον ἐπήραμεν τὸ ἐπίλοιπον γράμμα τῆς μονῆς καὶ ἡμῖν δὲν διαβάζει ἀντίγραφα ἔγγραφα τῆς Σκήτης ποὺ αἴρει τὴν πληρεξουσιότητα ἀπὸ τὸν συναδελφικόν, χωρὶς ἕνα εὐχαριστῶ καὶ μὲ τὴν πλέον ἀνοβλάβεια πρὸς ἕνα ἀρχιερέα εὐρ-

Σας ξεσωκλείω τό ἔγγραφον τοῦ Μουδ ἤ καί τό αὐτίγραφον τῆς Σκήτης διά νά λάβετε γνῶσιν καί νά εἰδοποιήσετε τόν Βλάχιππον πρόκριτα πού λέγεται Δικαῖος τοῦ Σκήτης καί νά τοῦ δώσετε ἕνα καλό μάθημα. Ἐπί δύο καί πλέον ἔτη τόσον ἡμεῖς ὅσον καί ὁ συναφιώτατος ἠμπορέσαμε νά φέρωμε εἰρηνικόν πέρας τό ζήτημα καί νά ἔλθῃ σήμερον ὁ Δικαῖος νά μή ἀπαγορεύῃ εἴποτε καί νά παραδίδῃ ἐπιτόπου εἰς ἄλλον δικηγόρον!! Ἡμεῖς βεβαίως δέν ἐπιμένομεν εἴποτε διά τούς κόπους μας, διότι εἶναι ἡ σχέσις μας τοιαύτη νά ἐξυπηρετούμεν χωρίς ἀμοιβάς, ~~οὐχ ἥττον~~ ὅμως ~~μας~~ τοιούτους διά τούς κόπους μας. (ὄχι) Σκοπός τοῦ +

Παρακαλῶ τό γράμμα τοῦ Μουδ καί τό αὐτίγραφον τῆς Σκήτης νά μας ἐπιστραφῶν.

Μετά πολλῆς ἐκτιμήσεως

+ Ἡ παρατήρησις λέγει: δέν εἶμαι καρκινοπαθής, ἀλλά παρασυνάγωγος" δηλαδή τόν ἀξιοπρεπέστατον μας

+ Παρακαλοῦμεν νά σας ἐπιστρέψωμεν ὑφιλόν μας καί διότι ἡμεῖς ὑποδείξαμεν αὐτόν δικαῖον ὑμᾶς διά τόν διεκπεραίωσιν τοῦ ὑποθέματος αὐτοῦ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Σὺν τῷ Χριστῷ Ὀσνέστη - Ψυχικόν
3-5-60

Ἀγαπητέ μοι ἀγαπῶμενε κ. Θεόφιλε.

Εἶμαι κάτοχος τῆς ἐπιστολῆς σου ἥτις πλήρωσε τὴν καρδίαν ἐμοῦ καὶ ἀναζωπυρεῖ τὴν ἐπιθυμούμενον μοι καὶ διὰ τὴν ὑμετέραν ὑγείαν τοῦ φιλτάτου, καὶ περισσοτέρου χρόνου σου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀφιερούμενον ἐπιμονῆς δεῖ τοῦ ἀνδρὸς ἐνδυναμωθῆναι πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Ὁ ἀείδενων πλήν τοῦ μητροχαρικῶς βλέπει τὰ πράγματα δηλ. ἀγωνιζόμενος μεταξὺ πίστεως καὶ ἀπιστίας, ἀλλ' εἰς τὸν γέροντα ἀλλέξανδρον ἐν πρακτικῷ ἐν ἴσῳ ἡ πίστις καὶ αὐτὸ ἐμφαίνει τὸν ὑψιστον βαθμὸν τῆς αὐτοθυσίας ἡ πρέχει ἐλπίδας περὶ ἐπιτυχίας τοῦ ἐγχειρήματος, ὅστις καὶ ἐμὲ κάτι καρὸν δὲ φέρει. Εἶναι δέρμα εἰρήνη τι ἄλλο, πλήν ὅμως ἐπιδοφόρον. «ἡ δὲ βλέπει οὐ κατισχύει». Δὲν δὲ εἶναι ἄρα τὸ κύνειον τοῦ ὄρους θέμα ἐλπίζω καρὸ καὶ ἀναφέρω τὴν διαθήκην τοῦ χρυσάνθου, ἡτις μὲ τὸ κοχοδοικίας χρυσ. ποσὸν δὲν ἐνδέχεται τοὺς ἱερεῖς βαζοπαιδνοὺς πρὸ τῆς πυρανίδος τοῦ ὄρους πλήν. καὶ τὴν ἀφιχοχρυσατίαν των ἀπέδειξαν. Ὅταν ἐκέρδισαν τὴν ~~[illegible]~~ δίκην ἡ ἀφιέρωσαν τὰ χρήματα εἰς τὴν ἀποχωρικὴν σχολὴν χάρκης.

Προσεύχου διὰ τὸν γέροντα σου.

Διαπαντὸς εὐχέτης
ὁ Κορυτσᾶς εὐλόγος Κουρίκης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

τῷ Πανοσιολογιωτάτῳ προϊσταμένῳ τῆς Ἀθανασίῳ
Ἱερείτῃ Βιβλιοθηκαρίῳ. – εὐαγῶς ὁρᾶσθαι

Ἠγαπημένε καὶ περιποίησαστε φίλε, σὺν τῷ Χριστῷ ἀνέστην.
Ἐνιῶμαι ἐπὶ τῇ μακρᾷ σιωπῇ – παρῆλθον δύο μῆνες – διότι γράψον μοι δύο λέξεις, ὅτι εἴσθε καλά, τίποτα ἄλλο. ἁρμοδίως μὲ ἐξυπηρετήσαστε, ἄξιος ὁ μισθὸς παρὰ ὑψίστου. Δὲν σὲ ἔχω ἀνάγκην πλέον ἀφοῦ μοί ἐστείλατε φίλον μὲ τὴν Πορταείτισσαν, ἥτις διαρκῶς θαυματουργεῖ πρὸς ἐμέ τὸν ἀνάξιον λάτρην σας καὶ ἄπουσον. Ἐγνωρίσαμεν, μόλις εἶχον τελειώσει τὴν ὁμιλίαν εἰς τοὺς χαιρετισμούς. Δὲν εἶχον παρέλθει 2-3 ἡμέραι καὶ συναντᾷ ὁ Θεόδουλος ἀξιωματικόν τινὰ Σπάρταν λεγόμενον συγγενῆ σας, ὅστις ἠρώτα περὶ ὑμῶν καὶ γνωρίμη ἀπὸ τὴν ρωσίαν τὰς περιπέτειάς καὶ φαίνεται εὐχαριστημένος διότι εὑρίσκεσθε εἰς τὸ Ὄρος – Σᾶς ἀγαπᾶται δὲ πολύ. Ἰδοὺ δεύτερος πενθὴν ἀφοῦ, σεῖς ἀρνεῖσθε νὰ ὁμιλήσετε. Ὁ πρῶτος ὅμως παραδόξως ἐγένετο ἔξαρνος καὶ οὐ μόνον περὶ ὑμῶν ἠθέλησε τὰς ὑποσχέσεις, ἀλλὰ καὶ περὶ ἑαυτοῦ, δὲν μοί ἔπεμψε τὸ ὡραῖον καὶ τιμητικὸν ἔγγραφον τῆς κοινότητος Σπάρτης, ὅπως σᾶς ἔγραφον, καὶ εἰς ἄλλο ἐφάνη ἀσυνέπής διότι ἐνῷ μοί ὑπεσχέτο νὰ μοί πέμψῃ τὰ πρῶτα μέρλιν (παρτοκάλια) δὲν μοί ἔστειλε οὔτε τὰ τελευταῖα. Οἱ δὲ Ἰβηρῖται ἔχουσιν τὴν φήμην ὡς "Χουβαρδάδες" ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Καταβέλα. Τί συμβαίνει; Κατὰ τὰ Χριστούγεννα ὁ Θεόδουλος τοῦ ἔγραψε διὰ τὸ χαρτί καὶ οὔτε φωνὴ οὔτε ἀπόκρισις! Μέγας οὗ, πλάτανε, μὲ τὰ πλατανόφυλλά σου! Μὲ στενοχωρεῖ τοῦτο. Πῶς ν' ἀναστηρήσω δσα καὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τὴν μονὴν ἔγραψα περὶ αὐτοῦ; νὰ ὑπαχθῶ τόσῳ χονδροειδῶς; νὰ πιστεύσω, ὅτι περιστοιχίζομαι ὑπὸ ψευδαδέλφων;

Ταῦτα μὲν οὕτω, ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.

† ὁ Κορυτσᾶς εὐλόγιος Κουρίλας.

Ψυχικόν τῇ 7-5-60

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

εἰς Μονὴν Καυσοκαλυβίου

Ὁσιολογιωτατε γερ. Δαυίδ, χαιρετοὺς ἀνεθ.

Πιστεύω ἀληθεύοντας, ὅτι ἡ θεία πρόνοια ἀπὸ τῶν μαθητικῶν χρόνων κατηύθυνε τὰ διαβήματά σου εἰς τὴν ὑμετέραν παλαιὰν μονὴν καὶ μετὰ πάροδον 60 ἐτῶν πληροῦται ἡ βουλὴ τοῦ Ὑψίστου καὶ διὰ τῆς ὑμετέρας φίλης ὁσιολογιότητος περιέρχονται τὰ πρῶτα χρονογραφήματα τῆς παλαιφάτου ἀγιορειτικῆς ἱστορίας. Διὰ τοιούτων ἡ ὑστάτη τῶν ἀθωνίτιδων μονῶν γίνεται πρώτη καὶ οἱ πατέρες τῆς ἀπομίρου ἀδιαπτώτου κοινοβίας γίνονται ἱστορεῖς καὶ διερμηνεῖς τῆς περιφήμου καὶ πολυτίμου ταύτης παραδόσεως. Ἡ ἱστορικὴ νῦν ἐπιστήμη, οὐ μόνον δὲν ἀπορρίπτει τὰς τοιαύτας παραδόσεις, ἀλλὰ μετ' ἐπιμονῆς ἐπιζητεῖ νὰ ἐξηγήσῃ αὐτὰς καὶ τοῦτο πράττει ἡ λαογραφία νεοφανοῦς κλάδος τῆς ἱστορίας. Κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην αἱ παραδόσεις ἢ τὰ λεγόμενα "πάφια" τοῦ ἁγίου Ὄρους εἶναι πολύτιμα στοιχεῖα τοῦ ἀγιορειτικοῦ πολιτισμοῦ καὶ συμπροστεῖ τὸν ὡραιότερον διάσημον νεκτῶν σεμνὸν τὸν ἱερὸν τόπον πρὸς τὸν Βυζαντινόν. καὶ ἐν ὅλῃ ἐξεπίδησιν ἡ "Μεγάλη Ἰδέα" ἢν ἀποικόμενος μεγάλης πολιτικοῦ ὀνόματος προφανοπλήξιαν. φεῦ! καὶ οἱ ποιοῦσαν καὶ ἀκολουθοῦσαν τὸ ἀποτρόπαιον τοῦτο σύμβολον ἀπεστρόφησαν καὶ ἀποστάται γενόμενοι ~~παρεστρόφησαν~~ καὶ ἐπιστρέψαντες μέχρι σήμερον εἰς τὸ δόγμα τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου (ἔσβεσαν τὴν λέξιν ἑλληνική). Διό, πατέρες ἅγιοι, τιμᾶτε καὶ τὰς παραδόσεις μας σεῖτε" καὶ εἴπατε τοῖς ἀγνοοῦσι περὶ τοιούτων, ὅτι ὁ λαὸς ἔχει τὴν ἰδικήν του ἱστορίαν ἐρρισμένην ἀνεξιτήλως εἰς τὴν συνείδησιν μεγαλοφυΐας διὰ ἀνῆς ἐκπλήξιν. Τὸ ἅγιον Ὄρος οὕτω διατηρεῖ ἀπόστολος δημοσιονδιακὴν αὐτὴν ἀρίστην πολιτείαν ἐπὶ ἰσοῦ ἔστι νῦν τὸν ἄλλο κοσμοκράτορας. Θὰ προσπαθήσω παρὰ τοῖς νοσοῦσι τῶν ἄλλων ἀντιλήψεις αὐτὴν περιφρόνησιν νὰ μετασκευάσω τὸν ἱστορικὸν "ἱστορικὸν ὄρος" τοῦ ἁγίου Μακαρίου, μνῆμα ἀνάφαρον τοῦ ἐπόπτου, καὶ ὡς θέλει θριαμβεύσει ὁ μακαρίτης Δαυὶδ κατὰ βάλλων τὸν γίγαντα

Γολιάθ. Ἴδετε λαοί καί θαυμάσατε.

Εἰς τόν καλόν ἡμῶν καί τόν καλλιγράφον γραμματέα κ. Μπόλλας τάς εὐχάς καί εὐχαριστίας μου. Διάπυρος εὐχέτης καί ἐν Χριστῷ

ὁ Κορυσσαῖος Εὐλόγιος Κουρίλας

Χάριν ἀδελφικοῦ ἐπισκόπου

Ψυχικό - Ἀθῆναι

τῇ 4 - 5 - 60

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ
ΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ
ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

Ἐν Ἀμαρουσίῳ τῇ 30/6/1960

Δοοιδέω

Πανοσιολογιώτατε Ἀγαπητὲ Προηγούμενε.

Εὐχαριστῶ ἀκριβῶς διὰ τὰς τόσον χρησίμους πληροφορίας ἃς μοι παρέσχετε περὶ τῆς οἰκογενείας Σπεροδέμπεη. Ὁ ἀγαθὸς Σάββας, ὅστις μοῦ ἐπέτρεψε τὴν χεῖρα νὰ ἐπιτύχω τόσον πολὺ περὶ τοῦ βίου του καὶ νὰ ἐξάρω τὸ ἀξιομνημόνευτον ἔργον του, μοῦ ἀντιμετωπίζει δίκαιος. Ἀλλὰ τὴν χάριν ταύτην ἐμπειρίαν ~~[illegible]~~ ἐπιθυμῶ νὰ ἀποδείξω ἐπιχειρῶ φίλε μου καὶ ἀγαθὲ συνάδελφε σου παρακαλῶν κὲ Δοοιδέω ἵνα χεῖρας καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον νὰ σὲ διατηρήσῃ ἐπὶ πολὺ τὴν ἐξ ἐπὶ φρένων του. Εὐχαριστῶ πολὺ καὶ κ. Γούρις διὰ τὰς εἰδήσεις περὶ Γεωργίου, ἀλλ' οὐδὲν νέον δύναμαι νὰ προσθέσω περὶ τοῦ χειρογράφου του. Δὲ εἶμαι εὐτυχής, ἐὰν εἰς τὴν μετάφρασιν ἐπέτυχεν. Ὅλον ἐνδιαφέρον ἐπὶ μονὴν Γεωργίου νὰ ἐρευνήσῃ ἀφοῦ παρακαλῶν ὁ πρίφηρος Βαρχάρ ἀπέστειλε εἰς μακρὰν μίαν σχολικὴν συγγραφὴν χωρὶς νὰ ἐξηγήσῃ τι, διότι τὸ ἀποκρύπτουν. Τοῦ καὶ κ. Ὀστρογορόκη οὐχὶ δεύτερον τόμον σοῦ δίδω ἐὰν ἐξέδοκεν ἀλλὰ τὴν δευτέραν ἔκδοσιν τοῦ Α τόμου ἐπιστρ. μὲ νέαν πρόταξιν ἐπιμόνως διόρθωσε τὸ χάος. Σοῦ ἀρέσκει ὁ πίνακας. Ἀνεμένετο μὲ ἐνδιαφέρον νὰ μοῦ ὀνομάσῃς τὰ ἄρθρα, διότι ἔφραξε μὲ διὰ τὴν Πολβάνταν καὶ ἀποφάσεις τὴν παραγραφοποίησιν, ἀλλὰ ἀγανακτῶ ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποφασίσῃς ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ ὄρους, ἵνα νὰ γνωρίζω καὶ ἐγὼ τὴν τοπικὴν ἱστορίαν καὶ τὴν βασιλικὴν βασιλέων. Ἐξ ἑπτὰ

μέρος τῆς γραφομηχανικῆς ἐπιστροφῆς καὶ φιλόλογον ἀνέ-
δεξεν ἐπὶ ὅλην. ἐπιστήμην ἐγγράφων καὶ εὕρεσιν
καὶ διὰ τὴν Γιοβανταλάν - εὗρον ὅμως καὶ ἄλλα ἐν τῇ σε-
ῇ ἔγγραφα καὶ ἀξιοπρ. βιβλιοθήκην ἐξεμάνηνεν αὐτὸ
ὁ ἡγούμενος Σεραφείμ καὶ ὅταν ἐπιστρέφαμεν τὴν
μὲ εἰς θεολογικὴν Σχολὴν τὸν ἅγιον Πάτμον, μ' ἔβα-
λε νὰ ἀποστείλω τὸν ἀποχωρισμόν νὰ κοιμηθῶ... ἐ-
δῶκεν εἰς τὴν ἀφαιρεσίαν! οὕτως ἐμείνουν οἱ ἀγῶνες
καὶ ὑπηρεσίας μου. ὁ Δουλάν κοράγιαστι ἦτο μέ-
διμμένος, ἔδωκε τὸ μέγα αὐτὸ κτίριον, ὅπερ μ-
ᾶλλον ἦν τοῦ κόσμου τὸ κελλαρίον, καὶ εἰς τὴν ἅγιον Λαύρ-
κάμη μετὰ ὀλίγον σερβιτόρ. καὶ ὅταν ἐπέστρεψε κε-
νός, οἱ κελλαρινοὶ τὸ κτίριον λόγῳ τοῦ κτ-
κὴν καὶ αὐτούς. Αὐτὰ ἐφέρετο ὁ ἀδελφός κ-
ιστορία χάριν χρόνου λόγῳ μοῦ δίδεται κ-
καὶ γράφω ταῦτα χάριν τῆς ἀγωνίας κορυφ-
ελλήνων τρόφιμον τῆς κελλινῆς μας ἀδελφότ-
ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μονῆς
μὲ βοηθήσουν, λόγῳ ὁ μόνος ἀξιοπρεπὴς συγχρόνως
δίος βεελζεβουλικός τρόπος, ὅπου ὅπου ἔφθασε νὰ γί-
ὅλη κορυφὴ ἢ κανεῖς ἔρριψαν οἱ ἄλλοι, οἱ κύρ-
καθηγηταὶ κορὸς οὗς ἔχετε τὴν κατηγορίαν μὲ τὰ
Γέροντος κὺρ Δοσιθέος νὰ ἀποκαλῶ, δὲν εὑρ-
θῶν νὰ μᾶς στείλωσι οὔτε ἓν βιβλίον ἀπὸ τὸ-
νὰ διαφωτισθῶ καὶ μὲ ἀφήσουν κενὰ καὶ τὴν ἱστορ-
κὴν ἱστορικὴ αὐτὴ εἰς ἀξίαν τοῦτον φιλόλογον
κοκκοφόρον τόσα βιβλία ἐκεῖ κορὶ τῆς Μονῆς.

ν μωρίσι προσωνυμικῆ τοῦ μοναχικοῦ κτήτορος ὅσον
εἶχον εἰς αὐτ. ὅρους, θέσεις/ἀναγέβιν Πιωερμοβιτῆ, τοῦ ἀχρίβους
ἦλθον εἰς δίκη τοῦ αὐτοῦ μνήστου μετὰ ἀναγίων Γαβριήλ
ὀβίτῆ καὶ οἱ τινες ἦσαν σύγχρονοι μου. Μετὰ τοῦ νέου
ἰσηλχῶ δὲν ἔχω σχέσιν.

διάκονος εὐχέτης εἰς κυρίν

† ὁ Κορυτσᾶς εἰς ὅγιος Κουρίκος

φοιτής. Την μονήν τοῦ Ζωροποτάμου ἠγάπησα πάντοτε καί συνεδέθην μέ τούς παλαιούς προϊσταμένους οἵτινες ἦσαν ἄνδρες ὡς ὁ Διονύσιος Βαγαθάγγελος καί ὁ Εὐγένιος ἐν οἷς καί ἐξ ἐκείνου καί Εὐδόκιμος καί ὁ ἀγαπητός μοι γέροντάς σου ὅστις γνωρίζει ἄριστα νά χειρίζηται τόν καλαμον μέ τάς χαριτολογίας. Τοῖς ἐπισκεψαμένοις με εὐλογίαν.

Διάπυρος ἐν Κυρίῳ τῷ Θεῷ εὐχέτης καί δεδεομένος.

† Ὁ Κορυτσᾶς εὐλογίος Κουρίλας.

Ψυχικόν 5 Ἰουλίου 1960.

Μακρύνοιον 1-7-60.

Ἀγαπητέ πάτερ Ἀθανάσιε,

Ἐβράδυνα νά σοῦ ἀπαντήσω, διότι παρακαθίζω ἐνταῦθα εἰς τό δροσόλουστον προάστιον καί ὁ λόγος εἶναι οὐχί ἰδιοτροπία, ἀλλ' ἀνάγκη ἐπειδή ἐκαινουργήθη ἡ ἐπωλίς μου τέλος διά προσθήκης ἑνός ἔτι κατώματος. Διά τό ἐκάρπας διατί νά δεχθῶμεν ἰταλικήν προέλευσιν καί μή ἀλβανικήν, σημαίνει σκάτρε τό φρύγανον καί ἐκάρπας ὁ κουβαλητή. Ἐγνώρισα, ὅταν ἐν Πειραιεῖ ἐδίδασκον τόν ἀοχιμανδρίτην - Πορφύριον νομίζω - Ἐκάρπαν Ἠπειρώτην ἐφημέριον τοῦ ἁγίου Νικολάου καί μαθητήν - καί - ἴσως αὐτός εἶναι ὁ ἀναγνώστης καί δι' ἐμέ, ἐάν ἀληθεύη τοῦτο, θά εἶναι ἀνακούφισις διότι θά μοῦ ἐξηγήσῃ πολλά πράγματα[1]. Δυστυχῶς ὁ ἀρχιμανδρίτης ἔγινε ὁ πρῶτος βοηθός ἐπίσκοπος τοῦ Ἰωαννίνων, χειροτονήθη τόν 1928 καί μετά ἕνα ἔτη ἐκοιμήθη. Λείπει νά εἴπω τό «ἐκεῖνον δέν ἀφήσαμε δέν συμπεριφέρθημεν»; ὅπερ δέν συνέβη μέ τόν σύγκελλα ἔτι ἀγαθόν γέροντα Ἐπίφανες. Θαυμάσιον ὄντως τό θέμα τῆς δαιμονοφορίας ἐν ἐμφάσει Πορφυρίου. Ἴσως ἐπειδή ὁ νέος κόσμος κατέχεται ὑπό ἑρμητικοῦ ὀργασμοῦ, ἐπιστρατεύει νά ἀναγινώσῃ τόν παλαιόν τόν ἐμπλεγμένον. Ἐκ τῆς τελευταίας τά μέν θά κατοχύσουν ἐξεν ἕνα

[1] ὅτι εἶναι ὁ ἀπεσταλμένος νά ἀποκαταστήσῃς τά αἰώνια περί τῆς ἱερωσύνης θέματα καί ἰδού ὅτι καί ἐγώ ἀποκαλύπτομαι

τὴν ἄριστον ὀρθογραφίαν τῆς Πορτοκαλίστας καὶ ὁ ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ ποιητοῦ Ἀναστάσιου ὅστις ἐφυλάσσετο καθὼς χαρακτηρίζει ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς χριστιανικῆς καὶ πατριωτικῆς φροντίδος μας εἶδε καὶ ἐνοήσαμεν πῶς ἀπὸ ἕνα χέρι πηγαίνει εἰς 1500 χέρια εἰς τοὺς ἀδελφοὺς πτωχοὺς τὸ χέρι.

Τὸ ἀποκορύφωμα μιᾶς ὑπενθυμίσεως τῶν ἱερωμένων καὶ φυλακῶν τῶν τριῶν Ἠπείρων καὶ τοῦτο καταλαβάνεσε ὅπως ἔπρεπεν ἦτον τὸ πυροφίλημα αὐτὸ ὅταν εἶδον τὴν 1937 τὸ Βυζαντινὸν μοῦ ἐκφράζει τὸ Βυζαντινὸν μυστικόν, ἤτοι ἔχομεν τὰς λέξεις - μέλλον εἰπεῖν οὐχὶ τοῦ Γλυκοῦ ἀλλὰ τοῦ πικροῦ ἔχασαν τὰς λέξεις - μὲ συνωδεύσε φίλος καθηγητής ὁ Γιουβέπο μερικοὶ οὗτινα γράσσες εἰκοσιφίλαι καὶ γραστῆρας ἔχον κόψει ἐν λαιμῷ καὶ μὲ ὁταγάσσε ἀς μιᾶν χρυσῆν πύλην - C. Sixta - «ἐδῶ θὰ μπούμε τώρα σὰν ἀναμένει ὁ ἁγιώτατος πάπας, ἔστω ἐπιθυμεῖ νὰ σὰς γνωρίσει». Ἤ, κύριε πάστορ λυποῦμαι διότι δὲν ἔχω πάρει τὴν συνοδινὴν ἀδεῖαν νὰ φιλήσω τὸν πόδα! Μὰ ἐὰν θὰ φιλήσω τὸν πόδα ἀλλὰ τὸν ἐπὶ τῆς παντοφλάς σου. Θὰ προτιμῶν ἁπλῶς νὰ φίλουν τὸν ἐπὶ τοῦ σταύρου σου. Μὲ ἐπιφυλάσσομαι ἐγκαρδιῶς φιλῶ μετὰ χάρας καὶ πόθου ὅπως ὁ ἁγιώτατος πατὴρ κάμῃ τὴν δόσιν τῆς εὐλογίας αὐτοῦ περὶ δεηθεῖσθαι.

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

† ὁ Κορυζοῦς Εὐθύμιος Κεφαλίας.

υγ. Εἰς τὸ Κάιρον εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον εἶναι ἡγούμενος ὁ Ἀθηναίος Ἀγαθάγγελος, ὅστις ἐξέδοτο ἱστορίαν Φρίζομον εἶναι ὑποκαταστάτης τοῦ ἀρχιμ. Ἀμβροσίου, καὶ ποὺ ἀνεδείχθη, εἶναι νέος ποὺ εἶχε εἰς τὸν Μπαλατὰν ἐν Κεφ.

Ἡμαρούσιον τῇ 2-7-60.

Φίλε γέρον ἱεροθέε, (Τοῦ μονῆς Δοχειαρίου)

Εὐχαριστῶ διὰ τὸ ὑπερόπτον σου πνεῦμα καὶ ἐνδιαφέρον καὶ τὰ πρῶτα σου πρὸς τὴν ἀνεξάρτητον μας ἐκκλησίαν.

ρουμαν βιβλίου την αρχήν και το τέλος είναι έξιον απορίας που εύρισκοντο τοιούτοι τότε λόγιοι. Τα δια την Δαύρην έγραφα είναι πεζύτερα πως κατώρθωσαν να εκτοπίσουν τους Δοχειαρίτας, άχον μόνον το ιστορικόν. Επίσης και τον εξήλθον μόνον περιλήψεις. Φανερώς αντελήφθητε ότι πρόκειται περί χωριστής ιστορίας της μονής σας, ειθε να ηδυνάμην να την εύδω σω, εάν είχον την επαρχίαν. Θα περιληφθή εις την γενικήν του αγ. Όρους και έπειτα δύναται όποια μονή θέλει να την αναθεωρήσει την ιστορίαν της και ιδιαιτέρως. Αλ' εφύλαξεν ο Θεός εως τωρα δεν ειμαι την επιστήμην επειδή και ο Θεός με ηξίωσε να ενδύσω περίπου 40000 χιλιάδες σελίδες, ότου δεν έχουν όλοι οι μαθηταί της φιλολογίας. Είχον την αφέλειαν να γράψω εις τον τού Καρακαλλού γέροντα κ. Βασίλειον, ότις με προσκαλεστεν ιδιαιτατα να πεσω να ενδύσω πριν αποθανω και να επανέλθω να αναθεωρήσω εν μετανοία εις την Λαύραν (τα συνηθισμένα κατεφλαμά). Υπέδειξα τον τρόπον πρώτον διά τους 4 τόμους του "Αγιορειτικού διαυδόμου" ότις περιέχει τας βάσεις της ιστορίας, μέχρι τού εορτασμού είναι 4 έτη, κατ' έτος από τώρα να εκδώσωμεν δια συμφωνίαν των μονών και των εξαρτημάτων ένα τόμον αποτελούμενον εξ 700 σελίδων. Αλλά προ μηνός μοι απαντά τα αυτά και ουδέν έτερον, άρα φρούδαι αι ελπίδες, και εγώ θεωρήσας την σιωπήν ως άρνησιν έγραψα αυτά ότι λυπούμαι διότι θ' αναγκασθώ να δώσω το έργον τα εκδώσει η κυβέρνησις, αλλά θα αρέσουν τοις αγιορείταις αι απόψεις της περί κέντρου χορισμού, ώς θέλει να παραστήσει το άγιον Όρος με την ίδρυσιν κοινής βιβλιοθήκης και κοινού βυζαντ. μουσείου και να αφήσει τα κτυπήματα μόνον εις τας μονάς και τους ναούς άνευ εικόνων. Ταύτα πάντα δεν έχουν θέσιν εις τα βιβλία μου ούτε θα επιτρέψω να βαφή χέρι, αλλά όταν θεμήσει παραστήματα και τα προσθέσει εγώ φυσικά δεν δύναμαι να τής τα αρνηθώ. Προέβοηθών λοιπόν διά να είμαι ανεύθυνος κρούω τον κώδωνα του κινδύνου και εις οι διανοούμενοι αγιορείται συνεκινήθησαν πρός αποφυγήν του κινδύνου τούτου ότις αρχεται ήδη

Σημ. Ο ανω γέροντας σημειούμενος αποθανόντα δ' ακόμη δεν πιστεύω να ήναι κουρα του κοινού ονόματος τας γραφάς αν παρακαλ

διά τῆς μεταφυτεύσεως ξενοδοχείων καὶ κέντρων διασκεδάσεως καὶ τῆς εἰσόδου, αὐτοκινήτων, εὐχαρίστως διὰ τῆς περὶ Κοινὰ εἰδήσεως. Βεβαίως τὸ ἔργον τῶν ἄθλο εἶναι ἡ ἱστορία. τοῦ δὲ Διονυσιάτου μόνον ὡς χρονο- γραφία δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ βοήθημα χρήσιμον διὰ τὴν συγγραφὴν ἱστορίας. Δυστυχῶς οἱ τοιαῦτα βιβλία γράφοντες ἁγιορεῖται ἀπὸ τοῦ Βαρλαάμ καὶ ἑξῆς δὲν ἔχουσι τὸ "γνῶθι σαυτόν". Μετὰ τὸν ἀποστολόγιστον Σωφρόνιον Καλλιγᾶν ἁγιοπαυλίτην μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ τρέχοντος αἰῶνος δὲν ἐτόλμησεν ἄλλος τοιοῦτος νὰ ἐμφανισθῇ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Σπυρίδωνος Καμπανάρου ἰατροῦ τοῦ παροιμιώδους πλαστογράφου καὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἁγιορειτικῆς βιβλιοθήκης», ἄρχεται ὁ αἰών τοῦ σκότους τῆς ἁγιορειτικῆς ἱστορίας. Ἔγραψα ποτὲ πρὸς ἀποδείξιν «περὶ τοῦ πῶς δεῖ γράφειν ἱστορίαν» (Λουκιανός) ἀλλ' εἰς μάτην ἠκολούθησαν τὸν Καμπανάρον κ.τ.λ. Ἀπὸ τοῦ γοργοκτήμονος ἤρχισεν τὸ ὡραῖον «Προσκυνητάριον» ὁ ἀείμνηστος Κύριλλος, ἥτις ἀξίζει ἰδιαιτέρας ἱστορικῆς μελέτης. Αὐθαδιάζομαι ὁμολογῶ, ἰδιαιτέραν εὐλάβειαν, ποὺ ἐνθυμοῦμαι τὸν μακαρίτην ἀδελφόν Θεόφιλον ἱερομόναχον, ὅταν ἐκαθίζοντο οἱ ἀδελφοὶ τὸ μεσημέρι καὶ μὲ ἐπηγαίνατε εἰς τὸ κελλί νὰ κάμωμεν τὴν παράκλησιν πρὸ τῆς ὡραίας εἰκόνος. Ἦμην τότε 12ετής, ὅτε σχηματίζονται εἰς τὰ παιδιὰ αἱ θρησκευτικαὶ ἰδέαι. Ὁ Κτενᾶς ἐργατικός, μετρίως μεμορφωμένος, ἐμπαθής, ἐθνικιστής ὅπερ πολὺ τὸν ἠδίκησε, παραέφρων βενιζελικός, ἐβριστής εἰς τὸν κόσμον κ.τ.λ. ἀλλὰ καλὸς διδάσκαλος μὲ τὰς σημειώσεις, ἃς μᾶς ἀνεγίνωσε καὶ ἀντιγράφ — σχολαστικὸς τρόπος — μᾶς ἐξοικείωνε πρὸς τὴν τεχνολογίαν. Τὸν ἤκουσα ὅπως σᾶς ἔγραψα, ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ ἐπειδὴ ἤμην καλλιγράφος μ' ἐπεφόρτιζε πάντοτε εἰς ἀντιγραφὴν τῶν λόγων καὶ δημοσιευμάτων του.

Ἡ ἱστορία τῆς μονῆς σας ἔχει ~~ἰδιαίτερον~~ ἰδιαίτερον θέλγητρον δι' ἐμὲ τὸν λαυριώτην καὶ μικρὸν ἐπισκέπτην τοῦ 1903. Ἡ μονὴ εἶναι δημιούργημα τοῦ ἁγίου Ἀθανα

σίου. Εἶχεν ἀνάγκην τοῦ ξυλένος τῆς Δάφνης, ὅπου ἐξεφόρτω-
νε τὰ πλοῖα, ὅθεν καὶ ὠνόμασε μονὴν τοῦ ἁγ. Νικολάου,
διὰ τοῦτο ὁ νέος ἱδρυτὴς δὲν ἔβαλε τὸ ὄνομα, διότι ἦτο λαυ-
ριωτικόν, ἀλλὰ τῶν Ἐρχαγγέλων, ἄρχην μόνην ἔκτισεν εἰς
τιμὴν τῆς Παναγίας πρὸς νότον τὰ βαγοπέδι ὅπου κατέ-
φευγον τὰ πλοῖα ἐκ τῆς ἀλιμένου Λαύρας.

Μετ' εὐχῆς.

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ἀγαπητέ μοι γέρον Βασίλεε,

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας καὶ τὸν πλούσιον θησαυρὸν τῶν ἐν τῇ «Ἁγιορειτικῇ βιβλιοθήκῃ» δημοσιευμάτων καὶ χαίρω διότι δὲν τρώγετε δωρεὰν τὸν κοινοβιακὸν ἄρτον. Μοὶ ὑπενθυμίζετε τὸν θάνατον, ἀλλ' ὁ ἅγιος Θεός, ὅστις μὲ ἔσωσε τετράκις ἀπὸ βέβαιον θάνατον — αὐτός ὅστις, ὅταν μὲ πῆραν ἐν μαιρῷ νυκτὸς ἀπὸ τὸ ψυχικόν οἱ ἐχθροῖ καὶ ἄθεοι ἐβασάνισαν 1 χιλ. μ. ἐτουφέκισαν ὑπὸ τὸ σεβηνόφως ἀλλ' ἀπέτυχον ἡ σφαῖρα, καὶ πάλιν ὅταν μὲ ἀνέβασαν ἐν συνεχείᾳ εἰς Παρνασσόν, τὸ πρωί, ὅταν ἐτουφέκισαν τοὺς συνδεσμώτας μου 13 ὁ 14ος ὁ γράφων ταῦτα ἔζησε δραπετεύσας τὴν νύκτα ἐκ τῶν φυλακῶν κ.τ.λ. πιστεύων ὅτι ἡ εὐσπλαγχνία του ἐξεχύθη ἐπ' ἐμὲ τὸν ἀνάξιον μόνον καὶ μόνον νὰ σώσῃ τρία μεγάλα ἔργα, ἐν οἷς καὶ τὰ ἁγιορειτικά, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἅγιον Ὄρος δὲν ἐνδιεφέρθη διὰ τὴν ἔκδοσιν νὰ ἀναλάβῃ νὰ τὰ μεταρρυθμίσῃ σύμφωνα πρὸς τὰς τουριστικὰς βλέψεις τῆς κυβερνήσεως, ἐπειδὴ οἱ ἁγιορεῖται ἀγρὸν ἠγόρασαν καὶ ἐπιμένουν νὰ διαλύσῃ τὸ ἅγιον Ὄρος πρὶν ἀποθάνωσιν! Εἶπα καὶ ἐξέφρασα, ἁμαρτίαν οὐκ ἔχω.

Μετ' εὐχῆς

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Πλωρεύστον 1-7-60

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ψυχικόν τῇ 12-9-60

Ἐξιόνυμε φίλε κ. Σταύρου Κωστοιόουλε ἀντιπρόεδρε τοῦ κόμματος καὶ φιλτάτε.

Σᾶς ἀπέστειλα σήμερον μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τὴν συνεργασίαν ἀνάλησιν κατὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ νομοσχεδίου καὶ δοκιμασίας. Πρὸ ἑξαμήνου συναντήσεις αὐλὸν κοντίγγερα ἔκρουσα ἀνεπάντεχα γεγονότα συμβαίνοντα εἰς τὰ δύο ἀριστοκρατικὰ προάστεια τοῦ Ψυχικοῦ καὶ τῆς Φιλοθέης καὶ ἀναφέρω μόνον τὸ πρῶτον, ὅπου ἀπὸ τῆς ἐξορίας μου (1939) κατοικεῖ τὸ Ἰταλῶν διπλωματικὸν ὁδὸς Ἑλικῶνος καὶ Πίνδου ἀριθ. 5 ἐπὶ τοῦ συμβαίνοντος τὸν συμβοῦλον κατὰ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν κ. Θεοδοσινός ἠναγκάσθη νὰ συνεργασθῇ μετὰ τῶν κομμουνιστῶν καὶ συμμάχων διετίας νὰ ἀφαιρεθῇ τῆς ἀρχοντίας ἀπὸ τοῦ κομμουνιστοῦ συναδέλφου του. Οὗτος πρὶν ἀφαιρεθῇ ἡ διετία ἤρχισε νὰ διεκδικῇ. Κ' δὲν γνωρίζω μὲν τὰ ἄλλα τράματα ἀλλ' ἀναφέρω ὅσα εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου. Ἤρξατο ἅμα τῇ ἀναλήψει τῆς ἐξουσίας ἡ ἀντικατάστασις τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων τῶν ὁδῶν δι' ὀνομάτων τῆς ἀρεσκείας των καὶ δὴ κομμουνιστῶν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀντικατεστάθησαν τὴν ὁδὸν Πίνδου, δι' ὀνόματος ἀρχιερέως κάποιου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γνώσιν ἐξεγείρουν τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ ἐπιλαοῦ ἀφοῦ ὑποστήριξιν τῆς ἐθνικῆς θλίψεως καὶ τοῦ διαμαρτυρομένου λαοῦ νὰ τὸν κάψουν εἰς τὸ σταυρό του, ἐπὶ ὅλην καὶ ἀρχιερέως τοῦ συλλαλητηρίου τὸν ἔσωσα, ἐκεῖ μετανοήσας, εἰς μάτην ὅμως ἐγένετο φανατικὸς ὑποστηρικτὴς τοῦ ψυχάρη. Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ὀνόματος Πίνδος, ὅπερ διὰ κάποιας ἡμᾶς καὶ δὴ δι' ἐμὲ τὸν μακροκαστέλλιν Κορυτσᾶς εἶναι ἱερόν, ἐγένετο ἐξευτελιστικὴ δι' ἐμὲ ἀφοῦ ἐφεδρικὸν καὶ κατεφρόνησιν ἤμαλλον ἐπιδίωξιν οἱ ἄθλιοι αὐτοὶ κομμουνισταί — Δὲν ἤρκεσε αὐτό. Πρὸ χρόνου μετ' ὀλίγον ἀντίκρυσεν τὴν ὁδὸν Κεφαλῆνος, — ὅπερ ἐπίσης ἱερόν, διότι ἐγένετο ἡ ἔνδοξος πατρίς ἐνδόξων πατριωτῶν καὶ Περσῶν — Ποῖον δὲ ὄνομα ἐπέρασε

οἱ ἀγλήριοι τοῦ Πιόλφη Ρήγα (= Κω Δημητριάδου) ὃν εἴχαμε σύμβουλον εἰς τὴν ἐθνικὴν τράπεζαν. Οὗτος εἶναι ὁ καθ' ἑαυτὸ συντάκτης τοῦ Μακεδονικοῦ μανιφέστου καὶ ἥρων μακεδονικῶν τοῦ 1919. Ἔχω εἰς χεῖρας μου τὸ μονόφυλλον ἐρυθροῖς γράμμασι τετυπωμένον. Ἔστελε ἐπιστολοφόρησε 2-3 κομμουνιστικὰ μυθιστορήματα (Gulniale τὸ ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τῶν ἐθν. βιβλιοθηκῶν κ. Εὐαγγ. Φωτιάδην) κτλ. Ταῦτα συνεκεφαλαιώθησαν τὴ ἐξακολουθοῦν νὰ γίνωνται κατὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν ἐθνικοφρόνων ψυχιατρικῶν, τῶν ἐνδιαφερομένων σύμπτωμα, οἵτινες εἶναι ἤδη κατοικίαι τὰ ἀλλαγμοὶ τὰ συμβόλαια κτλ. Ἡ νομαρχία, ὡς ἤν διεμαρτυρήθημεν, ἀπεφάνθη ἐπιτύμβιον ἀπαγορεύουσα τὴν ἀλλαγὴν ὀνομάτων. Τοιοῦτοι! τὸ κακὸν ἐξηκολούθησε τότε μεταβὰς δημοσιογράφος ἐντόνως κατὰ τὸν κ. Μαυρῆν τὴ ἀνεκάλυψε τὴ ἀπεπαίδευσε τὴ ἄλλους μακεδονίους συμπατριώτας, οὓς ἤλπιζον κατὰ τῶν ἑλληνικῶν ὅλων μέτωπον ὄμπρον τὴ μὴ ἀνέβασαν μέχρι τοῦ Παρνασσοῦ τὴ τοὺς συμπατριώτας ἐκείνους, εἶπον, ἐφαρμόζουν τώρα τὴ δὲ εὑρεθῶμεν μίαν ἡμέραν αἰχμάλωτοι των, ὅπως πρίν. Ἐδείξε μεγάλα ἐνδιαφέρον τῶν ἐνεχείρισα τὴ τὸ 500σελίδον βιβλίον μου "Δεκεμβριανὴ τραγῳδία" ἀλλὰ δὲν εἶδον σκαμμίαν ἐνέργειαν. Αὐτοὶ δυστυχῶς μας κυβερνοῦν

Νοσοκομεῖον "ἐρυθρὸς σταυρὸς" τῇ 17 Ἰουνίου 1960

Διάπυρος εὐχέτης ἐν Χριστῷ

ὁ Κορυτσᾶς εὐλογοῦν Κουρσᾶς

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ψυχικόν τῇ 12-9-60

Ἀγαπητὲ κ. Ἀρχιμανδρίτα ἐν Χριστῷ ἀδελφέ ὁ τῶν Καβάλας κύρ Χρυσόστομε,

αὐτὸ τοῦ Πάσχα ἔλειψον ἐντεῦθεν ἔνεκα ἀνοικοδομήσεως τῆς οἰκίας μου, ὅπου κ. ὑψώσαμεν κατὰ ἓν πάτωμα ~~μὲ ὑφαῖα μωαϊκόνια κ. βεράντες, ὥστε νὰ σταματοῦν οἱ σταβάλαι κ. νὰ δαυμάζουν, ἀλλὰ μᾶς ἐστοίχισε~~ ἀπὸ τὰ 1500 χρυσ. λίρας (ἐνῶ ~~ἀρχικῶς ὑπολογίζε μονον 600~~) ~~τὸ δὲ σοβαρώτερον~~ δι' ἐμὲ ~~εἶναι~~ ἡ εὐρύχωρος βιβλιοθήκη, ἐν ᾗ κ. γράφω, ἔνθα συνεκέντρωσα τὰ ἐντεῦθεν βιβλία μου ἀνερχόμενα εἰς 20000 σχεδὸν τόμους (εἶλός τῶν ἐν λαύρᾳ συλλεγόμενων 10-15 χιλιάδας).

Τὸ χρέος μου τῆς ἡμέρας ἀρίστου ἔλαβον ἡμιάφωνον. ἔλαβον κινούμενος ἐπὶ ἑξαήμερον κ. τὴν κολίνωτον λαμπράν ἀποχωρίαν. ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποστήθω· διότι τὸ γεροντικόν μου σῶμα ἔπαθεν ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως δεινὴν θερμοπληξίαν κ. ἔμεινα ἀσθενὴς κ. ἐν τῇ ἐρημίᾳ Σταυρῷ, σχεδὸν ἕνα μῆνα. κ. τόσον ἤ, κ. πλέον χρόνος ἀναρρωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. ὥστε μόλις χθὲς ἐπεβιβάσθην, ἀλλὰ τώρα ἀναχωρῶ, διότι κατάκρυνον τὰ ἀλείμματα τοῦ ἄνω διαμερισμάτος κ. εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐργασθῶ. Τὸν χρόνον τοῦτον ἀφιέρωσα νὰ ἀναλαμψῶ κ. τὴν ἀναστατωθεῖσαν βιβλιοθήκην μου κ. τὰ βιβλία, ἅπερ δὲ μοῦ χρειασθῶσιν χρόνος συνιάξιν τοῦ ἄρθρου μου, ἅπερ δὲ προσπαθήσω νὰ συμπληρώσω εἰς ἓν κ. ἥμισυ τυπωμένα φύλλα. εὐτυχῶς εὗρον 15-20 ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μου βιβλία. Ἡ ἐργασία μου δὲν δὲ ἔχει κανμίαν σχέσιν πρὸς τοὺς μέλλοντας νὰ γράψωσιν, οἱοσδήποτε κ. ἂν εἶναι διότι οὐδεὶς ἔχει παρακολουθήσει τὴν τε ἐκκλησιαστικὴν κ. ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ ὑμετέρου ἱερωτάτου ἱεράρχου, κ. δι' τὴν συγγραφεῖσαν ἔνεκα, δὲν νὰ χαρακτηρισθῇ εἰς τὸ σῆμα λίθωμα τῆς ἐκκλησίας. Πιστεύω περὶ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς νὰ ἔλθω, θεοῦ ἐπιτρέποντος εὐχεῖρας σας τὸ ἄρθρον ἐφ' ᾧ κ. μένω ἐν

Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Σιλλίνου Κουρίτη

Ἡ «Ἄπλωσις τοῦ Πλωτίνου καὶ ὁ χριστιανισμός

Ἡ πλάνη ἑνὸς ἀρχιμανδρίτου.

Ψυχικόν τῇ 25-10-60.

Ἀγαπητέ κ. διευθυντά τῆς «Θεολογ. βιβλιοθήκης»

Ἀπευθύνω εἰς τὴν εὐγενῆ προσοχήν σας περὶ συμμετοχῆς εἰς τὸν ἑορτασμὸν τοῦ ἑκατονταετηρίδος τοῦ περιοδικοῦ ὑποψηφίου, διότι εἶμαι ἀπὸ ἑνὸς μηνὸς ἀπασχολημένος μὲ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 50ετηρίδος τῆς ἱεραρχίας τοῦ φίλου σεβασμ. μητροπολίτου ἁγ. Καβάλας διότι θὰ δημοσιεύσω εἰς τὸν ~~ἑορτασμόν~~ ἑορταστικὸν τόμον «Περὶ τῶν κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα ἡσυχαστῶν τοῦ Ἄθω» ἐκτενεστάτην διατριβήν. Ὁ ἅγιος Καβάλας εἶναι ὁ μόνος ἕλλην, ὅστις τῷ 1905 ἔγραψε βιβλίον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ οὐδεὶς ἕτερος ἐμιμήθη αὐτὸν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἐνῷ οἱ ξένοι καὶ δὴ οἱ ποιητικοὶ πολυάριθμοι καὶ ἔσπουδοι ἀντίπαλοι ἐμφανίζονται τοῦτε Γρηγορίου Παλαμᾶ καὶ τῶν λοιπῶν θεωρητικῶν. Ἐπειδὴ δὲ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ παραστῶ καὶ εἰς τὸν ἑορτασμὸν θὰ διαβῶ εἰς Καβάλαν καὶ ἐκεῖθεν θὰ ἐπαναλάβω διὰ βόδου μετὰ τὰ μέσα τοῦ Νοεμβρίου. Σήμερον ἀναγκάζομαι νὰ γράψω ἐξ ἀφορμῆς τοιαύτης. Ὁ πρόεδρος τῶν ἐντεῦθεν Αὐγουστίνων ἢ Ἀσουμπσιονιστῶν Père Sauvaville μὲ εἶχε παρακαλέσει δι' ἓν σύμμα τοῦ Εὐχαριστοῦ τοῦ Δουμέρτη καὶ μόλις καὶ μόλις ἀνέγνων τὸ 5ον τεῦχος ἔδραμον εἰς ἐπίσκεψίν του ἐντεῦθεν καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι θὰ γράψῃ καὶ νὰ ἐπικυρώσῃ καὶ τὸ βιβλίον «Θεοτοκίας» τοῦ Καλλίνικου διὰ ὁμιλίας εἰς τὴν σελίδα 307 μὲ κατάκρισιν ἀνάγκην ὡς τὸ περὶ προσευχῆς λόγον τοῦ ἁγιορείτου ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κοτρώνη γνώμην ἀντιβαίνουσαν εἰς τὴν ἱδιοσυγκρασίαν τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας οὗτος ὅμως ἐνεργέστατα ἔλαβε χωρίον τοῦ Νεοπλατωνικοῦ Πλωτίνου ἀπὸ δευτέρας χειρός (ἄνευ παραπομπῆς τοῦ

μεταφρασοτοῦ) καὶ ἀτραπαιπώρως ἐξάγει τὸ αὐθαίρετον συμπέρασμα: "Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γνωμῶν τοῦ Πλωτίνου... πιστοῦται ὅτι παραδέχεται, ὅτι διὰ τῆς ἐκστάσεως καὶ τῆς "ἑνώσεως" δηλ. διὰ τῆς θερμότητος τῆς καθ' ἡμᾶς προσευχῆς ὑψοῦται ὁ ἄνθρωπος καὶ ταυτίζεται πρὸς τὸ ἐπέκεινα τῆς οὐσίας" ἤτοι τὸ ἀγαθὸν "τοῦ Πλάτωνος μὲ ἄλλους λόγους τὸν Θεόν, ὡς ἠννόει προφανῶς ἐκεῖνος, πιστεύομεν δὲ ἡμεῖς οἱ χριστιανοί". Τὸ συμπέρασμα εἶναι οὐχὶ σαφὲς ἢ μᾶλλον ἀκατανόητον. Τὴν λέξιν ἐξηγοῦσι σαφῶς τὰς λεξικὰ καὶ εἶναι ἀνώτερος βαθμὸς ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὅπερ εἶχον κυρίως οἱ προφῆται καὶ αὐτὸς ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος. Ἐν τῇ ἀσκήσει χρησιμοποιοῦνται ἄλλοι ὅροι καὶ δὴ ἡ θεία "ἔλλαμψις". Ὁ ἐν ἐκστάσει καὶ Ἀνδρούτσος εὑρισκόμενος πιστεύει, ὅτι ἀκούει φωνάς, βλέπει μορφὰς καὶ γεύεται οὐσιῶν μὴ ὑπαρχουσῶν ἐν τῷ κόσμῳ.. Περὶ τῆς ἐκστάσεως ἔγραψεν ὁ Th Abeli: "Die Ekstase in ihrer kulturellen Bedeutung" Berlin, 1902 ὁ Πλωτῖνος ἀπογοητευθεὶς ἐκ τῶν μυστηριακῶν αἱρέσεων τῆς Ἀνατολῆς ἐπηγόησε τὸν χριστιανισμὸν καὶ φύσει ἀσκητικὴ μορφὴ ἐμφιλήθη εἰς τὴν ἔκστασιν τοὺς προφήτας τῆς βίβλου καὶ κατώρθωσε τετράκις, ὡς λέγει, νὰ ἀφαιρεθῇ τελείως καὶ ν' ἀπαλλαγῇ τῶν δεσμῶν τῆς σαρκὸς προσπαθῶν νὰ ἐπιτύχῃ τὴν θέωσιν ἤτοι τὴν ἕνωσιν μετὰ θεοῦ, ἀλλ' ἀντὶ ταύτης κατέληξε δυστυχῶς εἰς τὸν πανθεισμόν, ὃν ὑπεστήριξεν ἀγρίως ὁ μαθητής του Πορφύριος, ὁ μεγαλύτερος πολέμιος τοῦ χριστιανισμοῦ. Αὐτὰ δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ περὶ προσευχῆς γράψας καὶ ἀπεπειρήθη νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἀντίθετον ὅτι οἱ ἀσκηταὶ ἐδιδάχθησαν τὴν μέθοδον τῆς νοερᾶς προσευχῆς παρὰ τοῦ Πλωτίνου! Τοιοῦτον τι ἐδίδαξε καὶ ὁ ἐν Παρισίοις ρῶσος ἀρχιμ. Κυπριανὸς Κερν διὰ τοῦ ἐν τῷ "Μπογοσλοβικείᾳ μιᾷ" (1952, ρωσιστ

σ. 102-132) ἄρθρου "Πνευματικοί πρόγονοι τοῦ ἁγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ". παρίστασε αὐτόν ὡς καί τόν Ἑλληνικόν Μ. Θεολόγον ὡς ἑρμηνεύσας τοῦ Πλωτίνου. ἐσφ' ἐπιμένθη, διότι ἡ ὁμοιότης εἶναι ἐξωτερική.* "Ο μυστικισμός αὐτῶν εἶναι μυρίως προσωπικός, χριστοκεντρικός καί διά τοῦτο ριζικῶς διάφορος ἀπό τόν ἀπροσώπον καν-θεισμόν τοῦ Πλωτίνου τοῦ ἀνακρέτου τοῦ περί Θεοῦ δόγματος τοῦ Πλάτωνος (βλ. "Γρηγ. Παλαμᾶς", λζ, 1954, σ. 16 ἀνάτυπον). Δέν πιστεύω νά εἶναι ὀπαδός ὁ ἀρχιμανδρίτης τοῦ γερμανοῦ καθηγητοῦ Harnack, ὅστις ἐρωμένως ὑπεστήριξε τόν λεγόμενον ἐξελληνισμόν τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας, διαπούσας τό σεσφρόν τοῦτο κήρυγμα ἀπό τοῦ καθ. Α. Ἀλιβιζάτου, θαυμαστοῦ τοῦ Harnack. Καί αὐτόν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὁ πυρήν εἶναι ἡ ἑλληνική θρησκεία καί μόνον τό κέλυφος ὑπάρχει χριστιανικόν! —

Ὁ πατήρ Ἀναστάσιος καλός κατά τά ἄλλα ἐφημέριος τῆς ἐνορίας εἶναι πρωτόπαρος εἰς φιλοσοφικά καί θεολογικά ζητήματα καί ἄς ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τό "ἐπερώτησον τόν πατέρα σου καί ἀναγγελεῖ σοι τούς πρεσβυτέρους καί ἐροῦσί σοι".

Ἐν Χριστῷ εὐχέτης

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίδας

* ὅπως καί τό ζήλημα τῆς ἁγίας Τριάδος, ὅπερ παρεφέρετο εἰς τόν χριστιανισμόν εἰς καί ἄλλα τοιαῦτα οἱ Νεοπλατωνικοί. Ὁ Κορακᾶς ἔφερε "περί τοῦ ἐγχειριδίου" τοῦ Ἐπικτήτου, ὅτι ἐάν δέν εἶχεν ὅπλα ἡ ἀποδιδόμενα εἰς χριστιανόν συγγραφέα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Τῷ Ἐρασμίῳ ἐν Χριστῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κ. Βασιλείῳ τὸν θερμὸν ἀσπασμόν.

Μεγάλως ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ ἐπαξίᾳ προαγωγῇ καὶ εἰς τὸ τῆς ἀρχιεπισκοπότητος ἀξίωμα εἰς τὴν ἐν μέσῃ Εὐρώπῃ ἐπίσημον θέσιν τοῦ Βελγίου, ὅπου ἂς εἴστε κέντρον τῶν γραμμάτων θὰ εἶσθε ἐπιτυχὴς συνεργάτης τῶν Βολλανδιστῶν. Ἐξέδοτο ὁ Halkin νέαν ἔκδοσιν τῆς Bibliotheca hagiographica;

Σᾶς εἶχον παρακαλέσει νὰ ἐκφράσητε πρὸς ἐκτύπωσιν τῆς περὶ τοῦ Πάσχα καὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ καλενδαρίου ἔργου μου. Ἐν ᾧ τοσοῦτον εὐφήμως γράφω περὶ τῶν ῥώσων οἵτινες διωγματούμενοι ὑπὸ τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς ἤραντο τρόπαια κατὰ τοῦ παπισμοῦ ὅστις ἵδρυσε μὲ τὸ νέον καλενδάριον καὶ τὸ τάγμα τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ ἀπέλυσε αὐτοὺς ὡς ἀγρίους μονιοὺς εἰς τὴν Σιβηρίαν καὶ ἐδημιούργησεν τὴν σύνιαν. Νομίζω ὅτι εἶναι ἰδίαν ἐπίκαιρον τὸ βιβλίον μου.

Τὰ γράμματά σας πληροῦσι χαρᾶς τὴν καρδίαν μας διὸ ἀποφασίσατε νὰ μὴ μᾶς στερῆτε. Ὁ Θεόδωρος εἶναι καλὸς καὶ ἀσπάζεται τὴν δεξιάν σας ὅπως καὶ ἡ οἰκονόμος Κατίνα, ἥτις ὑποφέρει ἀπὸ τοὺς πόνους τῆς συλληροθερμίας, συμπάσχει δὲ ἄμα τὸ σπῆτι μετ' αὐτῆς. Θεήθητε τοῦ ἰατροῦ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ὑπὲρ αὐτῆς. Σᾶς ἀναμένομεν νὰ ἔλθητε νὰ πάρητε καὶ τὸ πεζικόν.

+ ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίδας

Ψυχικόν τῇ 27-10-60

Υ.Γ. Σήμερον ἀνεκοινώθη μοι, ὅτι ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Παλαιομημερολογιτῶν τῆς παρακάθεως τοῦ ἀειμνήστου Φλωρίνης ἱερομόναχος Ἀλάκιος μετὰ δύο ἑτέρων μοτοσικλέτας πρὸς δικαιωμέρου ἀνεχώρησε δι' Ἡλεκτρικὴν μὲ σκοπὸν νὰ χειροτονηθῶσιν ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ὀχοφόρου γηραιοῦ ῥώσου μητροπολίτου Ἰωσήφ. ὃν πρότινος διεδέξατο ὁ Λεόντιος. Οὗτος πρὸ ὀλίγου χρόνου χειροτόνησεν ἐκεῖ ἔγγαμον κρῆτα ἱερέα ἀς ἐπίσκοπον ὅστις ἔλθὼν ἐνταῦθα πε-

ριφέρεται πρός καταισχύνην μετά τῆς συζύγου δεσποινίς!

καί ὁ βίος του πρίν καί νῦν οὐδόλως συνάδει πρός τό ἱερόν σχῆμα. Μέ παραπόλεσαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι διά τό γόητρον τῆς ἐκκλησίας καί τό πατρικόν ἡμερολόγιον νά ἐρωτήσω, εἶναι κανονικαί αἱ ὑπό τοῦ κρονολήρου τούτου ἱεράρχου χειροτονίαι; ἀνήκει οὗτος εἰς τήν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν μήπως εἶναι ἐκ τῶν ἀποσχισθέντων τῆς οὐρανίας καί αὐτοχειροτονουμένων; Εἶναι ἀπαραίτητος ἀνάγκη νά γνωρίζῃ τοῦτο τό πλήρωμα τῆς ~~φλωρινιαίας~~ φλωρινιαίας παρατάξεως τῶν γνησίων ὀρθοδόξων καί θά ὀφείλωσι χάριν τῇ ὑμετέρᾳ πατριοθήτῳ πανιερότητι. Ἄσον τάχιον ἵνα προλάβωσι πᾶσαν ἀντικανονικήν χειροτονίαν τῆς ἱεραρχίας των. Ἐκκλησία εἶναι αἱ χειροτονίαι ν' ἀναγνωρισθῶσιν ὑπό τῆς νόμων κρατούσης ἐκκλησίας, ἵνα μή πάθωσι ὅτι ἀνεπανορθώτως ἔπαθεν ἡ τοῦ Ματθαίου παράταξις, ὅστις ἐχειροτόνησε μόνος τόν πρῶτον ἐπισκοπον, καθηρημένος τε ἄλλως ὤν, καί ὑφίστανται μέχρι σήμερον τά ἐπακόλουθα τῆς ἀντικανονικότητος. Ἐπιθυμοῦσι πάντες οἱ καλοκαιρινομερολογῖται καί δή οἱ Ἁγιορεῖται νά μάθωσι παρ' αὐτῆς ἄν οἱ οὕτω χειροτονούμενοι θά συγκαταλέγωνται εἰς τήν "Μίαν ἁγίαν καθολικήν καί ἀποστολικήν ἐκκλησίαν καί θά ἀναγνωρισθῶσιν ὡς κανονικά παρά τοῦ πατριαρχείου Μόσχας; Ἤδη δέ βλέπετε τήν σύμπτωσιν ὅτι ὅπως ὁ ἐν τοῖς μακαρίοις θεῖος ἀρχιεπίσκοπος ἐπεφεζοίησε τῷ 1926 ἐν Λαύρᾳ νά ἐπικυρώσῃ τό ἀνύπαρκτον τῆς χειροτονίας τοῦ ψευδεπισκόπου τῶν Ἀθηνῶν φανάβη. οὕτω νῦν ἐντέλλεται θείᾳ νεύσει ὁ διάδοχος αὐτοῦ νά ἐξακριβώσῃ ἄλλην παρομοίαν περίπτωσιν. Οὕτω δέ ἐξασφαλισθείσης τῆς κανονικῆς χειροτονίας ἀποκτήσῃ καί ἡ ἐν λόγῳ παράταξις ἀρχιερεῖς πρός ἐνίσχυσιν τοῦ ἱεροῦ ποιμνίου καί τοῦ θριάμβου τῆς ὀρθοδοξίας. Πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι καί ἡ ὑμετέρα ἁγία καρυφή ἐμφορουμένη τῶν αὐτῶν ἀμοιβαίων αἰσθημάτων θέλει ἀγωνισθῆ μετ' ἡμῶν καί ἐπί τοῦ σημείου τούτου πρός δόξαν Θεοῦ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ψυχικόν τῇ 10-11-60

Σεβασμιώτατε ἅγιε Καβάσιλας

Ἐξ ἀπροόπτου κωλύματος μή δυνάμενος νά συμμετάσχω τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 50ετηρίδος τῆς ἀρχιερατείας τῆς ὑμετέρας φίλης σεβασμιότητος εὐχομαι νά ἐπιμηκύνῃ Κύριος ὁ Θεός ἐν ὑγείᾳ καί εὐτυχίᾳ τά ἔτη τῆς ζωῆς αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐκκλησίας. Ἡ δράσις αὐτῆς ἡ ἐκκλησιαστική, ἡ ἐθνική, ἡ κοινωνική θά ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς ἀξιοῦν παράδειγμα πρός μίμησιν τῶν ἐπιγενομένων. Μακαρίζομεν τούς Καβασιλίτας, διότι ἠξίωθεν τοιούτου μητροπολίτου, ὅστις ἐκκλησιάσει ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῶν ἔνδοξον καί καρποφόρον περίοδον καί ἔθεσιν ἑρμηνεύς τάς βάσεις τῆς πεφωτισμένου ἀξιολόγου ἀναπτύξας. Ὄντως "τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ὁ ἀρχιερεύς οὗτος."

Ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† ὁ Κορίνθου εὐλογεῖν Κοσμᾶς

ψυχικόν τῇ 12-11-60

Εὐγνωστάτη κυρία Ἐμμουτρή καί διευθύντρια τοῦ Ἱεροσυμείου

Ἕνεκα ἀνοικοδομήσεως τῆς οἰκίας μου ἀπουσιάζον ἐντεῦθεν, ἦλθον πρό διημέρου, ἀλλ' εὗρον ἐν ἀναστατώσει τά βιβλία μου καί μόλις πρό ἡμερῶν ἀνεκάλυψα τό δῶρον μέ τά δύο βιβλία τοῦ μακαρίτου ἀνδρός. Βεβαίως μέ θαυμασμόν παρακολούθουν τήν φιλολογικήν δράσιν του ὅπου ἀφιέρωσεν ὅλας τάς δυνάμεις καί ἐξαντλήθη, ὡς εἶπαν ἐκ τῆς ὑπερκοπώσεως, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ ἀρμόζει τό βιβλικόν "καί ὀλίγα ζήσας ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς".* Σάς εὐχαριστῶ, κυρία μου, διότι (διότι) μοί δίδετε τούτο τό δῶρον. Καί ἐντρυφῶν

* Τό ρητόν ἔχει ὧδε· "Τελειωθείς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς· ἀρεστή γάρ ἦν κυρίῳ ἡ ψυχή αὐτοῦ" Σοφ. Σολομῶντος

εἰς τὰ τελευταῖα ἔργα του καὶ νὰ εὐχηθῶ εἰς τὸν οὐρανὸν παρρησία νὰ καταταχθῇ αὐτὸν εἰς τὸ Πάνθεον τῶν μεμονωμένων καὶ ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ Παραδείσου.

Μετ' εὐχῆς

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

ψυχικὸν τῇ 19-11-60

Ἀγαπητέ πάτερ Ἠλία χαῖρε ἐν Κυρίῳ.

Ἀπαντῶ βραδέως διότι ἤμην ἀπό τότε ἀπασχολημένος ἀφιερωμένος μᾶλλον εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν βιβλίων μου εἰς τὰς νέας θέσεις. Ἐστενοχωρήθην πολύ διότι τὴν ἀσθένειαν τοῦ καλοῦ μας βιβλιοθηκαρίου, μοῦ γράφας νὰ ἐρωτήσω τοὺς ἰατρούς. Ἀλλὰ δὲν μοῦ περιγράφεις τὸ εἶδος τῆς φλεβίτιδος ἥτις εἶναι πολλῶν εἰδῶν καὶ τί ἀπεφάνθησαν εἰς Θεσσαλονίκην οἱ ἰατροί. Ἠδυνάμην νὰ τὸν εἰσαγάγω δωρεὰν εἰς τὸν "Ἐρυθρὸν Σταυρόν" ἀλλ' ἡ ἀσθένεια δὲν εἶναι νοσοκομειακή. Ἄλλοτε τοῦ εἶχον συστήσει νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ πτωχικόν μας νὰ τὸν φιλοξενήσω ὅσον καιρὸν θέλει καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω τὸ θεωρῶ καθῆκόν διότι εἶναι πολὺ χρήσιμος καὶ πρέπει νὰ κάμῃς τὸν κόπον νὰ τὸν πείσῃς. Ὁ Μακάριος εἶναι εἰς ἐμὲ γνωστός ὡς χρηματίσας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν εἰς Βλαχίαν εἰς τὸ μεγάλον μετόχιον τὸ Παρβούνιον ἀπέθανεν περὶ τὸ 1840 καὶ ἐστάθη ὁ ἀρχιμ. Βενιαμὶν καὶ μετεμόρφωσε τὴν κοζοσιαίαν περιουσίαν του καὶ εἶναι αὐτὸς ὁ δεύτερος κτίστης καὶ οὐχὶ ὁ κληρονόμος αὐτῆς. Λοιπὸν εὐχαριστοῦμαι θὰ δοκιμάσω πάσαν νέαν συνεισφορὰν δι' αὐτὸν καὶ θὰ λάβῃ θέσιν καὶ τὸ ὄνομά σας εἰς τὸν "Ἁγιορειτικὸν διαιώνιον" Ἐλπίζω εἰς τὸν ἅγιον θεὸν ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνατύπωσις.

Τὸ κτίριον ἐτελείωσε καὶ ἐτακτοποιήσαμεν μὲ κόπον πολὺν τὰ πράγματα, ἰδίως νὰ καθαρίσωμεν τὰ ἀσβέστια καὶ τὰ τζάμια καὶ τὰ ~~[illegible]~~ πατώματα καὶ τὰ μάρμαρα ~~[illegible]~~. Μένει μόνον ἡ μηχανὴ πρὸς θέρμανσιν, ἡ ἀγορασθεῖσα καλοριφὲρ ἥτις στοιχί-

ρα περί τούς 20.000! καί τό ταμεῖον ἐξεκενώθη ἀπόλλου. ἐδανείσθησαν καί πόρα πολλά, δέν πιστεύω νά τελειώσω γρήγορα, καί μάλλον κατά τήν ἄνοιξιν ἐπομένως ἕως τότε εἰς μείνη εἰς τό νοσοκομεῖον ὁ πατήρ Παντελεήμων. διά νά μή ἐπιστρέψη εἰς τό ψῦχος τοῦ χειμῶνος, ὅστις ἤρχισεν ἤδη νά γίνη αἰσθητός μετά τά πρωτοβρόχια.

Ἐπί τέλους μετά ἱκανήν δυσκολίαν ἐσχηματίσθη καί ἡ ἐπιτροπή, ὡς γράφει ὁ «ἀποστ. Ἀνδρέας». Προχθές μετέβην νά χαιρετίσω τόν νέον διοικητήν διά τάς ἐπιμελείας. ὑποδείξας κ. Ζαριούνην, ὅστις ἠρώτησε ἐμέ ἐάν εἶχε πρό ἐμοῦ τόν διοικητήν τοῦ ἁγ. Ὄρους. Τελειώνει τό ἔτος καί ἀκόμη δέν ἔχει συνέλθει νά ἀναγράψη ἐπίσης καί τά ὀνόματα τῆς εἰς τό ὑπουργεῖον. Δέν πιστεύω νά εἶναι ὁ Βατοπεδινός Ἀλέξανδρος ὡς πάσχων ἀπό ἀρτηριοβάσεως, καί οὕτως ἡ προεδρεία θά περιέλθη εἰς τόν προτείναντα τόν ἑορτασμόν κατά τήν συνεδρίαν τοῦ Διεθνοῦς βυζαντ. συνεδρίου ἐν Θεσσαλονίκῃ πρό τριετίας. Εἰς τόν κ. Παντελεήμονα καί γέρο-Πατίσιον τάς εὐχάς μου

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐθύβιος Κουρίβας.

Ἐν ψυχικῷ τῇ 4-12-60 τῷ φιλ. Μαντουηλίδου

Ἀγιότατε καί σεβαστέ κ. πρόεδρε

Μεγάλως ἐκτιμῶ τήν ἀγαθήν προαίρεσίν σας καί θαυμάζω τήν ἀέναον προθυμίαν, διότι πολιτικῶς ὢν ἐπιλάβεστε νά συναρμοσθῆτε μέ παλαιμάχους συγγραφεῖς καί ἱστορικούς ἐξ ἐπαγγέλματος, ἀλλ' ὅπως παρατηρῶ ἐν πολλοῖς ὑπερέβητε τό μέτρον καί ἐρασιτέχνης ὄφιμος ὢν κατεδικάσθητε καί μεγάλως ἀδικεῖτε τούς εἰδικούς. «Μηδέν ἄγαν», ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. Ἐπεθύμουν νά ἐξετάσετε μάλλιον τά γραφόμενά μου πρίν μέ καθίσητε εἰς τό ἑδώλιον τοῦ κατηγορουμένου τιμωρούμενον ὄντα καί εἰς ἀπαρόν χρόνον φθάσαντα, πρᾶγμα ὅπερ

δὲν ἐπεχείρησαν ἄλλοι θεωρούμενοι ἀνωτεροί μου. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ περιαυτολογήσω, ὅτι εἰς τοὺς 300 περίπου πραγματείας καὶ τοὺς πέντε δισάδας τόμων, οὗτινας ἐξέδωκα, οὐδεὶς ἠλέγξε με περὶ ἁμαρτίας.

Δυστυχῶς δὲν θέλετε ἐν ταῖς κρίσεσι νὰ ἐμβαθύνητε ὅτι γράφω πάντοτε Sineira et studio καὶ τὴν ἀλήθειαν λατρεύων ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου σκοπός μου βαθύτερος εἶναι ἡ ἔξαρσις τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ἀπαραμίλλου μεγαλείου τῆς πατρίδος σας ὑπερ ἧς ἀπὸ 30ετίας ἀφιέρωσα ὅλας τὰς δυνάμεις χωρὶς νὰ ἔχω κανὲν ὑλικὸν κέρδος. Ἀφῆκα τὴν ἰδιαιτέραν μου πατρίδα καὶ ἀγωνίζομαι ὑπὲρ τῆς Θράκης, ἥτις μετὰ τὴν Μακεδονίαν ἀποτελεῖ τὸν πυρῆνα τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ὁ ἐκδοθεὶς ἀριθμὸς περὶ τὰς 3000 σελίδας, ἃς χάριτι θείᾳ ἔχω νὰ ἐπιδείξω, ἐπιμυροῖ τὰ λεγόμενά μου καὶ ἔχω εἰδέτι περὶ τὰς χιλίας πάσαι δὲ αἱ κρίσεις πλέον ἢ εὐμενεῖς.

Ἔχω ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 16-9-60 ἀποσταλέν μοι σημείωμα σας, κατὰ τοῦ ὁποίου μένω κατάπληκτος. Ἐπιγράφεται: "Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν χειρογράφων τοῦ Σεβ. μητροπολίτου Φαρσάλων, ἐφ' ὧν πρέπει νὰ γίνουν ἀφαιρέσεις ὁλοκλήρων κεφαλαίων. Ἐὰν δὲ δέωμεν καὶ τινες προσθῆκαι"!!! ἐπαυόμουδα ἰὸ ἄρθρα λίαν προσβλητικὰ διὰ τὸν γράφοντα ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ νέκυδος συγγραφέως, ὧν τὸ ἔσχατον: "νὰ ἀφαιρεθῇ πᾶσα βιογραφία ζῶντος προσώπου" καὶ δὴ τὸ 8ον περὶ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρου ἐν 5 πυκνογεγραμμένων μεγάλων φύλλων καὶ διερωτῶμαι τίς θὰ μὲ ἀποφασίσῃ διὰ τοὺς κόπους τῆς ἐργασίας ταύτης ἥτις ἀποτελεῖ τὸ ἓν τέταρτον τοῦ ὅλου; Εἶναι δύο ἔτη, ὅπου μὲ βασανίζετε δι' αὐτήν, τὴν ἀντέγραψα δίς καὶ συνεχώνευσα τὰς σημειώσεις καὶ οὐδεμίαν παρατήρησιν μοὶ ἐκάμετε καὶ ἔρχεσθε εἰς τὸ τέλος νὰ προτείνητε τὰ ἀσυγχώρητα αὐτὰ πρᾶ

ματα; Λησμονείτε, ότι πέρυσι συνεφωνήσαμεν
νά βάλωμεν καί τούς χωρικούς καί ἀνελάβετε νά
με βοηθήσητε, ὅπερ δέν ἐπράξατε, ἀφοῦ ἐκρατήσα-
τε ἐξάμηνον τά χειρόγραφα καί εἰς τό τέλος
ὅτε ἐξεπόνησα καί τό σύρεστήριον ἐκ 19 φύλλων
μέ ρίπτετε εἰς νέον ἄχαρι ἀγῶνα. Μά ὁ θεός
δέν τό θέλει αὐτό, αὐτή εἶναι ἡ ἀρετή; Μήπως
μέ θεωρεῖτε ἀρχιμωρόν τόν δοῦλον; Κατόπιν ὅλων
τούτων ἔπρεπε νά σταματήσω μετά τό 3ον μάλιστα
ἄρθρον. "Αὐτοδιαφήμιστος ὡς πρόεδρον φοιτητῶν διά
γλωσσικόν ζήτημα" (ἀσαφές) "Ν' ἀπαλειφθῇ ἀνεξῶς
ἐφόσον μάλιστα εἰσέρχεται εἰς πολιτικήν τῆς
ἐποχῆς καί καθάπτεται προσώπων ὡς ὁ Ἐλευθέριος
Βενιζέλος, Πάλλης κλπ." Κατά τόν 4. πρόεδρον φοι-
τόν τοῦ Θρακικοῦ κέντρου πρέπει νά ρίψωμεν
εἰς τό πῦρ τόν Ε' τόμον τῆς ἱστορίας Παπαφλεσσα-
νούλου, διότι ἔλεγχει βριμύτατα τάς πολιτικάς ἀτα-
σθαλίας τῶν ἀνδρῶν τοῦ 1821 καί τόν Παπαφλέσσαν
ἀποκαλεῖ (καί τόν Π. πατρῶν Γερμανῶν) "ἐξωλέστατον
ἐάν μεμωνωμένον ἐκλάβῃ τις τό ἄρθρον, ἀσφαλῶς θά
με χαρακτηρίσῃ ὡς κρόνιμον γερόντιον. Χάρις τῷ
Θεῷ ἡ γεροντική αὕτη νόσος δέν ἔφθασεν εἰς τόν ἐγκέ-
φαλον - διό καί δέν ἔγραψα τήν αὐτοβιογραφίαν μου
καίτοι πάντες οἱ φίλοι μου μέ προτρέπουν νά πρά-
ξω τοῦτο - θά ἦτο ἄλλως ἡ μία αὕτη σελίς ξεκάρ-
φωτος εἰς τό σύγγραμμα. Ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Μαξί-
μου Καββαδίου, ὅστις πρῶτος ἐτόλμησεν ὡς ἀρχι-
μώνητος τῶν προκεκριμένων νά ἐκχυδαΐσῃ τήν Καινήν
Διαθήκην (καί ἔσχατος ὁ ἐν Λονδίνῳ Ἀλέξ. Πάλλης),
ἀνέπτυξα διά βραχέων τό γλωσσικόν καί δή τό μετα-
φραστικόν ζήτημα, ὅπερ ἐπί 300 ἔτη ἀπασχόλησε τήν
ἐκκλησίαν καί ἐτάραξε τό ἔθνος μέχρι τῆς ἐθνοσυ-
νελεύσεως τοῦ 1911, ὅτε δί εἰδικῶν ἄρθρων αὕτη ἐξηφά-
νισε τό κεκμηκόν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου καί καθιέρωσε
τήν καθαρεύουσαν ὡς ἐπίσημον γλῶσσαν τοῦ κράτους

εἶναι αὐτοδιαφήμισις τοῦτο ἀξία ἀγχόνης, ἤ μία ὡραία τσαρία, ἥτις ἐξυφοῖ τὴν ἀθανασίαν ἐκείνην καὶ δή καὶ αὐτόν τόν Βενιζέλον, ὅστις ἔθεσε τήν πρόταστν τῶν φοιτητῶν εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἀφῆκεν ἐλευθέρους τούς βουλευτάς του νά ψηφίσουν; Ἡ ἐπιτροπή τῶν φοιτητῶν τοῦ 1901 διά παρόμοιον βήτημα - περιωρισμένης σημασίας - ἔξεδωκε βιβλίον. Ἐγώ δέν τό ἔπραξα, οὔτε ἔγραψα ποτέ πρός αὐτοδιαφημισμόν. Καί νῦν δέν τό γράφω ἐγώ - μή με πλαστογραφεῖτε πρός Θεοῦ - ἀλλά παραπέμπω εἰς τάς ἐφημερίδας τοῦ καιροῦ ἐκείνου καί τοῦτο διά νά ἐξυψώσω τό γόητρον τῆς θαυμασίας φοιτητικῆς νεότητος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐγώ δέ ὡς μόνον κέρδος ἐκόμισα τόν ἀπανθρωπον διωγμόν καί τριετῆ εἰρκτήν. Ἡ δέ ἀφαίρεσις τῶν 16 ἐτῶν τῆς ποινῆς μου ὑπό τοῦ Βενιζέλου ἐμείωσαν τήν σύνταξίν μου κάτω τῶν χιλίων δραχμῶν (καίτοι ταῦτα διά νόμου τοῦ 1935 ἐθεωρήθησαν συντάξιμα). Αὐτή εἶναι ἡ γυμνή ἀλήθεια, ἀλλά πρός χάριν τοῦ ἀγαπητοῦ μου φίλου κ. Προέδρου ἀφαιρῶ τά δύο συνδαλώδη ὀνόματα ὡς καί τήν περικοπήν τῆς τοῦ Πάλλη χυδαίας μεταφράσεως. Δύο ἄλλα ἄρθρα:

Ἄρθρον 1ον νά ἀφαιρεθοῦν αἱ περικοπαί τῶν Θρακικῶν καί ἐξ ἄλλων βιβλίων, εἴθισται τοῦτο παρά πᾶσι τοῖς συγγραφεῦσι (βλ. Σάθαν) χάριν τοῦ ἀναγνώστου, ὅστις διαβάζων τό ἔργον τοῦτο ἀδυνατεῖ νά κατανοήσῃ εἰς τάς πηγάς αἴτινες δέν εἶναι εἰς πάντα πρόχειροι.

Ἄρθρον 2ον "Παρά τήν κατά Γεδεών ἐχθρικήν ἀντίθεσιν (γίνεται) συνεχής παρανομή εἰς πάμπολλα χωρία καί ἱστορικά δημοσιεύματα". Ἀλλ αὐτό μαρτυρεῖ τήν ἀμεροληψίαν μου. Ἤλεγξα αὐτόν, ἀλλά δέν ἔπαυσαν νά ἀρύωνται τά κατά ἐμοῦ τῶν συγγραμμάτων του συντάξαντες "φιλομαλίαν".

Ἄρθρον 5ον νά ἀπαλειφθῇ ἐπίσης ἡ ποταυσέλιδος δημοσίευσις τοῦ "Προσφυγικοῦ κόσμου" περί Κομνηνοῦ (γράφ. "Περί Δαβίδ τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος Τραπεζοῦντος τοῦ Κομνηνοῦ") ποταυσέλιδος εἶναι εἰς τό φύλλον, ἀλλ'

ἐγὼ ἐσταχυολόγησα μόνον 4 σελίδας. Δὲν εἶναι ἄγνω-
στος ὁ συγγραφεὺς ἀλλ' ἀνεψιὸς τοῦ μητροπ. Ἡρακλείας
Γρηγορίου Καλλίδου. Εἶναι ἀξιόλογος ἱστορικὴ πραγ-
ματεία ὑπὲρ τοῦ ἀνεξιοπαθήσαντος ἀνδρὸς. Μετὰ
πολλῆς λύπης ἀφαιρῶ τὰ 3 φύλλα.
Ἔκθρον 6ον. Πλείστα ἀντέτυπα ἐκ τοῦ "Παραρτήμα-
τος" Γ' τόμου (τῶν "Θρακῶν") λόγιοι Θρᾶκες Ἡ
ἐπανάληψις παρέλκει". Εἶναι ἀδύνατον νὰ γράψω διὰ
τοὺς ἀνωτέρω λόγους, εἶναι συμπληρωματικὰ κτλ.
Ἔκθρον 9ον "Περὶ βιβλιογνοῦ ἐγράφησαν καὶ ἐπα-
νάληψιν εἰς τὰ "Θρακικὰ" καὶ ἀλλαχοῦ" τοῦτο
εἴδατε εἰς τὴν βιβλιογραφίαν μου, ἀλλ' ἐγὼ ἐμελέτη-
σα ὅλα καὶ εἰς αὐτὰ συμπτυχθέντα προσέθηκα καὶ
τὰ ἰδικά μου ἔπρεπον ἀπ' ἀρχῆς, κ. Πρόεδρε, νὰ μοὶ
προσέφερε συνεργασίαν διὰ νὰ μὴ κοπιάσω ματαίως.
Αὐτὸ εἶναι καθαρὰ ἐπέμβασις κτλ. ἣτις οὐδέποτε ἐ-
γένετο εἰς τοὺς δύο τόμους, οὓς ἐδημοσίευσατε ἐπὶ
τῶν ἡμέρων σας. Ἐνιαχοῦ σημειώνετε: "ν' ἀφαιρεθῇ
διότι θὰ γράψωμεν εἰς τὰ "Θρακικά"!!. Ἐπὶ 50ετ.
δημοσιεύω εἰς τὰ σπουδαιότερα περιοδικὰ ξένων τε
καὶ ἡμεδαπῶν, ἅπερ διευθύνουσι σοφοὶ καθηγηταὶ
καὶ ἀνώτεροι διανοούμενοι, οὐδεὶς ἐφήρμοσε τοιαύτην
παράλογον κριτικὴν εἰς τὰ γραφόμενά μου. Τὰ ἔργα
μου ἐκρίθησαν καὶ κατὰ τὴν διδακτορίαν καὶ
κατὰ τὴν ἐκλογὴν ὡς καθηγητοῦ τῶν δύο Πανεπι-
στημίων. Οὐ μόνον σφάλματα δὲν εἶδον οἱ κριταί,
ἀλλ' ἐπῄνεσαν ἐγκύκλια. Ὡς πρὸς τοὺς δύο ἀρχιφρεῖς
τὸν Χριστοφ. Κυνήγην καὶ Σωφρ. Στεφανούδην (ἐξέπεσε
ἐκ τοῦ χειρογράφου ἓν φύλλον ἐκ τοῦ Παραρτήματος
καὶ προσπαθήσατε νὰ τὸ εὕρητε, παρακαλῶ) Ἀναγναρίζω
ὅπως καὶ τὸ γράφω, ὅτι δὲν ἐπολιτεύθησαν ὁ πρῶ-
τος μάλιστα συμφώνως πρὸς τὸ ὕψηλὸν ἀξίωμα. Περὶ
ὅλα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραγραφοῦν ἐκ
τῆς ἱστορίας, διότι ἀφήνουσι κενὸν εἰς τὴν χρονολ.
σειρὰν τῶν μητροπολιτῶν. Εἰς τοὺς ἐπισήμους κατα-

(βίος Σταμούλη)

λόγους τῶν πατριαρχῶν καὶ μητροπολιτῶν ἀναφέρονται πολλοὶ τοιοῦτοι καὶ δὴ καὶ αἱρετικοί. Ἡ παράταξις τῶν ἀντιτέχνων καὶ τῶν ἀμειλίκτων ἐχθρῶν ἐλλοχεῖ ἀναμένουσα εὐκαιρίαν νὰ μὲ πλήξῃ. τότε τί πρέπει ν' ἀπαντήσω; ν' ἀποκαλύψω τὴν ἀρχαιομυρίαν σας; δὲν θὰ συνεβιβάζετο πρὸς τὸν γνωστὸν χαρακτῆρά μου. Ὑπεχώρησα χάριν τῆς ἀγάπης εἰς πολλά, διότι δὲν ἐπιθυμῶ μετὰ τὰς προσενεχθείσας ταπεινὰς ὑπηρεσίας μου εἰς τὰ "Θρακικὰ" ν' ἀποχωρήσω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐν τέλει τοῦ βίου μου.

Ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης
ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ἀμροτελεύτιον. Τιμὴ καὶ ἔπαινος τῷ ἀγωνοθέτῃ. Τῷ παναγάθῳ Θεῷ χάριν οἶδα καὶ δόξαν ἀναπέμπω, διότι με ἠξίωσε νὰ καταρτίσω τὸ τρίπτυχον τοῦτο χιλιοσέλιδον. Τόμος Α' περιέχων τοὺς ἁγίους τῆς ἐπαρχίας Ἡρακλείας.
" Β' " τοὺς μητροπολίτας " "
" Γ' " τοὺς λοιποὺς " " (ὁμοιάχαρα)
συγκεντρώσας εἰς βιογραφικὸν κατάλογον ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας τοὺς γνωστοὺς μέχρι τῶν ἐναρξάντων ἀποβιωσάντων. Ἡ ἐξαντλητικὴ αὕτη ἐργασία ἀποτελεῖ τὸ Θρακικὸν Πάνθεον καὶ ἐντεῦθεν ἤντλουν τὴν δύναμιν καὶ ἐμπολιτισθήσαν καὶ αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι τῆς Θράκης. Ὑπολείπεται τὸ ἐπιστέγασμα ἡ "Πολιτικὴ ἱστορία τῆς μητροπόλεως Ἡρακλείας καὶ βαιδεστοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων." Ἐπιστεγάζεται ἐν τέλει καὶ ἡ ἱστορία τῶν 18 ἐπισκόπων τῆς Ἡρακλείας μετὰ καταλόγου τῶν ἀρχιερέων. Αὕτη ἑτοιμάζεται πρὸς ἔκδοσιν καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Θράκης. Ἐυμπληρωματικῶς ἐξέδωκα δύο τεύχη εἰς τὸ Θρακ. Ἀρχεῖον: Τὰ ἁγιάσματα καὶ τὸν Καβαλλιώτην ἅγιον Γεώργιον.

Τῷ διευθυντῇ τῆς "Θεολογ. βιβλιοθήκης"

Σιοτ. Σκοινά, εἰς Βόλον

Ἰν ἀποδείξω ὅτι δὲν μνησικακῶ καὶ ἐνδιαφέρομαι βεβαίως διὰ τὸ περιοδικόν ἔγραψα τὸν ἔλεγχον εἰς τὸν ὄψιμον συγγραφέα φίλον μου ἀρχιμανδρίτην. Ἐζητήσατε τὴν ἔγκρισιν παρὰ τοῦ ἐνόχου διὰ νὰ τὸ δημοσιεύσητε καὶ δὲν ἐπείσθητε ἀπὸ τὰ γραφόμενα παλαιοῦ συνεργάτου τῆς Θεολογ. βιβλιοθήκης. Μόλις θὰ ἦτο ἀνεκτὸν νὰ τὰ ἐστέλλετε εἰς ἀνωτέρου μου. Ἐφοῦ δὲν γνωρίζετε διατί δὲν ἐπείσθητε ἀπὸ τὰ γραφόμενά μου, ἔχετε καλὴν παράδειγμα ὅτι εἰς τοὺς ἀγῶνας μου πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων ἐσφαλόμην ποτέ. Ἐὰν δὲν ἦμην τοῦ περιοδικοῦ φίλος θὰ τὸ ἔστελλον ἀλλαχοῦ πρὸς δημοσίευσιν. Ἀντὶ εὐχαριστιῶν λοιπὸν προσκαλεῖτε τὸν χθεσινὸν φοιτητὴν νὰ δικάσῃ παλαιμαχον καθηγητήν. Ἠμηποδίσθην ἐξαιτρόπου κωλύματος νὰ ταξιδεύσω. Καὶ μοὶ ἐπιστρέψατε τὸ χειρόγραφον καὶ δὲν θέλω οὔτε τὴν θεσσαλονίκεια (διότι τὴν εὗρον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μου) οὔτε τὸ περιοδικόν, ὅτι ἀπεδείχθη ἄφιλον. Τὸ τελευταῖον ἐνίσχυσε τὰς παλαιάς ὑποψίας μου. Λυποῦμαι, διότι διὰ νὰ μὴ χάσητε τὸν πελάτην σας θυσιάζετε τὴν ὀρθοδοξίαν. οὐδὲν ἕτερον.

Ὁ Κορυτσᾶς Εὐάγγελος Κουρίλας.

Ψυχικὸν τῇ 5-12-1960.

Φίλε κ. διευθυντά

Παρακαλεῖσθε ὅτι σᾶς ἀδικῶ καὶ γράφετε ἐπὶ λέξει: "ὅτι ἐγὼ ἐζήτησα τὴν γνώμην τοῦ ἀρχιμανδρίτου διὰ τὴν δημοσίευσιν ἢ μή.. δὲν ἐζήτησα τοιαύτην γνώμην ἀπὸ ἕνα ἀρχιμανδρίτην, αὐτὸ ἦταν μία μεγάλη προσβολὴ δι' ἕνα ἱστορικὸν φιλόσοφον καὶ

δή ἱστορικόν. ἐγώ τοιοῦτον τί δέν ἔγραψα..."

Ἄρα τό πρᾶγμα ἐβάλατε εἰς τήν θέσιν, ἀλλά ἐλησμονήσατε ὅτι ἐν τῇ προηγουμένῃ σας μοί γράφετε: «Διά τό ὀλίθημα τοῦ πατρός Ἀναστασίου ἐγώ δέν γνωρίζω πρός καταχώρησιν του (τοῦ χειρογράφου δηλ.) κατωτ. τήν ἐπιστολήν ἤ ἔγετε χειρόγραφον "ἐπιστρέφω τό χειρόγραφον" ὅμως κτλ." Τί νά πιστεύω τά πρῶτα ἤ τά δεύτερα; Τούτων οὕτως ἔχόντων δέν ἠμπορεῦνα νά γράψω ἐγκώμια διά τήν 50ετηρίδα σας. Τό καταλαμβάνετε. Γράφετε, ὅτι δέν ἐνομίσατε ὅτι ἔστειλα τό χειρόγραφον πρός δημοσίευσιν καί τοῦτο ἀντιφάσκει πρός τό ἐν τῇ προλαβούσῃ σας «πρός καταχώρησιν». Μέ τήν ἐπιστροφήν ὅμως δέν ἔλυσε τό ζήτημα, διότι ἐγώ δέν ἔγραψα διά τόν διωθοῦντα, ἀλλά διά τό περιοδικόν του ὅπως διαφωτίσω τό ἀναγνωστικόν κοινόν καί προτιμᾶτε μέ τήν ἐπιστροφήν νά μείνῃ αὐτό τό ἀδιαφώτιστον! Ἰδού λοιπόν πῶς προδίδεται ἡ ὀρθοδοξία, μή παραπονεῖσθε ὅτι σᾶς ἐλέγχω ὅτι τό σφάλμα τοῦτο δέν εἶναι ἀσήμαντον σᾶς παραπέμπω εἰς τούς "Τρεῖς ἱεράρχας" τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅπως ὁ ἱεροδιάκονος Ἐπιφάνιος (πρώην ἐτεοκλῆς) Θεοδωρόπουλος Λάβρας ἐξηλέγξε τόν καθηγητήν του κ. Π. Μπρατσιώτην διότι ἔγραψε "Ἑλληνικός χριστιανισμός". Οὗτοι οἱ εὐρωπαϊζοντες θεολόγοι ὑποστηρίζουσιν ὅτι πολλά οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας ἔλαβον ἐκ τῶν Ἑλλήνων!!! Ἐπομένως ἐπανέλθετε τήν ἐπιστολήν καί ἄν δέν δημοσιεύσετε νά ξανά ἐπιστρέψητε νά τήν δώσω εἰς ἄλλο περιοδικόν, ὅπερ νομίζω ὅτι δέν σᾶς συμφέρει. Ἄλλα τά ἐκκλ. περιοδικά τούς ἐφημερίους ἔχουσι τούς μεγαλυτέρους πελάτας ἐδῶ δέν σᾶς ἀδικῶ. Ἐκ τούτων ἀποδεικνύεται περιττόν νά ὑπογράφω ὅτι ἡ ὑμετέρα ἐντιμολογιότης διεφωνῶ μέ ἀδικεῖ.

Ὁ Κορυτσᾶς Εὐμάριος Κουρίλας.

12-12-1960 ψυχιατρεῖον

ψυχικόν τῇ 14-12-60

Ἀξιότιμε κ. Τριανταφύλλου

Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀποστολὴν ἀποσπάσματος ἢ περιλήψεως τῆς χαριτρᾶς διαλέξεως, ἣν ἴσως κατὰ πρῶτον θὰ ἤκουσαν οἱ πατρῶς περὶ τοῦ πολιούχου των ἀποστόλου καὶ διὰ τοὺς καθοὺς λόγους περὶ τῆς ἐργασίας μου. Καὶ εἴθε ὁ πρῶτος, ὅστις ἐγκαινιάσετε τὰς ἐρεύνας νὰ καταστήσητε γνωστὸν τὸν βίον τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς ἐκκλησίας σας. Ἐξενίσθην εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπώλου ὡς ἐρευνητοῦ, ἀλλ' ἄνθρωπος ὁ θησαυρὸς τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας τῆς Π. Φιλοσοφίας. Οἱ ὀλίγοι στίχοι τῆς ἐγκυκλοπαιδείας εἶναι τὰ τετριμμένα ἐκ τῆς γραμματολογίας τοῦ Γ. Φέρβου. Ἴσως μένει μόνον τοῦ ἀλησμονήτου φίλου μου Στεφ. Θωμοπούλου ἡ φυλλάδα. Ἡ ἐργασία μου εἶναι ὡς προσαγωγὴ εἰς ἄλλον τόμον περὶ τῶν προνομίων τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, οὗτινος μετὰ τῶν τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας ἀνόητως διημφισβήτησαν οἱ πολῖται Γεβεών. Πάντως εἰς τὸ ἐπίμαχον τοῦτο ζήτημα πρωτοστατεῖ ἡ περὶ τοῦ Ἀνδρέου ἱστορικὴ ἔρευνα. Ὁ ἄρχων σας ὁ πανευφημούμενος Dvornik καθηγητὴς ὢν ἐν Πράγᾳ παρουσίασε τὸ μέγα ἔργον "The Photian schism" πρὸς ὃ ἵνα διασυνδέσῃ τὴν ποιητικὴν μυθῳδίαν περὶ τοῦ κλεινοῦ πατριάρχου ἱστορίαν — ὅπερ ἀποτελεῖ ἰσχυρὰν κόραφον κατὰ τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας — συνέδεσε καὶ τὸ πρωτεῖον μὴ ἐπιτρέψας εἰς κανένα νὰ διαμφισβητήσῃ τὰ δικαιώματα τοῦ πονταφίκος. Ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ἐξήγειρε ὅλον τὸν καθολικὸν κόσμον ἐναντίον του ἀποδρᾶς εἰς τὸ Χόρβατ ἐξεμαίωσε τὸ περὶ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου βιβλίον. Τοῦτο εἶναι αὐτόχρημα ἄρνησις καὶ ἐπαναλαμβάνει ἀρχαίας ἀντιρρήσεις, ἃς οὐδὲ χωρὶς νὰ εἶναι ἱστορικὸς εἶχατε ἀναιρέσει! Συναντᾶται οὕτω μὲ τοὺς ἀρνητὰς τῆς ἀποστολικότητος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου

καὶ σεσημείωσε ἐξασφαλίζει τὴν κοσμοκρατορίαν τοῦ Πάπα. Παίζει τὸ παιγνίδι τοῦ ψευδοδωροθέου-Προκοπίου εἰς τὴν ἐπαστικὴν πλαστογραφίαν διὰ νὰ διαβύρῃ κατόπιν τοὺς ἡμετέρους παρουσιάζοντας ὡς χρήσιμα τὰ κίβδηλα. Ἡ δηθεν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθεῖσα νέα ἐν τῇ Δύσει φωτιακὴ ἱστορία γραφεῖσα ὑπὸ τῶν ἀντιποιτιζομένων τοῖς πατρικοῖς δικαιώμασι δὲν εἶναι καὶ δὲν εἶναι ἔργον ἀναγνφόντων ~~[illegible]~~ Δυτικῶν, ἀφ' ὡς φρονῶ, εἶναι πρᾶξις τῶν ὀρθοδόξων τῆς Μεγ. Ἑλλάδος οἵτινες ἔχοντες τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὸ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον τότε δι' ἐδίδον τὰ πρακτικὰ τῶν ἐπὶ φωτίου συγκροτηθεισῶν συνόδων. Μὲ τοιαῦτα τερτίπια ἐνόμισε ὁ πονηρὸς Σλαῦος ν' ἀποκτήσῃ τὸ ἀνεξίτηλον σῆμα του ὑποστηρίζας τὴν ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του κατάληψιν τῆς Πελοποννήσου καὶ διὰ 400 ἐνιαυτῶν διὸς ἐξεσφάβισαν τοὺς κατοίκους, ὧν μίψανα κατὰ τὸν ἀρχιμ. Πορφύριον Οὐσπένσκην οἱ σμερδνοὶ Τσάμηδες καὶ τόσον ἦτο πεπεισμένος περὶ τούτου ὁ σοφὸς ῥῶσος ἑλληνιστὴς ὥστε νὰ ἀναδημοσιεύσῃ εἰς τὴν δεκάτομον "Χριστιανικὴν Ἀνατολὴν" τὴν ἑλληνιστὶ ἐκτυπωθεῖσαν "Γραμματικὴν τῆς τσακωνικῆς διαλέκτου" τοῦ πατὰ Θεοδώρου οἰκονόμου ὡς σλαβικήν!!! καὶ ἔκτοτε καὶ ἄλλοι ἤρχισαν νὰ καλοῦν Σλαύους ἐπιδήμους Πελοποννησίους, ὡς ὁ πολὺς ρουμάνος καθηγητὴς καὶ πρωθυπουργὸς Ν. Γιόργα τὸν οἰκουμ. πατριάρχην Νήφωνα τὸν φωτιστὴν τῆς ρουμανίας, ὃν ὁ χρονογράφος καλεῖ "Μωραΐτην" καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες βιογράφοι. Καὶ διερωτῶμαι τί φθέγγεται ὁ Φβοτnik διὰ τὸ θαῦμα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου εἰς τὴν ἀπόκρυσιν τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῶν Πατρῶν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Πελοποννήσου; Παρὰ ταῦτα διαμένει ὀπαδὸς καὶ θερμὸς θιασώτης τοῦ Fallmerayer ὅπως καὶ οἱ Γερμανοὶ ἐκεῖνοι ἀξιωματικοὶ ἐπὶ κατοχῆς οἵτινες ὡς δεῖγμα τῆς διαθέσεως ἐξ Ἑλλάδος ἐξέδωκαν τὸ βιβλίον περὶ σλαυικῆς Π/νήσου, ἐν ἐπὶ πλέον κακὸν πρὸς τοῖς

δέλτοις πρό των οποίων φρικιά ή ιστορία.

Δεν θεωρώ λοιπόν σοβαρά και άξια απαντήσεως τα τοιαύτα δημοσιεύματα, είναι από τα συνήθη αντιρρητικά.

Η μία αποικοδομητική και τελείως φιλολογική διατριβής σας πρέπει εξαίφνης τα δημοσιευθή. Ίνα δοθή ώθησις εις τοιαύτας μελέτας τας συναφείς προς την μεσαιωνικήν ιστορικήν εξέλιξιν της Π/νήσου

Διάκονος εύχέτης

† ο Κορυτσάς Ευλόγιος Κουρίλας

υ.γ. Τα γραφόμενά μας επιμύρωσαν οι εις το αρχαίον Βυζάντιον ανακαλύψεις του οθωμανού αρχαιολόγου Ραφαέλ δημοσιευθείσαι εις σειράν άρθρων του "Δηφοτ. Ανδρέου".

Ψυχικόν 16-12-60 τη υ. φ. Μανουηλίδη

Αγιότιμε κ. Πρόεδρε, τιμιωτάτε μου

Λυπούμαι πολύ, διότι ανέγνωτε, αλλ' ούκ έγνωτε τό περιεχόμενον της μακράς επιστολής μου ή μάλλον δεν θέλετε νά ενιαιμήσητε τα γραφόμενα και επιμένετε εις τας τρείς ενοτάσεις εις άς απαντήσαι δείχνας, ότι γνώσεις δεν έχω καμίαν, ότι δεν είναι τό γλωσσικόν μάθημα τό θέμα μου, αλλ' η βιογραφία του αναμιγνυτού της κοινής διαθήκης μαθήματος του Καλλιπολίτου και τό τέρμα, όπερ έθεσεν η Εθνοσυνέλευσις και ότι αφαιρώ τα δύο πρόσωπα Βενιζέλον και Πάλλην διά τα οποία ενοιαζόσθητε εάν επιμένητε και διά τό καινούν μου όνομα, τό σβύνω και αυτό, διότι ποτέ δεν μ' ενδιέφερεν ανθρωπαρέσκεια και τό γ' (ών μοναδικόν) περί εναντ. Σταφιούλη ού θανόντος ούδεν γράφω, και είναι δίκαιον περί τοιούτου θρασύ νά χαραχθώσι σειραί τινές, όσας έχω, ούτε μίαν σελίδα! Εν τοιούτοις (Πορφ. Θρασυκών) ελάχιστα ονόματα παρέλαβον μετρούμενα εις τα δά-

αντίδοσε τῆς μιᾶς χιλιός καὶ αὐτά συνεπλήρω-
σαν δέδυνης (οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀναφέρονται εἰς ὅλην
τὴν Θράκην καὶ ἐγὼ γράφω μόνον τῆς ἐπαρχίας
ἢ μητροπόλεως Ἡρακλείας μετὰ τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς)
Σημειωτέον, κ. πρόεδρε, ὅτι τό ἔργον μου δεν εἶναι ἀπλοῦ
κατάλογος, ἀλλ' εἶδος βιογραφικοῦ ἱστορικοῦ λεξικοῦ
καὶ δεν πρέπει νά ἀφήσω κανένα λόγιον τῆς περιφε-
ρείας αὐτῆς, ὅπως τά λεξικά περιέχουσιν ὅλην τὴν
Ἑλλάδα. Ἐπιτρέπω ἐν τέλει διατί δεν ἐφαρμόσαμε τὴν αὐ-
στηρίαν αὐτήν εἰς τόν "Βιογραφικόν κατάλογον τῶν
μητροπολιτῶν Ἡρακλείας" διά νά γνωρίζω τί πρέπει
νά κάμω; Καὶ ὅμως ἐπειδή ἔγραψα χωρίς ἐλεγχόν τινα
καὶ ἀπεπόρασε τό κολοσσιαῖον ἔργον ἐξ ἀρχῆς
χωρίς νά μέ συνδέει τί μέ τόν ἐπαινέτην, ὅστις ὑπέβαλε
καὶ ὑπόμνημα εἰς τά Πατριαρχεῖα νά ἐπιδοθῶσι τά
ἔργα μου. Ὁ ἐν Πάτραις διευθυντής κ. Κ. Τριανταφύλ-
λου γράφει ἐπί μίαν ἑβδομάδα εἰς τόν "Νεολόγον" διά
τόν Α' τόμον Ηεν. Σαντα ἐπαίνους.

Εὐχαριστῶ διά τήν εὐγενῆ προθυμίαν τῆς κυρίας
Μανουηλίδου καὶ ἐπιφυλάσσομαι. Διαθυρος εὐχέλη

ὁ Κορυτσᾶς Εὔλογιος Κουρίλας

Ἐπιστρέφω ἐπί ἐπιστροφῇ τό γράμμα τοῦ κ. Τριανταφύλλου.

Φιλιατρά 19-12-60

Πρός τόν Θεόδωρον Παπανικολάου κατά
Διόδια - Ἡριστομένους Μεσσηνίας

Ἀξιότιμε κύριε,

Ἕνεκα τῆς ἐν ἀπουσίᾳ μου μεταφορᾶς τῆς
βιβλιοθήκης μου μόλις σήμερον εὗρον τό γράμμα
(ἔντυπον) οὐχί καὶ τό βιβλιάριον. Δύναμαι νά σάς
ὑποδείξω τόν Εὐγένιον Βούλγαριν, Σέργ. Μαυρέον καὶ
Δημ. Παλαμᾶν. Ἐρωμένως γράφοντας κατά τῶν νεω-
τεριστῶν Εὐρωπαίων διαβαλλόντων τήν Παλαιάν διαθήκην
ἱστορικῶς ἔγραψα ἐκτεταμένην περί τῶν ἑλλήνων σπουδῶν
ἐν Ἑλλάδι" ἀπό τῆς ἱδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου πρόο-

ματείαν, ἧς μόνον τρία ἄρθρα ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ "Ἡλίῳ, Περιοδικῷ τοῦ κ. Πάσσα, ἀλλ' ἐπενέβησαν οἱ ἐξεχόμενοι καὶ ἐσταμάτησεν ἡ δημοσίευσις. Ἐγὼ γράφω, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀντιγράφουσι σχεδὸν πάντοτε τοὺς ξένους, ἀγνοοῦσι δὲ τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἔγραψαν ἀλλέτερον καὶ ἤλεγξαν τοὺς μεγάλους φυσιοδίφας Π.Χ. ὁ ποτὲ μὲν παρ' ἡμῖν Α. Αἰγινήτης ἔγραψε περὶ παλιρροιῶν κατὰ Καρτέσιον, ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω ἰδικά ἔργα 5 Ἑλλήνων, ἐν οἷς καὶ τὸν Εὐγένιον ἀνατρέφαντα τὴν θεωρίαν τοῦ Καρτεσίου αὐτή. ὅπως ἔπραξε καὶ ὁ Καβιονίδης ἀποδώσας εἰς τὸν ῥῶσσον καθηγητὴν τὴν δι' ἀστρονομίας θεραπείαν τοῦ ἐνδομυτρίου ἣν ἐφήρμοζεν ὁ Ἱπποκράτης.

Εὐχέτης † ὁ Καρυτσᾶς Εὐθύμιος Κουρίβας.

Υ.Γ. Περὶ τῆς ἀστρονομίας τοῦ Εὐγενίου ἔγραψε τὸ 1939 ἐν Κωτσάνι Δύο ἀμερικανοὶ ἀστρονόμοι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατέρριψαν τὴν θεωρίαν τοῦ Laplace περὶ τῶν οὐρανίων ἀποστάσεων ἡ ὁποία εἶχε φθείραι ὁ Εὐγένιος

Ἀθῆναι - ψυχικόν τῇ 20-12-60

φίλε ἀγαπητέ καὶ περιποιήσαντε κύρ Ἱερόθεε. Δοξαστῶ.

Θὰ θαυμάσῃς ἀσφαλῶς διὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὴν ἀπὸ 28 Ἰουνίου ὑμετέραν ἐκτετιμημένην ἐπιστολήν καὶ ἀπολογοῦμαι.

Πρῶτον, μετὰ τὸ Πάσχα ἠναγκάσθην νὰ μετοικήσω, διότι ἀνωμοδομήθη ἡ ἐπαυλίς μου ἀνεγερθέντος καὶ δευτέρου πατώματος καὶ εὐρυχώρου βιβλιοθήκης ἀφῆ' εἰς τὴν ἐξοχὴν ἔπαθον πτῶσιν καὶ κατέρριψα τὸ γηραιόν σαρκίον μου καὶ ἠναγκάσθην, ἀφοῦ ἐπὶ ἰσημέρου ἐχειροτόνουν νὰ εἰσαχθῶ εἰς τὸν "Ἐρυθρὸν Σταυρὸν" ὅπου διέμεινα ἐπὶ μῆνας σχεδόν, διότι οἱ ἰατροὶ ἐπέμενον νὰ μὲ ἐξετάσουν τὸν ὀργανισμόν μὲ διαφόρους ἀναλύσεις κλπ. Εὐτυχῶς

εὑρέθην ἐν τάξει διὰ νὰ δύναμαι χάριτι θείᾳ νὰ συνεχίσω τὸ ἔργον μου. ἀλλὰ διὰ νὰ συνέλθω ἀπὸ τὰ φάρμακα καὶ τὰ βασανιστήρια τῶν θρησκόντων ἐκ θίσα εἰς τὴν Ἐκάλλω, ἥτις θεωρεῖται ἡ καλλιτέρα ἔξοχή, ἐπὶ δίμηνον σχεδόν — ἕως οὗ ἀνέκτησα τελείως τὰς δυνάμεις μου, ἄλλοι δύο μῆνας ἐχρειάσθην νὰ τακτοποιήσω τὴν βιβλιοθήκην μου, ἥτις περιέχει περὶ τοὺς 80.000 τόμους χρυσοδέτους καὶ οὓς ἐτοποθέτησα εἰς ὑψηλοφρόντους καλὰς θέσεις, ὥστε νὰ δύναμαι νὰ χρησιμοποιήσω αὐτοὺς ἀνέτως. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τὰ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν οἰκονομῶν ἔπαυσα ν' ἀναβαίνω καὶ καταβαίνω κλίμακες καὶ ἀπὸ τὸ ἓν δωμάτιον νὰ πηγαίνω εἰς ἄλλο, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ σῶμα δὲν ἀντέχει εἰς περιπετείας καὶ κόπους. Ἐλπίζω οὕτως ὅτι ὁ Ὑψιστος θὰ μὲ ἐνισχύσῃ νὰ καθαρογράψω κατὰ τὸν ἐπιόντα Κυρίου ἐνιαυτὸν τὸν "Ἁγιορειτικὸν Διάκονον". Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Εὐχαριστῶ δ' ὅσα μοὶ γράφετε περὶ τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου μας Χριστ. Κτενᾶ. Εἶναι γνωστὸς ὡς τοιοῦτος — ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω — ἀχαρακτήριστος καὶ ὅλως ἀκατάλληλος δι' ἱστορίαν.

Τώρα ἀναμένω νὰ μάθω νέα* καὶ εὔχομαι καὶ Χριστούγεννα

ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Κυρίῳ Μητροπολίτῃ Καλαβρύτων.

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ

Λίαν εὐχαριστοῦμαι διὰ τοῦ γράμματός σας ἐκφράζω ὅτι ἡ γραφρὰ καὶ εὐμενὴς μνήμη τῆς Λαύρας τῶν Καλαβρύτων ἐκ γνησία θυγάτηρ τῆς "Μεγίστης Λαύρας" τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν ἐπιτρεπομένης τῆς ὑμετέρας σεβασμιότητος νὰ συμμετάσχῃ τοῦ

* καὶ μέλλω τῆς διορισθείσης ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ ἐπιτροπῆς καὶ τί συνέβη ἐν τῇ ἀρχιγραμματείᾳ τῆς Ἱερᾶς Καινότητος

ἐπιμαρτύρου ἑορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος. Χαίρω ἐπὶ τούτῳ χαρὰν μεγάλην, διότι ἡ ἀναχωρήσεις κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου εἶχον ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν εἰς τὴν εἰλημμένην ταύτην ἀπόφασιν, ἐφ' ᾧ καὶ συγχαίρω ὑμᾶς καὶ τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον ἐπὶ τούτῳ, διότι ἀπεδείχθητε μνήμονες τῆς πατρίας ἱστορίας τῆς μονῆς. Ἐγὼ δέ, ἔχω νὰ προσθέσω καὶ ἓν χωρότατον τεκμήριον πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπερ ἔχω συγκεντρώσει ἀπὸ πολλοῦ τοῦ χρόνου. Ὁ ἀρχαιολόγος καὶ μοναχολόγος κ. Κ. Ρωμαῖος ἐδημοσίευσε πρό μηνῶν εἰς ἔμμετρον φύλλον ἀθηναϊκόν ἄρθρον ἐξιστορούμενον "τὰ βουνὰ τῶν Καταβρούτων μὲ τὸ ἀθάνατο νερό..." καὶ ἐνθυμήθην τὸ "ἀθάνατο νερό τῆς ἡμετέρας Λαύρας, βρύσιν διαυγεστάτου καὶ ἡδίστου στομαχικοῦ ὕδατος, ἣν συναντᾶ ὁ ἐπισκέπτης 500 μέτρα πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν μονήν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων δύναμαι νὰ ἀναγγείλω ὑμῖν καὶ τοῖς σεβασμίοις ἀδελφοῖς τοῖς νεοδαυριώταις ὅτι μόλις ἐσχάτως τὸ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον ἠνέῳξε τὴν ἐμφέγγειαν ἐν Ἀθήναις ἐπιτροπὴν διὰ τὴν μελέτην τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος κατὰ τὸ 1963 καὶ συνέχαρη αὐτὴν συνοδικῶς. Ἐπομένως εὐρισκόμεθα πρὸ τελεσφόρου πλέον γεγονότος.

Ἐπὶ δὲ ταῖς ἐπιμαρτύροις μοναχοχαρμοσύνοις ἑορταῖς καὶ τὸ ἐπιόν νέον ἔτος θερμὰς εὐχάς.

† Ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Ψυχικὸν τῇ 21-12-60

Ἀγαπητέ μοι γέροντα κύρ Βασίλεε,

Βραδέως τῇ ἀληθείᾳ ἐπαντῶ, ἀλλὰ κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ μετὰ τὸ ἅγιον Πάσχα εἶχον πολλὰς περιπετείας. Ἐν πρώτοις ἐπαδή ἡ βιβλιοθήκη μου κατὰ τὸ ἥμισυ ἦν κναποτεθειμένη εἰς τὸ ὑπόγειον καὶ ἐβλάβη ἐκ τῆς ὑγρασίας, ἔδεησε ν' ἀναλάβωμεν ἄλλο πάτωμα καὶ ἐπιτεθῶμεν αὐθουσῶν, ἥτις νὰ

περιλάβω ὅλα τά βιβλία μου τα ἐσκορπισμένα εἰς τά διάφορα δωμάτια. ἐνοῦται ὅτι διά νά γίνουν ὅλα αὐτά ἐσημώσαμεν καί δανειά από τήν Τράπεζαν χρήματα νά συγχρονίσωμεν τό νέον κτίριον καί νά τοποθετήσωμεν τά βιβλία ἄστε εὐτυχῶς τά ἔχομεν από πολλοῦ χρόνου δοσμένα εἰς ὑπερφράκτους θέσεις. Ἐπί Ἑλληνικοῦ ὡς ἐκ τούτου ἐκάθησα εἰς τήν ἐξοχήν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἔπαθον δύνην πτῶσιν εἰς τήν πεταλίαν, ὅπου οἱ εὐλογημένοι νά μᾶς εὐχαριστήσουν ἐτοποθέτησαν τάς πολυθράνας ἐπί τῆς ἄρμης. Ἐνῶ δέ ἐστηρίχθην εἰς τό ἐρεσίνωτον, οἱ ὄπισθεν πόδες ἐνεπάγησαν καί ἀναφαπίς συνέθλιβε τό γυναικεῖον σῶμα μου καί ὑπέστην μώλωπας ἀφάτους. Ἔπρεπε νά τρέξω εἰς τό Νοσοκομεῖον, ἀλλ' αὐτόν τόν δρόμον δέν εἶχον εἰς τόν βίον μου ὁδεύσει. Ἐπέρασα βασανιζόμενος ἀπό ἰσχυρούς πόνους ἐπί 10ήμερον, ἕως οὗ ὁ θεράπων μου μέ ἔπεισε καί εἰσήχθην εἰς τόν Ἑρυθρόν Σταυρόν, ὅπου μετά τήν ἀποθεραπείαν κατ' ἀπαίτησιν τοῦ φίλου μου διευθυντοῦ κ. Κωδούνη ἐκάθισα ἄλλας 10ήμερας καί ἔκαμαν ἀναλύσεις διαφόρους, ἀναλύσεις 5-6 εἴδων ἐκ τῶν ὁποίων διεπιστώθησαν ὅτι ἔχω ἰσχυρόν ὀργανισμόν οὐδόλως ἐκ τοῦ γήρατος ἐπηρεασθέντα. Μέ ὥρισαν ὅμως αὐστηράν δίαιταν διά νά δύναμαι νά προλάβω πάσαν ἐκτροπήν. Ἀλλ' ἐβασανίσθην ἐπί δύο μῆνας νά κατατοποίησω τήν βιβλιοθήκην μου (20000 τόμους ἐκτός τῶν ἀπομακρυσμένων ἐν Λαύρα) – Ἄς σημειώσω τοῦτο χάριν τῆς ἱστορίας, ὅτι ἡ βιβλιοθήκη μου εἶναι οὐ μόνον ἡ πλουσιωτέρα τῶν ἐν Ἑλλάδι ἰδιωτικῶν βιβλιοθηκῶν, ἀλλά καί ἡ σπουδαιοτέρα – πλουσιώτερος 60 καί πλέον ἐτῶν – Δοξάζω τόν ἅγιον Θεόν διότι δύναμαι ἤδη νά τήν χρησιμοποιῶ καλλίον. Πολλοί ἐνοείται θά μέ κατακρίνουν διότι τηλικοῦτος ὤν προέβην εἰς τοσαύτην δαπάνην (1500 χρυσᾶς λίρας) διά νά εὕρω τά βιβλία μου ἀλλά τά καλά βιβλία εἶναι πλοῦτος ἀπαράμιλλος. Διό μάλιστα οἱ Λαυριῶται δέν θέλουν νά κατα βάθουν. Ὅταν τελευταῖον ἦμην ἐκεῖ πολύ μέ παρεκάλεσαν νά ἀφιερώσω τήν βιβλιοθήκην υπεχώρησα, ἀλλά κατά τήν συμβίωσιν διεφωνήσαμεν καί ἀφήσαμεν νά ἐρωτήσωμεν

τὴν συνέχισιν καὶ νὰ συντάξωμεν συμβολαιογραφικὴν πρᾶξιν. Τότε ἀνήγαραν ὄπισθεν τῆς βιβλιοθήκης τῆς μονῆς μίαν ἀσχεδίαστον προέκτασιν ἐντὸς τοῦ ἀνηλίου κήπου τοῦ νοσοκομείου. διὰ νὰ καταστραφῶσιν ἀμέσως τὰ βιβλία ἐκ τῆς ὑγρασίας, καὶ πέρυσι ἦλθον οἱ ἐπίτροποι κομίζοντες γράμμα πρὸς τοῦτο καὶ παρακαλοῦντές με νὰ κάμω τὴν ἀφίερωσιν (ἣν οὔτε προφορικῶς οὔτε γραπτῶς ἔχω κάμει). Ἀλλὰ διεμαρτυρήθην καὶ εἶπον ὅτι τὸ κτίριον δὲν εἶναι κατὰ τὸ σχέδιον ὅπερ ἀνέπτυξα εἰς τοὺς ἐπιτρόπους παρόντος εἰς καλόκαιρινόν μου παρόντος τοῦ γείτονός μου προηγουμένου Καλβινίου εἰς ὃν εἶχον προηγουμένως ἐπὶ τόπου ἀναπτύξει λεπτομερῶς τὸ σχέδιον, δηλ. νὰ κτισθῇ ἔμπροσθεν τῆς βιβλιοθήκης εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ὅπου εἶναι ἡ βρύσις τοῦ νοσοκομείου, ἧς πρὸς τὸ δεξιὸν εἶναι τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγ. Μιχαηλ. Σνάδων καὶ οὕτω ἡ βιβλιοθήκη θὰ ἐλάμβανε τὸ σχῆμα Π. ἐνῶ εἶναι Γ. αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὅπου εἶναι ὁ Χριστός.

Εὐχαριστῶ διὰ τὸν λεπτομερῆ κατάλογον τῶν δημοσιευμάτων καὶ σᾶς συγχαίρω διὰ τὸν πλούσιον ἀρχεῖόν σας. Ὁ ἅγιος καθηγούμενος δὲν μὲ ἐπῄνεσεν. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐξηγήσω τὴν στάσιν του αὐτοῦ, ἐνῶ ὁ συνεκδημος ὁ χῶρων Δαβὶδ Καστελλανίτης ἀποστείλας ἐκτενέστατον ἀντίγραφον ἐκ τῆς βιβλιοθήκης μοι ἔγραψεν ἀξιόλογον ἐπιστολὴν καὶ ἡδεῖαν ἐπαινετικὴν διὰ τὸν "Ἁγιορειτ. διάσκοφιον". δηλ. δὲν ἔχει τίποτε ἐναντίον μου. Εἶδον καὶ ἔμαθον ὅτι διωρίσθη ἐπιτροπὴ (οὐχὶ καὶ ὀνόματα) πρὸς ἐφαρμογὴν κτλ.

Τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸ νέον ἔτος μὲ ὑγίειαν

Διάκονος εὐχέτης ἐν Κυρίῳ

ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ψυχικόν 22-12-60

Ἀγαπητέ κ. Μ. Τριανταφύλλου

Ἔλαβον τό «Ἱστορ. Λεξικόν τῶν Πατρῶν» ἔργον πολύμοχθον, ἀλλά καί χρησιμώτατον, οὗ τό ὅμοιον δέν ἔχουν οὔτε αἱ μεγαλαι Ἀθῆναι. Σᾶς συγχαίρω ἀπό καρδίας καί εὔχομαι συνέχειαν τοῦ λαμπροῦ φιλολογικοῦ διαύλου καί νά εὕρητε μιμητάς πρό παντός. Αἱ παλαιαί Πάτραι διακριθεῖσαν εἰς τήν πολιτικήν οὐχί δέ καί εἰς τήν φιλολογίαν καί ἐπιστήμην, διό καί ἐσταμάτησα εἰς τόν Κορύλλον (οὐχί διότι εἶναι συμπατριώτης μου, Ἐουλιώτης τό κεντρικό ουλιώτικο βουνό λέγεται Κουρίλλα καί κατεστραμμένον χωρίον) καί οἱ προγονοί μου μετώκησαν εἰς τήν ἐπαρχίαν Καστορίας καί ἔκτισαν ἄλλο ὁμώνυμον χωρίον, οἱ δε εἰς Π/νησον καί Ζάκυνθον, ἀλλά γράφων περί τῶν τοπωνυμιῶν τῆς Πελοποννήσου ἐγνώρισα πρό πολλοῦ αὐτόν. Ἦναι θαυμάσιος ὁ χαρακτηρισμός ἄξιον ὁμοπατρίου μου. Ἐξυμνήσατε εἰς τήν σοβαράν διαλεξίν σας τόν Πατριάρχην Σεραφείμ Β' τόν "Ἀρβανίτην" ἀνασυστήσαντα τόν πανηγυρισμόν τῆς ἑορτῆς τοῦ Πρωτομάρτυρος. Οὗτος προσωμόμοσεν ἐν Κ/πόλεως τήν σεπτήν αὐτοῦ κάραν ἐπί τοῦ ρωσ. στόλου τῷ 1772 εἰς Ἄθω καί ἐκεῖθεν κατά τήν ἐπανάστασιν 1821 πρός σωτηρίαν ἐφυγαδεύθη εἰς Κρήτην εἰς τόν Δημ. Ζωγράφον τοῦ Ὑπουργ. Γεωργίας ἐπισκεψάμενόν με ἐν τῇ Λαύρᾳ ἔδωκε ἀντίγραφον τοῦ ἐπισήμου ἐγγράφου (ποῦ εἶναι εἰς τήν κατοχήν μου) καί ἐδημοσίευσεν εἰς τήν "Ἑλλην. Ἐπιθεώρησιν" τῷ 1915. Ὁ πατριάρχης εἶναι γνωστός ἐν Ἄθῳ ὡς ἱδρυτής τοῦ ἐν Καρέαις Σεραγίου. Καταθέσας τήν ἁγίαν κάραν ἐνταῦθα τῷ 1766 μετωνόμασε τόν ναόν (ἐκεῖνος τοῦ ἁγ. Βενεδίκτου) εἰς ὄνομα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, μετά τήν ἐπανάστασιν τό Σεραγίον περιῆλθεν εἰς τούς ρώσους, οἵτινες τῷ 1890 ἀνήγειραν δαπάνῃς τοῦ Τσάρου τόν μεγαλήτερον ναόν τῆς Ἀνατολῆς. Εἰς τόν ὑπό ἐμτύπωσιν "Ἁγιορειτικόν Διάλογον" περιβαρβάνοντα τούς λογίους καί ἐπιφάνους ἄνδρας τῆς

μετ' οὐ πολύ (1963) ἑορταζομένης χιλιοετηρίδος τῆς ἱδρύσεως τῆς Λαύρας. Εἶναι ὀγκώδες βιβλίον 4 τόμων περίπου 3000, διό καί ὁ ὑπότιτλος εἶναι "Βιογραφικόν Λεξικόν." γράφω πολλά περί αὐτοῦ τοῦ Νεοφύτου Καυσοκαλυβίτου καί ἄλλων πολλῶν Πατρικῶν ἐν συντάσει. Μή χρειάζεται ἡ ἱστορία τοῦ Γηροκομείου θά μέ ὑποχρεώνετε. Ἀποστέλλω ὑμῖν τήν "Δεκεμβριανήν Τραγῳδίαν".

Εὐχαριστῶν διά τάς εὐχάς ἐπί ταῖς ἐπιδόσεσι ἑορταῖς καί ἀντεπεύχομαι πᾶν τό ἐφετόν καί δεομαι τῆ πνευματικήν καρποφορίαν

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ψυχικόν τῆ 26-12-60

Ἀγαπητέ μοι Προηγούμενε κ. Εὐσέβιε

Σήμερον μετά τήν ἀποκατάστασίν μου ἐν τῆ νέα οἰκία καί τήν ἀπό τριῶν μηνῶν ἀσχολίαν εἰς τήν ταξινόμησιν τῆς βιβλιοθήκης μου καί τῶν χαρτῶν μου εἰς τάς νέας θέσεις, εὗρον καί τό ἀπό 21/3-6-60 γράμμα σας μετά τοῦ ἐπισυνδέσμου λόγου εἰς τόν κ. Εὐδόκιμον. Εὐχαριστῶ καί πρό παντός διά τό βιβλίον τῆς ἑξορίας τοῦ καλοῦ μου φίλου τοῦ γέροντός σου. Εἶναι μοναδικόν καί ὡραία γεγραμμένον μέ πολλάς λεπτομερείας ἱστορικάς, διό καί ἐσταχυολόγησα πολλάς εἰδήσεις διά τό "Βαγιορειτικόν Διάστημα." Διαβίβασον παρακαλῶ τάς θερμάς μου εὐχαριστήριά μου. Εὐμενῶς ἀναμένω καί τήν ὑποσχεθεῖσαν ἔκθεσιν ἤ μέλλον τούς ἀγῶνας πρός ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἀποτεφρωθέντος διαμερίσματος τῆς μονῆς. Εἰς τοῦτο ἐναβρύνομαι ὅτι ἔθεσα κάγώ ἕνα λίθον παρουσιάσας σε εἰς τόν ὑπουργόν τῶν ἐξωτερικῶν κ. Ἐτσφ. Ἐτσφοντόπουλον καί ὑποστηρίξας ἐκθύμως τά δίκαια τοῦ μαθητοῦ μου, ὅστις μετά τόν κ. Μενόν Θαπόντζιν κατέβαλε θέσιν εἰς τήν ἱστορίαν τῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ μου μονῆς ὡς κτίτωρ καί ἀναπαυ-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

νιστής. Ἐνώπιόν μας ἐπάλεσε τόν διωδωνεῖν κ. Πρίβαν
καί τόν διέταξε ν' ἀναγνώσῃ τήν εἰ. Κοινότητα νά ἐκδώσῃ
τήν ὑπέρ σοῦ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ἤν ἐπί μέγα χρονικόν
διάστημα καθυστέρει καί διέμενες ἐκτός τῆς μετοικίας.
Ἐάν δέν ἐξεγείρθη ἀρέσκειας ἡ διαταγή εἶναι καταδαιμο-
νία τοῦ Κράτους, ὅπερ διέπεται ὑπό τῆς ὑπαλληλοκρατίας.
Μολονοῦτο δέν ἐβραδύνε νά θριαμβεύσῃ τό δίκαιον καί
ν' ἀποκατασταθῆτε παντοδύναμος εἰς τήν ἀρχήν μετά
τοῦ συνεμβήμου σου πατρός Εὐγενίου ὅν ἀποκαλοῦμαι.
Μή χρειάζεται ἡ ἔκθεσις νά μείνῃ εἰς τά ἀπομνημονεύμα-
τά μου, διότι διεβλήθην ὑπό τῶν ἀντιπάλων ὅτι ἐπεμβαίνω
εἰς τάς μοναστηριακάς ὑποθέσεις αὐταρχικῶς ὡς διαθέτων
τάς ἐκάστοτε συβερνήσεις κ.τ.λ.

Καλά Χριστούγεννα καί μέ τό πάσχαλιον καί
τό ἑπόμενον ἔτος αἰώνιον

† ὁ Καρυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ψυχικόν τῇ 27-12-60

Ἀγαπητέ μοι Πάτερ Ἀθανάσιε,

Χάριτι τοῦ ἐλεήμονος θεοῦ μετά ἐξαμηνον ὑπε-
ορίαν ἐστεγάσθην εἰς τήν νεόδμητον κατοικίαν μου,
ἥτις ὀφείλεται, ὅπου ἔγινε μία τῶν κατεστερημένων ἐπαύλεων
τοῦ ψυχικοῦ, εἰς τήν ἱκανότητα τοῦ πρωτοσυγκελλίου μου
Θεοδούλου. Εἶμαι λίαν εὐχαριστημένος διά τήν εὐρύχωρον
αἴθουσαν τῆς βιβλιοθήκης μέ τάς ὡραίας ἀναψυκτικάς
θέσεις, ὥστε νά τοποθετηθοῦν ἄνετα οἱ 20000 χρυσόβουλοι
τόμοι, οὓς ἀπό τῆς κατοχῆς καί ἐνταῦθα ἀπεθησαύρισα.
Ἐλλείπει μόνις τώρα ἀπό διμήνου κατάστημα νά τοποθε-
τήσω τά βιβλία. Δόξα τῷ θεῷ ἔχω ὅλας τάς ἀνέσεις διά
νά ἐργάζωμαι καί νά διασκεδάζω τούς ἀσθενοῦντας καί
τούς καί τούς ἀεί ἀγαπῶντας πιστούς. Εὐχαριστοῦμαι ὅλως
τῆς ἐν τῷ γραμματίῳ σας παρηγορίας καί ἀμφοτέρ. ἀκτι-
νοβολίας καί τῆς εὐλογίας τῆς πολιούχου τῶν Ἰβήρων Πορ-
ταϊτίσσης πρός ἣν δι' ὑμῶν εὐλάβως κλίνω γόνυ καί ὅλα-

ψύχας δίδομεν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς ἐθνικοῦ ἀγῶνος.

Πρὸς διμήνου ἐμπνεύσθη μοι ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν Πατρῶν τὸ περὶ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου βιβλίον, ὅπερ σᾶς ἔχω σεσιμωμένον καὶ παρεμπιπτόντως ἔγραψα ὡς προσαγωγὴν εἰς τὴν περὶ τῶν δικαίων τοῦ πατριαρχ. θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ αὐτὸν παρεπέμφθη εἰς τὸ "Θρακικὸν ἄστρον". Μετὰ ἕνα λαμβάνω θερμὸν συγχαρητήριον παρὰ τοῦ ἱστορικοῦ τῶν Πατρῶν κ. Μιχ. Τριανταφύλλου, ὅστις εἰρὼν ἐξιόλογον τὴν πραγματείαν ἔκαμε διάλεξιν ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς καὶ παρουσίασε τὰ νέα θετικὰ καὶ ἀναμφισβήτητα πορίσματά μου δι' ὧν ἀνατρέπω ὅλους τοὺς ἀρχαίους τῆς ἀποστολικότητος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν Πατρῶν. Περίληψιν ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα ἐδημοσίευσεν ὁ πατραϊκὸς "Νολόγος", ἦν καὶ μοί ἔπεμψεν ἐπιστολάς καὶ τὸ πέρυσιν ἐκδοθὲν πολύτιμον ὑπ' αὐτοῦ ἱστορικὸν λεξικὸν τῶν Πατρῶν" πολύμοχθον καὶ ὀγκώδες ἔργον - ἐδῶ εὑρίσκω καὶ τὸν πάππον σου Διονύσιον Παπαστεφανόπουλον - ἐκεῖ καὶ ἐν τῷ μεταξὺ νέαν περὶ τοῦ ἐν Πάτραις Πρωτοκλήτου ἀναπαλαίωσίν μου εἶναι ἀνώτερα καὶ ἑτοιμάζω νέαν ἔκδοσιν, δι' ὧν ἀποδεικνύω, ὅτι δὴ εἶναι γνήσια ἡ ἐν Βατικανῷ κάρα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου καὶ ὅτι αὕτη μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως εὑρίσκετο ἐν Ἀθήναις κ.τ.λ.

Εἶμαι εὐτυχής διότι μοί δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ διαφωτίσω τὴν ὡραίαν ταύτην περὶ τοῦ πολιούχου τῶν Πατρῶν ἱστορίαν, ὅπου κατέφυγε πρὸ τοῦ 1821 καὶ εἰς ἡλικίας τῆς οἰκογενείας μου οἱ λεγόμενοι "Κορίζηδοι" ὧν ἀφῆκεν ἀείμνηστον ὁ Χρῆστος, ὁ θαυμάσιος διανθρωπος καὶ μέγας εὐεργέτης τοῦ Νοσοκομείου, καὶ οἱ δύο υἱοί του ὧν ὁ μὲν μετεκλήθη ἐκ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν εἰς Ἀμερικήν, ὅπου καὶ ἀπέθανεν, ὁ δὲ ἦναι νῦν τῆς ὀφθαλμολογίας εἰς τὸν "Ἐρυθρὸν Σταυρόν".

Μετὰ λύπης παρακολουθῶ τὴν χειμωνιαδικὴν πορείαν διὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς Χιλιετηρίδος ἐνεργειῶν τί συμβαίνει; Τὰς δὲ μοσχοαρωματαίους ἑορτὰς τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως καὶ τὸ ἐπιόν νέον ἐν ὑγείᾳ καὶ χαρᾷ καὶ

πνευματική δαφνίδια νά δι ἐρθῆτε ὅλοι οἱ ἀγαπητοί μοι ἱερεῖς

Διάκονος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

υ.γ. Κατά τόν βίον ἐν τῷ "Παραδείσῳ" εἰρμόν τοῦ ἁγίου Κρητικοῦ ἐν τῇ τῶν ἱβήρων τοῦ μεταφραστοῦ κατά τόν ἑναζ. ὁ ἅγιος οὗτος μετεκόμισε τό ἄφθαρτον εἰς Πατρῶν κατά διαταγήν τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου Παραμυθῶ κατά τούς κυβίκας 677-8 ἐάν ἐν ἀρχῇ ἔχα τό ἱστορικόν καί ἐπειδή ὀλίγον εἶναι περί τό ἓν φύλλον μοῦ τό ἀντιγράφετε. Δύο μεγαλόσχημοι ἐξεστράτευσαν νά σκυβίρωσιν ὡς ἀνεκδοτον τό μέρος τοῦτο εἰς τήν περίφημον ἐπί νοθείᾳ καί ἀγυρτείᾳ "Ἁγιορειτικήν βιβλιοθήκην" (οὐχί ὁλόκληρον καί τοῦτο) τόμ. ΚΕ' τεῦχος 5, σ. 299.

ψυχικόν τῇ 27-12-60

Ἀγαπητέ ἅγιε ἀρχιμανδρίτα κ. Ἀνθίμε, εἰς μέγαν Ἐπιφάνειον καλλιεργούντων

Τά ἡμερά συμβάντα ἐν τῇ μονῇ γνωσθέντα μοι παρ' ἄλλων θλῖψιν ἱκανήν καί στενοχωρίαν ἐνεποίησάν μοι καί ἀνέμενον πάντοτε ἐπιστολήν σας διά νά σάς βοηθήσω κατά δύναμιν. Δυστυχῶς δέν ἔλαβον καί διαπορῶ μαι διατί ἡ ἄρνησις αὕτη τόσον ἐπιτόμως; Σάς ἀνέμενα νά συνεχίσωμεν τόν ἔρανον τῶν βιβλίων νά σάς δώσω καί τά ἰδικά μου, ἀλλά μάτην, ἀφήκαμεν ὅλα εἰς τό μέσον.

Σημειωτέον ὅτι ἐγώ μετά τό Πάσχα ἐκατέβιβον τό ψυχικόν, διότι ἀνήμερα καί δεύτερον πάτημα καί ἀνεκαινίσαμεν ὁλόκληρον τό σπῆτι, ἐπάρκα εἰς τήν Ἑλλάδα καί Μαρούσι 4 μήνας καί εἰς τόν Ἐρυθρόν Σταυρόν ἕνα καί ὥρα ἔχω δύο μήνας νά τακτοποιῶ τήν βιβλιοθήκην εἰς ἰδιαιτέραν μεγάλην αἴθουσαν εἰς νέας ἐπιφανεστάτας θέσεις, ἑπομένως φαντάσθεσθε πόσον ἔχω κουρασθῆ, ἀλλά διά τό μέγα Ἐπιφάνειον εἶμαι πρόθυμος νά σάς ὑπηρετήσω. Τί γίνεται ὁ καλός, ὁ ἀειμνήστος ἡγούμενος. Δέν σάς θυμονοῦμεν ποτέ καί εὐχόμαι ἡ ἐπιστολή

μου καὶ σᾶς εὔχομαι ὑγιεῖς καὶ ἀκμαίους εἰς τὴν ἱερὰν διακονίαν καὶ μεγάλην ἐπιστροφήν.

Μὴ σᾶς τρομάζουν οἱ ἀγῶνες μόνον ὁ Θεὸς εἶπε καὶ ἐγένοντο ὅλα, ἡμεῖς πρέπει νὰ ἀγωνιζώμεθα καὶ τότε λαμβάνομεν τὴν βοήθειαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡ ἐπιμονὴ δίεται "ὑπὲρ τῶν κοπιώντων, καμνόντων, καρποφορούντων". Θάρρος καὶ ὑπομονή. "Ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται". Τὸ νέον ἔτος εὐτυχισμένον. Εὔχομαι εἰς τε τὸν ἅγιον ἡγούμενον καὶ ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς Παναγιολάτρας.

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας.

Ἀγαπητέ μοι ἅγιε προηγούμενε,

ἀπὸ τὴν Κελευταιάν μου ἐπιστολὴν παρῆλθεν ἑξάμηνον καὶ δὲν ἔλαβον γράμμα σας νὰ μάθω περὶ τῆς ὑγείας σας καὶ καλῶς προηγούμενον κύριε Δοσιθέε.

Φίλες σας ἡ Ἀντώνης Οἰκονομίδης μοῦ ἔδωσε γράμματα σας καὶ ὄντως ἔχετε καὶ φίλεσμον. Ἀλλὰ καὶ τοῦ θέλει νὰ ἔλθῃ κι αὐτὸ ὅρες δὲν ἀποφασίζει νὰ ἀφήσῃ τὰ πλάνα μόρια, ἂς εὐχηθῶμεν νὰ τοῦ καλέσῃ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς πάντας σωθῆναι. Ἐγὼ εἶχον βασανισμὸν πολλὰ εἰς τὴν μεταξύ, ὅτι ἀπεκόπη τὸ ὀπίσω μου ἡμιάλλα τὸ ἔπαμα καὶ κινδυνεύω ὑψώσεως αὐτὸ καὶ κατὰ ἐπάνω μου διὰ ἀμπρούν καὶ τοποθετήσω ἀνέσεις καὶ βιβλία μου τὰ ὁποῖα ἔμειναν πίσω πολλὰ ἔτσι ἔτσι καὶ διάσκορπα καὶ θὰ ἔκαμνα ὀχεῖον εἰς τὸ νοσοκομεῖον καὶ ἕνα μικρὸν πλέον εἰς τὴν ἐπάλξιν εἰς τὴν ὥραν ἐπάνω καὶ κατὰ κοὶ Οἰκονομίδης. Ἐκ δύο μικρὰ ἐπανδρώματα νὰ τακτοποιήσω τὰ βιβλία εἰς τὰς θέσεις πρὸς ὀλίγον χρόνον διότι κι αὐτὰ πάλιν κόστιζα. Ἂς εὐχηθῇ ὁ Θεός, οὐ ἡ τραγικὴ δόξα μας σύστημα διαρκῶς καὶ δυνάμεθα νὰ τοποθετήσῃ. Τώρα θὰ ἀρχίσω νὰ καθαρογράφω τὸ ἐστρατοῦν ἔργον. Ἐὰν ἔχῃ τὸ ἤμισυ καὶ πλέον, τὰ σύμπτυκτα ἐπιστολὰς καὶ ἐπιγραφάς, ἔχω ἐν τῇ μεταξύ καθαρογράψει.

Τώρα ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχω τὸ ταχύτερον τὴν βιογραφίαν ὁλοκλήρου συγγραμμάτου, οὗ μου εἴπεν ὁ ἄγιος πατὴρ ἡμῶν Σάββας ὁ ἡγούμενος τῆς Σερβίας, διὰ νὰ μεταφράσω τὴν δόξαν σου, αὐτὸν ἠξάρης μὲ ἀνεδοχὴν ἀνεκαθεν μὲ μεγάλας χελωνδαρικὰς ταξιδιωτικὰς δαπάνας, θησαυρίσου καὶ ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνην σου. Δοσίλογον καὶ ἡ ὑπόθεσις αὕτη πρὸς πλουσιοφορίας τῆς μεγαλειότητός σου μόνος. Εἰς τοῦτο θεωρῶ ἑαυτόν φύλαξ. Πιστεύω ὅτι πρόκειται θὰ ἔχω τὴν ἀνδρείαν σας εἰς ὀλίγον χρόνον. Ἀποδεχόμεθα τὸν φίλτατον ἀδελφὸν καὶ ὅλους τοὺς μαθητάς σου.

Τὰ χριστούγεννα μεταφέρονται καὶ τὰ ἐκεῖ ἀπόν καὶ εὐτυχῆ. Ὅπου ἡ οἰκονομία σας εἰς τὴν ἀγαπημένην Ἑλβετίαν παραχωρεῖται. Σας εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδίας καὶ σας θεωρῶ τὸν μεγαλύτερον εὐεργέτην, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν πόνον μου πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν.

Διάπυρος εὐχέτης
ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ψυχικόν 1-1-61

Ἀγαπητή Ἐλευθερία,

Ἐπιστρέψας τοῦ περιπάτου εὗρον τὰ εὐλαβητικά δεξτάρια μέ τάς καλάς εὐχάς καί ἀπαντῶ ἀμέσως.

Ἔχω μεγάλην χαράν διότι εἶσαι ἡ πρώτη ἐκ τῆς οἰκογενείας μας φοιτήτρια Πανεπιστημίου πρός ὃν γράφω καί σέ θερμῶ καλύκημά μου, διότι ἀπό τοῦ δημοτικοῦ ἔτι σχολείου καί μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ πανεπιστημίου σέ ἀνέβασον ὑπό τήν συνεχῆ καί ἀδιάλειπτον προστασίαν μου. Ἡ χαρά μου πολλαπλασιάζεται διά τάς καλάς προόδους καί ἐπιτυχεῖς (ἐξετάσεις) εἰς τάς πανεπιστημιακάς ἐξετάσεις εἰς ἀμφότερα τά πανεπιστήμια καί εἰς τά τρία μαθήματα, ὅπερ εἶναι φαινόμενον εἰς τά ἐπαθλητικά μας χρονικά. Ἐπί τῷ σημαντικῷ τούτῳ γεγονότι διαβιβῶ τήν ἄπειρον εὐαρέσκειάν μου καί τά θερμά συγχαρητήρια καί εὐχομαι αἱ αὐταί ἐπιτυχίαι νά σέ παρακολουθοῦν καθ' ὅλον τό στάδιον τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν σου. Ἕως τώρα ἐπαλλήλεγες τήν μνήμην καί ἐπιβεβαιοῦσαι τάς γνώσεις. Ἡ ἐπιστήμη, ἣν μόνη σου ἐξέλεξες εἶναι ἐπίπονος καί ἀπαιτεῖ μεγάλην προσοχήν εἰς τά μαθήματα διά νά σχηματίσῃς γενικάς ἐννοίας διά νά εἰσέλθῃς εἰς τήν οὐσίαν καί νά σχηματίσῃς ὀρθάς κρίσεις, ἄλλως θά γίνῃς τσαρλατάνος ἰατρός καί μορφογιαννίτης (ἄλλοτε θά σέ γράψω τί σημαίνει καί πόθεν προέρχεται, διότι ὀλίγοι τό γνωρίζουν), ὅπερ ἀπεύχομαι ἐπειδή ὁ μανονισμός τοῦ Μπαγκείου κτιροδοτήματος δέν ἔχει ὑποτροφίαν διά τήν ἰατρικήν, δέν εἶχον δώσει ἀπ' ἀρχῆς τήν συμπαράθεσιν, ἀλλ' εἶτα, ἀφοῦ σύ ἐπέμενες ἀνενδότως μ' ἔπεισαν ὅτε Θεόδουλος καί ἡ Κατίνα καί μετέβην, ἀφοῦ εἶχες δώσει ἐξετάσεις εἰς τόν πρόεδρον κ. Δραχούμην καί τόν παρεκάλεσα ἐπιμόνως - εἶχον καί τό Θεόδουλον - ἐνισχυόμενος καί ἀπό τάς ἐπιτυχίας σου. Εἶχον ἐννοεῖται καί μετά τό Πάσχα κάμει λόγον καί μοί ἀπήντησεν: "ἄς δώσῃ ἐξετάσεις καί βλέπομεν". Ἤλπιζον πάντοτε ὅτι δέν θά ἀπογοητευθῆς. Ἐστενοχωρήθην πολύ, ὅταν πρό-

τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων ἔμαθον ὁ Θεόδουλος — ἀπό τόν βεζισσάριον, ὅτι ἔλαβες ἡμιυποτροφίαν ἀμέσως ἔστειλα αὐτόν μέ ἐπιστολήν εἰς τόν Πρόεδρον καί τόν παρεκάλεσα πάλιν. Ἴδωμεν. Ἔσο βεβαία, ὅτι θά ἐξαντλήσω πᾶν μέσον, ἀλλ' εἶναι πάντοτε δυνατόν νά μεταστραφῇ ἡ ἐπιτροπή τῶν Κανονισμῶν. Ὁ Θεός βοηθός.

Ὁ ἅγιος Ἱεροσολύμων καί ἁγίου Ὄρους ἦλθεν εἰς τό χωριόν σας; νά τόν πληροφορήσητε, διότι ἴσως δέν τόν γνωρίζω ἴσως μᾶς χρειασθῇ —

Θεωρῶν ἀπορῶ τά κτυπήματα τῶν μαστόρων εἰς τό σπίτι, διό καί τακτικήν ἐργασίαν δέν ἀρχίσα, τακτοποιῶ βεβιασμένα τά βιβλία. Ἔγινε ὡραία καί πολυτελής ἡ βιβλιοθήκη. — Τί γίνεται ἡ οὐρανία καί ὁ σύμβιος; νά διαβιβάσῃς τάς εὐχάς μου καί τό νέον ἔτος μέ ὑγείαν καί εὐτυχίαν νά περάσητε ὅλοι σας.

Διάπυρος εὐχέτης

ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

Ψυχικόν 1-1-1961

Ἀγαπητέ γέρον - Βασίλεις,

Δέξασθε καί μέ τό μοσχικόν ἡμερολόγιον ἐγκαρδίους εὐχάς. Εὐθυμερόν ἔλαβον καί τήν ἔκθεσιν μέ τήν παρακλησιν τοῦ μαθητοῦ μου νοταρίου, ὅτι δέν εἶναι ἀνακοινώσιμον τό περιεχόμενον, ἀλλά βεβαίως τοῦτο ἀφορᾷ ἄλλους οὐχί δέ καί ὑμᾶς, ὅστις εἴχε τήν καλωσύνην νά διαταξῇ τήν ἀποστολήν καί ἐπί τούτῳ εὐχαριστῶ καί δι' ὅσα γράφετε ἐκ πολλῆς καλωσύνης δι' ἐμέ. Εὐχομαι εἰς τόν ἅγιον Θεόν νά μέ ἀξιώσῃ πρεσβείαις τοῦ ὁσίου πατρός ἡμῶν Ἀθανασίου νά μέ ἀξιώσῃ τό ταχύτερον νά ἐκπληρώσω τήν ἐπιθυμίαν μου, διότι δέν ἔπαυσα νά εἶμαι ἡγιορείτης, οὔτε ἤθελον νά ἱερωθῶ τό ὀλίγον ἀλλ' ἐπειδή τό πατριαρχεῖον καί τά δύο κράτη Ἑλλάδος καί Ἀλβανίας ἔταξαν εἰς τό ταπεινόν μου πρόσωπον μ' ἐπείσατε δέ μεγάλως

καὶ ἡ μετάνοιά μου ὑπεχώρησε μετὰ δεκαετῆ ἀρνησ
ὅμως (1926-1936). Τὸ δεξιὸν ἔχει τὸ ¼ τῆς ἀνατολικ
ἡλιοφάνειας οὐχὶ μὲ πλάκας ἀλλὰ μὲ εὐρωπαϊκὸν κεραμοσ
ἐκκεκαθαρμένον, ἐκεῖ τὸ 1934 ἀνήγειρα τὰ νέα εὐρύχωρα
δωμάτιά μου. Διὰ νὰ τοποθετήσω ἀνέτως τὰ βιβλία μου (1000
ἄπερ μόνον εἰσέτι εἰς τὰ παλαιὰ δωμάτια). Ἡ γωνία
αὕτη ἦτο ἐρείπιον ἀπὸ τοῦ σεισμοῦ τοῦ 1905. Ὅταν
ἐπανεχώρησε μετὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ κοινοβίου (1914) ἐπα-
ρέδωκε παραπαραδόμην 3000 λίρας πρὸς ἀνέγερσιν διό
ἦτο μία ἀσχημία ἰδίως διὰ τοὺς πλέοντας, ἀλλὰ τοῦτ
ἔλαβον οἱ ἀνατροπεῖς ἀντιπρόσωποι καὶ ἀστυνόμοι (ἦτο
τότε καὶ ὁ συνάδελφός σας Φίλιππος). Ἀνηγέρθησαν τότ
δι' ἐξόδων μου καὶ 25000 τῆς μονῆς τὸ 3 καὶ 4 πάτω
μα, δώματα 12 ἐν ὅλῳ, ὑπὸ μηχανικοῦ ὃν ἔφερον ἐξ
Ἀθηνῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐξωδεύθησαν 50000 ἐπλήρωσα ἐξ ἰδίων
διὰ τῶν ἐφημερίδων νὰ τὰ πληρώσω εἰς τὴν μονήν, ἀλλὰ
ἀποδείξας ὅτι ἐξωδεύθησαν καὶ αὐτὰ καὶ ἄλλα ἰδικά μου
ἠθωώθην.

Διὰ τὸν ἐορτασμόν, ἡ ἐντύπωσίς μου εἶναι ὅτι ἡ
ὑπόθεσις ἔχει κοσμικὴν χροιὰν καὶ γίνεται μεγάλη σπατάλ
χρημάτων ἐπὶ ματαίῳ πρὸς χρηματισμὸν τῶν παραγόντω
ἀφήνω ὅτι ἡ κακαχρωμένη συνθήκη δὲν θ' ἀναλάβω πλέ
τῶν ὅσα ἔχω ἐξοδεύσει - καὶ πάντα προδίδουν ἀκάμψιν τ
τουρισμοῦ καὶ δὴ ἡ εἴσοδος αὐτοσυνίζων καὶ συγχαιρω
τὸν ἅγιον καθηγουμενόν σας διὰ τὴν ἄρνησιν. Αὐτὸ εἶναι τὸ
κατόρθωμα τῶν "φίλων τοῦ ἁγίου Ὄρους" ροταριανῶν ο
τινες, ὅταν τοῖς ἐγένετο ἡ παρατήρησις διατί δὲν φροντίζο
τὴν ἐπάνδρωσιν τοῦ ἱεροῦ τόπου, ἀπήντησαν: "ἡμεῖς τὸν θ
λομὲν τουριστικὸν κέντρον"! καὶ ὅμως οὐ μόνον εἰς αὐ
τοὺς ἀνεγνωρίσαμεν τὸ δικαίωμα ν' ἀντιπροσωπεύωσιν
ἐδῶ τὸν Τόπον, ἀλλὰ διωρίσαμεν καὶ πρόεδρον τῆς
ἁγιορ. ἐπιτροπῆς τὸν καθ. Γ. Κονιδάρην, ὅστις διαπιστώνε
ὅτι εἶναι μασόνος καὶ ροταριανός. Δυστυχῶς περιέπε-
σαν εἰς τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ τὸν ἀγαθὸν ἡγούμενον
Διονυσιάτην. Πέρυσιν ἐπάλεσεν ἐπιγόντως ἐκ τῆς μονῆς

τόν πατέρα Θεόμητον νά κάμη ἐπίσημον ὑπό τήν προσα-
σίαν αὐτῶν διάλεξιν εἰς τόν Παρνασσόν ἑστάλησαν παντοχοῦ
προσκλήσεις (πλήν ἐμοῦ, ὅστις καί εἰς τό ὑπουργεῖον κληθείς
νά συνεννοηθῶ μετ' αὐτῶν δέν παρέστην). Μετά τήν διάλεξιν
προσῆλθεν ἔξαλλος ἐκ θυμοῦ καί ἱερᾶς ἀγανακτήσεως ὁ δυστυ-
χής Θεόμητος καί τραβοῦσε τά μαλλιά του. Ἦλθεν εἰς
τό σπίτι, λέγει καί μέ παρεν ἕνας Δινοσαντωνίδης, ὅστις μέ
εἶπεν εἰς τό αὐτοκίνητον, ὅτι εἶναι πρόεδρος τῶν ροταριανῶν,
ἐταράχθην, ἀλλά τί νά κάμω; μέ περιέμενεν ὁ κόσμος
καί ἔπρεπε νά ὑπάγω, διότι καί ἐγώ εἶχον καλέσει πολ-
λούς" ἐννοεῖται ὅτι τό ἀμφιθέατρον ἦτο πολύ ἀραιόν....
ἐννοεῖται ὅτι ὁ πρόεδρος παρουσιάζων αὐτόν εἶπεν ὅτι ἤμεθα
διωθούμενοι τό ἅγιον ὄρος καί θά καλέσωμεν καί ἄλλους
ὁμιλητάς... μετ' ὀλίγους μῆνας τό ἀναμορφωθέν τῆς ἱεραρχίας
καταβιβάζει τούς ροταριανούς ἐξ ἴσου ὅπως καί τούς μα-
σόνους τήν ἔκθεσιν - ἐμπιστευτικῶς σᾶς λέγω - συνετάξα-
μεν ὁμοῦ μετά τοῦ μητροπολίτου Καβ. ἀλλάς ὅστις ἦτο εἰσ-
αγητής. Ἀλλ' ἐξηγέρθη ἡ συνείδησίς μου, ὅταν εἶδον, ὅτι μαθ' ὅλα
ὅσα ἔχω κατά καιρούς γράψει εἰς τήν Υ. Κοινότητα καί εἰς
τήν "ἁγιορειτικήν βιβλιοθήκην" δέν ἐπείσθη καί προτείνεται
ὡς κατηγορηθείς ὁ ἀρχιμασόνος Λούβαρης!!! αἰδώς ἀρχεῖοι,
ἐστείρωσεν ὁ τόπος τόσον, ὥστε δέν εὑρέθη ἕνας ἀγορά-
ζης ν' ἀντιπροσωπεύσῃ τόν ἱερόν τόπον, ἀλλ' ὁ ἐστιγματισμένος
οὗτος, ὃν ἐπανειλημμένως ἀπέκρουσεν ἡ Βουλγαρία καί μόνον
ἐπί τῆς παρούσης κυβερνήσεως ἐπέτυχεν, ὅτε εὗρον εἴσοδον
οἱ μασόνοι καί ἔλαβον τά ἡνία παντοχοῦ φεῦ!!* Τώρα
βλέπω δίκαιον εἰς τόν ἀγαπητόν γέροντα Ἀλέξανδρον Βατο-
πεδινόν, ὅστις τό θέρος μοί ἔγραφεν ἀπηφισμένος, ὅτι
θά ἀντιπράξῃ διότι δέν ἔχομεν οὔτε κατάστασιν οὔτε
ἀνθρώπους καί θά ρεζιλευθῶμεν. Τό ἅγιον Ὄρος δέν πρέπει
νά κάμῃ κοσμικάς καί θεατρικάς ἐπιδείξεις διά τούς
κινηματογράφους χρησίμους, ἀλλά νά δείξῃ τόν πλοῦτον
τῆς χριστιανικῆς ἁπλότητος, κρατῶντα τόν σταυρόν τῆς ἀρε-
τῆς καί ἁγιότητος, τούς, καρπούς τῆς ἀσκήσεως ἐν τῇ
ὑπαρξίᾳ τῆς ἐκκλησίας καί τοῦ ἔθνους καί ὅτι εἶναι ἀπο

Δυστυχῶς τήν κακήν ἀρχήν ἔδωκεν ἀλογίστως ὁ ἀρχιμανδρίτης σας, προτείνας τοῦτον τόν Πρόλογον κάμνων "δεῖγμα" τοῦ ὑφους

φαντασμένον νά σταδιοδρομήσῃ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ κατά πάσης ἐπιβουλῆς καί κοσμικῆς ἐπεμβάσεως. Αὐτά πού θέλουν νά κάμουν αὐτοί οἱ κύριοι μόνον εἰς μεγαλομανίας γίνονται. Θά ἤθελον νά κηρύξουν ὅτι αἱ ἑορταί θά διαρκέσουν ἐπί ἑξάμηνον καί κατά μικράς ὁμάδας νά συμπροσηθοῦν οἱ φιλέορτοι καταμόνους ἀπρόπτοιαι, ὥστε νά δύνανται καί οἱ πατέρες νά τούς παρηκολουθοῦν καί αὐτοί ἐν ἀνέσει νά παρεργάζωνται τά πάντα. Αὐτά πού θέλουν νά κατορθώσουν εἶναι ὁ ἑλληνικός τουριστικοῦ ξενοδοχείου.

Χείρας καί ἐγώ ὁ ταπεινός ὑψῶ πρός τόν ὕψιστον ἱκετεύων, ὅπως ἐπινεύσῃ ἡμῖν ἐπί τούτοις ἀγαθά.

† ὁ Καρυταίας Εὐθύμιος Κουρίας.

Ἀθῆναι - ψυχικόν τῇ 11-I-61

Χαίρετε καί περιποιεῖσθε ἐν Χριστῷ

ἀδελφέ κύρ Βασίλειε Κριβοσίν, ἀνταπεύχομαι τά ἴσα.

Ἐπειδή ἐβράδυνεν ἡ ἀπάντησις δέν μάς ὠφέλησε νά ἐνεργήσωμεν πρός πρόληψιν καί ὁ Ἀνάλωτος πρόμαχος σχεδόν ἐνέσκηψεν ὡς ἐπίσκοπος Ταλαντίου χειροτονηθείς ὑπό τῆς παραιτήσεως Ἀναστασίου, ὡς λέγει. Σας εὐχαριστοῦμεν διότι μάς διαφωτίσατε περί τῶν παραιτήσεων Λεοντίου καί Ἀναστασίου, ὅτι εἶναι σχισματικαί. Νῦν κυκλοφορεῖ τό γράμμα σας. Πρό ὀλίγου ἐδεξάμην τόν ἀρχιγραμματέα τῆς ἱερᾶς συνόδου λεπτομερῆ πληροφορίας θά στείλῃ τό γράμμα σας, ἑπομένως σάς καθιστᾷ γνωστόν τοῖς πᾶσιν. Πρό ἡμερῶν ἐπεσκέφθη με ὁ φίλος σας MONSEIGNEUR J MAROLLEAU PRELAT πεπικός συνοδεύομενος ὑπό τοῦ διωδυνοῦ τοῦ Λεοντίου Λυκίου Πατηνοίων. Ὅστις με ἠρώτησε περί τῶν διαμειφθέντων εἰς τάς μετά τῶν ἐνταῦθα συναντήσεις με τόν μακαριώτατον πατριάρχην Μόσχας κ. Ἀλέξιον. Τό ἀποτέλεσμα δέν ἦτο ἀνάλογον με τήν μεγαλοπρεπῆ δεξίωσιν καί τόν ἐνθουσιασμόν τοῦ λαοῦ, ἀλλά τί ἠμποροῦσε νά γείνῃ εἰς 3 ἡμέρας; Ἐπισκέψεις τῶν ἀρχαιολογικῶν τόπων, γεύματα καί σύντομος συνάντησις

μετά τοῦ ἀρχιεπισκόπου καί τινων συνοδικῶν (διότι οἱ πλείονες εἶχον μεταβῆ εἰς τάς ἐπαρχίας των διά τάς ἑορτάς) καί συντομώτερα μετά τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολογίας εἰς τό ξενοδοχεῖον Παντελεήμων τῆς Κηφισιάς, ὅπου ὁ πατριάρχης μετά τῆς πολυμελοῦς συνοδίας του ἐφιλοξενεῖτο. Αἱ ἐφημερίδες εἶχον δημοσιεύσει ἐξ ἀναμοιώσεως βεβαίως τοῦ πατριάρχου τά θέματα καί τό πρόγραμμα τῶν συζητήσεων ἐν οἷς καί τό περί ἐπανδρώσεως τῆς ἐν Ἀθήναις μονῆς τοῦ ἅγ. Παντελεήμονος (εἰς μάτην, ἐν ᾧ ἡ πρό ὀλίγον τότε διαμθεῖσα ἱεραρχία παρεδέχετο τήν εἰσήγησιν τοῦ μητροπολίτου Ἀρτέμιδος φιλίππου περί διαλύσεως τῶν μονῶν ἢ μεταστροφῆς εἰς φιλανθρωπικά ἱδρύματα!) Ἡ οὕτω μεγαθεῖσα σύνοδος ἀπάντησεν ὅτι τά θέματα εἶναι τῆς δικαιοδοσίας καί ἁρμοδιότητος τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου (μοντός φαλμός ἀλλ' ἀλήθεια) ὁ κύρ Ἀθηναγόρας ὅμως δέν ἐμπαίζεται, ἀμέσως ἀντεδήλωσε, ὅτι οἱ ἀρχιερεῖς εἶχον ἀπωτέρας διαταγάς παρ' ἐκείνων οἵτινες δέν θέλουν νά δυσαρεστήσουν τούς συμμάχους, ὅπως καί τό φανάριον. Καί διεμήριζε πρός τόν τύπον ἀπεριφράστως ὅτι μέ τόν πάπαν θέλομεν ἑνότητα ὡς χριστιανοί, ἀλλ' οὐχί ἕνωσιν δογματικήν καί θά ἀναγκασθῶ νά καλέσω ἐντός τοῦ ἔτους σύνοδον παγορθόδοξον ἐν τοιχοφλοβαείᾳ μέ τάς ἐπιθυμίας τοῦ παραπετάσματος. Ἐπιθυμοῦμεν νά διατηρήσωμεν τάς καλάς μετά τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου σχέσεις καί τάς προνομίας του ἐπί πασῶν τῶν ἐπί μέρους ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν ὡς ἀναλλάκτου πνευματικοῦ κέντρου, ἀλλά δέν θά ἀναγνωρίσωμεν παπικήν ἐξουσίαν εἶναι ὁ οἰκουμ. πατριάρχης πρῶτος ἐν ἴσοις, οὐχί δέ καί ἀπόλυτος κύριος. Ὅταν ἐγνώσθησαν ταῦτα ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐζήτησε 5-6 καθηγητάς τῆς Θεολογίας διά συζητήσεις καί οὗτοι ἐπανέλαβον τά αὐτά σχεδόν καί τότε ἐπεφασίσθη νά ὁρισθῶσι τά θέματα καί νά ἐκφέρωσι γνώμην.

Μεγάλην ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς τούς ἐπισήμους ἡ ἀριστοκρατική μορφή τοῦ πατρ. Ἀθηναγόρου, ἡ λεπτότης καί εὐγένεια τό ἥρεμον καί σεμνόν εἰς τάς ἀφιλτάτους ἡ χαμοσυμπάθεια καί δή ἡ χριστιανική ἀπάθεια καί ἱλαρότης ἥτις ἐξαστράπτει καί ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ γεραιοῦ ἀγωνιστοῦ τῆς πίστεως, ὅπερ δέν φέρει κάν ρυτίδας τῶν 83 ἐτῶν ἡλικίας.

πάντοτε μετά μειδιάματος καί ἱερεπρεποῦς τόνου, ὥστε
νά προκαλῇ σεβασμόν βαθύν καί ἐντύπωσιν ἀμπράν
(γνωστός διά πατριάρχης! ἔλεγον ὅλοι) Δι' ἐμέ δέν
ὑπῆρχεν εὐκαιρία εἰς τόσον ὀλίγον χρόνον νά ὁμιλήσω
ἐάν ὅμως εἴχατε ἡ ὑμετέρα σεβασμιότης προπαρα-
σκευάσει τό ἔδαφος ἠδυνάμην νά προβάλω ὡς φάν-
της μηαστούνης. Εἰς τόν ἐν Βρυξέλλαις Halkin τόν
παλαιόν φίλον γράφετε παρακαλῶ νά μοί στείλῃ τήν
νέαν ἔκδοσιν τῆς Bibliotheca hagiogr. graeca καί φά-
τοῦ στείλω εὐχαρίστως τάς νέας ἐκδόσεις (καί ἄλλοτε
ἔχωμεν ἀνταλλαγή) καί δά μέ ὑποχρεώσης. ὅλοι ἀσπά-
ζονται τήν δεξιάν σου.

Μετά πολλῆς φιλαδελφίας ἐν ἀναμνήσει νέων εἰδήσεων

† ὁ Κορυζάς Εὐλόγιος Κουρίλας

Υ.Γ. Ἐγνώσθη ὅτι ἐχειροτόνησαν τόν Ἀκάκιον οἱ ἐπίσκοποι
Βιτάλιος καί Σεραφείμ τῆς παραλίας Ἀκαστασίου
ἀνάγκη τα μαθωμεν διατί αἱ ἀρπαγεσαι διοικήσεις τοῦ Ἀν. κ.λ. θεωρεῖται ἀλοχιμαλίκαι
οἱ ὑποστηρικτοί αὐτῶν λέγουν ὅτι οὕτως ἐχαρακτηρίσθησαν διότι δεν ἀναγνωρίζουν τόν ἀρχιεπίσκοπον καί ἀθετοῦν αὐτόν, ὅπως καί οἱ τῶν Παλαιοημερολογίται.

πρός Φίλιππον Δραγούμην

Σεβασμιε Πρόεδρε,

Λίαν συγκεκινημένος ἔκτε τῆς φρασεολογίας καί τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς, ἥν τόσον ἀργά ἐλάβομεν, σπεύδω νά ἐκφράσω ὑμῖν τάς θερμάς εὐχαριστίας καί τήν εὐγνωμοσύνην μου διά τό καλόν, ὅπου ἐπράξατε εἰς τήν ἀνεψιάν Κύριος ὁ Θεός νά σάς ἀνταμείψῃ διά τάς πρός ἡμᾶς ἀγαθάς διαθέσεις σας.

Τήν παρελθοῦσαν Κυριακήν ὁ ἀναμορφωτικός σύλλογος ὑπό πρόεδρον τόν κ. Καραγιάννην ἐόρτασεν εἰς τόν Παρνασσόν τά 15τάχρονά του εἰς μεγάλην συρροήν κόσμου καί δή τῆς νεολαίας, εἰς ἥν μεταξύ τῶν ἐπισήμων ἦτο καί ὁ Διγενής. Κατά τό ἐν τῷ μέσῳ μικρόν διάλειμμα μ' ἐπλησίασε καί μετά πολλοῦ σεβασμοῦ μοί ἀπέστειλεν ὀλίγα λόγια. Ἀπάντησα εἶμαι εὐτυχής, ποῦ σάς γνωρίζω καί χαίρω διότι συνεχίζετε καί ἐνταῦθα τόν εὐγενῆ ἀγῶνα καί

κάμνετε τονωτικάς εἰς τόν λαόν ἑνώσεις πρός ἀνόρθωσιν καί πραγματοποίησιν τῶν ἐθνικῶν ἰδεῶν. Ἔχω πεποίθησιν, ὅτι, ὅταν σεῖς ἀναλάβετε τήν ἡγεσίαν καί τεθῆτε ἐπί κεφαλῆς τῶν Βορειοηπειρωτῶν θά ἐπανέλθω καί ἐγώ εἰς τό λιπαρόν τοῦτο χῆρας εἰς Κορυτσᾶν θά ναφωνήσω τό: "Νῦν ἀπολύεις τόν δοῦλόν σου Δέσποτα, ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τό σωτήριόν σου", ἀστινοβόλησαν οἱ ὀφθαλμοί του καί ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ εἶπε τό "μάλιστα, ἐλπίζω εἰς τήν νίκην...". Ἐννοεῖται ὅτι ἐν τῷ μεταξύ εἶχον ἀποσωθῆ ἀπό τάς ζυγωμαχίας καί τά χαροκοπήματα. Ἐμάθομεν ὅτι εἰς τήν ἐπιτροπήν ὅπου εἶναι καί ὁ φίλος ναύαρχος κ. Α. Σαμελλαρίου, προσελήφθη καί ὁ ἀνεψιός σας κ. Ἰων. Ὁπότε ἔχετε καιρόν μέ καλεῖτε νά ὁμιλήσωμεν ἐν ἐκτάσει. Σάς εἶχον εἴπει κατά τήν τελευταίαν συνάντησίν μας, ὅτι ἡ ὕπαιθρος εἶναι μέ τό μέρος του. Τώρα σάς πληροφορῶ, ὅτι καί στάς πόλεις κατακτᾶ ἔδαφος.

Διάπυρος ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

Ὁ Κορυτσᾶς εὐλόγιος Κουρίλας

Ψυχικόν, Ἑλκεῶνος 5, 12-1-61.

τῷ ἡγουμένῳ Βηματαρίων Γρηγορίατη

Πανοσιολογιώτατε ἄγιε καθηγούμενε, ἔτη πολλά.

Ἐργάζομαι νυχθημερόν καί ἐξαντλητικῶς, ὅπως συμπληρώσω τόν "ἁγιορειτικόν διάκοσμον" ὅπερ δέν εἶναι μόνον ἐμόν ἔργον, ἀλλά καί τῶν ἁγιορειτῶν διανοουμένων, οἵτινες ἔχουν τήν καλωσύνην νά μέ ἀνεφοδιάσουν, ἵν' τά ὀνόματα θά ἀναγραφῶσι μετ' εὐγνωμοσύνης καί ἵν' ὁ μισθός πολύς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Διά τήν ὑμετέραν φίλην μονήν ἔχω ἀσχοληθῆ ἰδιαιτέρως ἀπό τοῦ 1916 καί τότε ἐξετύπωσα καί ἓν μέρος περί τά 3-4 τυπογραφικά ἅπερ δέν ἐκυκλοφόρησα ἐν ἀναμονῇ νά συνεχίσω, ἀλλά τῷ 1917 ἐφυλακίσθην ὡς βασιλόφρων καί ἔμεινε τό ἔργον καί περιμένω ἔκαστοτε νά συμπληρώσω τήν ἱστορίαν. Θέλω νά μέ βοηθήσητε εἰς τά ἑξῆς αἰτήματα:

1. Νά μοί ἀντιγράψητε τά ἐπιγράμματα τοῦ κώδ. 17.

2. Ἐν τῷ Μοναχολογίῳ γράφετε, ὅτι εἰς τόν κώδ. 34(;) ὑπάρχουσι τά ὀνόματα τῶν μαθητῶν Γρηγ. Σιναΐτου ἐν οἷς τελευταῖος καί ὁ ἀπό Συριάνων Γρηγόριος ὁ νέος. Εἰς τοῦ Πάμπρου ὅμως τόν ἀριθ. 34 δέν λέγεται τοιοῦτόν τι. Μήπως ἔχετε ἄλλον κώδικα; διότι εἰς τόν ἐκδοθέντα βίον τοῦ Σιναΐτου δέν ἀναφέρεται ὁ νέος Γρηγόριος.

3. Παρακαλῶ, ἄν ἔχητε, νά μοί πέμψητε τήν ἀκριβεστέραν αὐτοῦ

4. Ὁ Θεμιστοκλῆς Ἰάκωβος μετέφρασεν ἐκ τοῦ Βασιλείου Γρηγορίου Βάρσκη τήν ἱστορίαν τῆς Μονῆς σας καί ἐξέδωκεν ἐν Βιέννῃ τό ἀναφέρετε ἐν τῷ Μοναχολογίῳ μέ τόν ἀριθμόν. Τό ἔχω ἀναγνώσει τῷ 1916 καί πάρα καί σημειώσας (ἄλλα τά ἔχω ἀλλαχοῦ εἰς τήν Κρήτην)

Πολύ θά μέ ὑποχρεώσητε ἐάν θελήσητε νά μοί τήν στείλητε. Ἔχω γράψει κάπου ὅτι ἔχει 22 σελίδες, ἀλλ' εἰς τά ἔργα τοῦ Ἀθαν. Ψαλτίδα διδασκάλου Ἰωαννίτου, ὅστις ἐπεθεώρησε κατά τήν ἐκτύπωσιν, εἶναι 50 σελίδες· διότι προσετέθη καί ἡ νέα ἱστορία. Ἐπιθυμῶ νά διαλεκτάω. ὅλα τά σκοτεινά σημεῖα

Διόπτρος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

ὁ Κορυτσοῦς Εὐθύμιος Κουρίλας

Ψυχικόν 17-1-61

Ὑπομνηστικόν χάριν τῆς ἱστορίας

Αἱ πηγαί τοῦ "Ἁγιορειτικοῦ διαφόρου". Εἶναι αἱ ἑξῆς:

1. Οἱ βίοι τῶν Ἁγιορειτῶν ἁγίων ἐκδεδομένοι καί ἀνέκδοτοι.

2. Οἱ κώδικες καί τά ἀρχεῖα - τά πλεῖστα τῶν ἐγγράφων ἔχουσι ἀπό 100ετίας καί ἐξῆς ἐκδοθῆ εἰς δεκάδας τόμων, τά ἀνέκδοτα ἐρευνήθησε καί ἀντέγραψα ἐπί τόπου. - 3. Αἱ ἐπιγραφαί.

4. Τά προσκυνητάρια. 5. Αἱ ἐξηγήσεις καί εἰς ξένας γλώσσας ἐκδοθεῖσαι ἱστορίαι - 6. Αἱ ἐπί τόπου προσωπικαί διά τά ὁρισμένα ἔρευνας πρός ἔλεγχον τῶν ἐκτιμογράφων. Τά διάφορα περιοδικά. Ταῦτα ἐπί 60ετίαν ἠρευνήσαμεν καί ἐξετάσαμεν προσωπικῶς. Ἤδη κατά τόν ἀπό διετίας κατεφυγιασμόν τοῦ ἔργου ἀπετάθημεν, ὅπου εἴχομεν ἀπορίας καί προθύμως μοί ἀπήντησαν καί μέ ἐξυπηρέτησαν πάνι

εὐγενῶς οἱ λόγιοι ὄζων ἐν γένει τῶν μονῶν ἐκτός τῆς τοῦ φι-
λοτίμου (ἐξ ἀδιαφορίας βεβαίως) ἢ τοῦ ἀγίου ~~Παϊσίου~~ ὀχθροπα-
θοῦς ἀντιθέσεν πρός τήν Λαύραν διαμείνωμεν ἐν ἀρχῇ ἀπε-
στειλέ μοι ὀλίγα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ, ἔπειτα ἔπαυσεν.
Τό κακόν δι' ἐμέ δέν εἶναι μέγα, διότι τά ἐπίσημα ἔγγρα-
φα της ἀπό πολλοῦ τά ἀντέγραψα ὁ ἴδιος, ὅσον δι' αὐτήν.
Δέν μνησικακῶ, διότι εἶμαι ἱστορικός καί διότι ἡ ἱστορία
εἶναι "νοῦς ἄνευ θεμήτορος" καί γράφεται διά τούς αἰῶνας
καί οὐχί διά τούς συγχρόνους. Τά ἀνθρώπινα πάθη δέν
ἔχουσι θέσιν εἰς τόν ἐγκέφαλον τοῦ βεβαθινοῦ καί ἐπιστή-
μονος ἱστορικοῦ. Εἶμαι ὁ πρῶτος, ὅστις ἐδίδαξα τούς νό-
μους τούς ἱστορικούς εἰς τό πανεπιστήμιον ἐν τῇ ἱστορίᾳ
τοῦ πολιτισμοῦ καί ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς ἱστορίας δύο μα-
θήματα, ἅπερ πρῶτος ἐπί ἰσετίαν ἐδίδαξα καί ἔγραψα.
Ἀλλά προλέγω, ὅτι "οἱ ὑποβιβαζόμενοι οὐ στεφανοῦνται" ὁ ἴδιος

ψυχινόν 26-1-61

Ἀγαπητέ φίλε πάτερ Ἀθανάσιε,

Εἶμαι κατανυσταγμένος διότι ἔλυσα τόν γλωσσοδέτην σου. Αἱ ἐπιστολαί σου δι' ἡμᾶς εἶναι χαρά, παρηγορία, σμορπίζουν τό ἀγιορείτικον ἄρωμα εἰς ἡμᾶς τούς νοσταλγούς, τούς ἀπόδημους καί τήν ἀνεκλάλητον χάριν τῆς Παναγιᾶς εἰς τάς τεθλιμμένας ψυχάς. Δέν εἴμεθα τελείως ἀπελπισμένοι, ἐφοῦ μᾶς ἐπισκιάζει καί ἐδῶ ἡ χάρις τῆς Θεομήτορος. Ὑπό τοιαῦτα αἰσθήματα ἐγκαινιάζω τό νέον ἔτος. Πιστεύσον μοι, σάς ἐξομολογοῦμαι ἀνυπουλίτως. Οἶδε Κύριος ὁ ἐτάζων καρδίας καί νεφρούς ὅτι θεωρῶ δυστυχίαν καί ἐγκατάλειψιν Θεοῦ τήν τελείαν διακοπήν τῶν σχέσεων μέ τήν πνευματικήν πατρίδα μας. Εὐλογητός ὁ Θεός, ὅστις κατηύθυνε τά διαβήματά σου ἀπό τά βάθη τῆς Ἠφαιστίας εἰς τό Ὄρος νά ἐκχέητε εἰς ἡμᾶς τό βάλσαμον τῆς παρηγορίας. Πέποιθα, ὁ ἅγιος Θεός πρός χάριν τῶν φίλων σου θά ἐπιμηκύνῃ τά ἔτη τῆς ζωῆς σου, ὅπως τοῦ τελείου καί πρός χάριν τῆς γεραρᾶς μονῆς σου, ὅπου εἶδε τόσον χρήσιμος. Αὐτή εἶναι ἡ ὑπόκαρδιος εὐχή ἡμῶν καί πάντων τῶν φίλων σου φρονούντων τρόπον. Ἐμάς ἡ

μοιροκαυμία, τό ἔργον μας δέν ἀπεπερατώθη, αἱ ἁμαρτίαι μας δέν ἐτελείωσαν, ἡ ὕλη δέν ἀπεπνευματώθη- Τά γράφω διά τόν ἑαυτόν μου, διότι εἶναι ἡ σειρά, οὐ εἶσαι παιδί μου εἰς τά χρόνια — Θάρρος λοιπόν, τώρα διά τά βιβλία μου, ἀφοῦ ἔσαι καί οὐ περιπαθῶς μέ αὐτά ἐρωτευμένος. Μέ ἀναφέρεις τόν καταστολιστήν τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀμερού. Βεβαίως δι' αὐτόν ὅλα τα βιβλία τοῦ κόσμου δέν ἄξιζαν ὅσον τό Κοράνιον. Ἀλλ' ἐγώ, ἀγαπητέ, ἄχρηστον πρᾶγμα δέν ἠγόρασα ποτέ διότι κατά τόν Βενιαμίν φραγκλίνον πιάνει τήν θέσιν τοῦ χρησίμου. Χάριν εἰς τά βιβλία μου ηὐδόκησεν ὁ Κύριος τά ἔργα τῶν χαρῶν μου. Ἐπομένως εἶναι ὅλα ἐκλεκτά καί δύνανται νά ἐξοπλίσουν ἓν Πανεπιστήμιον. Μοί ἐγένοντο ἐνταῦθα πρό ποσοῦ προτάσεις νά τά ἀφιερώσω εἰς τό κράτος καί νά ἱδρύσῃ ἐν μέσῳ Ἀθηναίς ὅπως τήν Γεννάδιον βιβλιοθήκην μέ τό ὄνομά μου. Ἀλλά δέν ἀπεφάσισα εἰσέτι, διότι ἡ συγγραφική μου ἐργασία δέν ἐτελείωσε καί τά ἐθνικά μου ὄνειρα δυστυχῶς δέν ἐπραγματοποιήθησαν... Ἰδού διατί δέν ἐτελείωσε τό ἔργον μου. Πρό τινος ἐδημοσιεύθη κατάλογος 2-3 ἑκατοντάδων κωδίκων τῆς μονῆς Διονυσίου παραλειφθέντων ὑπό τοῦ Λάμπρου. Τούτους εἶχον ἀναλαμψῆ ἀπό τοῦ 1913 καί ἐδημοσίευσα πρόχειρον κατάλογον (καί ἐκτεταμένον διά τούς σπουδαιοτέρους) ἐν τῇ Θεολογίᾳ (ἀλλά νά ἴδοῦν). Ἐπανεδημοσιεύθησαν λοιπόν ἐν τῷ ΚΖ' τόμῳ τῆς Ἐπετ. βυζ. σπουδῶν. καί εἰς 734 (αὐξ. ἀριθ. τῆς βιβλιοθ.) εὑρίσκω. "..δάφνιον κατανυκτικόν, ποίημα Λέοντος φιλοσόφου.. μεταγλωττισθέν εἰς τήν κοινήν γλῶσσαν παρά τοῦ σοφωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κύρ Σάββα τοῦ ἐκ τῆς μονῆς Ἰβήρων (σ. 258) Δέν ἐγνώριζον τό Ὠδάριον οὔτε ὁ βιβλιοθηκάριος οὔτε ὁ ἐπιστατήσας εἰς τήν ἐκτύπωσιν καθηγητής τῆς βυζαντιολογίας. Καί ὅμως τό ἐγνώριζεν ἀπό στήθους ὁ μακαρίτης ἰατρός καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Θεοδ. Ζαΐμης. "Ὅτε ἦτο ὑπουργός τοῦ Γούναρη, εἰς τό τραπέζι, (ὅπου μέ φίλεβαν πολλάκις) ἀρχίζει. "Τίς γνῶ μ' ἀείσας κτλ. τό εἶπε μέχρι τέλους ἐντρέπομαι, διότι ἐγώ δέν τό ἤξερα ὅλον. Τό εἶχα διαβάσει εἰς τά "ἀνέκδοτα" τοῦ Ἰταλοῦ Ματζάντα (τό ἔχω εἰς τήν Λαύρον). καί κατεπ. εἰς τόν ἴδιον κώδικα "Σοφάνους ἱερομονάχου τοῦ ρητόρος διδασκαλία... εἰς

τά 12 ἄρθρα τῆς πίστεως ἡμῶν" εἶναι ὁ ἰδιοῦς σας Θεοφάνης ὁ γραφεὺς τοῦ "Ἰωσεφένου".

Πέρυσι τό δεύτερον διῆλθον ἐν Πατραῖς καί θαύμαζον τόν νέον ναόν μέ τούς πολυαρίθμους τρούλλους. Εἶναι πανομοιότυπον τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου τοῦ Σεραγίου. Ἐνεκάλυψα ὅτι διάσημος ρῶσος περιηγητής Ἀνδρ. Μουράβιεφ παρευρεθείς κατά τήν ἀνακομιδήν τῆς σήμερον ἐπεσκέψατο καί τάς Πάτρας προσκυνήσας καί δάκτυλον τοῦ χειρός τοῦ καί τό σχέδιον. Ταῦτα ἀνέκδοτα ἔχω καί ἄλλα. Μέ γράφουν, ὅτι μετά τήν πάροδον τοῦ ψύχους θά μέ καλέσουν νά κάμω διάλεξιν – Διά τόν ἑορτασμόν μοί ἔστειλε περίληψιν τῆς ἐκθέσεως φίλος ἐκ τῆς μονῆς Δοχειαρίου. Διαφωνῶ τελείως, διότι ἔχει κοσμικόν χαρακτῆρα, εἶναι ἔργον τῶν λεγομένων "φίλων τοῦ ἁγ. Ὄρους" νά μεταβάλουν τό Ὄρος εἰς τουριστικόν κέντρον. Ὁ τόπος εἶναι πνευματική πολιτεία καί ἐκεῖ πρέπει νά γίνουν καί αἱ ἑορταί.

Καλοῦνται οἱ ξένοι εἰς πνευματικήν πανδαισίαν καί οὐχί διά δεύτερον τάξιν τραπέζας τῶν ἐθνικῶν μεγάλων κτλ. ἐξάγε τῆς εὐφυΐας τῶν ὀργανωτῶν.

† ὁ Κορυφαῖος Εὐλογίας Κουρίλας

Ψυχικόν 28-1-61

Ἀγαπητέ κ. Μαμμόπουλε χαῖρε,

Μέ πολλήν εὐχαρίστησιν ἐλάβον τό ὡραῖον βιβλίον σας καί ἐντρυφήσας ἁρμόδιος εἰς τήν ἀνάγνωσιν μόλις καί μετά βίας ἀπέσπασα αὐτό ἐκ τῶν χειρῶν μου. Εἶχον βυθισθῆ εἰς τήν κλεινήν πατρίδα μας καί εἰς ἕνα νέον καί φράσιμον λογοτεχνικόν κόσμον, ἐν ᾧ τέρπεται τις καί διδάσκεται, καί εἶδον μεταμορφωμένην τήν βιογραφίαν εἰς εὐχάριστον καί συναρπαστικήν ἱστορίαν! Ὁ ἀναγνώστης τοῦ καινοπρεποῦς τούτου βιβλίου καί τῆς μετουσιώσεως εἰς τοῦ γλαφυροῦ δημώδους ὕφους ἐπικοινωνεῖ ἄμεσος μετά τοῦ λαοῦ, ἀντιμετωπίζει τήν πραγματικότητα σφιγγομετρεῖ τήν λαϊκήν ψυχήν καί αἰσθάνεται τό ποιόν καί τήν ὑπόστασιν αὐτοῦ ὑφ' ὅλας τάς ἐπόψεις, ὁ πατήρ τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας ταύτας ὁραματιζόμενος ὁ μεγαλοπολίτης Πολύβιος "πραγματικήν" τήν ἱστορίαν

εἶπε· διό καί ἐξέθετο αὐτήν εἰς δημοτικήν. ἔνναι δέ αὕτη ἐξ ἄλλης ἀπόψεως ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ καί τρόπον τινά ἡ φιλοσοφία τοῦ λαοῦ, ἐφ' ἧς αἱ θαυμαστικαί καί σκολαστικαί ἐπιστῆμαι μᾶς ἀπεμάκρυναν καί ἀνήγαραν μέγα σινικόν τεῖχος μεταξύ τῶν δύο τάξεων. Χαίρω διότι ἐγώ ὁ ἐλάχιστος πρῶτος εἰσήγαγον καί ἐδίδαξα ἐπί δεκαετίαν σχεδόν τά καινά ταῦτα δόγματα, τήν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ καί τήν ἐπιστήμην τῆς ἱστορίας μέ τόν ἱεροφάντην αὐτῆς εἰς χεῖρας. Χαίρω διότι τώρα ὁ σπόρος ἔπεσεν εἰς καλήν γῆν, εἰς τήν εὔανδρον Ἤπειρον, ταύτην καρπιφορεῖν δύο θαυμάσιοι σκαπανεῖς, ὁ πολυγραφώτατος Σαλαμάγκας καί ὁ Γεώργ. Δίκονόμου ἐκλαικεύσαντες τήν ἁγιολογίαν καί ὄντως ἀναζωογόνσιν οὕτως εἰπεῖν τόν λαόν νά ἐγκύψῃ εἰς τά περιφρονημένα συναξάρια. Εἶχον ἀνέκαθεν τήν ἰδέαν, ὅτι ὁ ἑλληνικός λαός διέσωσεν ἐν πολλοῖς ἐν ταῖς παραδόσεσιν ἄλλα τιμαλφῆ μνημεῖα τοῦ λόγου· διό καί τά πρῶτα δημοσιεύματά μου πρό 50 ἐτῶν σχεδόν ὑπῆρξαν λαογραφικά· εἰς τό 1910-11 φοιτητής ὤν περιῆλθον τήν Μεσσηνίαν καί συνέλεξα τόμον ὅλον ὑλικόν, τό ὑλικόν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ καί οὕτω κατέβαλα τήν ἑλληνικήν ψυχήν καί ἠγάπησα τήν Πατρίδα. Ἀλλά τήν δευτέραν φορά φεῦ! ἐξηγορόμησα τόν τόμον εἰς τόν σιδηρόδρομον, εἰς οἶδε εἰς ὁ κλεπτόμος, ὅστις ἀναμένει τόν θανατόν μου διά νά τόν δημοσιεύσῃ! Εἰς τάς τρεῖς περιοδείας μου εἰς τήν ἐπιτελεσθεῖσαν τῆς Κορυτσᾶς ἐπαρχίαν ἔγραψα 4 τόμους, οἵτινες ἀναφέρουσι τόν ἀγωνοθέτην πρός ἔκδοσιν. Εἶναι παρήγορον, ὅτι καί πάλιν τά εὐαγῆ ὑπερωτικά ἱδρύματα καί δή τό Βερσάκειον μας ἐφωνίζουν ἐκ τοῦ ἀγαθάργου καί ἐκίνησαν καί ἐμοῦ τήν χεῖρα νά χαράξω ταῦτα. Εὐγνωμοσύνη καί ἔπαινος ὀφείλεται καί εἰς τόν ἄξιον ἐπαξίως κατέχοντα τήν προεδρίαν κ. Π. Πουλίτσαν, ὅστις ἀνέκαθεν δέν ἔπαυσε προσφέρων τάς πολυτίμους εἰς τήν Ἤπειρον ὑπηρεσίας καί ἐξακριβωτικῶς συνεχίζει αὐτάς.

Θερμά συγχαρητήρια

Διάπυρος εὐχέτης

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας

ἔπεται σχόλιον

Σχόλιον. Τὰ γραφόμενά σας περὶ προστασίας τῶν ὀνομάτων μορφῶν ὑπὸ τοῦ παγκοσμίου τῶν νεῶν καὶ προλήψεως νὰ μὴ γίνωσιν θύματα τῶν Τούρκων, ἔχει ἀρχαίαν καταγωγήν, ἀνάγεται εἰς τοὺς θεσμοὺς τῶν Δελφῶν περὶ προστασίας τοῦ γυναικείου φύλου καὶ καταπολεμήσεως τῶν διονυσιακῶν θιάσων, οἵτινες διὰ τῶν ὀργιαζουσῶν μαινάδων διέφθειρον καὶ ἐμόλυνον τὴν ἑλληνικὴν νεότητα. Ὅπως δὲ ἐν Ἠπείρῳ ἐν ὀνόματι τῶν πολιούχων ἁγίων ἐξηχόραζον καὶ ἐπανδρεύον τὰ δύστυχη αὐτὰ πλάσματα, οὕτω καὶ ἐν Δελφοῖς ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀπόλλωνος κατεβάλλοντο τὰ θύτρα ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν ὀργίων καὶ ἀπὸ τῆς δουλείας (ἡ ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελικοῦ νόμου τῆς ἀνυψώσεως τῆς γυναικός) διὸ ἀπεφασισθήσεται ὥφελον ἐν καιρῷ νὰ ἐξοφλήσωσι τὸ χρέος εἰς τὸ ἱερόν, τῆς εὐγενοῦς ταύτης πράξεως προΐστανται γυναῖκες ἀνήκουσαι εἰς τοὺς θιάσους τοῦ μονογενοῦς Θεοῦ. (Ἔχω ἕτοιμον βιβλίον περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ ἐδημοσίευσα ἄρθρον εἰς τὸ "Βῆμα" καὶ παραπέμπω εἰς τὸ ὡραῖον βιβλίον τοῦ Γάλλου G. Daux, "Delphes au IIe et Ier siècle κτλ." Paris 1936 ὅπου διαλαμβάνει τὰ ψηφίσματα τῆς ἀπολυτρώσεως)*

(Κρίσις διὰ τὸ βιβλίον Ἱστορία, Λαογραφία, Ἠθογραφία, Ἐθνογραφία Πρόσωπα Παν. Πουλίτσα. Ἀθῆναι 1961.)

Ψυχικόν 28-31-1-61 εἰς Βεροιαίαν

Παναγιωτατε ἅγιε Γέροντα ἀξιέραστε, χαῖρε ἐν Κυρίῳ εὐχόμενος, διότι ἠθελήσατε νὰ τιμήσητε τὸν "Ἀγχίρειτ διαιωνίζον" καὶ ἐπὶ τούτῳ ἔγραψα ἐν καιρῷ τὰ εἰρήνικα εἰς τὸν ἀντάξιον ὑποτακτικόν σας καὶ διάδοχον. Περὶ τοῦ γράμματός σας, ποῦ μοῦ τὸν κάδωνα ὁ κύρ Θεόφιλος, ἐγὼ δὲν τὸν ἄκουσα, διότι εἶναι "πονηρὸν" πρᾶγμα καὶ δυνατόθεμιτον καὶ ὁμοιάζει τὸν Τοῦρκον ὅστις κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον "φοβᾶται καὶ φοβίζει". Θάρρος καὶ κουράγιο καὶ ὑποχωρεῖ προτροπάδην. Πρὸς στιγμὴν ἐδυσανασχέτουν ἐπὶ τῷ ῥήματί σου: νὰ μὴ γίνῃ ὁ ἑορτασμὸς αὐτός, ἀλλὰ νὰ σᾶς ἀποδίδω ὅλα τὰ δίκαια καὶ σᾶς θαυμάζω διὰ τὴν προβλεπτικότητα καὶ ἀνεμνήσθην τοῦ ἀρχαίου γνωμικοῦ: "ὁ νοῦς πολλοποίμενος ἀνιβᾶ καὶ τῷ γάρῳ προστίθησι τὴν ἐπιστήμην", ὅπερ μὲ δίκαιόν του λέγει ὁ λαός: "δὲν ἔχεις γέρο; δῶσε χρήματα ἀγόρασε γέρο. Δὲν

* Βλ. Καλαβριδόπουλ. Βῆμα ὀκτὼ ἄρθρων περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

ἐφανταζόμην ποτέ, ὅτι τό Ὄρος εἰς τά ὀλίγα χρόνια ὅπου ἐλείψαμεν, καί ὑμεῖς ποῦ ἐφύγετε ἀπό τήν Κοινότητα θά κατήτε εἰς αὐτήν τήν κατάπτωσιν νά διορίσῃ διά τήν Χιλιετηρίδα τόν οἰκτρόν Διονυσιάτην, ὅστις ὅπως σᾶς ἔγραφον ἐν προλαβούσῃ, εἶναι ὄργανον τῶν ροταριανῶν – καί τόν ὄψιμον ἀγιορείτην Γρηγοριάτην, ἔχοντας ἐπί κεφαλῆς τόν ἀρμαθέστατον σχολάρχην τῆς Ἀθηνᾶδος, Οὗτος προσλαμφόμενος διά τήν ἐπίβλητον αὐτήν θέσιν ἔγραψεν ἄρθρον εἰς τό ἐπίσημον ὄργανον τῶν πατριαρχικῶν διά νά ἀποδείξῃ, τό ἀναπόδεικτον, ὅτι ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ἵδρυσεν ἰδιόρρυθμον μετήν τήν Λαύραν. φρίξον ἥλιε καί στέναξον γῆ! Εἶχον τήν διορατικότητα νά μή τόν προσλάβω ἐν Λαύρᾳ ὑποταττικόν (ἤθελον ἐν τούτοις Ἥμβριον νά τιμήσω τήν μνήμην τοῦ γέροντός μου). Ἀλλ' αὐτά τά ἀνδρείκελα ἀπεδείχθησαν ἐντεῦθεν ὡς τυφλά ὄργανα. Τό πρόγραμμα συνετάχθη ἐντεῦθεν ὑπό τῶν "φίλων τοῦ ἁγίου Ὄρους" μέ πληροφοριοδότην τόν διοικητήν. ὁ κύριος σκοπός ἦτο νά ἐκμαγκεύσουν τά πάντα κλαδοῦντες καί ἐστιάτορας ἐξ Ἀθηνῶν, ὡσεί δέν γνωρίζουν τήν μαγειρικήν οἱ καλόγηροι – ὁ πρῶτος ἐκδότης μαγειρικῆς πρό 100 καί πλέον ἐτῶν ἦτο ἡγούμενος – ἀφοῦ καί ἡ παροιμία: "μέ καλόγερο νά τρῶς καί μέ δάσκαλο νά μιλᾶς. Ἐπί Βενιζέλου ἡ μονή σας παρέθετε τράπεζαν εἰς 200 καί πλέον δαιτυμόνας (πρώτη καί δευτέρα σειρά, τό ἐνθυμοῦμαι, διότι εἰς ἐμέ τόν ρήτορα τῆς ἡμέρας δέν εὑρέθη θέσις εἰς οὐδετέραν σειράν κατά τόν Ἀδριανόν). Ἀλλ' ἐκτός τῶν μαγείρων πρέπει νά φέρουν καί προμηθευτάς. Ἔπειτα ἐκκλέφθησαν διά τά κατάλύματα νά ἐπιτάξουν τό Σεράγιον καί νά φέρουν 200 κλίνας καί κλινοσκεπάσματα καί διερωτάται τις: Ἔμεινε ποτέ ἄστεγος καί ἀνέστιος εἰς τάς ἡμέρας μας ἐπισκέπτης τοῦ ἁγίου Ὄρους; καί μάλιστα κατά τας πανηγύρεις. Ἐν τῇ Λαύρᾳ ἐφιλοξενοῦμεν καί εἰς τά δωμάτιά μας ὅπως καί ἡ ὑμετέρα Παναγιοτάτη ἐφιλοξενήσατε τόν γράφοντα ἐσχάτως, ὅτε ἐν μέσῳ Χειμῶνι ἐγένετο ἀρμετή συρροή μέ τόν Βενιζέλον – υἱόν. Ἀλλ' ἄς μή ἀποστώμεθα. Ὁ Ἐπιτροπήρ λέγει "δουλεύω διά τόν σκοπόν μου" οἱ Τουρίστοι, ἀφοῦ εἰς μάτην ἀνεμένον νά κάνετε ξενῶνας, εὗρον τήν εὐκαιρίαν νά πλευρίσουν τό κέντρον, διά τήν περιφέρειαν βλέπομεν ἔπαται καί κάνομεν.

ἀλλά χρειάζονται καί αὐτοκινητόδρομοι καί περί τούτου ἐφρόντισαν, καί ἐζηλώτησαν τάς προσφάτους ἐπισήμους ἀποφάσεις. Βλέπετε μέ τί ρυθμόν καί τάκτ προχωροῦν; Ἐξέδωκαν ἐν πρώτοις τόν "Ὁδηγόν" τοῦ ἀρχινοταρίου καί ὄχι "προσκυνητάριον". Ὅρος καθιερωθείς ἀνέκαθεν διά τούς προσκυνημένους τόπους. Τίποτε τό πνευματικόν δέν χρειάζονται οἱ τουρίστοι. Εἰς ἔλθωμεν καί ἄς περιέλθωμεν ἀτμοπλοϊκῶς ἤ κατά ὁμάδας. Μετ' ἐξαιρετικήν παράτασιν τῶν ἑορτῶν καί πρό παντός ἄς ἔχουν ὑπ' ὄψιν ὅτι τό ἅγιον Ὄρος δέν εἶναι κόσμος, ἀλλά πνευματική πολιτεία, ὁ δέ ἐπίσημος πανηγυριότης, ὅν κλαδοῦν, ἄς φορέσῃ ῥάσον καί ἄς ἀποπτύσῃ τήν αἵρεσιν, διότι ὁ ἱερός τόπος δέν εἶναι Τευτονική Ἀδελφότης.

† ὁ Κορυτσᾶς Εὐλόγιος Κουρίλας Εὐχέτης.

Ἀθῆναι – Ψυχικόν τῇ 6-2-61

Ὁσιώτατε ἅγιε φίλαστε τῆς ἱερᾶς Σκήτης Καυσοκαλυβίων

Εἰς ἄκρον συνεκινήθην λαβών τήν ἐπιστολήν σου ἐκ τῆς σκήτης, ἣν τόσον ἠγάπησα καί ἀφ' ἧς ἐξεκίνησα εἰς τό συγγραφικόν μου ἔργον ἀπό τοῦ 1910 φοιτητής ἔτι ὑπάρχων. Μνήμων τῆς φιλοξενίας ἐξέδωκα τό πρωτότυπον τῆς περί τό ἅγιον Ὄρος συγγραφικῆς μου δράσεως, τόν Α' τόμον τῆς ἱστορίας τοῦ ἀσκητισμοῦ (1929) περιλαβών ἐν αὐτῷ τούς βίους τῶν Καυσοκαλυβιτῶν ἁγίων καί τά ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς Σκήτης. Τότε κατέταξα τάυτην ὡς τήν πρώτην ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς Λαύρας. Ἔκτοτε δέν ἔπαυσα συλλέγων ὑλικόν διά τόν Β' τόμον καί εἶμαι εἰς τοῦτο θερμούντως ἱκανοποιημένος διότι ἀνεκάλυψα τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ πράγματα κατατρομακτικά. Βλέπε, ἀλλ' δέν λησμονῶ τά Καυσοκαλύβια. Οἱ Καυσοκαλυβῖται ὅμως μ' ἐγκαταλείψαντες, φεῦ! εἶναι τό πρῶτον γράμμα ὅπερ ἐκ ἀρχιερέως λαμβάνω, καί ἐνεκεν τῆς συγκινήσεώς μου βεβαίως παρῆλθε σχεδόν 30ετία ἀπό τῆς ἀποχωρήσεώς μου ἐκ τοῦ Ἅθωνος καί οἱ καλοί φίλοι μου ἐν τῇ σκήτῃ ἀπῆλθον εἰς τάς αἰωνίους μονάς, οἱ δέ νέοι δέν παρακολουθοῦν, δέν διαβάζουν τήν ἱστορίαν. Ἐν τῷ μεταξύ ἀνεφάνη καί ἐκυκλοφόρησεν ἕτερον δημοσίευμα

διὰ τὰ Καυσοκαλύβια (οἱ δὲ λαυριῶται βαρέως φέρουσι τοῦτο) "βίοι τῶν ἁγίων Μαξίμου καὶ Νηφώνος τὰ ἀρχαῖα κείμενα κατὰ τοὺς κώδικας τοῦ Ἄθω" καὶ ὑπὸ τὰ πιεστήρια ὑπάρχει καὶ ὁ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Οὗτοι ἐτυπώθησαν εἰς τὰς Βρυξέλλας τοῦ Βελγίου. Ἐν καιρῷ ἔπεμψα εἰς τὴν σκήτην, ἀλλ' οὔτε φωνὴ οὔτε ἀπόκρισις! Εἰς τὸν ἐμψυχόν φίλον μου γέροντα. Ἰσίδωρον, ὅστις ἐνόσῳ ἦμην ἐκεῖ με ἐκαύμαζε μὲ ὡραίους στίχους ἤδη δὶς ἔγραψα αὐτῷ. ἀλλ' ἀπάντησις οὐδεμία. Ὑποθέτω ὅτι μὲ παρεξήγησεν δι' ὅσα ἔγραψα εἰς τὴν "Θεολογίαν", τὸ ἐπίσημον περιοδικὸν τῆς Θεολογ. σχολῆς, ἀλλ' ἐκεῖνα ἀφορῶσι τὸν δημοσιεύσαντα τὸν βίον Πατριάρχου Ἀθανασίου τοῦ νέου ἀρχιμ. Ἀθανάσιον Παντοκρατορινόν καὶ τὸν τῆς ἀκολουθίας Γεράσιμον τῆς σκήτης τοῦ Προδρόμου. Ὅλως ὡς γνωρίζομεν ἦτο δόκιμος ποιητής, ἀλλὰ πάμπαν ἀνιστόρητος. Καὶ ὅμως ὁ φίλος Ἰσίδωρος ἐξηφυφλίσθη εἰς τὰς γνώσεις τὰς ἱστορικὰς αὐτοῦ καὶ διεπράξατο κολάσιμον ἁμάρτημα, ὅπερ μετέδωκε καὶ εἰς τοὺς συμπατριώτας του. Πρὸ μηνὸς ἀνέγνων, ὅτι ἐξ Ἀνδρούσης ἀπεστάλθησαν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ζητοῦντες σοφεῖς πληροφορίας περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ εἰρημένου πατριάρχου. Ἐμὲ πρέπει νὰ εὐγνωμονῶ, διότι τὸν ἔβγαλα ἀπὸ τὴν πλάνην, ἔστω καὶ ἀργά. Ἐζήτησα νὰ μοὶ πέμψῃ τὸ θαῦμα τοῦ ἁγ. Χαραλάμπους, δι' οὗ οὗτος ἐδόξασε τὴν καλύβην του. Ἀρνήθη. Θὰ ἔχῃ ἀντίδικον ὅμως τὸν ἅγιον ἐγὼ ἐν τούτοις ν' ἀγαπῶ καὶ νὰ γράφω δι' αὐτόν.

Ἐλυπήθην ἐπὶ τῇ θανῇ τοῦ μακ. Ἀθανασίου. Θέλω νὰ μάθω δὲν εἶχε συνοδίαν καὶ ἡ καλύβη του τί ἔγινε. Λυποῦμαι, διότι ξεκληρίζονται οὕτως αἱ καλύβαι. Τὸ ὄνομά σου, ἅγιε Δημοκῆε, ἔφερεν εἰς τὴν μνήμην μου τὸν ὑποταγτικὸν ἄλλον πνευματικοῦ τῆς σπηλιᾶς, τὸν ἐν Θρόμῃ Μιχαήλ, ὃν τελευταίως εἶχε ὁ μακ. Μεθόδιος. Εὐχαριστῶ τὸν βιβλιοθηκάριον τῆς σκήτης διὰ τὸν κόπον. Ἐκεῖνον τὸν κώδικα εἶχε παραλάβει ὁ Σπυρίδων ἐν Λαύρᾳ καὶ ἐδημοσίευσε μὲ τὴν ὑπογραφήν του, μήπως ἔρχεται ἐκεῖ; Τώρα θὰ τὸν παρακαλέσω νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ μοὶ ἀντιγράψῃ

φρέω. Ἐξομολογοῦμαι. Ὁ ἐν Κυρίῳ ἐπιλοιπὶ ἀρχοντάς τότε Δαβίδ μοι ἀνεκοί-
νωσεν, ὅτι ἀποφάσεις τῆς συνάξεως πρέπει νὰ μενίσω τὸ δωμάτιον – κι ἤλο τὸ "μονι-
ρικον"* διότι μετὰ 2-3 ἡμέρας ἔχομεν ἐκκλησιαστικὴν σύναξιν. Κι δὲν ἠρώτησε νὰ εἶμαι
κι ἐγὼ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν σύναξιν; εἶπεν. Ὄχι, διὰ ἀποφασίσωμεν. Κατάλαβα, ἀλλὰ μὲ ἐπιδι-
κείας, διότι δὲν ἀφῆκα τὸν φίλον του Νικόδημον νὰ κατασταθῇ τὸ
ζήτημα τοῦ μετοχίου τραφάνι, ὅπερ εἶχον λύσει ἐγὼ εἰς τὰς Ἀθήνας κι ἀνεμε-
χθὴ αὐτὸς νὰ τὸ καταργήσῃ. Εὐχαριστήθηκα τὰς φιλικάς, ἀλλὰ ἐπιδιώκει τὸ ἐγκλημα. Ὁ Θεὸς ἂς τοὺς συγχωρέσῃ! Τὸν ἐπιγχώρησα κι αὐτὸν ὅ-
λον μετὰ 10λεπτὸν ἦλθε εἰς τὸ κελί μου νὰ τὸν ὑποστηρίξω εἰς ὑπο-
ψήφιον Προκαθεσταλίαν. Ἔστατο μουδιασμένος κι ἐμείνε ὁ μακ. Κύριακος. "Φοβούμεθα, ἄγιε Λαύρας, μήπως κάμῃ ζήτημα ὁ Γρηγοριάτης, δι-
ότι μαζὶ ἔκαμαν τὸν φόνον τοῦ Λάμπε μὲ τὸν Νικόδημον. Κι ἐπα-
ρακαλοῦμεν, ἐπειδὴ τότε διὰ τὴν γραμματείαν ὑποστήριξας αὐτόν – ἤμεν
κατὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ κοινοβίου γραμματεὺς ἐν Λαύρᾳ – νὰ
μᾶς ὑποστηρίξητε κι τώρα". Κι τὸ ἔφραξα χαμογελῶντας τὸ ἐπάθημα
ἀλλὰ δὲ μ' ἐρωτήσατε. "Διατί τὸ ἐνεδημήθητε μετὰ φόβου τὸ
δικαστηρίδιον;" ἀνέγνων κατ' αὐτὰς τὸν ἐν τῇ "Ἑστιᾳ" ἐπιφυλλίδα βυζ. σοφοῦ, τόμ. ΚΖ', δημοσιευθέντα κατάλογον τῆς ἐρευνητικῆς τοῦ καθηγητοῦ τῆς βυζαντινολογίας κ. Ν. Τωμαδάκη κι ὑπερφυ-
σικὴν τύχην, ἣν ἔσχεν ἀπὸ τοῦ μακ. Παπᾶ Μάρκου μέχρι τοῦ σημερι-
νοῦ βυζαντινολογικοῦ κι τοῦ ἀποσταλέντος τοῦ καθηγητοῦ. Ἐλλεκτε-
ράν ἐρευναν δὲν εἶδεν κι εἶναι αὐτὸς διότι ἐδημοσιεύθη εἰς ἐπιστη-
μονικὸν περιοδικόν. Ἀναφέρω ὀλίγους μαργαρίτας:
σελ. 2 "Εὐσταθίου ἀρχιμανδρίτου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὴν θεο-
σώστου ταφὴν τοῦ Κωρίσσιας". Ὁ Εὐσταθίος δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἀρχι-
μανδρίτης Κωνσταντινουπόλεως κι τὸν λόγον αὐτὸν ὅλοι οἱ ἁγιορεῖται τὸν ἐνθυμοῦν-
ται. κατὰ τὸ ἁγιορ. τυπικὸν ἀναγινώσκεται τὸ μέρος Σάββατον κι
ἄρχεται: "Τί τοῦτο! Σήμερον σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ. (Migne patr. gr. 43,

* Ἐρωμερώτερον κρεβάτι δὲν εἶχον ἴδει. τὸ δὲ σανίδι τοῦ ὅλου ἀπὸ τοῦτο ἦλο ἀκίνητον γεμάτο σύν-
ναις! κι ἀκόμη ἀφέρμετον σύνοψιαν. εὐλογῶ ἣν σκεπασμένον μὲ μαύρη κουβέρτα, ἣν δὲν ἀπε-
σύρα κι ἐπιστρώνω μὲ τὰ σάβανα μου. Κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐπιστήμην εἰς τὸ ὅρος ἐπῆλθον ἐκκλησιαστικοὶ
δεχόμενοι τὸν τοῦ Ἀμβροσίου, οὐ μόνον δὲν ἠρνήθη ἡ συνήθη δεξιώσις, οὐ μόνον [illegible]

σ. 441 ἐ.). ἐν σ. 261. τὸ σφάλμα ἐπαναλαμβάνεται ἔτι χεῖρον
Ἐπιφανείου Κύπρους (!!), λόγος εἰς τὴν δεύτερον ταφήν ..."
ἀπὸ ἀγιορείτης κ ἀπὸ φοιτητὴ Ἕλληνα, ὅτι ὁ Ἐπιφάνιος ἦλθε
Κύπρου, ὅπερ κ οἱ νεωτεροί, οἱ ἀναλφάβητοι γνωρίζουσιν.
σ. 250. "Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σάβα "περὶ ὑποταγῆς (κ
κόσμου κ μεοναχικῆς πολιτείας" ἂν δὲ εἶναι τυπογραφ. σφα
ρῶ ἀξιοθρηνήτους τοὺς ἐκδότας διότι ἐλύπησαν λέξιν, ἥτις ε
νοεῖ τὴν "μοναχικὴ πολιτείας." * Ἡ ὑποταγὴ εἶναι ἀναγκαία κ
ἀλλὰ τί ἀναγινώσκω τὸ τελευταῖον ἐν σ. 386 δὲν δαυμάζει τὴν ἀ
ταῖ τῶν καλλιγραφόντων: "Ὁ δημοσιευθεὶς καταλογος (κ ἐν. ὁ
μείου) περιλαμβάνει ἐν ὅλῳ 804 τόμους, εἶναι δὲ ἀκριβέστερος
σύγχρονον ἀκριβής (μπράβο ἀγά!) τοῦ Κουρίλα, ὁ ὁποῖος ἀριθμεῖ μ
τελεία σήμερον! διότι ὁ μὲν τοῦ Εὐθυμίου, ὃν ἐκδίδει ὁ Μανάφας
μόνον, ὁ δὲ τοῦ Κουρίλα 186. Οἱ ἐκεῖ πλέον τοῦ καταλόγου τ
μίου τόμοι ἦσαν εἰς τὸ Τυπικαρεῖον πρὸς λειτουργικὴ χρῆσ
μουσικοί κ δὲν μὲ ὑποδείχθησαν. Ἡ ἀμάθεια τοῦ φοιτητοῦ τούτ
κτίσεως κ ἐν τούτοις! ἐν σ. 236 ἔγραψε "Κύρος Θεόδωρος" κ ἐν σ. 387
"Θεόδωρος κύρος (ὁ Πρόδρομος)"! σαχλαποίησις. Πρόκειται δὲ περὶ
ρου Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου, ὅστις εἶναι καθολικῶς γνωστὸς ὡς Πρ
δρομος. Ἀλλὰ τί εἶναι ἐν σ. 258 αὐτό - τό "... Σοφάνους ἱερομ. τοῦ ῥήτορ
ἀφοῦ ὁ νέος (ἢ ὁ Εὐθύμιος) δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναγνώσῃ. ἔκλασεν
κτον ὄνομα. Εἶναι ὁ Θεοφάνης Ἐλεαβούλκος ἐκ πλείστους ἀδυ
ἀποκτήσεως κώδικας, ἀνὴρ εὐσεμνότατος, ἔγκριτος λόγιος Ἰβηρί
Ἕνεκα ἓν χρήσιμον τοῖς ἁγιορείταις μάθημα πρὸς ἀποδεί
περιγραφὴ κωδίκων δὲν ἀπαιτεῖ ἐρευνία. Ὁ ἀείμνηστος καθη
Λαμπρος μόλις ἐπέλυσεν. ἀλλ' ἔπαθε παροίδευσιν ἡ ἐκδίστημη: ὅτι ἐν τῷ μεγα
δέντρῳ ἀπὸ ἑνὸς ἐκκλησιαστικοῦ ἀρχιερέως, τοῦ Καρπανάου κ Ἀρκαδι
κεδηνοῦ εἶναι ἄχρηστοι διὰ κοκκινίζουσι κ κοκκίζουσι λόγους κ γίνεται
δυσί. Διὰ τοῦ Καταλόγου τῶν Καυσοκαλυβίων ἐφῆρμόσαμεν τὸ τε
σύδημα ὑποδείξαντες τοὺς ἀνέκδοτα. Ἡ δὲ τοῦ θεοῦ χάρις εἴη μετὰ πα

Ἡ ἀγάπη μου πρὸς τὸν ἱερὸν τόπον κ τὸ πόρος μου ἀληθείαν καθήκων
με ὑποχρεωνόμενον νὰ γράψω ταῦτα κ νὰ δείξω φιλικὰ πρόσωπα κ ἀποδεικ

* Ἰδοὺ καὶ μία ἐπιγραφὴ ἀξία λόγου εἰς σ. 259: "Λόγος εἰς τὴν παρεισβαοῦσαν τῶν ἡσυχιῶν". Ἕνα σταδίου τοῦ Σινᾶϊα, ἔνθ' ἀναχωρεῖ τὸ τυπικὸ σφάλμα "μονωσειῶν". Ὁ Migne ἔχει μόνον "εἰς τὸν ς' ψαλμὸν" διὸ λόγους. (patr. gr. 89, σε. 1077, 1116) εἶναι δῆλον παρανυκτικὸς καὶ ἡ μονὴ Δουνοῖς καὶ παρὰ τοῖς νοβίοις διέσωσε εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου (163, 20. 215, 16. 248 καὶ 529). ὑπάρχει καὶ εἰς ἄλλας μονὰς (βλ. τόμ. Β' Λάμπρου, σ. 487) καὶ ὅλοι ἔχουσι τὴν συμπληρωματικὴν ἐπιγραφὴν μὲ τὴν ἀδηφαίρετον λέξιν παρεισβαοῦσα (εἰς τοὺς παρεισβαέντας) αὐτὴν ὑποδηλοῖ ὅτι τότε ἐπιτόπιος παράδοσις ἡ ἡσυχία τοῦ Μ. Τεσσαρακοστῆς ἐπιτόπιος καὶ γενικὴ κατὰ τὸν Ἑλλ. κόσμον δὲ ἦτο γενικὴ οὔτε κοσμικῶς (βλ. ἐνεργ. κοσμ. Β. Στεφανίδου, σ. 107. 292. 294). Ἔχομεν λοιπὸν σαφῆ ἔνδειξιν, ὅτι κατὰ τὸν ς' αἰῶνα εἶχεν εἰσαχθῆ καὶ εἶναι σήμερον ἐσφαλμένος ὁ εὐσεβὴς ἀναγνώστης διὰ ἔλεγεν ὅτι σκοπίμως οἱ φράγκοι ἠκρωτηρίασαν τὴν εἰκονογραφικὴν διὰ τὰ μὴ ἀκούνται ἡ ἡσυχία καὶ ἐπιδόρπιον παραιτήσεμαι τόδε: σ. 239 κ. εἰς τοὺς ζῶντας ἀφόντας ὁ Χριστὸς στὸν Πρόδρομον τὰ μαθὴ γράμματα" !!! φρίξον ἦμε καὶ

στέναξον γῆ! Μεγαλόδυνα-
με, ποῦ δὲν βίωσες τοῦτο νὰ
μᾶς παραπαύσῃς. Διὸ καὶ
ὕψιον ὄρος νὰ ἐξέλθῃ τοι-
αύτη βλασφημία! Ὑπὸ μορ-
φὴν Μανάφη ἡμιάλλον Μα-
νοέβης, ἔπαρμεν ἄλλας ανον-
λους σπουδάσας καὶ τυπογρ.
σφραγίδα αὐτὸ ἀφῆκεν
ἀδιόρθωτον. Ἰδὲ ἦτο ἀμελού-
σταν εἰς τὸν τυπωμένον τό
σφαλμα: Ἤρθεν στὸν Πρό-
δρομον ἤλθε εἰς τὴν μετα-
νοιαν τοῦ Προδρόμου ὁ Χρι-
στος (γρ Χρῆστος) καὶ μεα-
δη γραμμιαλα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ

τὴν διαθήκην τοῦ μακαρίου ἱερομονάχου τοῦ ἁγίου
ου* ἐκ τοῦ ἀνωαφοείου αὐδίκια 80, σ. 247-251 καὶ θὰ μὲ
ρησιμεύσῃ εἰς τοῦτο μεγάλως. Ἐπίσης νὰ ἔχω καὶ ἕνα κα-
ταλόγον τῶν καλυβῶν τῆς συνήθους τῶν τε βυζαντινῶν καὶ τῶν νεωτέρων.
τὴν λέξιν πρῶτος ἔγραψεν ὁ μακ. Γεδεών ἔπειτα ὁ ἀρχιμ. Κτενᾶς
καὶ ὁ Κοσμᾶς βιβλιοπώλης) ἀτυχής ὅρος διότι νεωρά δὲν λέγονται
τὰ ἄψυχα. ἀλλ' εἴπῃ τις ἔχομεν "νεωρὰν θάλασσαν". ἢ τις ἀνα-
κάθη οὕτως ὡς ἐκ τῆς πληθυντικῆς τοῦ θείου (φιλολ.) μὴ δὲν
ὑπάρχει. Νὰ σημειώσετε 2-3 προσκυνήματα γέροντας καὶ τοὺς
ἐπιζῶντας μετὰ τῆς συνοδίας. Τυπώνω τετράβιβλον περὶ ἁγίου
ὄρους, τὸν "ἁγιορειτ. διάκοσμον" καὶ θὰ μὲ χρειασθῆτε.
Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.
Ὁ Κορυτσᾶς εὐλαβὴς Κουρτίας.

* Ὁ μακάριος ἦτο ὁ ἱδρυτὴς τοῦ κελλίου καὶ θεῖος τοῦ ἁγίου Νικάνορος.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἰωαννίδης Ἐλευθέριος μαθητής τῆς Κοσμικῆς

Τὴν ὑμετέραν σεβασμιότητα ἡδέως προσαγορεύω

Θερμότην ἐνεποίησεν ἡμῖν ἐντύπωσιν ἡ δραστηριότης τῆς πρὸς ἀναστήλωσιν τῆς ἱστορικῆς μονῆς τοῦ Ἐπαρμοῦ ἧς ἡ πολιχνη ραψάνη ὑπῆρξε τὸ κέντρον τῆς ἀκτινοβολίας τῶν ἐκλεκτῶν πατέρων. Αὕτη νοτίως καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Διονυσίου βορείως οἱ δύο πόλοι τοῦ ὑπερηφάνου Ὀλύμπου οὐ μόνον ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως, ἀλλὰ καὶ πνευματικῆς πείθομαι, ὅτι ἡ θεία πρόνοια ἐξελέξατο ἄξιον ἁγιορείτην νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον ἐκείνου τοῦ θαυμασίου ἥρωος ἀσκητοῦ Διονυσίου ἀμφότεροι δὲ αἱ μοναὶ γεφαίρονται ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς "Παναγίας Τριάδος" καὶ ἐπιβεβαιώσαν τὸ ἔδος θεῶν" ἵνα διαιωνίσωσι τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν τοῦ γίγαντος τῶν ὀρέων. Ἐν αὐταῖς τὸ ἐνσαρκώνιον θεοπρέπειον ἅμα διεδέχετο ὁ ἀρειμάνιος κρότος τῶν ὅπλων καὶ ἡ κλαγγὴ τοῦ ξίφους, "ἦχος καθαρὸς ἐορταζόντων καὶ βοώντων ἀπαύστως". Ὁ Ὀλύμπιος ἐδημιούργησε τὸν ἀρματωλισμὸν καὶ ἐγαβόυχησε τοὺς πρώτους ἥρωας τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. Ἐπαρμιώτης ἦτο ὁ ἱερομόναχος Ἰωνᾶς ὁ ἱδρυτὴς τῆς σχολῆς ραψάνης, διδάσκαλος περιβοήτου ἐπὶ τὴν Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονίαν, ὅστις ἔστειλεν εἰς τὸν Ἄθω τοὺς μαθητάς τῆς ραψάνης πρὸς τελειοποίησιν εἰς τὴν ἀσκητικὴν τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως τὸν Ραΐζιον εἶτα Βησσαρίωνα τῆς Ν. σχολῆς ἀκατάβλητον πολέμιον τῶν κολλυβάδων καὶ τὸν Δημ. Γοβδελᾶν Ἠπειροπαταμηνόν ὃν ἐξώμνυσεν νικηφόρος ὁ Θεοτόκης.[1] Ἡ θεσσαλικὴ αὕτη περίχωρος κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἦτο ἑστία φωτοβόλος τῶν ἑλληνίδων μουσῶν. Θέλω εἰδήσεις τινὰς ἐκ τοῦ ἀνωρθέντος ναΐδιόν μου, ἴσως μὲ ἀξιώσῃ ὁ Κύριος νὰ χαράξω σχεδίαγραμμα ἱστορίας ὅπως ἔπραξα διὰ τὸ Τύρναβον (ἐπιστέλλω τὸ νεοτύπωτον βιβλίον Ἠπειρωτικὰ ἀναλεκτα)

Ἐπιμαθοῦμεν ἐν τέλει τὴν παρὰ τοῦ Ὑψίστου μὲ τὸ ἐθνικοθρησκευτικὸν ἔργον ἐνίσχυσιν τῆς ὑμετέρας σεβασμιότητος

† ὁ Κορυτσᾶς Ἐλισάβετος Κουρίδης

ψυχικόν 7-3-61

1 Ἕτερος Σωφρόνιος ὁ μοναχὸς Γερμανὸς ἐκπαιδευτὴς διδάσκαλος ἐν Γιαννιτσᾷ τὸ 1802-1805 κατὰ Ζυρ. Εὐαγγελίδην Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας Α, σ. 230-31 ἢ τρίτος ὁ Ζωμόθεος διδάσκων ἐν Βλαχολιβάδῃ τοῦ 1780-1785

Σᾶς γράφτε μοι Γέρον μου Ἱερόθεε, — περιοιάμενα Δοκειαρίκη)

Ἐλπίζω νὰ ἀληθῶς νὰ ἀπαντήσω καὶ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας
ἐπί τε ἐπιστολῶν εὐχῆς καὶ τῆς περιλήψεως τῆς ἐν θέσει, ἣν εἶχον
ἐν τῷ μεταξὺ λάβει παρ' ἄλλου εἰκεῖθεν φίλου. Ἡ πρόθυμία σας καὶ
ὁ νεανικός ζῆλος διὰ τὰ ἱερὰ πρέπει νὰ ἀποτελῶσι παράδειγμα
εἰς τοὺς ἄλλους καὶ δὴ τοὺς νεωτέρους. Ἡ παρασκευαζομένη σω-
τὴ (μου γράφετε) μαρτυρεῖ ἀποστολικὴν καὶ ἐδωδιμοφόρον τὸν δά-
κτυλον τῆς θείας Προνοίας καὶ τὴν προστασίαν τῆς Θεοτόκου
κατὰ τὴν τρέλλειαν ἐθνικῶν ἐκείνων ἐπαγγελίαν "οὐκ ἐώσε
οὐδὲ ἐγκαταλίπωσε". Ὅπως ἔπρεπε ν' ἀποδοκιμασθῇ τὸ ἀπαί-
σιον καὶ ἀθνεῖον αὐτὸ κατασκεύασμα, ὅπερ ἐκαινοτόμησε
κατὰ τῶν ἁγίων Ὄρους! Δὲν εἶναι καλὸν
ἀγορεῖται οἱ ὑπογράψαντες αὐτὸ καὶ ὑποβαλόντες εἰς τὴν
κυβέρνησιν τὸ ὑποβληθὲν αὐτὸ σχέδιον, συνεσχέτη πάντως ἐν ταῖς
ὑπὸ τῶν αὐτοκαλουμένων "φίλων τοῦ ἁγίου Ὄρους" τῶν δημοσιο-
γραφικῶν ἐκείνων κατασκευῶν κυριολεκτικὸν κέντρον τὰ
κλῆροι τῆς Παναγίας, καὶ κατὰ δίκαιον τὰς ἱερὰς μονὰς ἔχει
μία παγκόσμιον ἀκμὴν τὸ κατὰ ζητήσουν δικαίωμα αὐτοκτησίας
καὶ δὴ κατὰ μεταβάλλον τὸ σεβάσμιον εἰς ξενοδοχεῖον μὲ 200-300
κλίνας! Ἐκεῖνοι εὐκαιρίαν τοῦ ἑορτασμοῦ κατεφανερωποίησαν
τοὺς ἀληθινοὺς σκοποὺς των. Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι οἱ ἡγέται
τῶν ἱερῶν μονῶν κατεκόπησαν ἐπὶ παγίδα καὶ τὴν παγίδα συ-
νέτριψαν πρὶν ἢ σκηθῇ. "Παγίδα ἔσκησαν τοῖς ποσὶ μου καὶ ἡ
παγὶς αὐτῶν συνετρίβη καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν". Ἐπιστολὴν καὶ
ἐγὼ ὁ ταπεινὸς κατέγραψα εἰς δύο σελίδας εἰλικρινοῦς φίλτρου καὶ θε-
λω κατόπιν νὰ σᾶς ἀποστείλω, ἐὰν ἐπιθυμοῦν νὰ ἀναγνώσουν. Τοῦ ἐνοῦ τοῦ ἑορτασμοῦ
καὶ τὴν κατακυρίαν πανδημοσίαν τελικῶς διάφορον ἀπὸ τὴν ἐπιθυ-
μοῦσαν, ἀνέπτυξα τὴν μεγάλην φίλην βοήθειαν ἣν ἠδυνήθην εἰς ἄλλο
γράμμα νὰ ἐξηγήσω. Τώρα ἐπιθυμῶν νὰ μάθω τὴν ἀπάντησιν τοῦ
κ. Διαμπρῆ ἀνάγνωστοῦ μου ἀρχιγραμματέως καὶ κατόπιν πάλιν πάλιν.

Διάπυρος φίλος ὁ Κορυτσᾶς εὐλόγησε Κυρίλλος

Ψυχικὸν τῇ 16 + 3 - 1961

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Τήν ὑμετέραν ὁσιοφροσύνην ἐν ψυχῇ εὐχομαι

Εὐχαριστῶ διά τήν ἀποστολήν τοῦ φακέλλου καί τό ἐπισημειούμενον "ἀπόρρητον" δέν μοί ἐπιτρέπει νά ἐκφέρω γνώμην...

Σᾶς ἀναφέρω μόνο νέα. Ὁ κ. Διοικητής ὡρισθέν ἀς Πειραιεύς ἀπό ἀδείου τουρισμοῦ ὅμως ἀπό τόν ὁποῖον εἶχον κληθῆ προηγουμένως ἐγώ καί εἶχον ἀξιώσει νά ἔλθῃ ὁ πρόεδρος νά μοί εἴπῃ περί τινος θέματος ἐπιθύμουν νά ὁμιλήσω. Φαίνεται ἐν τῷ μεταξύ εὗρον τόν κ. Διοικητήν (ἢ τούς εὗρε) καί δέν ἦλθεν ὁ πρόεδρος. Ἐν τοσούτῳ μοί ἔστειλε πρόσκλησιν ἄμα δέ καί ἐπίσημον γράμμα μίαν τιμητικόν ἐν ᾧ ἔτόνιζεν, ὅτι ἡ συμπαράστασίς μου θά ἐνίσχυε μεγάλως τόν σκοπόν τῆς διαλέξεως καί ἐπιμόνως μέ παρακαλεῖ νά μή ἀρνηθῶ. Ἀπεφάσισα, ἀλλ' ἐλάβομεν ἀπό τηλεφώνου παρά ἄρχοντος διαμενομένου Πειραιώτου διαμένοντος δέ ἐν Ἀθήναις νά μέ καταστήσῃ μάλιστα μέ στύλουν παγίδα καί ἡ ὑπόνοιά μου ἐπιβεβαιώθησε, τήν ἑπομένην συνεννοηθείς μετά τοῦ φίλου του μέ ἐτηλεφώνησε νά μή ὑπάρχω διά λόγους... καί ὅτι θά μέ καλέσῃ μετά τό Πάσχα ὁ παραπάνω σύνδεσμος νά ὁμιλήσω περί ἁγίου Ὄρους - Γνωρίζεις δέ ὅτι συνδέομαι μετά τοῦ Πειραιῶς, ὅπου ἐχρημάτισα καθηγητής καί ἐκεῖ ἐγνώρισα καί τόν καλόν Πατέρα σου - Ἐάν λοιπόν ὁ κ. Διοικητής ἐάν ὄντως ἐπιθύμει νά παραστῶ, ἔπρεπε νά ἔλθῃ ὁ ἴδιος νά μέ παρακαλέσῃ, ὅπως εἶναι ἡ τάξις, ὅπως εἶναι ἡ τάξις ὅτι δέν ἔπρεπε νά ἐνδιαφερθῶμεν διά τόν ἱερόν τόπον θά ἴδητε ἐκεῖνο τά δημοσιεύματα ἀς τούς "Τρεῖς Ὑφάρχας" Ἐπιλέγω ἓν φύλλον τό α' ἀφορᾶ ἕνα ξενοφωνικόν ἀρχιμανδρίτην (Σύμβουλον τοῦ Γέρο-Σπυρίδωνος καί Κοσμοκαλλιβίτην) τό β' τούς Διονυσιάτας περί ὧν ἔπονται δύο συνέχειαι. Μ' ἐκφραστοποίησιν ἡ ἀπόφασίς σου νά ἀποκαταστασθῇς ἀς τήν μετάνοιαν, ἥτις ἔχει τήν ἀναγκαίαν τῶν ὑπηρεσιῶν σου (ἐάς ἠδύνασο νά προσφέρῃς καί ἐν Καρεαῖς) διά τήν πρόσκλησιν σοῦ συγχαίρω, διότι εἶχα

τὸν ἐμπνευσιν νὰ μηνθῶσι καὶ οἱ ἀρχισφεῖς ἐγκρίνται
το τὸν ἀριθμόν, ὧν οἱ ἑπτὰ λαμπρίζται καὶ ὁ ἀριθμὸς εἶναι
ἴσος ἐν ἐπὶ κεφαλῆς θὰ εἶναι ὁ γράφων, διότι ἔχον
αὐτοὺς μιμητὰς εἰς τὴν ἐπιστόπισιν καὶ θὰ ἔχω αὐτοὺς
κύκλῳ τῆς τραπέζης, συναριθμῶ καὶ τὸν Βασιλεύοντα
+ ὁ Καρυτσᾶς Εὐάγγελος Καυρίδας
ψυχιατρόν 21-3-61 +

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

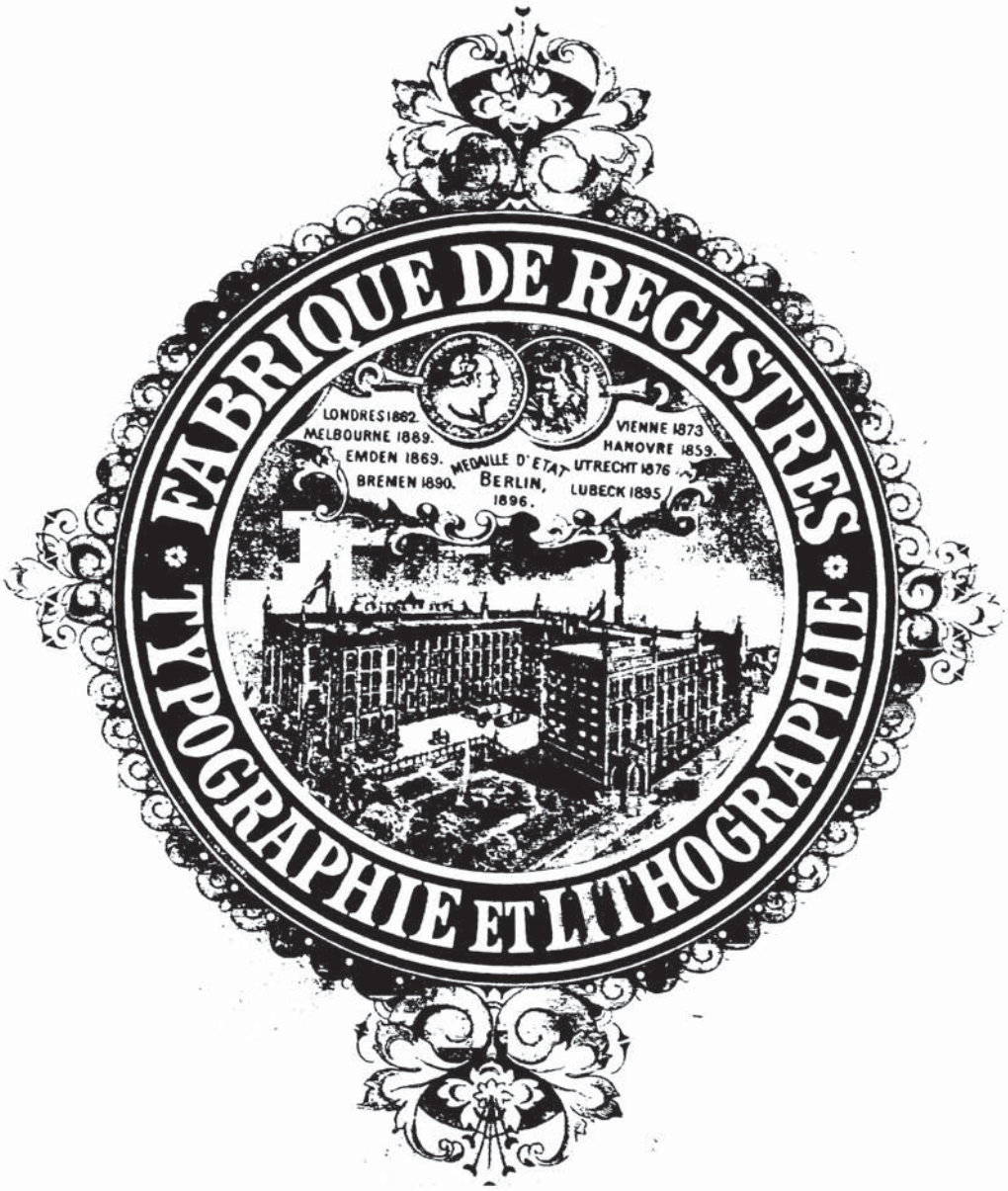

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ